Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

FORENINGEN „ØRNEN“

1883 - 1945

FORORD

Ved Sønderofficersforeningen *„Ørnen"s* 25-Aars Jubilæum i 1908 tilstilledes der Medlemmerne et paa Bestyrelsens Foranstaltning, af daværende Underkanoner *Adolph Sørensen* udarbejdet Festskrift: *„Beretning om Sønderofficersforeningen „Ørnen"s Virksomhed 1883—1908"*. Siden da foreligger der intet samlet Materiale om Foreningens fortsatte Virke, naar undtages de trykte Aarsberetninger, som udover Regnskabet kun giver en meget kortfattet Oversigt over de vigtigste Tildragelser i Aaret.

Den helt igennem fortræffeligt skrevne Beretning for de første 25 Aar af Foreningens Historie bærer Vidnesbyrd om *Adolph Sørensen's* allerede dengang store og levende Interesse for *„Ørnen"* og dens Medlemmer.

I Aarene efter 1908 har imidlertid mange betydningsfulde Tildragelser fundet Sted, og Bestyrelsen er derfor — efter moden Overvejelse — kommet til den Overbevisning, at en Oversigt over Foreningens senere Virksomhed vilde have Medlemmernes Interesse.

Paa Basis af Foreningens Arkiv, Forhandlingsprotokoller, Aarsberetninger m. m. har Foreningens Formand udarbejdet denne Oversigt i Fortsættelse af den i 1908 udgivne, og ved at lade denne sidste indgaa in extenso foran i Værket, vil man her have et samlet Overblik over hele Tidsrummet fra Foreningens Stiftelse i 1883 indtil vore Dage.

Beretningen, der er gennemgaaet og bearbejdet af et indenfor Bestyrelsen nedsat Redaktionsudvalg, foreligger saaledes som et

Kildeskrift, ikke alene for Foreningens Medlemmer, men ogsaa for andre, der maatte søge historiske Oplysninger om Marinen og dens Personel i denne Periode, en begivenhedsrig Tid, som paa mange Maader og Omraader har berørt Underofficersstanden.

Af mere betydningsfulde Sager, som Foreningen har beskæftiget sig med efter 1908, skal man blot nævne: Foreningslokalerne, Flytningen af Foreningens Administration til Foreningsejendommen, Vinforretningen, Uddannelsesspørgsmaalet, Forbedring af Messeforholdene og Lukaftildelingen i Skibene, Enkeunderstøttelsen, den militære Straffelov, Sammenslutningen af *„M. U."* og *„Ørnen"* til een Forening i 1918, Lønordningen af 1919, Forhandlingsretten, Dæksofficersordningen, Oprettelsen af Afdeling B, Søværnsordningen af 1932 og de af denne fremkaldte Ændringer og Afviklinger.

Man har i den nye Beretning forsøgt at give et Overblik til Belysning af de ovenfor omtalte Spørgsmaal og andre Tildragelser i Foreningen, ligesom man i to Afsnit har behandlet Selskabelighed og Fester, samt Foreningens Formueforhold og filantropiske Virksomhed.

Stoffet i nærværende Beretning har man inddelt i følgende Afsnit:

1. Foreningen og dens Medlemmer.
2. Selskabelighed og Fester.
3. Foreningens Formueforhold og filantropiske Virksomhed.
4. Foreningens faglige og organisationsmæssige Arbejde.

Opgaven har i og for sig ikke været saa let, da det naturligvis har været paakrævet at begrænse Stoffets Omfang, naar der er Tale om kun at give et Overblik. Derved er Fremstillingen maaske næppe blevet saa fængslende som ønsket, men de, der maatte søge dybere Udvikling af de enkelte Spørgsmaal, kan man henvise til Foreningens Forhandlingsprotokoller — de er ikke kedelige!

Naar man i Dag læser f. Eks. Forhandlingsprotokollerne fra Generalforsamlingerne 20—30 Aar og endnu længere tilbage i Tiden, er det bemærkelsesværdigt, at Diskussionerne paa Møder-

ne meget ofte førtes med stor Ildhu og skarpe Replikker, præget af stor Saglighed. Det var „de store Navne" i Foreningen, oftest oratorisk begavede Medlemmer, der tog en Dyst, hvilket medførte, at man — saafremt man ikke var særlig godt skaaret for Tungebaandet — gjorde klogt i at afholde sig fra at komme i Ildlinien under de livlige Debatter.

Disse Generalforsamlinger var ikke uinteressante — man kunde forsaavidt ønske, at vi i Nutiden havde større og vigtigere Ting at drøfte i *„Ørnen"*, men nu, hvor Foreningen er lagt i fast Leje med Formaalene: Filantropi og Selskabelighed, hersker der gennemgaaende en egen fredfyldt Stemning over Møderne — ogsaa dette kan have sin Charme.

Mange af Foreningens Medlemmer har velsagtens — og ikke uden Grund — spekuleret over, hvorfor man i sin Tid valgte Navnet *„Ørnen"*. I Foreningens 5-Aars Beretning staar anført følgende om Oprindelsen til Foreningens Navn:

„Forskellige Forslag fremkom uden at vinde Tilslutning, og først efter en længere Diskussion blev man enige om at kalde den *„Ørnen"*. De fleste forbandt rimeligvis ingen særdeles dyb Tanke med dette Navn, kun havde en privat Retning faaet Overhaand, og dette i Forbindelse med Trælhed over den lange Diskussion har muligvis været de bestemmende Aarsager til, at dette meningsløse og for lidt betegnende Navn blev vedtaget."

Foreningens Æresmedlem, Ekspeditionssekretær *J. Chr. Nielsen,* kommenterer imidlertid i 15-Aars Beretningen dette saaledes:

„Det er muligt, at de fleste ved denne Lejlighed ikke forbandt nogen særdeles dyb Tanke dermed, men ofte er det jo Tilfældet, der udretter de største Ting, og næppe kunde der vel findes et Navn, der gav et bedre Sindbillede paa hele Foreningens Stræben og Virksomhed. *„Coelestum adspicit Lucem"* (den der ser op mod det himmelske Lys) staar der under Ørnen, som sidder over Universitetsindgangen. Der er maaske dem, der vil finde det lidt for barokt at overføre denne Devise paa Foreningen, og dog er det jo kun, hvad Foreningen selv udtrykte, da den i 1884 optog som Valgsprog det engelske Motto: *Knowledge is power.*"

Man har ofte hørt Medlemmer fremsætte den Tanke, at man

havde taget Navnet „*Ørnen*“ fra Underofficersskolens daværende Øvelsesbrig, men dette er imidlertid ikke rigtigt, hvilket fremgaar af ovenstaaende Redegørelse i 15-Aars Beretningen.

Da „*Foreningen Ørnen*“ ikke selv har disponible Midler til at bekoste Udgivelsen af denne Beretning, rettede Bestyrelsen Henvendelse til forskellige Fonds om Støtte hertil.

Det Classenske Fideikommis, Den Raben-Levetzauske Fond og *Tuborgfondet* har ved velvillige Tilskud muliggjort Udgivelsen, og Foreningen udtaler herfor sin hjerteligste Tak til Fideikommisset og Fondene.

Direktør *Herbert Jerichow*, der i særlig Grad har ydet Bestyrelsen Bistand, bringer man herved en oprigtig Tak for al Hjælp.

København, i Januar 1947.

I Bestyrelsen for „*Foreningen Ørnen*“ (forhen Dæksofficersforeningen):

Janus Sørensen, Formand. *E. C. Andersen*, Næstformand. *J. P. Andersen.*

J. F. H. Lund. *J. K. Olsen.*

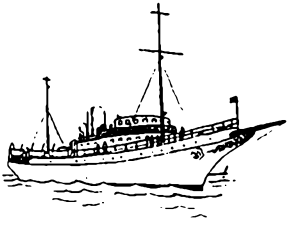

INDHOLDSFORTEGNELSE

Side

Forord 5

I. Beretning om Sønderofficersforeningen „Ørnen"s Virksomhed 1883-1908. Paa Bestyrelsens Foranstaltning udarbejdet af *A. Sørensen* 11

II. Beretning om:

Sønderofficersforeningen „Ørnen" (1908-1918)
„Marinens Underofficersforening" (1918-1923)
„Dæksofficersforeningen" (1923-1932)
„Foreningen Ørnen" (forhen Dæksofficersforeningen) (1932-1945)

Paa Bestyrelsens Foranstaltning udarbejdet af *Janus Sørensen* 67

SØUNDEROFFICERS-FORENINGEN

ØRNEN

1883 - 1908.

Beretning

om

Sønderofficersforeningen „Ørnen"s Virksomhed

1883—1908.

Paa Bestyrelsens Foranstaltning udarbejdet af

A. Sørensen.

København.
St. Calbergs Bogtrykkeri, Skindergade 22.
1908.

Søunderofficersforeningen „Ørnen"s Stifter
Overkanoner C. P. V. GROSS

Maatte Foreningen, naar den fejrer sit 25-Aars Jubilæum, have naaet sit Maal: Et sandt, agtet, anerkendt Udtryk for den danske Marines Underofficersstand.
J. Chr. Nielsen, 20-Aars Beretning 1903.

Med ovenstaaende Ord slutter Sønderofficersforeningen „Ørnen"s 20-Aars Beretning. Der kan være skellig Grund til — nu da Foreningen i Marts 1908 kan holde 25-Aars Jubilæum — at indlede denne Beretning om dens Virksomhed og Betydning for Sønderofficererne med at undersøge, om dette Ønske er gaaet i Opfyldelse.

Det maa jo nemlig indrømmes, at dette Maal var det betydningsfuldeste, og det, der siden Foreningens Stiftelse og indtil dens Jubilæumsdag har staaet for dens Ledere og Medlemmer som det mest attraaværdige. Ganske vist kan man antage, at det for Foreningens Stifter kun har staaet i vage Omrids, kun har været som en Følelse af, at man manglede en v i r k e l i g Forening for Underofficerer, hvor de alene raadede og arbejdede med selvstændigt Ansvar, men ogsaa med selvstændig Løn og Ære for Arbejdet. Og denne Følelse af, at der maatte skabes Betingelser for, at Underofficererne kunde lære at staa paa egne Ben, at der maatte blæses ren Luft ind i Underofficersbevægelsen, er „Ørnen"s Stifters uvisnelige Ære og Hæder, som aldrig skal glemmes. Lad' være, at Maalet — i det Omfang som nu — har staaet dunkelt for Overkanoner *Carl Gross,* et maa huskes: Gnisten, Idéen og — Handlekraften havde h a n.

Paa Spørgsmaalet: er „Ørnen" et sandt, agtet, anerkendt Udtryk for Sønderofficersstanden? kan svares baade Ja og Nej. Det vilde være urigtigt at afgøre dette Spørgsmaal med nogle almindelige Vendinger, thi — det er Foreningens Livsnerve, det gælder.

Besvarelsen af Spørgsmaalet har Adresse til tre Sider: Udadtil overfor Offentligheden, indadtil overfor Underofficererne og endelig overfor de maritime Myndigheder.

Den første Del af Spørgsmaalet maa besvares med et ubetinget: Ja! I de 10 sidste Aar er Foreningen gaaet meget frem paa det Omraade at gøre sig kendt af og nyttig for Samfundet. Ved sine ledende Mænd har den skaffet sig Indpas paa mange Felter: den har ved sin baade direkte og indirekte Deltagelse i forskellige offentlige Anliggender fastslaaet i den almindelige Bevidsthed, at „Ørnen" er Marinens Underofficerer. Thi det har staaet klart for alle og skal atter her paapeges, hvilken overordentlig Betydning det har for en Stand som vor, at staa overfor Offentligheden med Sympathi og Anerkendelse. Det skal da navnlig huskes, at i vor Tid er der saa mange Faktorer, der spiller ind ved Ordningen af de for Landet betydningsfulde Forhold, som netop nu for Tiden staar for en Ordning. Af den Grund kan det intet Øjeblik vurderes højt nok, at Underofficererne paa alle Maader arbejder for at gøre sig bekendte af og n y t t i g e overfor Samfundet, thi derved vindes Sympathi, derved vindes Anerkendelse som en handlekraftig og dygtig Stand, — men mest vindes der dog Ret til at regnes for et — ingenlunde betydningsløst — Led i Samfundsorganismen.

Den anden Del af Spørgsmaalet — om „Ørnen" er anerkendt af Underofficererne selv som Udtryk for deres Stand — kan synes noget overflødig. Da det jo imidlertid er af allerstørste Vigtighed for Foreningens Eksistensberettigelse overhovedet, vil det være paa sin Plads her nærmere at se paa, hvad det indeholder. Spørgsmaalet kan besvares bekræftende om end kun absolut ubetinget for de senere Aars Vedkommende. For at forstaa dette maa vi erindre Foreningens Forhold til Underofficererne i de første 15 Aar af dens Liv. Den var jo nemlig i dette Tidsrum til en vis Grad af et eksklusivt Tilsnit. Kun Underofficerer, udgaaede fra Søværnets Elevskole, havde Adgang til at blive Medlemmer. Herved blev dens Stilling som Udtryk for Marinens Underofficerer mangelfuld for ikke at sige umulig. Man ser da ogsaa igennem disse 15 Aar en stadig Kamp for at faa dette Forhold ændret.

I 1887 blev der ved en Revision af Lovene indsat i disse en Grundlov, hvori bestemt præciseredes, hvem der havde Adgang til Foreningen. Et Medlem spurgte under Behandlingen af Lovene, hvorfor nu dette skulde kaldes Grundlov. Formanden for Lovudvalget oplyste, (Forhandlingsprotokol I Pag. 150) „at det var for at præcisere, at Grundtanken og Aanden i Foreningen var, at kun Underofficerer fra Elevskolen kunde optages, og da der havde været gjort Tilløb til at ville aabne Foreningen for alle Underofficerer, mente man herved at have stænget den Slags ude for stedse." Et andet Medlem, S. Søegaard, „bad Medlemmerne alvorligt overveje, om det ikke var rigtigt at aabne Foreningen for alle Underofficerer . . ." Resultatet af en fortsat Forhandling blev, at Grundloven vedtoges, og desuden blev det Lov, at den ikke kunde forandres, uden at $^2/_3$ af alle Foreningens Medlemmer stemte derfor. Set med Nutidsøjne maa man vel kalde denne Bestemmelse reaktionær, naar man erindrer, at „der havde været gjort Tilløb til at ville aabne Foreningen for alle Underofficerer". Og denne Bestemmelse affødte senere mange hvasse Kampe af de to Partier for og imod.

I Aaret 1891 møder man i Kampen for at faa aabnet Foreningen, de gode Navne: E. Blem, J. Chr. Nielsen og F. Dencker som Foregangsmænd. Resultatet blev negativt, og interessant er det at se, hvorledes Modpartiet, som ved denne Afstemning var i Mindretal, stadig formaar, i Kraft af den omtalte Bestemmelse angaaende Grundlovens Forandring, at standse Forslaget. Thi ingensinde kommer Modstanderne i Flertal.

Stadig dukker Forslaget op, men lider hver Gang samme Skæbne, indtil det i 1898, ved en særdeles energisk Agitation af den nuv. Formand, Overkanoner Joh. Fr. Jensen og F. Dencker, lykkes at rydde den første Hindring, idet Foreningen da blev aabnet for alle Underofficerer af de 3 saakaldte militære Korps.

Denne Kamp er noget fyldigt belyst af Hensyn til en objektiv Besvarelse af den anden Del af vort Spørgsmaal. Utvivlsomt er den nemlig en væsentlig Grund til, at Foreningen først sent anerkendes af Underofficererne selv som Udtryk for deres Stand. Det ser for Nutidsøjne ud, som om det havde været heldigere, om Underofficererne dengang bedre havde forstaaet sin Tid; thi

maaske havde Foreningen været af nok saa fast Tømmer, hvis den fra sin Stiftelse havde været anlagt paa Grundlaget: Alle Underofficerer i e n Forening.

Imidlertid var Forholdene imellem ældre og yngre Underofficerer vistnok af en nogen anden Beskaffenhed for 25 Aar siden end nu, og heri maa findes Forklaring paa den Modstand, det i og for sig naturlige Forslag — om Adgang til Foreningen for alle Underofficerer — mødte. Det er nemlig hævet over al Tvivl, at de Mænd, som i hin Tid med saa stor Kraft bekæmpede Forslaget, handlede i den bedste og ærligste Overbevisning — derfor borger deres Navne. Men lige saa troligt er det, at nu, da Kampene er forbi, da Begreberne er afklarede, vil ingen af hine Mænd nægte, at den Bom for Foreningens Trivsel burde have været fjernet langt tidligere, maaske allerede i 1887. Vi havde da kunnet besvare den anden Del af vort Spørgsmaal med et ubetinget Ja allerede for flere Aar siden. Det er nemlig først i de 6—7 sidste Aar, at det endeligt er gaaet op for enhver Underofficer, at han i Foreningen har en Støtte, et Forum for sine Anliggender, et Sted, hvor han møder Forstaaelse og Sympathi, og hvor der arbejdes paa at hjælpe og betrygge ham økonomisk. De meget faa Undtagelser, der ikke har indset dette, kan vistnok forbigaas i Tavshed.

Den tredje Del af Spørgsmaalet — om Foreningen af de maritime Myndigheder anerkendes som Udtryk for Standen — er i Følge sin Natur vanskeligt at besvare. Det maa jo her først erindres, at militære Foreninger er stillet paa en hel anden Maade end borgerlige, idet de er Loven for Krigsmænd underkastet. De er derved bundne af mange Hensyn, saasnart de vil beskæftige sig med Standens faglige og økonomiske Interesser, ja, ret beset er de vel som Foreninger betragtet, helt afskaarne fra at have selv den svageste Skygge af Lighed med Nutidens Fagforeninger. Men naar saa er, er det jo givet, at Myndighederne b e h ø v e r ikke at lytte til Foreningens Ønsker for Underofficererne, det bliver et absolut personligt Skøn af den, der til enhver Tid beklæder Myndigheden, om han vil se paa Foreningens Virksomhed med Velvillie og Forstaaelse, eller han ikke vil. Og naar man gennemgaar Foreningens fyldige Arkiv, faar man ogsaa et sik-

kert Indtryk af, at netop saaledes forholder det sig. I Foreningens 20-Aars Beretning fremhæves det saaledes, at Kontreadmiral C. Bruun som Værftschef paa forskellig Vis kom Foreningen imøde, forstod dens Arbejde for at føre Standen fremad og opad og støttede den paa flere Maader i dette Arbejde. Utvivlsomt har Admiralen indset, at den Ret, som selv den simpleste Grøftegraver fordrer for sig — at samles med sine Fæller for at tale om sine Livsinteresser af faglig og økonomisk Art — den kunde man ikke uden videre afskære Underofficersstanden fra. I nogle Tilfælde ses Ministeriet at tage Hensyn til Foreningens Ansøgninger, i andre Tilfælde afvises de pure enten uden Svar eller ogsaa med den Motivering, at Ministeriet kan ikke forhandle med den private Forening „Ørnen". Der er vel i og for sig intet at sige til disse to Standpunkter. De kan vel begge fra Ministeriets Side set være lige korrekte, men — de er jo langtfra lige glædelige for Underofficererne.

Man maa derfor utvivlsomt besvare denne Del af vort Spørgsmaal delvis benægtende. Vi har endnu ikke som Forening naaet Anerkendelse som Udtryk for Standens Rørelser og Interesser, hvilken vi saa særdeles gerne skulde have for at være ved Maalet: Et sandt, agtet, anerkendt Udtryk for den danske Marines Underofficersstand.

Imidlertid maa det jo, for at se retfærdigt paa Sagen, ikke glemmes, at Foreningen i den Tid, hvor ikke alle Underofficerer k u n d e være i den, paa ingen Maade kunde tages for et fuldgyldigt Udtryk for Underofficerernes Meninger og Tanker. Dette indsaa og indrømmede Foreningens to Formænd, fhv. Kanoner Rich. Jensen og Overkanoner Joh. Fr. Jensen, og med Energi og Held har de arbejdet, bistaaet af mange gode Kolleger, for at faa alle Underofficerer ind. Nu da Foreningen er naaet sit Fuldmyndighedsaar, kan det fastslaaes: „Ørnen" og samtlige Underofficerer er et. Og der viser sig ogsaa Tegn til, at dette anerkendes opad. Derfor kan Tiden ikke være fjern, da det skal gaa i Opfyldelse, hvad et Medlem med Henblik paa Underofficerernes sociale Forhold udtalte i en Sang ved Foreningens 20-Aars Stiftelsesfest:

Fremtid vil vise, hvad vi har evnet.
Lønnen vil følge Arbejdets Dag!
— Lov til at tænke, Trang til at virke,
Stemme i Raadet bli'r vel vor Ret?

Foreningens Formaal har fra dens Stiftelse været: At knytte et fast, kollegialt Forhold mellem sine Medlemmer ved ugentlige Sammenkomster, ved Boghold, Tidsskrifter, Foredrag, selskabelige Adspredelser m. m. Dette — Formaalets første Punkt — har holdt sig uforandret gennem Tiden. Efterhaanden er til Formaalene føjet: at danne og vedligeholde Reserve-, Hjælpe- og Byggefond.

For at disse Formaal kunde ske Fyldest, blev der arbejdet godt igennem Aarene. Foreningens Virksomhed anlagdes straks saaledes, at de forskellige Dele af Formaalet kom til sin Ret. Der dannedes, for at skaffe Oplysning og Kendskab til Litteratur, et Bibliothek; der gjordes energiske Anstrengelser for at skaffe dygtige Foredragsholdere, der lejedes Lokale til ugentlige Møder, og Selskabeligheden anlagdes paa hjertelig og hyggelig Maade. Senere i Aarene bestræbte man sig med Held for at skaffe Foreningen en Formue, og herpaa grundede man da et klogt filantropisk Arbejde, som bandt Medlemmerne økonomisk med stærke Baand til Foreningen.

I alle disse Afskygninger af Formaalet har Foreningens Virksomhed altsaa bestaaet. Om end nogen vil mene, at de opnaaede Resultater ikke er store i Forhold til de 25 Aars Arbejde, saa skal det dog erindres, at „Ørnen" var som Underofficersforening noget nyt. Den havde ingen Forgængere at tage til Eksempel, ingen at hente Erfaring fra, og maatte saaledes prøve sig frem paa mange Omraader, hvor der ellers trædes sikkert. Men i en Forening af den Art gælder det, at hvert nyt Skridt skal saa at sige vokse af det foregaaende. Først naar den ene Plante har slaaet Rødder, kan en ny sættes. Men herved gaar Tiden, og Modningen fuldbyrdes ikke saa hastigt. Den første Spire bar dog Frugt, og uden Overdrivelse kan det siges, at Foreningen nu staar i yppig Fylde. Mangler den end i en bestemt Retning noget i Anerken-

delse, saa staar dens almindelige Virksomhed for Underofficerernes Vel paa sikker Grund. — —

I Foreningens 20-Aars Beretning gives en saa udtømmende og klar Skildring af Foreningens Liv fra Aar til andet, at det vilde være ganske overflødigt her at gentage denne. Formentlig vil det derimod være af Betydning at forsøge — som i en Slags Overblik — at give et Billede af de enkelte Grene af Virksomheden for derved at belyse Foreningens Betydning for Underofficererne.

Denne Beretning kan derfor passende deles i følgende Afsnit:

1) Foreningens Medlemmer.
2) Bibliotheket.
3) Oplysende Arbejde, Foredrag o. l.
4) Selskabelighed, Fester o. l.
5) Formueforhold og Arbejdet for Medlemmernes økonomiske Betryggelse.
6) Socialt Arbejde.

1. Foreningens Medlemmer.

Foreningen stiftedes i Marts 1883 paa Forslag af nuv. Overkanoner C. Gross. Betingelsen for at blive Medlem var, at man skulde være Underofficer i Artilleri-, Matros- eller Søminekorpset og desuden udgaaet fra Søværnets Underofficersskole. De 41 Underofficerer, som var Medstiftere af Foreningen, var i Alder kun lidt forskellige. De var alle udgaaede fra samme militære Skole og havde derfor visse traditionelle Skikke og Meninger fælles om saavel militære som selskabelige Forhold. Dette medførte, at der var en vis Ensartethed tilstede hos de forskellige Personer. Derfor kan Betegnelsen „Klub" sikkert med større Ret anvendes end Forening, i den første Periode af „Ørnen"s Liv. Medlemmerne var betydeligt mere interesserede i selv mindre Afgørelser end nu, hvor meget, som dengang krævede Generalforsamlinger, jo afgøres ganske administrativt. Man ser med et vist Vemod paa Foreningens første Medlemmer. De synes som Foreningsmennesker at have været mere umiddelbare end de nu-

værende. Lystigheden, den jævne Gemytlighed og Hjertelighed var mere fremherskende. Dette hænger vel for en Del sammen med den snævrere Kreds, men alt tyder dog paa, at den Trang til en vis Luksus og et vist Raffinement i Samværet, som kendetegner Nutidens Ungdom (og naturligvis Nutidens Underofficerer), den var ikke saa stærkt udviklet hos Underofficererne dengang.

Medlemsantallet begynder som sagt med 41 og stiger langsomt til 100 i 1894. Men denne Stigning var dog kun relativ, thi Procenten af de Underofficerer, der kunde være i Foreningen, d a l e d e i Tidsrummet 1883—90 fra ca. 80 % til ca. 40 % for saa atter at stige til ca. 55 % i 1894. Af denne Grund ser man forskellige Bestræbelser for at faa Medlemsantallet forøget, og et Middel hertil skal være det stadigt tilbagevendende Krav om Kontingentnedsættelse. Nogen reel formuleret Grund til, at Medlemsantallet ønskes forøget, møder man ikke. Dog ligger den jo lige for: Man ønsker naturligvis at drage saamange Kammerater ind under sin Interessesphære som muligt; derved faar man flere Midler til at virke med, og Formaalets Krav om et kollegialt Arbejde faar Betydning for flere Underofficerer. I 1892 nedsættes Kontingentet. Nogen Stigning i Medlemsantallet medfører det ganske vist, men dog knap saa meget, som man efter de mange Udtalelser om, at det vilde skabe Tilgang, havde Grund til at vente. Man maatte altsaa gaa ud fra, at der var andre mere reelle Aarsager, der holdt Underofficererne tilbage. Og ganske sikkert har det været de sociale og økonomiske Opgaver, der skulde til, for at Underofficererne endelig kunde forstaa, at det var nødvendigt at være i Foreningen. I „Ørnen"s 10-Aars Beretning udtales: " . . . Man maa jo nemlig ikke glemme, at Foreningen efter sin Natur og sine Love hverken kan eller vil binde sine Medlemmer ved andre Baand end de rent sympathetiske . . ." Naar dette var den almindelige Anskuelse, forklarer det, hvorfor Medlemsforøgelsen ret beset var saa ringe. Thi Tiden dengang var vist — ligesom nu — saa praktisk og de økonomiske Kaar saa smaa, at mange Underofficerer ikke gerne indlod sig paa „uproduktive" Foreningsforhold. Man kan beklage sligt, men man kan sikkert ikke forandre det. Der er i Foreningens første 10 Aar ikke faa

Udmeldelser. Herom skrives i 10-Aars Beretningen: „Uheldigvis er det nu saaledes, at mange Medlemmer gaa ud af Foreningen, efterhaanden som de rykke op — ikke alene i Graderne, men nok saa meget i Alderen." Man kan af disse Ord slutte, at Underofficererne, efterhaanden som de bliver ældre, faar sat Bo o. l., ikke mere kan deltage i den selskabelige Virksomhed i saa stor Udstrækning som før. Derved taber Foreningen sin vigtigste Tiltrækning for dem, og mange melder sig ud.

Bestyrelsen indser, at man maa skabe reelle Værdier. Man opretter Hjælpefond 1893, Vinforretningen 1895. Samtidig optages de sociale Opgaver. Man sender Ansøgninger til Ministeriet om Forbedringer ombord for Underofficererne, og man paabegynder det store Arbejde for at skaffe Adgang til den Classenske Legatskole for Underofficerernes Børn. Dette kan Underofficererne forstaa, og nu stiger Medlemsantallet rask de næste Aar. Da man saa endelig, ved at komme til at arbejde med de sociale Opgaver, indser at Foreningen maa aabnes for alle Underofficerer, og dette tildels sker i 1898, er Stigningen rask og sikker. I 1898 udgør Medlemsantallet 75 % og i 1901 90 % af de Underofficerer, der kan være i Foreningen. I 1901 aabnes yderligere for Haandværker- og Maskinunderofficerer. (Herved synker Procenten straks til 70, hvilket har sin Grund i, at Maskinkorpsets Underofficerer kun i ringe Tal melder sig ind. Dette hænger atter sammen med de usikre Forhold i dette Korps, hvor Af- og Tilgang var meget skiftende i de Aar). Men Kravene til Foreningen som gyldigt Udtryk for Standen spændes højere, og et energisk Arbejde for at gøre Foreningen end mere formuestærk optages. Den glimrende Fest for „Slaget paa Rheden 1801" afholdes. Sammenslutningen med Foreningen „Marinens Underofficerer" fuldbyrdes, kort sagt, der arbejdes under Højtryk for at faa alle Underofficerer ind i Foreningen, og skønt de sidste er vanskelige at slæbe med, lykkes det saa godt, at man nu kan sige, at alle er i Foreningen. Naar undtages Maskinkorpset er Procenten ca. 95 og for et enkelt Korps, Søminekorpset, 100.

Men Medlemmerne har naturligvis i høj Grad skiftet „Kulør". Selskabet er — i god Forstand — mere „broget" nu end for 25 Aar siden. Det er kun godt og vel det samme. De mange nye An-

Oversigt over Medlemsantallet.

1. April Aar	Antal Medlemmer			Anmærkninger
	Tjenestegørende	Civile og pensionerede	Ialt	
1883	41		41	
1884	47		47	
1885	50		50	
1886	48		48	
1887	61		61	
1888	62		62	
1889	61	2	63	
1890	57	3	60	
1891	69	4	73	
1892	74	6	80	**Kontingentnedsættelse.**
1893	79	7	86	**Hjælpefond oprettes.**
1894	91	8	99	
1895	113	9	122	**Vinforretn. begyndes.**
1896	122	12	134	
1897	132	14	146	
1898	163	17	180	**Adgangen udvides.**
1899	206	20	226	**Byggefonden oprettes.**
1900	229	27	256	**Sammenslutning med M.-U. Adgangen udvides til at omfatte alle Underofficerer.**
1901	246	40	286	
1902	262	69	331	
1903	288	68	356	
1904	294	70	364	
1905	303	66	369	
1906	312	75	387	
1907	306	88	394	
1. Januar 1908	303	106	409	

sigter skaber nyt Liv, de forskellige Interesser kommer mere til Orde og bringer rigere Vekselvirkning, og fremfor alt lover det store Medlemsantal godt for Fremtidens sociale Arbejde.

Foruden de ordinære Medlemmer har Foreningen 2 Æresmedlemmer. Ved 10-Aars Stiftelsesfesten 1893 anmodedes Etatsraad H. Degenkolv (deng. Kontorchef paa Orlogsværftets Sekretariat- og Kommandokontor) og Professor Nicolai Bøgh (deng. Lærer i Dansk ved Søværnets Elevskole) om at indtræde i Foreningen som Æresmedlemmer. Disse to Mænd havde paa mange Maader gjort sig fortjente af Standen og af Foreningen, og umuligt er det her at nævne alle de Forhold, hvorved deres Navne er sat i Forbindelse med Foreningens Virksomhed. Ved at gennemgaa Arkivet træffes overalt paa Navnene H. Degenkolv og N. Bøgh og altid som raadende, velgørende og hjælpende.

I Anledning af Etatsraad Degenkolvs 40-Aars Virksomhed paa Orlogsværftet overraktes der ham den 10. Novbr. 1896 en kaligraferet Adresse, og en lignende overraktes Professor N. Bøgh den 1. Oktbr. 1897 i Anledning af, at han da havde været Lærer ved Elevskolen i 25 Aar. (Begge disse Adresser er tegnede af C. Gross). Jeg ved ingen bedre Maade at give en kort Karakteristik af disse 2 Hædersmænd paa, end ved at aftrykke Ordlyden i disse 2 Adresser, thi det synes mig, at denne giver som en Kvintessens af Foreningens Følelser overfor dem.

Adressen til Etatsraad Degenkolv lød saaledes:

„I Erkendelse af Deres Virksomhed i den danske Marines Tjeneste, sende vi Dem paa denne Dag, da det er 40 Aar siden, De traadte ind i den, en ærbødig og hjertelig Hilsen. Deres Dygtighed, Elskværdighed og Interesse for Alt, der vedkommer Marinens Anliggender, har givet sig Udslag i en aldrig svigtende Omhu for at tilvejebringe Oplysninger om den, støtte alt Anbefalelsesværdigt, der fremkommer indenfor dens Omraade, og træde i virksom Forbindelse med dens Personale. Dette har vor For-

ening rundeligt erfaret, af hvilken Grund vi ogsaa paa vor Stiftelsesfest i 1893 gjorde Dem til vort Æresmedlem. I Dag bringer vi Dem vor Lykønskning til, at der bag Dem ligger en hæderværdig Fortid, grundlagt paa ivrig Pligtopfyldelse og ædel Samfundsfølelse, og vor Tak for Alt, hvad vi skylder disse Deres Egenskaber. Det er vort Ønske, at Deres Fremtid maa fuldbyrde Deres Fortid, til Lykke for og Opretholdelse af Dem selv, til Gavn og Glæde for os."

Adressen til Professor Nicolai Bøgh havde følgende Ordlyd:

„Paa denne Dag, da der er forløbet 25 Aar, siden De tiltraadte Deres Virksomhed i Marinens Tjeneste, bringe vi Dem vor hjerteligste Lykønskning og ærbødigste Hilsen. Deres Evne til at fremstille det skønne og sande, Deres Kærlighed til alt, hvad der tjener vort Aandsliv til bedste, have vi skattet og beundret; og føje vi dertil den Uegennytte og Interesse, hvormed De omfatter vor Stand og dens Medlemmer, erkende vi med Taknemmelighed, hvad der blev fremhævet, da De valgtes til Æresmedlem af vor Forening, idet der udtaltes, at De var Skaberen af det aandelige Liv i Foreningen Ørnen. Vi fremsender derfor vor oprigtige Tak med det Haab, at det maa forundes Dem endnu i en lang Aarrække at tilføre vor Forening Medlemmer, besjælede af den samme Aand som hidtil."

Som bekendt bortrev Døden den 13. Oktober 1905 Professor Bøgh. En virksom og hjælpende Støtte, en fin og elskværdig Personlighed mistede Foreningen og Underofficererne derved. Hans Minde vil bevares, saalænge „Ørnen" er til.

Først ved 20-Aars Stiftelsesfesten fik Foreningen sit tredie Æresmedlem, nemlig Læge W. Thulstrup, forhen Reservelæge i Marinen. Denne Mand havde forlængst været Æresmedlem, hvis ikke en Paragraf i Loven, som forbød at en tjenstgørende Militær var Æresmedlem, havde forhindret det. Thi Thulstrups hjertevarme Sindelag havde forlængst vundet ham hvert eneste Med-

lem til Beundrer og Ven. Hans enestaaende Redebonhed til at holde Foredrag, til at bistaa med Raad og Daad, til at hjælpe privat enhver Underofficer, som henvendte sig til ham, er saa velkendt, at det er ganske overflødigt her at fremholde specielle Tilfælde.

I en Tale for Æresmedlemmerne ved 20-Aars Festen udtaltes om Læge Thulstrup:

„Dr. Thulstrups usædvanlige Forstaaelse af vor Virksomhed og hans enestaaende Evne til at se med vore Øje paa mange Forhold har gjort ham fortjent til megen Tak af os. Der staar et Sted i Foreningens 15-Aars Beretning, at den første Gang, Dr. Thulstrup viste sig i Foreningen, vandt han alles Hjerter. Det er sandt og slet ikke formeget sagt. Hvad der imidlertid er det afgørende er, at Dr. Thulstrup har formaaet at fæstne disse Hjærter til sig i Forstaaelse og Kærlighed. Han har opnaaet at binde os saa stærkt til sig, at vi nu, da Dr. Thulstrup er Foreningens Æresmedlem, nærer en uendelig Hengivenhed for ham. Naar jeg foreslaar en Skaal for Æresmedlemmerne, er det med det Ønske for Dr. Thulstrup, at hans Liv, som allerede har tegnet sig saa smukt og stort, maa blive daadrigt og indholdsrigt til Fordel og Udvikling for ham selv og til Gavn og Glæde for de Mennesker, han i sin Stilling faar med at gøre."

2. Bibliotheket.

I rigtig Erkendelse af, at et Bibliothek er en Nødvendighed for et oplysende Arbejde, tog man straks ved Foreningens Stiftelse fat paa at faa dannet et saadant. Det var jo ingen let Sag, thi Midlerne var smaa. Man maatte navnlig støtte Forøgelsen til Gaver, men disse kom da ogsaa temmelig rigeligt i Begyndelsen. Mange Medlemmer ydede deres Bidrag, hvoraf skal nævnes Gross's, Wm. Baches og S. Søegaards. Man ansøgte straks en „Komité for Uddeling af Boggaver". Denne Komité skulde fordele 6000 Kr., som var bevilget paa Finansloven 1883—84 „til

Bedste for Sogne- og lignende Bogsamlinger rundtom i Landet" „Ørnen" fik imidlertid intet ved denne Lejlighed, skønt Ansøgningen var varmt anbefalet af dav. Søtøjmester, Kapt. Jessen. Grunden var udelukkende den, at Ansøgernes Antal var saa stort, og Beløbet saa lille, at Komitéen maatte forbigaa mange.

Saa fik man Gaver fra Professor N. Bøgh (33 Bind), fra Gyldendalske Boghandel (115 Bind), fra Boghandler Reitzel (50 Bind), fra Oversergent Sichlau (15 Bind) og fra mange flere. Der anvendtes af Foreningens smaa Midler ca. 150 Kr. aarligt til Bibliotheket. I 1886 ansøgtes „Udvalget for Folkeoplysningens Fremme" om en Gave, og man fik alt det hidtil udkomne, ca. 90 Bind, og Løfte om stadig at faa de Skrifter, Udvalget udgav. Det er ikke faa Bøger, som ad den Vej tilføres Bogsamlingen. Søløjtnant-Selskabet og Marineministeriet ses ogsaa at betænke Foreningen, navnlig med Bøger af teknisk Indhold. Etatsraad Degenkolv ses stadig at sende Gaver. I 1888 faar man fra Ingeniør-Underofficersforeningen en Gave paa 42 Bind. I 1892 købes for en billig Pris af Løjtnant Gerner-Nielsen „Tidsskrift for Søvæsen" fra 1827—1882. Alt tidligere havde man begyndt at abonnere paa Tidsskriftet. 1893 har man ialt 650 Bind. Allerede nu kniber det stærkt med Pladsen. Man har et Bogskab i Foreningslokalet, og Udlaanet maa indskrænkes til den ugentlige Mødeaften. I 1898 og senere i 1900 faar Foreningen betydelige Boggaver fra afdøde Kommandør Schultz. 1899 faar man fra „Kommissionen for Ledelsen af de geologiske og geografiske Undersøgelser i Grønland" tilstillet det udkomne af „Meddelelser om Grønland" og faar nu stadig disse Hæfter.

Men Pladsen er jo for ringe. En stor Del Bøger maa opbevares ude i Byen, paa Lofter o. l. Steder. Med andre Ord: Bibliotheksagen er jo ikke i nogen rationel Gænge. Man vil kunne forstaa, at Bibliotheket ikke har nogen særdeles ensartet Sammensætning, idet det samles fra saa mange forskellige Kanter. Da man indser, at det med Hensyn til Skønlitteratur vil blive umuligt at holde Skridt med Kommunens Folkebibliotheker, lægger man efterhaanden særlig Vægt paa at anskaffe teknisk Litteratur og saadanne samlede Værker, som det skønnedes, at ikke Folkebibliotheket havde.

For at skaffe bedre Plads til Bogsamlingen ansøger man i Marts 1898 Ministeriet om at faa en Lejlighed i Nyboder til Installering af Bibliotheket. Dette mener Ministeriet, efter at have æsket Nyboders Kommandantskabs Mening, ikke at kunne bevilge. Ejheller et Forsøg paa at faa det gamle, ubenyttede Nyboders Sprøjtehus tillaans krones med Held. I 1898 installeres Bibliotheket hos dav. Underskibsminør C. Jensen i Gernersgade 27, hvor Udlaan finder Sted 3 Gange ugentlig. Det har paa dette Tidspunkt ca. 1000 Bind. Juli 1901 indsendes en Ansøgning til Marineministeriet om et Statstilskud til Bibliotheket for derved at blive sat i Stand til at leje Lokaler til det. Imidlertid tilbød Ministeriet i Stedet for at lade indrette Lokaler i Søkvæsthuset paa Christianshavn. Men man turde ikke modtage dette Tilbud, fordi man frygtede, at Afstanden var for stor fra Nyboder. Og ganske sikkert beror en væsentlig Del af Bogsamlingens Værdi i, at den findes i selve Nyboder eller dog i hvert Fald i dets Nærhed. 1901 fik Foreningen ny Bogholder, og denne, der ifølge Lovene ogsaa er Bibliothekar, tog Bibliotheket hjem til sig i Delfingade 13. Her bor man da tilhuse med dette nu ca. 1500 Bind store Bibliothek, og kun stor Velvillie og Opofrelse fra Bogholderens Side muliggør, at det ret lødige Bibliothek kommer saa godt til sin Ret som muligt. Der er Udlaan 3—4 Gange ugentlig, og i de senere Aar har Udlaanenes Antal været ca. 8000 aarligt, hvilket i Sammenligning med andre Bogsamlinger maa kaldes særdeles mange.

I 1899 og senere i 1902 anskaffedes en Del Bøger til Brug ved Styrmands- og Handelseksamen. Disse Bøger udlaantes til Medlemmer, som indstillede sig til disse Eksaminer. I 1903 fik Bogsamlingen ekstraordinært 500 Kr. fra Festen for Slaget paa Rheden. Jævnsides med Bibliotheket har man holdt en Del Blade af forskelligt Indhold saaledes: Ill. Tidende, Vort Forsvar, Militært Tidsskrift, Jernbanebladet, Søfartstidende osv., ligesom man navnlig i de senere Aar holder adskillige Tidsskrifter saasom: Tilskueren, Det ny Aarhundrede, Gads Magasin, Rigsdagstidende, Norsk og Dansk Tidsskrift for Søvæsen osv.

Det er jo umiddelbart indlysende, at Bibliothekets Værdi forringes ikke saalidt derved, at man endnu stadig maa have en

Mængde Bøger ude omkring i Byen. Af den Grund tør man ejheller for Tiden indlade sig paa nogen større Forøgelse af Bogsamlingen, paa hvilken der i Penge ialt er anvendt 5300 Kr. Forhaabentlig bliver det nu forelagte Forslag til Bevilling af Statstilskud til Foreningen vedtaget, saa at tidssvarende og rummelige Lokaler kan indrettes. Da vil Stifterne med Glæde og Stolthed kunne se deres Bestræbelser for at skaffe Foreningen et godt lille Haandbibliothek kronede med Held.

3. Oplysende Arbejde, Foredrag o. l.

I Foreningens 20-Aars Beretning omtales, at man i Sæsonen 1884—85 fik et Valgsprog. Herom findes i Forhandlingsprotokol 1, Pag. 36, følgende Optegnelse:

„Tirsdagen den 17. Marts 1885 afholdt Hr. Pugh*) et Foredrag om „Vandet og dets Bestanddele" ledsaget af en større Mængde kemiske Eksperimenter. — Foredraget fulgtes som sædvanlig med megen Interesse.

Efter Foredraget takkede Pugh Medlemmerne for den Velvillie, hvormed hans Foredrag var belønnet. Han hævdede, at „Ørnen"s Valgsprog var: Knowledge is power"**), derfra gik han ud, naar han havde virket her saa godt som hans ringe Evner formaaede; han haabede, at ethvert Medlem vilde gøre det samme; gennem det smaa naaede man omsider det store. Han paalagde indtrængende Medlemmerne at virke for Foreningens Udbredelse, thi kun ved almindelig Tilslutning naaedes Maalet.

Disse af Hr. Pugh til sit Foredrag knyttede Bemærkninger vandt almindelig Bifald hos samtlige Medlemmer."

Man ser heraf, at Foreningen fra sine første Aar har sat sig høje Maal. Om end det altsaa ikke absolut kan siges, at „Ørnen" har antaget det stolte, men ogsaa stort forpligtende Valgsprog, saa maa det dog være berettiget at sige, at det har været som et

*) dav. Underkanoner. **) Kundskab er Magt.

Fanebaand knyttet til dets Fane. Og det skal indrømmes, at der er gjort et ærligt Arbejde for at holde det i Ære.

Dette Valgsprogs Mening kunde naturligvis, hvis det ikke blev forstaaet paa rette Maade, blive til en Frase som saamange „Slagord" bliver. Det maa derfor forstaas paa rette Maade. Utvivlsomt har Pugh forstaaet det saaledes, at den selverhvervede grundige Kundskab om forskellige Emner og Forhold, den skabte Magt. Det maa jo nemlig ikke glemmes, at det er ikke nok at marchere frem med en Fane, hvorfra flagrende Baand med gylden Indskrift fortæller, at „Kundskab er Magt", nej, der maa af hvert enkelt Medlem selvstændigt erhverves de Kundskaber, som skal forlene ham med Magt. Og Magt til hvad? Ja, først og fremmest Magt over sig selv til at beherske sit Sind, til at modstaa Fristelser, til at lede sine eventuelle Underordnede med Omsigt og Forstaaelse, til at opretholde sin Værdighed overfor Overordnede; Magt til, kort sagt, at fremtræde som den Mand, der indgyder Tillid og Respekt opad, nedad og udad. Denne Kundskab kommer ikke til en uden Arbejde. Det er ikke nok at sætte sig i en Foredragssal og lytte, nej, det er kun Begyndelsen. D e t er Impulsen, som skal give Lyst til selvstændig Erhvervelse af Kundskaber.

Saaledes maa Valgsprogets Stifter forstaas, naar han siger, „at han haabede, ethvert Medlem vilde gøre det samme". Og paa dette Grundlag har Foreningen søgt at virke for sine Medlemmer: ved dels gennem Foredrag om mangfoldige Emner at give Lyst til videre Arbejde og dels med Bøger og paa anden Maade støttet dem, der ønskede at deltage i Kursus'er af den ene eller anden Art. Man forstod straks fra Stiftelsen af Foreningen, at for at hævde sin Plads i Samfundet var en vis Dannelse og Kundskab fornøden. Man indsaa tidligt, at skulde Standen hæves socialt, maatte den begynde at hæve sig selv i aandelig Henseende. Og gennemgaar man Foreningens Arkiv, imponeres man af det omfattende Arbejde, der er gjort i den Retning. Foreningen kan sikkert tilskrive sig en stor Del af Æren for Sønderofficerernes intellektuelle Fremgang, ikke alene ved det direkte Arbejde for Oplysning, men nok saa meget ved det gode Eksempel dens mange udmærkede Mænd har givet, idet de har vist, at de

var i Stand til at sætte sig saa grundigt ind i tekniske og videnskabelige Emner, at de har kunnet holde Foredrag over disse for deres Standsfæller. Man møder i dette Arbejde mange gode Navne: C. Gross, Pugh, Hans Jacobsen, Staack, G. Møller, J. Chr. Nielsen, cand. mag. Petersen, P. Andersen, F. Dencker, E. Blem, Joh. Jensen, Grundtmann o. m. fl., og med en vis Stolthed maa man se paa disse Mænd, der udadtil overfor Offentligheden har været værdige Repræsentanter for Standen og indadtil overfor Underofficererne har givet et Eksempel, der er af overordentlig Betydning.

Af de mange Foredragsholdere er det ikke betimeligt at fremhæve enkelte, enhver har sikkert ved sit Foredrags Emne givet mange gode Impulser til Tilhørerne.

Angaaende den anden Del af Oplysningsarbejdet skal omtales, at der er gjort adskillige gode Forsøg paa, dels at danne, dels at støtte Kursus, som tilsigtede at skaffe Medlemmerne Kundskab paa forskellige Felter. Allerede 1890 begyndte C. Pugh et Kursus i Engelsk for Medlemmerne, som fortsattes Aarene efter. 1891 oprettedes af cand. mag. (tidligere Underskibsminør) Chr. Petersen et Kursus i Mathematik. Begge Kursus vandt god Tilslutning, og flere Deltagere bekræfter, at de har været dem til god Nytte senere i Livet. 1898 ses Foreningen at yde en Del Medlemmer Støtte ved Forberedelsen til Styrmandseksamen navnlig til Anskaffelsen af Bøger. Alle de, der indstillede sig til Eksamen, tog denne med pænt Resultat og havde saaledes den Glæde af deres Arbejde, at de udvidede deres Kundskaber og fik en Eksamen, som kom dem til god Nytte senere i Livet. Denne Understøttelse er senere fortsat, ligesom man har hjulpet forskellige Medlemmer, der læste og indstillede sig til Handelseksamen med fortrinligt Resultat.

Atter i Aaret 1907 er Sprogundervisningen taget op og indrettet paa en god og praktisk Maade, idet man har ordnet sig med Handelsakademiet „København", hvor 44 af Foreningens Medlemmer studerer Tysk og Engelsk. Foreningen yder hertil et kontant Tilskud paa ca. 350 Kr.

Igennem Forhandlingsprotokollens Referat af Foredragene gaar en jævnlig Beklagelse af, at der møder for faa Medlemmer

til disse. Det er vel noget vanskeligt at afgøre til enhver Tid, hvad der skal forstaas ved faa eller ikke faa, dog er det troligt, at „Ørnen"s Foredrag har været jævnt godt besøgte, naar man tager Hensyn til, at dens Medlemmer kan være stærkt forhindrede saavel ved Tjeneste som privat. Imidlertid er denne Beklagelse jo noget, vor Forening har fælles med mange andre Foreninger, hvis Formaal er at skaffe Oplysning til sine Medlemmer. Selv en saa rationel Foredragsforening som Folkeuniversitetsforeningen — hvoraf „Ørnen" ogsaa er Medlem — klager over daarligt Besøg, og denne Forenings Foredrag er jo endda i Reglen udtømmende om et Emne, medens Foredragene i „Ørnen" jo som oftest er Brudstykker.

Vor Bestyrelse er naturligvis ikke altid tilfreds med, at der ikke mødes talrigere til Foredragene. Man træffer hyppigt paa kraftige Formaninger til Medlemmerne om at støtte Bestyrelsen i dens Bestræbelser for at skaffe Oplysning gennem Foredrag. Men egentlig tør man ikke tro, at Bestyrelsen har Grund til Ængstelse for, at der ikke er Sans hos Medlemmerne for Belæring, thi hvori ligger vel egentlig Grunden til, at Fremmødet ikke er saa talrigt som ønsket? Ja, Impulsen til Oplysning og Forstaaelse kommer jo i vore Dage til os ad saa mange Veje, gennem Aviser, Bøger, Tidsskrifter osv. Der er jo i de sidste Aaringer fremkommen en Mængde populært-videnskabelig Literatur. Og alt dette giver Folks Videlyst Næring og svækker antagelig noget Trangen til at høre Foredrag. Desuden maa man jo ikke glemme, at de Indtryk og nye Forstaaelser, selv et Mindretal af Tilhørere faar, atter af disse spredes til Omgivelserne og saaledes virker paa en større og større Kreds. Dette gælder jo i høj Grad en saa sammensluttet Stand som Sønderofficererne. Bestyrelsen bør derfor ikke tro, at Arbejdet for Standens intellektuelle Hævning ikke bærer Frugt, tværtimod, der arbejdes sikkert nu for Tiden meget selvstændigt, meget alvorligt for at dygtiggøre sig til at møde Kampen for Tilværelsen.

Utvivlsomt kan det betragtes som sikkert, at Sønderofficersforeningen „Ørnen" har sin store Del af Æren for, at Sønderofficersstandens Viden og Kundskaber har gjort gode Fremskridt i de sidste 25 Aar.

Oversigt over Foredrag m. m.

Aar.	Foredragsholder.	Foredragets Indhold.
1883	cand. phil. Herman Trier	Pestallozzis Liv og Levned.
1884	W. Backe	Grønland og Grønlænderne.
„	Chr. Pugh	Jordskorpens Dannelse m. m.
1885	do.	— —
„	P. Andersen	Søslaget ved Abukir.
„	Chr. Pugh	Geolog. Dannelsesperioder.
„	Th. Staack	Sprængstoffer.
„	Chr. Pugh	Vandet og dets Bestanddele.
„	E. Blem	Frihed, Lighed og Broderskab.
1886	Professor N. Bøgh	De Nygifte.
„	C. Gross	Flaadens historiske Udvikling.
„	P. Andersen	Slaget ved Lizza.
„	cand. phil. Ostermann	Jeppe paa Bjerget. Genboerne.
„	Direktør Abrahams	Maskeraden. Digte af Chr. Winther.
„	Forf. Zach. Nielsen	Svag. Et Kig indenfor.
„	Sof. Søegaard	Fotografien og dens Udvikling.
„	Sprogl. Lunde Nielsen	Æ Bindstow. Julirevolutionen.
„	Professor N. Bøgh	Soldaterløjer.
1887	Forf. Zach. Nielsen	Tankelæsning. Professorens Amme.
„	C. Gross	Har. Haarderaades Tog til Limfjord.
„	Forf. I. Bondesen	Bissekræmmerens Kavaj. En Studehandel
„	Kontorch. H. Degenkolv	Kærlighed uden Strømper
„	F. Dencker	Slaget ved Helgoland.
„	cand. phil. Markussen	Heinrick v. Zinsienheim m. m.
„	Professor N. Bøgh	Kanariefuglen.
„	Skuespiller E. Reumert	Dumpet. En proper Herre. Sven Dufva.
„	H. Larsen	Kampen ved Bazeille m. m.
1888	F. Dencker	Slaget paa Rheden.
„	E. Blem	Afrika i vore Dage.
„	C. Hertzum	Haandskydevaaben. Det ny Gevær.
„	F. Dencker	De Danske paa Schelden.
„	cand. phil. Ostermann	En Rejseerindring. En Begravelse.
„	E. Blem	Papirets Historie, Fabrikation m. m
„	cand. phil. Markussen	Forskellige Smaating.
„	Chr. Pugh	Metaller og Metalloider.
„	C. Gross	Niels Juel.
1889	Chr. Pugh	Metaller og Metalloider.
„	Th. Staack	Stjærnehimlen.
„	do.	—
„	S. Søegaard	Normannernes Tog.

Aar.	Foredragsholder.	Foredragets Indhold.
1889	E. Blem	Sansebedrag.
„	Professor N. Bøgh	Et herligt Menneske. En Skolehistorie.
1890	Chr. Pugh	Foreningens Fortid, Nutid og Fremtid.
„	H. Jacobsen	Elektromagnetisme, Telefoner m. m.
„	do.	Elektriske Belysningsanlæg.
„	C. Hertzum	Marinens Recule-Mitrailleuse.
1891	Chr. Pugh	Krupps Kanonfabrik og øvrige Virksomhed.
„	do.	— — —
„	C. Gross	Hærens Udvikling fra tidligste Tid.
1892	E. Blem	Elektriske Bue- og Glødelamper.
„	Chr. Pugh	Geologi.
„	do.	—
„	E. Ancker	Pr. Ltn. Ryders Ekspedition til Grønland 1891—92.
„	E. Blem	Nyere astronomiske Opdagelser.
1893	Professor N. Bøgh	Chr. Winthers Ungdomshistorie.
„	J. Chr. Nielsen	De vigtigste Betingelser for et Skibs Sødygtighed.
1894	G. Møller	Slaget paa Reden 1892.
„	A. Grundtmann	De store Staters Krigsberedskaber.
„	E. Blem	Maaling af høje Temperaturer.
„	cand. mag. C. Petersen	Befrugtningsprocessen hos de lavere Dyr
„	do.	— — —
„	G. Møller	Edisons Fonograf (med Fremvisning).
„	A. Grundtmann	Artilleriets Udvikling i fremmede Mariner.
„	Dr. Thulstrup	Rejser i Afrika.
„	A. Grundtmann	Artilleriets Udvikling i fremmede Mariner.
„	cand. mag. C. Petersen	Menneskets Legemsbygning.
„	do.	— —
1895	A. Grundtmann	Underofficersuddannelsen i fremmede Mariner.
„	do.	— —
„	do.	— —
„	Dr. Thulstrup	Rejser i Ægypten.
„	cand. mag. C. Petersen	Menneskets Legemsbygning.
„	A. Grundtmann	Krigen mellem Kina og Japan.
„	Professor N. Bøgh	Kaalunds Liv og Levned.
„	A. Grundtmann	Nyere Vaaben og Søtaktik.
„	do.	— —
„	Læge A. Munssmann	Hjælp mod Smaauheld i det daglige Liv.
„	Dr. phil. Pechüle	Fotografien i Astronomiens Tjeneste.
1896	Dr. Thulstrup	Bakterier.
„	do.	Rejser i Grækenland.
„	Professor N. Bøgh	Bellmann.
„	H. Jacobsen	Populær Elektroteknik.

Aar.	Foredragsholder.	Foredragets Indhold.
1896	H. Jacobsen	Populær Elektroteknik.
„	do.	— —
„	Dr. Thulstrup	Ingolf-Ekspeditionen.
1897	Forf. Bering-Liisberg	Chr. d. 4de som Menneske.
„	E. Blem	Akkumulatorer og Elektromotorer.
„	Professor N. Bøgh	De Nygifte.
„	Dr. Thulstrup	Sjælelivet og dets legemlige Udtryk
„	Joh. Fr. Jensen	Luftballonens og Flyvemaskinens Hist.
„	cand. mag. C. Petersen	Nogle Træk af vor Naturopfattelse.
1898	Th. Staack	Røntgens Straaler, højsp. Strømme.
„	Jul. Christensen	Udsætning af Skibsbaade.
„	Kapt. Schønberg	Fra Kongo.
1899	Dr. Vald. Bie	Om Helbredelse af Lupus efter Dr. Finsens Methode.
„	Kapt. Schønberg	Fra Kongo.
„	Professor N. Bøgh	Oplæsning.
„	Joh. Fr. Jensen	Underofficerernes kollegiale Forhold
„	A. Jacobsen	Pr. Løjtn. Amdrups Grønlandsekspedition.
„	Dr. Thulstrup	Kreta.
1900	L. P. Sørensen	Det sociale Spørgsmaal.
„	Dr. phil. Sørensen	Om Luften.
„	C. Sørensen	Aktuelle Viser.
„	Professor N. Bøgh	Chr. Winthers Huslærertid og Følgerne deraf.
„	Fr. Dencker	Slaget paa Rheden 2. April 1801.
„	Stenograf Jepsen	Om Stenografi.
„	A. Jacobsen	Pr. Løjtn. Amdrups sidste Grønlandsekspedition
1901	Dr. Thulstrup	Mirakler.
„	L. P. Sørensen	Træk af Livet i Paris.
„	V. Carstensen	Elektrisk Sporvejsdrift.
„	H. Eskesen	Brugsforeninger.
1902	G. Møller	Telegrafering uden Traad.
„	P. Olsen	Foreningsliv (Diskussion).
„	A. Sørensen	Medlemmernes Stilling indbyrdes og i Foreningen. (Diskussion).
1903	Dr. Thulstrup	Arbejde og Hvile.
„	F. Elmgreen	Det nye Rullesystem.
„	Joh. Fr. Jensen	Selvbeherskelse. (Diskussion).
„	Skuespiller Berggren	Asbjørnske Eventyr.
1904	Anton Neergaard og Alli Riegels	„Folkesnak". „En Bryllupsaften".
„	Joh. Fr. Jensen	Selverkendelse. (Diskussion).
„	Henny Lauritzen og Anton Neergaard	„Det tabte Paradis". „Dramatisk Situation".

Aar.	Foredragsholder.	Foredragets Indhold.
1904	Sekretær A. Jacobsen	Krigen mellem Rusland og Japan.
1905	Johannes Marer	Hvordan Anonymer og Falskneri afsløres.
„	Anthon Olsen	„Skipperen". „Den store Bjørns Endelig!".
	Sekretær A. Jacobsen	„Vestindien".
	Joh. Fr. Jensen	Foreningens og Underofficerernes Stilling udadtil (Diskussion).
„	Adolf Jensen	Scener af „Skriverhans".
1906	Dir. Jul. Schiøtt	Træk af Dyrenes Liv.
„	Dr. Thulstrup	Fra Ørken og Oase.
„	Skuespiller Erhardt	Oplæsning.
1907	R. Schou	Ædruelighedeu.
„	Andersen og Thingsted	„Gluntarne".
1908	Joh. Fr. Jensen	Underofficersstandens Udvikling i det sidste halve Aarhundrede.

4. Selskabelighed, Fester o. l.

Som et Middel til Sammenhold, til nærmere Kendskab til hinanden er selskabelige Sammenkomster af megen Betydning. Imidlertid maa det være givet, at de kun skal være et Middel, men maa paa ingen Maade i en Forening som vor sættes saaledes i Højsædet, at de bliver et Maal at stræbe efter. Ganske vist kan Selskabeligheden i visse Former være belærende og opdragende, og et godt Humør og en frisk Livsglæde er af lige saa stor Betydning for en Forenings som for et Menneskes sunde Trivsel.

I Foreningens første Aar dyrkedes Selskabeligheden i en meget udstrakt Grad. Som før nævnt havde den i disse Aar et meget intimt-hyggeligt Præg, vel væsentligt foraarsaget af den snævrere Kreds. Man havde ugentlige Mødeaftener, til at begynde med i Skindergade Nr. 9 hos en Restauratør. Uagtet Lokalernes Hygge iod meget tilbage at ønske, trivedes Selskabeligheden godt. En Bolle Punch kom nemt paa Bordet. Bestyrelsen fandt ofte Lejlighed til at traktere — og blev ogsaa ofte „prajet" derom — og Medlemmerne forstod ogsaa at „spledse" til en Bolle. Her i Skindergade Nr. 9 holdt Foreningen sine første Assembleer, der altid var særdeles vellykkede. Men saavel Lokaler som Betjening var

højst tarvelige, og som et Maal for hele Interiørets Beskaffenhed kan hidsættes følgende morsomme Brudstykke af et Referat om et Assemble d. 5. Januar 1884. . . . „Musikken var ganske udmærket, hvilket blandt andet gav sig tilkende derved, at dens blide Toner hidlokkede et Par Brolæggere, der vilde „smide sig lidt". — Ved passende Overtalelser lykkedes det dog at faa disse Terpsichores Dyrkere til at forsvinde —". (Forhandlingsprotokol 1, Pag. 11).

Meget almindeligt var det i de Tider, at Lokalerne dekoreredes af Medlemmerne, og navnlig Gross ses at have været virksom i den Retning, idet han ofte udstillede en Del af sine Malerier, Tegninger, Skitser o. l. Ved et Slutningsbal, der afholdtes 13. April 1884 i et Lokale paa Østergade 15 — hvortil man nu var flyttet — ses saaledes Salen festlig dekoreret, særligt „med 2 store Situationsbilleder af „Korvetten Dagmar i Atlanterhavet" og „samme givende Salut for Kronborg"." Dette hænger sammen med den smukke Skik, der dengang herskede, at fejre en Festlighed, naar Vinterskibet kom hjem med Kammeraterne — „Ørneungerne". Ved omtalte Lejlighed var desuden en Dekoration bestaaende af en Ørn omgiven af Flag og Vimpler og med et Digt af P. Andersen. Det maa være tilladt at aftrykke et Par Vers af dette Velkomstdigt, der saa smukt tolker Kammeratskabsfølelsen:

For Jer, som kom tilbage
Fra Tropers fjerne Kyst,
Fra trange, travle Dage,
Jeg hæver først min Røst.
Velkommen skal I være
I mine Vingers Ly,
Det er til Eders Ære,
Jeg holder Fest paany.

Mit Værk er jo at drage
Hver Kammerat herhen;
Saa Ingen er tilbage
Og Ingen flyer igjen.

Thi da jeg som en Bølge
Kan vokse kæmpestor,
Og Slægter saa skal følge
Det engang brudte Spor.

Paa Østergade 15 hos Restauratør Nielsen-Bahn fortsættes Selskabeligheden som hidtil. Næsten hver Mødeaften holdes mindre Oplæsninger o. l. og som oftest sluttes af med en „Bolle". Bestyrelsen klager over for ringe Besøg, og i den Anledning holdes Generalforsamling i Jan. 1885 „for at høre Medlemmernes Ønsker om Maaden at pleje Selskabelighed paa". Afstemningens Resultat var, at 19 stemte for Aftenunderholdning, 11 for Assemble og — 2 for Herregilde.

Allerede 1885 flytter man igen og nu til Simons Lokaler, Kongens Nytorv 21, hvor man, efter alt at dømme, har befundet sig usædvanligt godt. Der gaar endnu blandt de ældre Medlemmer sære Frasagn om de Knald, der her har staaet, og i Foreningens 20-Aars Beretning udtales: „De Aar, Foreningen boede hos Restauratør Simon, staar sikkert for mange som de bedste i Foreningens Tilværelse".

Et Bevis paa Bestyrelsens Ihærdighed i Retning af Adspredelse for Medlemmerne ses deri, at man den 25. Februar 1886 havde udsat en „værdifuld Præmie" til det Medlem, der ved en Bolle Punch, „som Foreningen gav", kunde foredrage den morsomste, „helst selvgjorte Sang". En meget gemytlig Aften kom ud deraf. I disse Aar faar „Herregilderne" den rette Kolorit over sig; thi de bæres oppe af høj Lystighed, Humør og Hjertelighed.

I 1887 dukker første Gang Tanken op om Afholdelse af „Marked". Det er navnlig C. Gross og F. Dencker, der fører Tanken frem. Først flere Aar senere bliver Planen til Virkelighed. Fra denne Sæson stammer Foreningens 2 Albums, det ene med Portrætter af Medlemmerne, det andet med Portrætter af disses Damer. Det sidste blev kun lidet fyldigt i Aarenes Løb, hvorimod det første, navnlig ved Velvillie fra Alex. Rasmussen og C. Olsen, fik en Del af Medlemmernes Billeder.

I Marts 1888 holder Foreningen 5-Aars Stiftelsesfest. 37 Medlemmer deltog, og Festen forløb efter alt at dømme udmærket.

En Beretning med mange kloge og gode Udtalelser om Foreningens Liv og Virken var forfattet af dav. Underskibsminør, nuv. Ingeniør E. Blem.

Torsdagen den 15. Novbr. 1888 holdes en Sammenkomst for at fejre Hs. Maj. Kongens 25-Aars Regeringsjubilæum. Skaalen for Kongen udbragtes af Formanden.

2. Januar 1889 oprettes et Sangkor. Der var gaaet megen Diskussion forud, og man havde vel ventet en Del mere Udbytte af denne Foranstaltning, end man egentlig fik. Sangkoret ses ikke ofte at have medvirket ved Foreningens Fester, og det afgik jo ogsaa ved en stille Død efter nogle Aars Forløb. Imidlertid er det sandsynligt, at den da eksisterende Underofficerssangforening „Dagmar" fik sit Knæk ved, at „Ørnen" fik Sangkor, og saaledes har dette jo i hvert Fald virket gavnlig derved, at det bortskaffede en Konkurrent til „Ørnen".

Julefesterne, dog endnu ikke for Medlemmernes Børn, tager sin Begyndelse i Sæsonen 1889—90.

En paatænkt Fest for Elevskolens 25-Aars Jubilæum blev — vistnok nærmest af økonomiske Grunde — ikke afholdt.

I 1890—91 begyndte man at arrangere samlede Udflugter til forskellige Seværdigheder. Man besøgte først Carlsberg Bryggerier og Glyptotheket; senere har man besøgt Tuborg, Rosenborg, Hovedbrandstationen, Middelgrundsfortet o. m. a.

Den 28. og 29. Februar 1892 afholdtes det i 1887 paatænkte „Marked". Det formede sig nærmest som en Bazar med Udsalgsboder, Variete og andre lignende Forlystelser, og det forløb jo over al Forventning storartet godt. Et Netto-Overskud paa 1500 Kr. var det smukke Resultat af Arbejdet.

I denne Sæson dukker første Gang (fra Backmann) Forslag op om, at ogsaa udenforstaaende skal have Adgang til Foreningens større Festligheder, men det forkastes.

1892—93 flytter man til Haandværkerforeningens Lokaler, Kronprinsensgade 7. Her afholdes for første Gang Julefest for Medlemmernes Børn, en Foranstaltning, som siden er gentaget hvert Aar og har slaaet saaledes an, at den nu er næsten altfor stærkt besøgt.

Den 25. Februar 1893 afholdtes Foreningens 10-Aars Stiftelses-

fest. 87 Medlemmer deltog. Desuden var Foreningens 2 Æresmedlemmer, Etatsraad Degenkolv og Professor Bøgh indbudte. Under Festen blev der overrakt den populære Formand, Kanoner C. Gross, en Hædersgave, bestaaende af en Sølvvinkande med Krystalglas, tilvejebragt saavel af Medlemmerne som af disses Damer. Mange Taler holdtes, og flere Sange var skrevne i Anledning af Festen, som iøvrigt forløb heldigt. Denne 10-aarige Periode afslutter paa en Maade Foreningens Barndom. Selskabeligheden havde vel nok været den stærkeste Side af Virksomheden; men dog er det meget sandsynligt, at denne Periode med sin stærke Kammeratskabsfølelse har haft megen Betydning for Foreningens indre Liv. Der har i hvert Fald af den udviklet sig en vis „Ørne"-Tradition ved festlige Lejligheder, som man vanskeligt finder Mage til hos andre Foreninger. En egen glad Blanding af Humør og Hjertelighed skabte en særlig Kolorit over disse Aars Fester, og mange af hin Tids Medlemmer tænker vist med Vemod paa disse glade Dage.

I de følgende 5 Aar fortsættes Selskabeligheden paa omtrent samme Maade som tidligere, men Deltagelsen i Baller og lignende Festligheder var betydelig større. Endnu havde Sammenkomsterne den egne Kolorit over sig, om end det intime Samvær noget maatte vige og ikke kunde trives under saa gunstige Forhold mere. Da Foreningen omkring Januar 1894 fik 100 Medlemmer, fejredes denne Begivenhed med et Punchesold. Jeg var som nyindmeldt Medlem med til dette og glemmer aldrig den egne Stemning, der hvilede over denne herlige Sammenkomst. Den Gemytlighed, der herskede, den Blanding af Alvor og Skæmt, den Frimodighed, der kom frem hos Deltagerne, betog os ny i højeste Grad. Formanden, Kanoner C. Gross, holdt en Tale for Foreningen, sit „Barn", der nu var „konfirmeret" (havde 100 Medl.). P. Andersen holdt en flammende Tale om Ældre og Yngre og Forholdet imellem dem. Joh. Jensen var et sprudlende Væld af Liv og Humør, og Backmann forlystede os med en af sine fortrinlige Improvisationer. Jo, vi ny blev vel modtagne, og jeg for min Del følte en Løftelse, en Samhørighed med mine Standsfæller, som aldrig siden har forladt mig.

I denne Periode fremkom Tanken om, at Medlemmerne skulde

have et Emblem at bære ved festlige Lejligheder o. l. Der udskreves Skitsekonkurrence, og et Udkast præmieredes, men Sagen er dog endnu til Dato ikke gaaet i Orden.

Skønt den tidligere Skik, at Medlemmerne for Størstedelen selv udfyldte Aftenunderholdningernes Program, nu aftager noget, idet man søger dels velvillig dels betalt Assistance udenfor Foreningen, saa er der en Gren af Underholdningen, nemlig Vaabenøvelser, der optages nu af Medlemmerne selv og skaber megen Glæde.

Den 21. Februar 1898 afholdtes „Ørnen"s 15-Aars Stiftelsesfest. Der havde forud for denne, ligesom ved 10-Aars Festen, gaaet en Diskussion om, hvorvidt Festen skulde være med eller uden Damer. Den blev uden Damer. Foreningens 2 Æresmedlemmer samt Dr. Thulstrup deltoge. Et Festskrift af J. Chr. Nielsen blev udgivet, og selve Festen var meget vellykket. Under denne foregik en smuk Højtidelighed, idet et Billede af Foreningens Stifter afsløredes. Taler holdtes for Kongen, for Æresmedlemmerne, for Foreningen osv. Mange Sange var skrevne til Festen, og der herskede under denne et glimrende Humør. Omtrent alle Foreningens Medlemmer, hvis Antal nu var 180, deltog.

I 1898 til den ordinære Generalforsamling rejser der sig Stemmer imod den megen Selskabelighed. Det er Kanoner Joh. Jensen, som indbringer et Forslag om Kontingentnedsættelse ud fra den Betragtning, at man maa have flere Underofficerer i Foreningen. Bestyrelsen og flere andre er ikke for Kontingentnedsættelse, fordi Kontoen „Selskabelige Forlystelser" derved bliver beskaaren. Joh. Jensen udtaler da, at han er ikke i Foreningen for at more sig. Ihvorvel der navnlig i de 3—4 sidste Aar under Kanoner Rich. Jensens energiske Ledelse var gjort et godt socialt Arbejde, saa er det dog første Gang, man møder en aabenbar Lyst til at støde Selskabeligheden fra Højsædet. Imidlertid rejser der sig advarende Røster herimod, og det hævdes, at Selskabeligheden endnu for en stor Del er Bindemidlet mellem Medlemmerne, navnlig de yngre.

I Sommeren 1899 og i Sommeren 1900 afholdtes Fester for henholdsvis den svenske og den norske Eskadres Underofficerer. Ministeriet havde til den første Fest ydet et Tilskud af 500 Kr.

og til den anden et Tilskud af 600 Kr. Festen for Svenskerne holdtes paa Hotel „Øresund" i Skodsborg og for Nordmændene paa Etablissementet „St. Thomas" og i Tivoli. De gav begge Anledning til et begejstret Samvær med vore svenske og norske „Brødre", og enhver Deltager i disse Fester mindes sikkert med Glæde den hjærtelige Stemning, der herskede. Det var sikkert Fester, som havde mere end Nuets Betydning, idet de utvivlsomt har virket sit til at befæste Baandet mellem skandinaviske Underofficerer. Der blev ved disse Lejligheder knyttet Baand, der affødte Venskab og Brevveksling lang Tid efter.

En paatænkt Mindefest for den første slesvigske Krig blev ikke til noget, idet Forslaget derom forkastedes med den Begrundelse, at Marinens Minder var ikke saa stolte fra den Tid, at det var passende at holde stor Fest.

I Aaret 1899 flyttes til Larsens Lokaler (nuv. Prins Wilhelms Palæ), St. Annæplads 13. Besøget paa de ugentlige Mødeaftener er kun ringe, og Bestyrelsen forsøger da at komme efter Grundene hertil og at finde paa Midler til Afhjælpning deraf. I den Anledning udsættes nogle Præmier for de bedste Besvarelser af Spørgsmaalene: Hvad er Grunden til det ringe Besøg, og hvad gøres for at hidføre en Bedring? Der indkom 16 Besvarelser, hvoraf 3 præmieredes. Forskellige Foranstaltninger, hvorimellem ogsaa den, at man forsøgte selv at udskænke Øl for at gøre dette billigere, hjalp vel nok for en kortere Tid. Men snart gik Besøget atter ned, og man staar endnu paa det Standpunkt, at man kunde ønske langt større Besøg paa disse ugentlige Mødeaftener. Imidlertid bedres dette Forhold næppe, før Foreningen faar sine egne hyggelige Lokaler med rimelige Priser paa Spise- og Drikkevarer, saaledes at selv en beskeden Pung har Raad til at være med.

I denne Sæson (1899—1900) begynder et selskabeligt Samarbejde med „Københavns Garnisons Underofficersforening", idet dennes Bestyrelse indbydes til vore Herregilder og omvendt.

Iøvrigt udkastes i dette Aars Oktober Maaned Planen og Ideen til den store 100-Aars Fest for Slaget paa Rheden 1801. I Decbr. vælges Udvalg til at forberede Festen. Dette arbejder med en sjælden Flid og Fordragelighed paa at løse Problemet, og med en mageløs Energi havde Formanden Kanoner Joh. Jensen, bi-

staaet af mange gode Kolleger, hvoriblandt først og sidst skal nævnes nuv. Værkmester J. Chr. Nielsen, sat alt ind paa at gøre Festen saa storstilet som muligt, og det lykkedes over al Forventning. Først i April 1901 løb Festen af Stablen. Hds. kgl. Højhed Prinsesse Marie havde overtaget Protektoratet, og kun de, som kender Hds. kgl. Højheds enestaaende Energi og Hjælpsomhed, kan fuldt ud skatte, hvad denne Protektrice betød for Foreningen „Ørnen"s Fest. Uden Overdrivelse kan man sige, at Festen var en københavnsk Begivenhed. Det første Maal var at skabe en Fest, værdig det store maritime Minde, og det mødte en aldeles overvældende Velvillie, ligefra Hs. Majestæt Kongen og ned til vore jævneste Medborgere. Gaver og Anerkendelse saavel fra Pressen som fra private Folk strømmede ind til Foreningen. Marineministeriet og Værftautoriteterne stillede sig overordentligt velvillige med Udlaan af allehaande Brugsgenstande saasom Flag, Vaaben o. l., kort sagt, Forstaaelse og Hjælp var tilstede fra mange Kanter. Men det var ogsaa dristigt vovet. Hele Foreningens Formue ca. 12,000 Kr. var sat ind; til alt Held kom Pengene igen med Rente, idet Festoverskuddet blev ca 10,000 Kr.

Det vilde være ønskeligt at nævne Navnene paa mange af de Foreningsmedlemmer, som ved hin Lejlighed lagde sig i Selen og præsterede næsten overmenneskeligt Arbejde, men da det i denne Beretning er Hensigten alene at skildre Foreningens Liv og saa lidt som muligt berøre Personerne, skal det ogsaa undgaas her. Dog — med en Undtagelse. En Mand skal nævnes, og det kan man med saa megen desto større Ro gøre, som det er sikkert, at ingen vil misforstaa Hensigten. Denne Mand er Værkmester, tidligere Underskibsminør, J. Chr. Nielsen. Hvad han betød for Festen, ved maaske kun de, der stod ham nærmest i de Dage, og mest Foreningens Formand, Kanoner Joh. Jensen. Thi det har været denne Foreningens Velgørers fornemste Særpræg at virke i yderste Beskedenhed, og troligt nok kommer denne Omtale ham meget uvelkommen. Men — ingen undgaar sin Skæbne. Ved selv at skrive Foreningens 15-Aars og 20-Aars Beretninger har J. Chr. Nielsen undgaaet at blive fremdraget, men nu er det Tid at fremdrage ham som et stort Eksempel for de Unge, som ikke nærmere kender hans Arbejde for Foreningen. Thi læser man

Foreningens Arkiv, vil man se, at han fra dens første Barndomsdage har siddet i Bestyrelsen; i en lang Aarrække har han været Kasserer og Bogholder, uanfægtet af skiftende Bestyrelser og Formænd har han staaet bi med sine saare kloge Raad. Lige indtil Nutiden, skønt han i de sidste Aar ikke har været i Marinen, har han taget ivrig Del i Foreningens Anliggender, og aldrig har han haft andet for Øje end Foreningens og Standens Vel. Søunderofficersstanden og Foreningen „Ørnen" skylder denne Mand overordentlig meget, og det var derfor kun et saare beskedent synligt Bevis paa Underofficerernes Taknemmelighed, at de ved hans Afgang som Bogholder overrakte ham en Gave; thi den bedste Tak, man kan yde denne Mand, er at følge hans Eksempel: uegennyttigt at arbejde paa Foreningens Fremgang.

Hidindtil var alle Festligheder, saavel Underholdninger, Foredrag, Baller o. a. l. kun for Foreningens Medlemmer med Damer. Nu blev der i 1902 af Bestyrelsen fremsat Forslag om at aabne Adgang for Besøgende ved større Festligheder. Det samme havde jo været paa Bane i 1892 uden dengang at blive vedtaget. Nu vedtoges det. Der var jo flere Grunde til dette Forslag. Først den, at en stor Del af Medlemmerne havde nu voksne Sønner og andre nære mandlige Paarørende, som de gerne drog med ind i den Kreds, hvor de selv befandt sig vel. Dernæst havde det økonomisk Betydning, thi efterhaanden som Foreningen voksede til, blev Fordringerne til Underholdning, Musik o. l. større og kostbarere. Endelig var Kontoen: „Selskabelige Forlystelser" efter Sammenslutningen med Foreningen „Marinens Underofficerer" gaaet noget ned, saa at man maatte prøve at bøde lidt paa de større Udgifter og de mindre Indtægter ved at give Fremmede Adgang til Sammenkomsterne imod en mindre Entre. Om end ikke alle sympatiserede med dette, idet Ballerne jo f. Eks. skiftede en Del Karakter, under de nye Forhold, saa har det dog stadig holdt sig, og det bøder jo noget paa Udgifterne til „Selskabelige Forlystelser".

Men nægtes kan det ikke, at „Ørnen" nu træder ind med sine Fester i Rækken af de store Foreningsfester. Ganske vist holdes der nogle mindre Sammenkomster for Medlemmerne alene, ved hvilke der bydes paa Foredrag med en Dans bagefter, men den

gamle Familiebalstemning er forsvunden, naturligvis til Sorg for adskillige Medlemmer, men dog kun som en nødvendig Følge af Foreningens Udvikling.

Den 20. Marts 1903 holdes „Ørnen"s 20-Aars Stiftelsesfest. For første Gang er Damerne med til Stiftelsesfest. Foreningens Æresmedlemmer Professor Bøgh og Etatsraad Degenkolv med Fruer deltog i Festen. Dr. Thulstrup var ved Forretninger i Vejle forhindret fra at komme. Endvidere var Direktøren for Foreningen „Marinens Underofficerer" Skibbygmester Strøm og Repræsentanter for „Københavns Garnisons Underofficersforening" med Damer vore Gæster. Pressen repræsenteredes af Journalist Thorup ved „Dannebrog", og endelig var Foreningens Bogtrykker St. Calberg og dens Vinhandler Ernst Husmann, begge med Fruer, indbudte. Ialt var der dækket til 406 Personer i den store Sal i Larsens Lokaler. Kun Medlemmer med Damer deltog. Festen var storslaaet og meget vellykket og afgav et talende Vidnesbyrd om Foreningens rivende Udvikling siden 15-Aars Festen. Talen for Hs. Maj. Kongen holdtes af Overskibsminør H. Jacobsen og for Deres kgl. Højheder Prins Valdemar og Prinsesse Marie af Overkanoner P. Andersen. Der afsendtes Telegrammer til Kongen og til Prins Valdemar og Prinsesse Marie, paa hvilke der Dagen efter indløb hjærtelige Svar. Derefter taltes for Foreningens Æresmedlemmer, for Direktør Strøm, for Gæsterne, for Foreningen, Formanden, Stifteren og for Pressen. Mange Sange var forfattet i Dagens Anledning, og de blev afsungne med Musikledsagelse fra et Orkester anbragt paa Balkonen over Indgangen til den store Sal. Telegrammer indløb bl. a. fra Marinens Underofficersforening i Horten, fra Sjøunderofficerssälskapet i Karlskrona, fra Foreningen 18. Regiment, Kapt. Weiss, fra K. G. U. F.*) og fra mange andre. Festen forløb glimrende og sluttede først Kl. 6 om Morgenen. Kun smukke Minder har alle Deltagerne sikkert om denne Fest.

I Aarene 1904 og 1905 afholdtes Karneval i Odd-Fellow-Palæet. I 1888 havde denne Form for Baller allerede været foreslaaet, men blev ikke dengang til noget. Hensigten med Karnevalerne

*) Københavns Garnisons Underofficers Forening.

var hovedsagelig den at skaffe Foreningen nogen Indtægt. Dette lykkedes første Gang, idet ca. 1800 Personer deltog, men andet Aar var Deltagernes Antal kun ca. 1100, og Overskuddet var meget lille.

I Foraaret 1907 forsøgtes med en ny Art Underholdning, nemlig Opførelsen af en tildels lokal Revu, spillet af Medlemmer Den gjorde overordentlig Lykke, og det er at haabe, at Forfatteren, Underskibsminør G. Kragh, ad Aare forsøger sig endnu engang i samme Genre.

Som det i Begyndelsen af dette Afsnit fremhævedes, bør man ikke undervurdere Selskabelighedens Betydning, men man kan vel sige, at der i Bestyrelsen er et noget andet Syn paa den nu end tidligere. Det er synligt nok, at Selskabeligheden i Foreningens første 10—15 Aar var den betydeligste Faktor i Virksomheden, medens dette nu er anderledes, idet de filantropiske Formaal og det sociale Arbejde langt har taget Teten. Og det er vel kun godt og rigtigt.

5. Formueforhold og Arbejde for Medlemmernes økonomiske Betryggelse.

Foreningens Formueforhold var jo i dens første Aar ikke glimrende. Desuagtet er det værd at erindre, at lige fra Stiftelsen har man dog haft noget tilovers at hjælpe Medlemmerne med; thi i Foreningens første Love var en Del af Formaalet det: at danne en Reservefond. Denne fik $^1/_{12}$ af Aarets Indtægter, og som Følge af det ringe Medlemsantal voksede den kun langsomt i Begyndelsen, thi Indtægterne bestod i den Tid kun af Medlemsbidrag. Disse androg i det første Femaar 490—633 Kr., og Reservefonden var 1888 kun 200 Kr. stor. Den anvendtes til Hjælp for trængende Medlemmer, nærmest som rentefri Laan. Formuen forøgedes altsaa i denne Periode væsentligst af Reservefond, dennes Renter og enkelte mindre uvisse Indtægter. Hele Resten af Budgettet blev anvendt til Bibliothek, Lokale, Selskabelighed og Administration. Og de Summer, der kunde anvendes paa de forskellige Konti, var jo ikke store. Mest slugte, som rimeligt var, Kontoen „Selskabe-

lige Forlystelser". Denne var i Aarene 1883—88 gennemsnitlig 220 Kr. aarlig, hvilket er ca. 4 Kr. pr. Medlem.

Paa dette Tidspunkt har man allerede været betænkt paa at skaffe Indtægter paa anden Maade, thi i 1887 kommer, som nævnt før, Tanken op om et „Marked". Først 1892 realiseres den og giver en Indtægt af 1500 Kr., som straks tilskrives Reservefonden, der nu begynder at blive stærk. Ved Lovforandringen i 1887 blev det fastsat, at Laanene skulde være paa 25 Kr., men kun udlaanes til „trængende Medlemmer" efter Bestyrelsens Skøn. Man er altsaa endnu ikke kommet saa vidt, at ethvert Medlem kan søge Laan. Selve Budgettet er i Femaaret 1888—93 ca. 671 Kr.—1100 Kr., men Formuen er vokset til 2187 Kr., og heraf udgør Reservefonden de 2000. I Aaret 1893—94 faar Foreningen en Gave af 364 Kr. som Andel i et Overskud fra en Gymnastikpræsentation i Koncertpalæet. Disse Penge gaar til Reservefonden. 1893 er „Selskabelige Forlystelser" gaaet op til ca. 550 Kr., hvortil kommer Sangkoret med ca. 100 Kr. „Administrationen" er vokset fra ca. 50 Kr. i 1888 til ca. 90 Kr. i 1893. Lokaleleje har holdt sig paa ca. 120 Kr. aarligt.

I 1894 forandres Lovene, og herved dannes af Reservefonden en Hjælpefond, der virker dels med Begravelseshjælp, dels som Laanekasse. Reservefonden holdes dog stadig vedlige, men anvendes nu nærmest som en Nødskilling for paakommende Tilfælde.

Der kan foreløbig ikke udbetales mere end 50 Kr. i Begravelseshjælp. Laanenes Størrelse er stadig 25 Kr., men nu kan der laanes ud, uden at man behøver at begrænse det til „trængende" Medlemmer. Man tager desuden nu nogen Rente af Laanene. Hjælpefonden vokser temmelig rask, navnlig i Kraft af sin Brug som Laanekasse, idet der var indført et Mulktsystem, hvorefter der betaltes en mindre Bøde, naar det maanedlige Afdrag ikke erlagdes.

I 1895 faar Foreningen fra Ministeriet Tilsagn om et aarligt Tilskud paa 50 Kr. til Trykning af „Haandbog for Underofficerer". Herved kommer der Balance i dette Regnskab, idet Tilskuddet i Forbindelse med Indtægt ved Salg af Bogen opvejer Udgifterne ved Udgivelsen.

Af største Betydning i dette Aar er dog Paabegyndelsen af Vin-

forretningen. Antagelig var Tanken fra Begyndelsen nærmest den, at man, ved selv at importere Spirituosa, vilde skaffe Foreningens Medlemmer gode Varer til billige Priser. Imidlertid var det saa heldigt, at Forretningen blev forvaltet af en Mand som dav. Kanoner F. Dencker. Thi han overbeviste meget hurtigt alle om, at det var et særdeles godt økonomisk Foretagende. Fra en beskeden Begyndelse paa 300 Kr., som laantes af Reservefonden, er denne Indtægtskilde vokset saaledes, at den indtil Dato har givet Foreningen et Nettooverskud paa ca. 16.000 Kr., og i de

Oversigt

over Fordelingen af Vinforretningens Indtægter.

Alle Summerne er angivet i Kr.

Ved den ordinære Generalfors. Aar	Tilskud til				Varebehold. og Kontant
	Foreningen	Hjælpefonden	Byggefonden	Reservefonden	
1896	—		—	—	ca. 650
1897	300	—		—	800
1898	—	500		100	1130
1899	—	750	-	150	1615
1900	—	500		100	2503
1901	-		—	300	4300
1902	- -		3045*)	255	2200
1903		- -	1245	300	2500
1904	—	—	1495	306	1683
1905	- -		1494	306	1809
1906	—	—	—	1500	2970
1907	—	1000	—	500	2600
1908	500	500	—	1200	2628

*) Overskuddet for 1901 fordeltes først 1902.

senere Aar ca. 1800 til 2000 Kr. aarligt. Det er givet, at Æren for denne Forretnings Trivsel i første Række tilkommer F. Dencker, der var en saa ypperlig Forretningsfører. Fortrinlige Varer til billige Priser gjorde jo, at Omsætningen, da man først fik Borgerskab i 1896, voksede meget betydelig. Alt tyder paa, at man har fundet en god Afløser til F. Dencker, som fratraadte i 1905, idet Overskuddet det sidste Aar har været større end nogensinde før. I 1896—97 havde Vinforretningen tilbagebetalt de 300 Kr. til Reservefonden, havde Varer til Værdi 590 Kr. og kontant 210 Kr. 1897—98 gav den Hjælpefonden et Tilskud paa 500 Kr. og Reservefonden 100 Kr., dens Varebeholdning var 600 Kr. og kontant havde den 530 Kr.

I 1898 fik Foreningen et Tilskud paa 1200 Kr. som Gave fra Invalidefesten i Kongens Have. Disse Penge gaar til Hjælpefonden. Det er i det hele taget glædeligt at se, med hvilken Omhu alle Pengene, som tilflyder Foreningen ad indirekte Vej, — altsaa ikke ved Medlemsbidrag — straks beslaglægges i lovfæstede Fonds for at kunne anvendes til Medlemmernes Vel.

Ved 15-Aars Stiftelsesfesten er Hjælpefonden 3354 Kr., Reservefonden er ca. 400 Kr., Formuen ca. 4000 Kr. Budgettet — hvormed stadigt menes, hvad der indkommer i Medlemsbidrag o. l. — er vokset til ca. 1600 Kr. Heraf anvendes til „Selskabelige Forlystelser" ca. 700 Kr., til „Lokale" 165 Kr., til „Bibliothek" 188 Kr. og til „Administration" ca. 400 Kr. Navnlig den sidste Konto er vokset betydeligt, men det kommer af, at Bogholderen, eller som han tidligere kaldtes, Kassereren, er blevet lønnet. Men desuden var Foreningen jo nu meget større end i 1893 og havde begyndt at virke mere udadtil.

10. Februar 1899 fremsættes Forslag til Dannelse af en Byggefond. Det var den dav. fung. Formand Jul. Christensen, som paa Bestyrelsens Vegne forelagde Forslaget. Hensigten med Dannelsen af denne Fond var at skaffe Foreningen egne Lokaler, dels til Forsamlingsbrug og dels til Installering af Bibliotheket. Efter en Del Diskussion nedsættes et Udvalg, som til den ordinære Generalforsamling udarbejder et Forslag, der foruden Bestemmelser om den eventuelle Tilbagebetaling af Pengene, dersom Tanken ikke realiseres, tillige henstiller, at Kontingentet forhøjes

til 1 Kr. mdl. hele Aaret, (det var tidligere 1 Kr. mdl. om Vinteren og 50 Øre mdl. om Sommeren). De 25 Øre, der indvandtes pr. Medlem om Maaneden, skulde henlægges til Byggefonden. Forslaget blev vedtaget med alle Stemmer mod 2. Paa samme ordinære Generalforsamling fremsattes Forslag af den dav. Bogholder J. Chr. Nielsen om at søge Kontingentet opkrævet ved Lønningskontoret. Ogsaa dette Forslag vedtoges og blev gennemført ved Velvillie af daværende Værftschef, Admiral Bruun, og denne Foranstaltning har vist sig at være ganske fortrinlig. Hele Arbejdet med Kontingentopkrævningen gøres betydelig simplere, Restancer kendes ikke, og mange Medlemmer vænner sig meget hurtig til slet ikke at regne den Krone med til deres Lønning.

Da man erfarede, at Københavns Garnisons Underofficersforening ligesom vi havde Planer oppe om at faa dannet en Foreningsbygning, søgtes Samarbejde med denne Forening om mulig i Fællesskab at naa et Resultat. Dette Samarbejde kom ogsaa i Stand, men blev efter nogen Tids Forløb atter opgivet, ligesom Tanken om ad denne Vej at faa egne Forsamlingslokaler vistnok er udskudt i Fremtiden.

I Oktober Maaned 1899 paabegyndtes Fællesindkøb af Brændsel. Der betales forud i Rater eller ogsaa kontant ved Modtagelsen af Brændselet. Leverancen udbydes til Licitation, og hidindtil har Foreningen været heldig med at afslutte Tilbud. En meget stor Del af Medlemmerne benytter sig nu af denne bekvemme Ordning til at forsyne sig med Vinterbrændsel.

Fordi det for en Del angaar Finanserne, skal her omtales Bestræbelserne for at skaffe noget Fartøjsmateriel til Underofficerernes Afbenyttelse, hvilke paabegyndtes i 1899, ved at man paa Ansøgning fik udlagt et Par Slupper. Senere fik Foreningen overladt et Par gamle, udrangerede Fartøjer af Fyrvæsenets. Disse istandgjordes og udlagdes, men da der efterhaanden var ofret ca. 1200 Kr. af Reservefonden paa disse Fartøjer, og alle Bestræbelser for at faa dem vedligeholdte af Orlogsværftet var frugtesløse, er denne Virksomhed foreløbig indstillet.

Ved Lovforandringen i 1900 bestemtes det, at Byggefonden skulde have 83 pCt. og Reservefonden 17 pCt. af Vinforretningens Overskud, idet Hjælpefonden nu havde naaet sin normerede

Størrelse: 6000 Kr. Ved samme Lovforandring bestemtes det endvidere, at Begravelseshjælpen skulde forøges til 100 Kr. Desuden fastsættes det i Loven, at „Byggefonden er filantropisk, idet et af Formaalene med den er at skaffe trængende, pensionerede Medlemmer Bolig for nedsat Leje, eventuelt Fribolig". I 1900 ejede Byggefonden 850 Kr., og i 1901 ses den at være paa ca. 1600 Kr. Saa kommer det store Slag med Festen for Slaget paa Rheden med sit Overskud paa ca. 10,000 Kr., der fordeles saaledes, at Byggefonden faar 9000 Kr., Reservefonden 450 Kr. og Bibliotheket 500 Kr.

Aaret 1901 var, finansielt set, et meget virksomt Aar. Thi nu sluttes endvidere Overenskomst med Foreningen „Marinens Underofficerer" („M. U."). Denne Forening var stiftet 1869 med det Formaal at skaffe Boliger for nedsat Leje eller Fribolig til pensionerede Underofficerer og ligestillede. Dens oprindelige Navn havde derfor været: „Understøttelsesforeningen for Marinens pensionerede Underofficerer", og først 1885 havde den antaget førstnævnte Navn. I Aarenes Løb havde den indsamlet og opsparet en betydelig Kapital, hvoraf en Del var bunden i en Foreningsbygning. Den havde dog kun haft ringe Tilgang i de senere Aar, men dens Styrelse saa saa stort paa Forholdene, at den mente, at de opsparede Penge burde ikke komme andre tilgode end Marinens Underofficerer. Bestyrelsen for „M. U." indledede derfor Underhandlinger med „Ørnen"s Bestyrelse, og disse resulterede i en „Overenskomst", hvorved alle Medlemmer af „Ørnen" blev Medlemmer af „M. U." og omvendt. Og dette skete faktisk uden nogen Kontingentforhøjelse, idet man bibeholdt det maanedlige Kontingent af 1 Kr., men dette deltes da lige mellem de to Foreninger. Herved bortfaldt den i 1899 vedtagne Beslutning om 25 Øres Afdrag til Byggefonden, men denne fik jo alligevel et godt Tilskud aarligt fra Vinforretningen.

Denne Overenskomst var jo særdeles klogt iværksat, og meget morsomt karakteriseres den i et Vers i en Sang til 20-Aars Festen paa følgende Maade:

Det er en god Idé,
At „Ørnen" sig forlovet har;

Alting ligger lige klar,
Og Pigen mange Penge har.
Vel er Marinens Underofficersforening lidt til Aar;
— Men Herregud, lidt graanet Haar
Vi engang jo alle faar.
Ørneunge bliv først 60,
Du med Pigen bli'r tilfreds.

I 1903 var det aarlige Budget paa ca. 3000 Kr., „Selskabelige Forlystelser" androg ca. 800 Kr., Lokale 95 Kr. og Administration ca. 800 Kr., i hvilket Beløb dog er medregnet Løn til Bogholder (ca. 400 Kr.) og Repræsentationspenge til Formanden, Bibliotheket faar det Aar et Tilskud paa ca. 800 Kr., hvoraf de 500 er Overskuddet fra Festen for Slaget paa Rheden. Byggefonden er nu ca. 16,000 Kr., Hjælpefonden ca. 8000 Kr. og Reservefonden ca. 1500 Kr.

Ved Lovforandringen af 1905 sluttes de to Foreninger: „Marinens Underofficerer" og „Ørnen" saaledes sammen, at de faktisk maa kaldes en Forening, og herved er „Ørnen"s Medlemmer da blevne delagtige i den Formue af ca. 100,000 Kr., som „M. U." ejede.

Denne Overenskomst og Sammenslutning med „M. U." giver Arbejdet for Medlemmernes økonomiske Betryggelse et mægtigt Stød fremad. Thi herved faar pensionerede Medlemmer Adgang til Fribolig, og, forsaavidt dette ikke kan ydes, en Huslejehjælp, der kan stige til ca. 100 Kr. aarlig. De fleste af dem, der faar Huslejehjælp, har i Løbet af 2—3 Aar faaet alt tilbage, hvad de har erlagt, og Resten er da rent Overskud. Desuden er der truffet den udmærkede Bestemmelse i „M. U."s Love, at saafremt et Medlem dør, inden han har faaet Huslejehjælp, da udbetales der hans Enke eller Børn under 18 Aar alt, hvad han i Aarenes Løb har indbetalt i Bidrag, og har han faaet nogen Huslejehjælp, udbetales Forskellen imellem dette og det indbetalte. Altsaa virker denne Forening tillige som en Slags Begravelseskasse. „M. U." har desuden, dels Bortgivelsesret, dels Indstillingsret, til forskellige Legater saavel for Underofficerer som for disses Enker.

Denne Sammenslutnings Betydning kan ikke vurderes højt

nok, og man maa være de Mænd taknemmelig, der med saa stor Klogskab og Fordragelighed fandt en heldig Løsning paa Spørgsmaalet. Foruden „M. U."s Direktør, Admiral Garde, der virkede under de første Forhandlinger, maa nævnes „M. U."s dav. Formand, (nuv. Direktør) Skibbygmester Strøm samt vor Forenings Formand, Overkanoner Joh. Fr. Jensen, som de Mænd, der bar den egentlige Byrde ved Arbejdet. Selvfølgelig har andre ydet fortrinlig Medvirkning, og navnlig har vistnok et Ønske fra „M. U."s Protektor, Hs. kgl. Højhed Prins Valdemar haft overordentlig Indflydelse paa, at Forhandlingerne gik saa godt, men disse tre var vel nok Hovedpersonerne. Det maa kunne tillades her paa dette Sted at udtale navnlig sin varme Tak til Skibbygmester Strøm for hans ganske uegennyttige Arbejde gennem mange Aar for Marinens Underofficerer. Enhver, som i Foreningsanliggender har været i Berøring med denne skarpsindige og varmhjertede Mand, vil vidne, at sjældent har de mødt mere h e l s t ø b t og nobel Personlighed.

Ved Lovændringen 1905 blev endnu bibeholdt de smaa Laan paa 25 Kr., men da der spores Ønsker i Retning af højere Laan, nedsættes et Udvalg, som faar gennemført et Forslag, hvorved der kan ydes Laan paa 200, 100, 50 og 25 Kr. Det var Hensigten at finde en Afløsning for en Laanekasse, der hedder „Embeds- og Bestillingsmændenes Laanekasse", idet denne tog en altfor høj Rente. Ved den nu vedtagne Form for „Ørnen"s Laanekasse tages en Rente af 5 pCt., hvilket, naar henses til, at man i Kreditforeningsobligationer faar ca. 4¼ pCt., maa kaldes en lav Rente, idet der jo maa paaregnes en Del Administrationsudgifter. Skærpede Bestemmelser, hvorved navnlig den fristende Mulkt i Stedet for Afdrag faldt bort, har medført, at der hidtil kun har været faa Vanskeligheder med Hensyn til Restancer o. l.

Vi er nu nær oppe ved Jubilæumsaaret. Og er der noget Felt, som Foreningen med Stolthed kan se tilbage paa, da er det det finansielle. Og det interessante er, at den store Formuefremgang falder navnlig fra den Tid, Foreningen bliver aabnet for alle Underofficererne. Den skabes paa Baggrund af det store Maal: Alle Sønderofficerer i Foreningen „Ørnen" Vor nuv. Formand, der jo er Sjælen og den levende Energi i Foreningen saavel som

Oversigt over Formueforhold. (Alle Summer er angivne i Kr.)

Ordinær Generalforsamling Aar	Samlet Budget	Væsentligste Udgifter				Fondene				Foreningsformuen pr. 1. Januar
		Selskabelighed	Lokaleleje	Bibliothek	Administration	Reservefond	Hjælpefond	Byggefond	Omsætn. i Brændsisf.	
1884	496	232	60	120	25	50				140
1885	508	203	100	130	39	95				110
1886	553	198	100	125	49	120				175
1887	584	185	120	139	82	145				355
1888	633	264	105	158	53	200				341
1889	671	280	112	171	53	260				347
1890	773	282	100	170	47	325				514
1891	1072	462	120	89	48	435				585
1892	1124	510	120	236	65	550				622
1893	3930 [1]	672	120	141	87	2050				2187
1894	1024	490	120	117	89	2100				2255
1895	1141	490	130	137	143	435	2157 [4]			2955
1896	1403	592	145	156	156	511	2385			3292
1897	1501	616	115	199	164	500	2700			3846
1898	1645	689	165	188	B*)166,246	389	3354			4039
1899	4406 [2]	2100	199	281	B. 220,240	233	4383			6258
1900	4415 [3]	1593	191	299	B. 240,357	306	6469	844		9568
1901	2905	1057	167	417	B. 300,359	620	6952	1629	3980	12350
1902	2110	700	85	305	B. 260,417	615	7403	5616	3000	25833 [5]
1903	3067	782	95	801	B. 400,421	1476	7859	16346 [5]	3300	28249
1904	2444	986	150	204	B. 400,605	921	8094	18238	4420	29183
1905	2694	1061	150	298	B. 400,743	952	8561	20383	3948	31958
1906	2716	1019	190	227	B. 511,756	182	9013	21030	4570	33949
1907	2632	620	210	265	B. 536,940	1549	10490	21261	4550	36067
1908	2723	687	210	276	B. 554,920	1731	11354	21915	6794	37812

[1]) Markedet. 364 Kr. fra Gymnastikfesten. [2]) 1200 Kr. fra Rosenborgfesten og Festen for svenske Underofficerer.
[3]) Festen for norske Underoff. [4]) Vinforret. begyndes. [5]) Festen for Slaget paa Rheden. *) B. betyder Bogholder.

Anm. I den siden 1898 voksende Administrationskonto er medregnet Løn til Inkassator og Repræsentationspenge til Formanden.

i Underofficersbevægelsen, saa praktisk paa Forholdene: det gælder om at gøre Underofficererne økonomisk afhængige af Foreningen, og han naaede med ubøjelig Vilje et godt Stykke frem mod Maalet.

Da nu Foreningens Formue er vokset saa udmærket, og da en Del af Hensigten med Byggefonden: at „skaffe trængende, pensionerede Medlemmer Bolig til nedsat Leje" paa en saa glimrende Maade har fundet sin foreløbige Løsning ved Samarbejdet med „M. U.", rejser sig Tanken: hvad skal der nu gøres med vor Formue til Fordel for Søunderofficererne og disses Familier? En Tanke om paa en eller anden Maade at anvende den til en Enkepension er for Tiden under Overvejelse, og føres den til en heldig Løsning, maa det siges, at der sættes en smuk Slutsten paa Foreningens 25-aarige Arbejde for Søunderofficerernes økonomiske Vel.

Fra et af de første Aar af „Ørnen"s Bestaaen ses det, at Bestyrelsen har drøftet Muligheden af at faa et Statstilskud, men det blev atter opgivet. I 1901 indsendtes — som omtalt under „Bibliotheket" — en Ansøgning om Statstilskud til Lokaleleje. Dette blev jo som før nævnt ikke til noget. I Sommeren 1907 er atter indsendt en Ansøgning med det glædelige Resultat, at Ministeriet har givet Tilsagn om at søge bevilget et aarligt Tilskud paa 1600 Kr. og et Tilskud en Gang for alle paa 2000 Kr. til Montering af Lokaler. Forhaabentlig er disse Bevillinger i Orden, naar denne Beretning foreligger trykt. Herved har Søunderofficererne naaet et længe eftertragtet Maal. Derved bliver det muligt at komme ud af de vanskelige Bibliotheksforhold, saaledes at Bibliotheket kan komme fuldt til sin Ret. Det bliver muligt at faa egne hyggelige Foreningslokaler, hvilket vil være af stor Betydning for hele Foreningens Virksomhed.

Socialt Arbejde.

At hæve Standen socialt har navnlig i de senere Aar været et af Foreningens fornemste Formaal. Man har i mange Aar været af den Anskuelse, at Underofficerernes Stilling og Betydning for Forsvaret og for Samfundet berettigede til bedre sociale Forhold

baade ombord og iland. Imidlertid lægger jo de gældende Bestemmelser for militære Foreninger mange Hindringer ivejen for Arbejdet, og Bestyrelsernes og Foreningens korrekte Opfattelse af, at man ingensinde maa komme i Konflikt med disse Bestemmelser, har bevirket, at dette Arbejde ikke har kunnet føres med den Kraft og Energi, som man mange Gange har ønsket. Og det uagtet man dog formente, at et Arbejde af den Art maatte kunne mødes med Sympathi fra alle Sider. Er det saaledes ikke overordentlige Resultater, der er opnaaet, maa det dog erindres, at der paa flere Omraader er gjort et stort frugtbringende Forarbejde, og det vil nok i Tiden lønne sig og derved stille Sønderofficersstanden paa den rette Plads paa Samfundsstigen.

En Side af det sociale Arbejde: den nemlig at paavirke Offentligheden, og hvor Lejlighed dertil gaves at give til Kende, at Sønderofficererne fulgte med og optog Tidens Rørelser, den, at vise den store Befolkning, at Nutidens Sønderofficerer i borgerlig Henseende stod paa Højde med Byens og Landets andre gode Borgere — den Side af Arbejdet har man kunnet drive med fuld Energi og med et sikkert fortrinligt Resultat. Æren herfor tilkommer i første Række Foreningens nuv. Formand. Denne Mand har intet Arbejde skyet for at gøre Foreningen og Underofficererne bekendt.

Og vilde man nu søge at udrede, hvori Berettigelsen til dette Arbejde bestaar, ja, da maa man svare: Dels i en almindelig Følelse hos Standen af, at det er dens Pligt — i Kraft af dens Betydning for et af Landets vigtigste Forhold, Forsvaret — at oplyse om sine Meninger og om sit Syn paa Standens hele Stilling for derved at bevise, at dens Arbejdskaar er ikke, som de bør være. Og dels ligger en stor Del af Berettigelsen i de økonomiske Forhold. Det vil næppe være rigtigt at fremstille Sønderofficererne saaledes, at det saa ud, som om de alene af idealistiske Hensyn arbejdede paa deres sociale Hævning. Nej „the struggle of life" er i vore Dage en saa betydelig Drivfjeder i de fleste Menneskers Fremadstræben og Lyst til deres Arbejde eller Stilling, at det vilde være dumt at lade den ude af Betragtning i Underofficersstandens Arbejde for s i n Fremgang. Men derfor er Standen ikke mindre loyal end andre militære Stænder, lige-

som ingen skal paadutte den „Forretningshensyn" i sit Kald. Den Pligt at forsøge at forbedre sine Kaar er fælles for alle Stænder, men maaske er den ikke ligesaa berettiget hos de fleste, som den nu for Tiden er hos Underofficersstanden.

Ifølge Sagens Natur og de ovennævnte Hensyn som militær Forening har Bestræbelserne navnlig været rettede mod at faa indført Forbedringer i Forholdene ombord i Skibene. For 25 Aar siden var Messeforhold og lokale Forhold ombord saavelsom Bespisningen for Underofficererne endnu mere mangelfuld end nu. Første Gang det bringes paa Bane er i December 1885 ved en Diskussion om lokale Forhold ombord for Underofficererne, indledet af dav. Underskibsminør J. Chr. Nielsen. At der kunde være god Grund til at søge Forbedringer paa dette Omraade, saavel som paa Bespisningens, kan man bl. a. se af et Brev, som Foreningens Sekretær i 1883 skrev til Medlemmerne i Korvetten „Dagmar". I sin brillante Komik er det, navnlig for dem, der kender Datidens Skibsforhold, en god Illustration af de nøjsomme Kaar. Brevskriveren siger bl. a.: „at der hører en Del til at „more" saadanne stakkels Sømænd, hvis største Lykke er nu og da at faa — o, salige Drøm — at faa bikset sit salte Kød til — Frikadeller". Derefter kommer en Udtalelse om, at Verdens Goder er ulige fordelte: „Tag nu f. Eks. Modsætningen mellem os, der lurer den af herhjemme, der hver Aften kunne drikke os en Toddy og derefter „hive Pal" i Køjen; og saa I Stakler, der nøjsomt tærer Eders „salte Brok" og for hvem en „Bajer" vilde være Indbegrebet af al Lykke".

Den omtalte Diskussion viste (Fhlpr. I Pag. 80) „at det almindelige Ønske gik ud paa at søge erholdt en afsondret Plads eller en Messe til fælles Spise- og Opholdsrum, da det mere eller mindre udprægede Fællesskab med Mandskabet, der finder Sted mange Steder, formentlig var i høj Grad ubilligt og alt andet end tidssvarende". Man dannede et Udvalg af Repræsentanter for alle Sønderofficerer, og dette fik Foretræde for Direktøren for Skibbygning og Maskinvæsen, der tog vel imod det og lovede at tage sig af Sagen. Naturligvis er der i de forløbne 23 Aar sket en Del Forbedringer.

I Aaret 1888 paabegyndtes Udgivelsen af „Haandbog for Un-

derofficerer i Søværnet". Det var Underskibsminørerne Th. Petersen og J. Chr. Nielsen, der begyndte Udgivelsen med Støtte af Foreningen. Den var i de første Aar hektograferet, men fra 1895, da Ministeriet gav sit Tilskud paa 50 Kr., har den foreligget trykt og benyttes siden den Tid af alle Autoriteter som Personliste for Søværnets Underofficerer.

I Aaret 1891 paabegyndtes Korrespondance med den norske „Marinens Underofficersforening" om Underofficersforhold i Norge og i Danmark. Denne Brevveksling har senere givet Anledning til nærmere Venskabsbeviser med Udveksling af Nytaarshilsener o. l. En lignende Forbindelse haves med det svenske „Sjöunderofficerssälskapet" i Karlskrona.

I Aarenes Løb gøres der forskellige Forsøg — om end ikke direkte fra Foreningens Side — paa at skaffe Underofficererne Messepenge ombord. Disse Anstrængelser bar dog ingen Frugt, men de resulterede dog vistnok i, at forskellige Proviantrationer blev sat noget op for Underofficerernes Vedkommende.

Nu i Oktober 1907 er der som bekendt forelagt Forslag om Søtillæg m. m. for Søunderofficererne, og heri søges bl. a. bevilget et Beløb af 50 Øre daglig i Kostpenge ombord for hver 1. Kl. Underofficer. Maaske er dette Forslag Lov, naar denne Beretning foreligger færdig, og i saa Fald har Messeforholdene gjort et stort Fremskridt.

I December 1896 indsendtes Ansøgninger til Ministeriet: om Oppassere i Messen ombord for Underofficererne, om Forpligtelse for Skibskokken til at tillave et Ekstramaaltid daglig for Underofficererne og om Tilladelse til at købe Klæde og lignende fra Beklædningsmagasinet paa Orlogsværftet. Det var jo nemlig saaledes, at officielt havde Underofficerer ombord ingen Oppassere i deres Messe. Undertiden kunde man ved Velvillie fra Næstkommanderende „laane" en Mand, men til andre Tider maatte man klare sig, som man kunde bedst. Med Hensyn til Kokkeforholdene, da var det saaledes, at vel kunde man som Regel for gode Ord og Betaling faa Skibskokken til at tillave Underofficerernes Provisioner særskilt, men nogen Forpligtelse dertil havde han ikke, hvorfor man jo ogsaa i adskillige Tilfælde var underkastet Kokkens Forgodtbefindende. De to førstnævnte Ansøgninger

bevilgedes ved Kundgørelse for Søværnet af 20. og 24. Marts 1897. Den tredie Ansøgning kunde ikke bevilges.

Af andre Opgaver kan nævnes, at Foreningen i 1899 indsendte en Ansøgning til Marineministeriet om nogle Forandringer i den da forelagte ny Lønningslov. Som bekendt fik man ikke Loven vedtaget 1899, men først 1902 kom den. Iøvrigt blev der ikke taget Hensyn til Foreningens Ansøgning. Samme Aar (1899) søgtes der paa at faa Fritagelse for Gadefejning i Nyboder. Der hersker nemlig det kurjøse Forhold, at Beboerne i Nyboder har Fejepligt og skal selv holde Gaard og Gade i Orden. Herved fordyres Huslejen, da ihvertfald Underofficererne ikke vil gaa de hæderlige Gadefejere i Næringen. Ministeriet stillede sig velvillig til Forslaget, men Finansudvalget vilde ikke bevilge de fornødne Midler til, at denne gammeldags Bestemmelse kunde ophæves.

Da Løsningen af de sociale Forhold for Underofficererne saavel i Hæren som i Marinen begyndte at blive levende, opstod i 1899 Tanken om at samle alle Landets Underofficersforeninger under en fælles Overstyrelse. Det var jo altsaa Sammenslutningstanken til Fremme af Standens Interesser, sociale og økonomiske, der gjorde sig gældende. Der er i adskillige Aar plejet Underhandlinger, men hidindtil er der intet Resultat opnaaet, idet de praktiske Vanskeligheder, begrundet i de særegne militære Forhold, har vist sig tildels umulige at overvinde. For Marinens Vedkommende er der jo endnu et Moment at tage i Betragtning, nemlig de store Forskelligheder i tjenstlig Henseende, og det er maaske tvivlsomt — men derfor alligevel ønskeligt — om det i det Hele taget lader sig gøre at drage Søunderofficersforeningen ind under en saadan eventuel Landsunderofficersforening.

I Aaret 1902 fik man, som før nævnt, den nye Lønningslov, og Spørgsmaalet Kvartergodtgørelse blev derved levende. Det har fra Underofficerernes Side været Tvivl underkastet, om Ministeriet, naar det betragtede Bolig i Nyboder som „Kvarter in natura" og derfor afdrog Kvartergodtgørelsen i Lønningen hos de Underofficerer, der boede i Nyboder, da fortolkede Loven paa rette Maade. Ansøgninger fra Foreningen til Ministeriet om at faa dette Forhold optaget til fornyet Undersøgelse har ikke ført til noget Resultat, men i Aaret 1906 har Overkanoner Joh. Fr.

Jensen (Foren. Formand) erholdt Ministeriets Tilladelse til at lade Sagen afgøre ad Rettens Vej og har i saa Henseende faaet bevilget fri Proces. Ved Hof- og Stadsretten faldt der Dom i Sagen i Maj 1907, og denne gik Underofficererne imod. Den appelleredes til Højesteret, og man maa da afvente dennes Afgørelse.

Arbejdet for Ordningen af Messeforholdene ombord genoptages stadig, og i 1905 nedsættes et Udvalg af Foreningsmedlemmer med det Formaal at finde Midler til at gøre Messeforhold mere ensartede. I Foraaret 1906 afsluttede Udvalget sit Arbejde. Dette resulterede i, at man udsendte trykte Bestemmelser, der — forsaavidt Underofficererne ombord selv kan bestemme det — fastsætter: Maaltidernes Antal og Sammensætning, Messeforstandernes Pligter og Rettigheder, de Leverandører, hos hvem Indkøbene bør foretages, Priser paa Sodavand og andre Drikkevarer o. a. l. Endvidere vedtages det, paa Forslag af Udvalget, at Foreningen skal anskaffe eget Service, som kan udlaanes til Underofficersmesser. Dette sidste havde sine særlige Grunde. Thi det Service — for Størstedelen emailleret — der udlaantes fra Orlogsværftet, var dels grimt og dels havde Underofficererne udstrakt Erstatningspligt overfor Orlogsværftet, naar noget Service forlistes eller blev beskadiget. Man indledede derfor Underhandlinger med den kgl. Porcelænsfabrik, der paatog sig at levere for 700 Kr. Service af Aluminia-Fajance, forsynet med „Ørnen"s Monogram. Dette opbevares nu paa Værftet og kan udlaanes til Skibene.

Om end der saaledes jævnligt er gjort Forsøg paa at forbedre de lokale Forhold og Bespisningsforholdene ombord, saa er der jo langt igen, før disse er nogenlunde tilfredsstillende. Og dette er højst uheldigt, thi disse Forholds Mangelfuldhed virker hæmmende paa det gode indbyrdes Forhold mellem Underofficererne ombord i Skibene.

Da Spørgsmaalet om Nyboders Flytning igen kom paa Bane i Efteraaret 1906, blev der samarbejdet med „Foreningen for alle faste Arbejdere ved Orlogsværftet" for muligt at hidføre en snarlig Løsning af Spørgsmaalet paa Grundlag af, at Nyboder genopbyggedes paa sin nuværende Plads. Et Andragende, underskrevet af de to Foreningers Bestyrelser og med Tilslutning af ca.

800 Personer med Ret til at bo i Nyboder, indbragtes til Forsvarsministeren af de to Formænd, som havde faaet Audiens hos denne. Ministeren udtalte, at Nyboders Skæbne næppe blev afgjort før hele Forsvarsspørgsmaalet blev taget op til Afgørelse, men at Andragendet blev henlagt til det øvrige Materiale ang. Nyboders Flytning.

Det har vel ikke helt kunnet undgaas, at Underofficererne, under Arbejdet for at forbedre sine sociale og økonomiske Kaar, har paadraget sig et Skin af Oppositionslyst og fra visse Sider vel endogsaa af Illoyalitet. Dette er imidlertid uretfærdigt. Næppe findes der en Stand, som er mere loyal end den danske Marines Underofficersstand, og de senere Aar navnlig har givet Anledning til, at Foreningen har kunnet give dette et synligt Udtryk:

Ved den folkekære Konge, Hs. Maj. Kong Christian den Niendes Død, følte der jo oprigtig Sorg hos den største Del af Befolkningen, og for Søunderofficerernes Vedkommende gav den sig Udslag i, at Foreningen „Ørnen" i Forbindelse med Foreningen „Marinens Underofficerer" erholdt Tilladelse til at nedlægge en Sølvkrans paa Hans Majestæts Kiste. Kransen var af oxyderet, haandsmedet Sølv og paa et Skjold var graveret følgende, af Etatsraad H. Degenkolv, skrevne Vers:

Saalænge den rullende Bølge
beskyller vort Fædrelands Kyst,
Kong Christian den Niendes Minde
skal fredes i Søkrigers Bryst.

Ved Bisættelsen i Roskilde Domkirke repræsenteredes Foreningerne af deres Formand Overkanoner Joh. Fr. Jensen.

Senere ved Indsamlingen til Mindesmærket for de afdøde Majestæter har Søunderofficersforeningen tilstillet Komiteen et større Beløb som sin Skærv til Indsamlingen.

Da Hs. kgl. Højhed Prins Carl, efter sit Valg til Konge i Norge, var til Afskedsfest med Søofficererne, havde Foreningen samme Aften Foredragsmøde. Paa dette Møde foresloges det at sende

Hs. kgl. Højhed et Lykønskningstelegram, hvilket Forslag blev modtaget med stort Bifald. Følgende Telegram afsendtes:

„150 Søunderofficerer, forsamlede til Foredrag i Prins Wilhelms Palæ, tillader sig underdanigst at fremsende de hjerteligste Ønsker om Held og Lykke for Deres kgl. Højhed og hele Hus til Deres fremtidige ansvarsfulde og høje Gerning."

Herpaa indløb telefonisk Tak, og senere paa Aftenen kom Hs. kgl. Højhed personlig op i Foreningen og takkede og tog til Slut ved et Haandtryk Afsked med hver enkelt af de tilstedeværende.

Da Hs. Maj. Kong Haakon VII. af Norge ved sin Kroning tilstilledes Gaver fra Danmark, sendte Søunderofficererne ogsaa sin bestaaende af et Maleri af Fregatten „Jylland", med hvilket Skib Hs. Majestæt fik sin første Uddannelse i den danske Marine. Senere indløb en hjærtelig Takskrivelse fra Hs. Majestæt.

Hvor Offentligheden paa en eller anden Maade har beskæftiget sig med maritime Forhold, har det i de senere Aar været almindeligt, at Foreningen ved sin Formand er taget med paa Raad. Heri maa det være tilladt at se en Tilkendegivelse af, at Standens sociale Niveau er hævet, da sligt i Fortiden var ganske ukendt. Det kan saaledes bl. a. nævnes, at Formanden var med i Komitéen for Indsamlingen til Mindesmærket for Slaget paa Rheden 1801. Han er i Bestyrelsen for Foreningen „Dannevirke" og var Repræsentant for Søunderofficererne ved Festen for Slaget ved Helgoland o. s. v., alt Tegn paa, at man ude i den store Offentlighed er klar over, at Marinens Underofficerer er en Stand, der kan og maa regnes med.

Som andetsteds omtalt saavel her i denne som i 20-Aars Beretningen kom Foreningen paa den allerheldigste Maade i direkte Rapport til Offentligheden ved den store Fest for Slaget paa Rheden. Den sociale Position, den herved forskaffede sig, var af overordentlig Betydning og har sat sine dybe Spor. Et andet Tilfælde, hvorved Foreningen fik Held til at gøre sig nyttig og populær, var de saakaldte Dystløb paa Søerne paa Børnehjælps-

dagen 1905. Fra Formanden i Forretningsudvalget for Børnehjælpskomitéen havde Foreningen faaet Opfordring til at arrangere Dystløb fra Fartøjer paa Søerne. De saakaldte „Vikinger" agerede Dystløbere, imedens Foreningen ved stor Velville fra Chefen for Orlogsværftets Side skaffede Fartøjer o. a. l. tilveje. Medlemmerne stillede sig med en sjælden Beredvillighed til Disposition. Ganske aparte var det at se de skæggede, noget ældre Underofficerer trække i hvide Matrosbluser, sætte sig paa Tofterne og „hale" paa Aarerne, men det gik med en Lyst og et Humør ledet af Formanden, og den store Lykke, Arrangementet gjorde, var rigelig Løn for Anstrængelserne. Paa Grund af forskellige uheldige Forhold, saasom Udkommando o. l., har det ikke kunnet gentages 1906 og 1907. Maaske det vil være rigtigst, at Foreningen for Fremtiden selv tager Initiativet til at foranstalte disse Dystløb.

Selvfølgelig er der i Bestræbelserne for at højne Standen arbejdet af mange og paa mange Maader, og de her omtalte Tilfælde er maaske ikke engang de mest væsentlige; men det er dem, der direkte skyldes Foreningens Arbejde. De mange andre Forhold berører og berøres selvfølgelig af Foreningens Medlemmer og indirekte af Foreningen selv, men skal dog ikke her omtales, fordi de i nogen Grad er uvedkommende i en Beretning som denne om F o r e n i n g e n s Virksomhed.

Og mange er de Mænd, som med Ære har indskrevet deres Navne i Arbejdet for Standens Vel. De skal dog af let forstaaelige Grunde ikke nævnes her. Det maa være nok baade for dem selv og for andre at vide, at det Arbejde: uegennyttigt at bære Sten til den Bygning, der hedder Standens sociale Hævning, bærer Lønnen i sig selv.

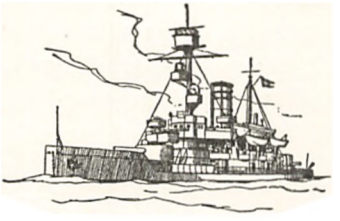

Beretning

om

Søunderofficersforeningen „Ørnen“
„Marinens Underofficersforening“
„Dæksofficersforeningen“
„Foreningen Ørnen“

(forhen Dæksofficersforeningen)

1908 - 1945

Paa Bestyrelsens Foranstaltning udarbejdet af

Janus Sørensen

Overkanoner JOHAN FR. JENSEN

1. Foreningen og dens Medlemmer.

I 1908 var Overkanoner *Johan Fr. Jensen* paa tiende Aar Foreningens Formand, han var den fødte Fører og Foregangsmand for at skaffe Underofficererne tidssvarende Kaar og organisationsmæssig Ligeberettigelse med Samfundets øvrige Borgere.

Dette Arbejde var dog ingenlunde let, thi tager man Datidens gældende Bestemmelser for militære Foreninger i Betragtning, Bestemmelser, som medførte, at Bestyrelserne idelig maatte være paa Post for at undgaa Konflikt, er det indlysende, at det Arbejde, der her blev gjort for at hæve Underofficerernes sociale Niveau og forbedre deres økonomiske Kaar, ikke kunde føres med den Kraft og Energi, som man ofte ønskede. Hertil kom, at Underofficerernes Loyalitet opefter nødvendigvis maatte virke som en Hemsko, først og fremmest fordi de var for beskedne, og dernæst fordi de, ved ikke at gaa for agressivt til Værks, haabede at møde mere Sympati hos den maritime Ledelse.

Johan Jensen var utvivlsomt en af Underofficersstandens mest fremragende Mænd, ja, maaske den mest betydningsfulde i Foreningens Historie, og Gang paa Gang opfordrede han paa Foreningens Møder Underofficererne til at staa samlet om de fælles Opgaver. Det gik dog ikke altid, som han ønskede, hvilket følgende Citat giver Udtryk for. „Mine Forhaabninger angaaende Underofficererne", udtalte han engang paa et Møde*), „er bristet og min Tro skuffet — det er desværre ikke lykkedes mig at ruske Underofficererne op af Aarhundreders Stavnsbaand".

Han fremsatte som bekendt i 1898 sammen med *F. Dencker* og 90 andre Medlemmer Forslag om at aabne Foreningen, der hidtil kun havde bestaaet af Medlemmer, udgaaet fra Under-

*) Generalforsamlingsprotokol 1910 Pag. 55.

officersskolen, for *alle* Underofficerer af de militære Korps. Forslaget blev vedtaget paa Generalforsamlingen trods kraftig Modstand.

Vedtagelsen af dette Forslag betød en principiel Ændring i Foreningens Liv. Med megen Klarsyn og Energi stræbte *Johan Jensen* som Formand efter en Sammenslutning med Foreningen *„Marinens Underofficerer"*, for derved at samle alle Flaadens Underofficerer og dermed ligestillede i een Forening, saaledes at den blev en fuldgyldig Repræsentation for disse Klasser indenfor Marinens Rammer og samtidig gav Foreningen et økonomisk Rygstød.

Det lykkedes ham i 1902 at gennemføre Sammenslutningen med *„Marinens Underofficerer"*, men trods ihærdigt Arbejde opnaaede han ikke at faa „Ørnen" anerkendt som Organisation og dermed Tildeling af Forhandlingsret. Dette skete som bekendt først i 1919, hvorom senere.

Paa en Talerstol var *Johan Jensen* fremragende, i Besiddelse af en sjælden Evne til at rive Tilhørerne med sig, men som i andre Foreninger var der ogsaa Opposition, og ganske naturligt fik en Mand af saa stort Format ogsaa Modstandere indenfor sin egen Kreds. Ofte lød der drøje Ord ved Møderne. Medlemmerne *skulde* ruskes op, og hans Tilhængere mente, at det var nødvendigt. Der udspandt sig livlige Debatter om de diskuterede Emner, Tiden trak ud, og der maatte ofte fortsættes paa Kontinuations-Generalforsamlinger, men *Johan Jensen* var utrættelig i sin Kamp for at naa de Maal, han havde sat sig, og han skaanede aldrig sig selv, naar det gjaldt om at føre en Sag igennem til et godt Resultat.

Ofte havde han Foretræde for mange af Datidens førende Politikere, af hvilke han var kendt og agtet, velanset som en Mand, der saglig og dygtigt kæmpede for sine Idealer. *Johan Jensen* tog ogsaa aktiv Del i Politik, idet han ved Folketingsvalget i 1909 var opstillet som Venstres Kandidat i Køge; men opnaaede dog ikke at blive valgt.

Det Arbejde, han havde paataget sig under sin tiaarige Formandsvirksomhed, lagde imidlertid et saa stort Beslag paa hans Tid og Kræfter, at han efterhaanden følte sig træt og ydermere

svigtet af nogle Kolleger, idet en Del Medlemmer mente, at man opnaaede mere ved en mindre agressiv Foreningspolitik, end den han havde anlagt, og ved Generalforsamlingen i 1909 afgik han da ogsaa som Formand, afløst af Underkanoner *Adolph Sørensen*, om hvem man vidste, at ogsaa han var en betydende Personlighed.

Efter at der i 1907 var givet Foreningen Tilsagn om et Statstilskud paa det kommende Finansaars Budget paa 1600 Kr. og 2000 Kr. een Gang for alle til Oprettelse og Montering af passende Foreningslokaler, nedsattes et Udvalg til Behandling af dette Spørgsmaal og til at træffe Forberedelser til Oprettelsen af Lokalerne.

Udvalgets Betænkning gik i store Træk ud paa, at der skulde være 4 Værelser til Medlemmernes Raadighed: Spisestue, Læseværelse, Bibliotek og Billardværelse, samt Beboelse for Bestyreren af Lokalerne. Der skulde være Servering af saavel Mad- som Drikkevarer for Medlemmerne, og man paaregnede, at der i Lokalerne, som foruden at skulle være Samlingssted for de Medlemmer, der ønskede at tilbringe nogle Timer i Biblioteket eller i hyggeligt Samvær, ogsaa skulde kunne afholdes mindre Foreningssammenkomster, Diskussionsmøder o. l.

Bestyrelsen lejede for en aarlig Leje af 1230 Kr. en Lejlighed i Fredericiagade Nr. 15 paa 1. Sal, et passende Sted nær Nyboder, mente man, og daværende Kanoner *Wm. Foght* valgtes til Bestyrer af Lokalerne. Foreningens rel omfattende Bibliotek overflyttedes hertil, der indkøbtes for ca. 5800 Kr. smukt Inventar, og hertil ydede Byggefondet et Beløb af 4000 Kr. Interessen for Lokalernes Indretning og Udsmykning var forøvrigt meget stor, i Møblerne blev udskaaret *„Ørnen"s* Monogram, og Foreningens Damer skænkede et Klaver.

Set med Nutidens Prisniveau som Baggrund var alting fabelagtig billigt dengang. Det fremgaar saaledes af Bestyrelsesprotokollen, at Bestyreren af Lokalerne i 1908 faar Bestyrelsens Sanktion til at maatte fastsætte Priserne paa almindeligt Smørrebrød til 10 Øre pr. Stk. og „særligt ekstra" Paalæg (Laks, Bøf o. l.) til 18 Øre, ligesom han anmoder om at maatte forhøje Prisen paa Bajersk Øl til 18 Øre pr. Fl.!

I Sommermaanederne kneb det maaske lidt med Besøget, Udkommandoerne var dengang forholdsvis omfattende, men om Vinteren var det et almindeligt Samlingssted, ikke mindst Ungkarlene kunde her tilbringe nogle hyggelige Timer i Samvær med Kammerater og Kolleger. I 1910 skiftede Lokalerne Bestyrer, og Foreningens daværende Bogholder, Værftsformand *P. W. Nielsen,* overtog Posten — Foreningens Kontor blev saaledes overflyttet hertil. Imidlertid syntes Bestyrelsen, at Foreningen ikke havde den Glæde af Lokalerne, som man havde ventet, og da man til Dækning af Udgifterne paa de aarlige Budgetter maatte ty til Hjælpefondens Midler for at faa det til at dreje rundt, og da det samtidigt i 1911 blev betydet, at Statstilskudet for 1912 vilde blive nedsat til 1400 Kr. — i Virkeligheden blev det nedskaaret til 750 Kr. — nedsattes et nyt Udvalg til Behandling af Forslag til Foreningslokalernes fremtidige Ordning.

Udvalgets Betænkning gik i Korthed ud paa følgende:

1) Lejemaalet i Fredericiagade 15 opsiges til April Flyttedag 1912.
2) Udvalget arbejder i Retning af en Lokaleordning saaledes: Der lejes en Lejlighed, som kan afgive Kontor, Bibliotek og Læseværelse og evt. endnu et Værelse. Der skal kunne serveres Drikkevarer enten ved en Restauratør eller gennem en Bestyrerinde, som da skal have et Værelse til Raadighed. Bogholderen skal daglig holde Kontortid her, men kan ikke have Beboelse i Lokalerne.
3) Bestræbelserne gaar ud paa, at den Ordning, der træffes, kan være varig, og at Udgifterne saa vidt muligt ikke maa overstige 1400 Kr. aarlig.
4) Lokalerne bør søges saa centralt beliggende som muligt under Hensyn til, at Flertallet af Medlemmerne bor i Nyboder.

Der kom imidlertid en hel anden Løsning paa dette Spørgsmaal, hvilket fremgaar af det efterfølgende.

Paa den ekstraordinære Generalforsamling i Februar 1912*) udtalte Næstformanden, Baadsmand *P. Olsen,* under Behand-

*) Generalforsamlingsprotokol, Pag. 119.

lingen af *„Forslag til Ordning af Foreningslokalerne og Administration:*

„I Efteraaret erklærede Formanden, *Adolph Sørensen,* at han ikke ønskede at fungere længere end til Foraaret 1912, men det havde dog været Næstformandens og mange andres Haab, at kunne bevæge Formanden til at fortsætte. Dette Haab bristede imidlertid ganske, da Formanden overgik til civil Stilling. Situationen blev forværret ved, at Vinforretningsføreren trak sig tilbage, og Bogholderen ønskede at fratræde sin Stilling for senere at søge Plads som Vinforretningsfører. Naar hertil kom, at Foreningen muligvis intet Statstilskud vilde faa, indsaa Bestyrelsen, at den havde Pligt til at møde frem med et Forslag, som gik ud paa at redde Foreningen ud af disse Vanskeligheder. Paa dette Tidspunkt kom der fra 2 Medlemmer, Kvartermand *V. Johansen* og Formand *Th. Ibsen,* et Forslag om at centralisere Administrationen, d. v. s. Stillingen som Bogholder og Bestyrer af Foreningslokalerne skulde slaas sammen, samt at skaffe en mere hensigtsmæssig Lokaleordning, f. Eks. at flytte Kontoret og Administrationen til Foreningsejendommen i Baggesensgade, og da Næstformanden mente at kunne benytte dette Forslag som et Bestyrelsesforslag, anmodedes disse to Medlemmer om at tage dette Forslag tilbage til Fordel for et af Næstformanden udarbejdet, hvilket i Principperne faldt sammen med det indsendte.

Da Formanden imidlertid ønskede at ansøge om den i Forslaget nævnte Stilling som Forretningsfører (Sekretær og Ejendomsinspektør), mente han, at Næstformanden burde forelægge Forslaget for Bestyrelsen, hvad denne fandt ganske rigtigt.

Næstformanden indvarslede da til et Møde mellem Bestyrelsen og Lokaleudvalget for om muligt at bevæge dette til at fremsende Forslaget som Bestyrelsens og Udvalgets i Forening. — Dette ønskede Udvalget imidlertid ikke. *P. Olsen* henstillede til Generalforsamlingen at tænke nøjere over, hvilke Fordele Forslaget indeholdt for Foreningen.

Han havde tænkt sig Muligheden af, at Formanden fik Pladsen som Bogholder og Ejendomsbestyrer, da det vilde være af stor Betydning for Foreningen. Med Hensyn til den Anke, han havde hørt fremsat, at Baggesensgade ligger langt fra Nyboder, mente

han, at det var af mindre Betydning, da de mindre Forretninger som Afhentning af Billetter og lignende kunde henlægges til f. Eks. Vinforretningen."

Bestyrelsens Forslag gik i Hovedsagen ud paa, at Foreningens Kontor skulde flyttes til Foreningsbygningen i Baggesensgade, og de to Bestillinger, Bogholder og Ejendomsbestyrer, sammendrages. Møbler og Inventar fra Foreningslokalerne realiseres saaledes, at der flyttes til Foreningens Kontor, hvad der kan anvendes her, medens Resten sælges ved Auktion eller underhaanden til Fordel for Enkefonden. Ordningen skulde træde i Kraft til Oktober Flyttedag s. A.

Paa den efterfølgende ordinære Generalforsamling vandt Forslaget efterhaanden almindelig Tilslutning, men det, der voldte størst Betænkelighed hos Medlemmerne, var Oprettelsen af Foreningens Kontor i Baggesensgade. Dette slap Bestyrelsen imidlertid let fra takket være Næstformandens sjældne Veltalenhed og Evne til at fremsætte et Forslag saa overbevisende og indlysende, at Forsamlingen ogsaa i dette Tilfælde lod sig indfange. Udstyret med et Kort over København og en Pegepind lykkedes det virkelig *P. Olsen* paa en mesterlig Maade at overbevise Forsamlingen om, at Baggesensgade ligger centralt. „Det var ikke Hensynet til de i Nyboder boende Medlemmer, der skulde være det bestemmende, da der efter et Uddrag af „*Ørnen*"*s* Bopælsliste kun boede 40 % i Nyboder, Vejen fra Nyboders nordlige Ende og til Fredericiagade er kun 9 Minutter kortere end Vejen til Baggesensgade, medens der fra andre Punkter og til Baggesensgade er betydelig kortere end til Fredericiagade! Paa Baggrund af disse Oplysninger", tilføjede han, „tør man vel nok anse Baggesensgade for at have en heldig Beliggenhed".

Forslaget blev vedtaget med 96 Stemmer. 15 stemte imod.

De, der overværede denne „Anskuelsesundervisning", vil sent glemme den ikke kedelige og samtidig helt tilforladelige Maade, hvorpaa *P. Olsen* gjorde dette — det kunde simpelthen ikke gøres bedre, her hvor det gjaldt for Bestyrelsen om at gennemføre Forslaget.

Dette at kunne rejse en Stemning for eller imod paa en Generalforsamling er ikke enhver givet, den paagældende Taler maa

ihvert Fald være i Besiddelse af Veltalenhed, oftest i Forbindelse med Anseelse; Resultatet af Forsøget paa Gennemførelsen af et Forslag er derfor i Reglen afhængig af, hvem der fremsætter det, og hvorledes det bliver gjort. Mange Medlemmer erindrer sikkert en Episode fra en Generalforsamling i 1909, da Foreningens Revisorsuppleant traadte op og fremsatte forskellige Bemærkninger til Regnskabet. Forsamlingen jublede og tilkendegav gentagne Gange sit Bifald af hans Kritik, hvilket yderligere opildnede Taleren, der efterhaanden skruede sig op i de store Højder. Saa traadte Formanden op, sagligt, myndigt og skarpt imødegik han Punkt for Punkt dette Angreb og beklagede, at Revisorerne ikke forinden havde oplyst Bestyrelsen om deres Anker, som god Foreningsskik nu en Gang bød. Der var dødsstille i Salen, og man syntes at kunne spore en almindelig Flovhed hos samtlige Tilhørere over at have tiljublet førstnævnte Taler!

Ja, saadan kan den rette Mand vende Stemningen.

I en Alder af næsten 82 Aar døde et af *„Ørnen"s* Æresmedlemmer, fhv. Skibbygmester *M. D. Strøm*, den 27. Juni 1910.

Sin store Betydning — specielt for Søunderofficererne — fik han gennem sit Arbejde som Formand i en Række Aar og senere som Direktør for Foreningen *„Marinens Underofficerer"*. Denne Forenings Formaal var som bekendt fortrinsvis at understøtte gamle, pensionerede Underofficerer med billig Bolig, eller med Hjælp til Bolig, og her fandt Skibbygmester *Strøm* et Virkefelt, hvor hans varme Følelse for Underofficererne kunde give sig Udtryk. Han var meget virksom for denne Forenings Trivsel og arbejdede ganske uegennyttigt for den. Det skal som et typisk Træk saaledes anføres, at han lige til sin Død, saavel medens han var Formand, som efter at han blev Direktør, indbetalte sit velvillige Bidrag hvert Aar til Foreningen, uagtet han naturligvis ydede alt sit Arbejde uden det ringeste Vederlag.

Da Foreningen savnede Tilgang af Medlemmer, sammensluttedes den med Søunderofficersforeningen *„Ørnen"*. For denne Sammenslutning arbejdede *Strøm* meget energisk, og han følte det som en personlig Glæde, at alt forløb tilfredsstillende. Her lærte Søunderofficererne *Strøm* at kende og som en Tak for hans varme

Forstaaelse af Underofficerernes Kaar, valgtes han til „*Ørnen*"s Æresmedlem ved Foreningens 25-Aars Jubilæum i 1908.

De, der kom i Berøring med *Strøm,* fik et stærkt Indtryk af, at han var en varmhjertet, skarptænkende og nobel Personlighed, hvis Begreber om ret og rigtigt var mønstergyldige, hvis Kærlighed til den Stand, hvorfra han var udgaaet, ofte gav sig uforglemmelige Udtryk, og hvis Troskab overfor en Sag var enestaaende.

Skibbygmester *Strøm's* Navn vil altid blive bevaret af Medlemmerne med en opriglig Tak for hans Trofasthed og energiske Arbejde for Standens Interesser.

Adolph Sørensen afgik i Foraaret 1912 efter 3 Aars fortrinlig Formandsvirksomhed og overtog derefter som Funktionær Posten som Foreningens Sekretær, Kasserer og Ejendomsinspektør. Han udførte i denne Egenskab gennem 13 Aar et stort, værdifuldt og paaskønnelsesværdigt Arbejde for Foreningen og dens Medlemmer, et Arbejde, der satte dybe Spor i Foreningens fremtidige Virke, og hertil kom, at han ved sit indgaaende Kendskab til Foreningssager og ved sin Loyalitet blev en uvurderlig Støtte for de skiftende Formænd.

Paa Opfordring lod Overkanoner *Joh. Jensen* sig atter vælge til Formand. — det blev dog kun kortvarigt, thi allerede i Oktober samme Aar meddelte han paa et Bestyrelsesmøde, at han saa sig nødsaget til at nedlægge sit Mandat, da han havde søgt sin Afsked fra Marinen. Paa samme Møde fremkom det i Foreningens Historie enestaaende Tilfælde, at *P. Olsen,* der paa 3. Aar var Næstformand, udtalte, at han ikke ønskede at *fungere,* saafremt den nuværende Formand som Følge af sin Afgang fra Tjenesten trak sig tilbage.

Paa den umiddelbart herefter følgende ekstraordinære Generalforsamling forsøgte *Joh. Jensen* at overtale Næstformanden til at overtage Formandshvervet, men det vilde *P. Olsen* ikke — „han vidste godt, hvad Lovene bestemte", udtalte han, „men han ønskede nu engang ikke at *fungere.* Jeg har saa megen Æresfølelse, at jeg ikke vil vrages ved Valget til Foraaret".

Ved et nyt Bestyrelsesmøde sidst i Maaneden udeblev Næst-

formanden, og man vedtog at tilskrive ham og foreholde ham hans Pligt til at fungere som Formand, men *P. Olsen* fastholdt sit Standpunkt. Man foreslog derfor at rette en Henvendelse til Kanoner *Laur. Larsen* (Suppleant) og Underkanoner *M. Sundberg* (Bestyrelsesmedlem) om at fungere henholdsvis som Formand og Næstformand, indtil den ordinære Generalforsamling i Foraaret 1913.

Her meddelte den fungerende Formand, at Bestyrelsen havde henvendt sig til forskellige Medlemmer om at lade sig opstille som Formandsemne, men alle havde givet definitivt Afslag. I denne Situation var Baadsmand *N. Pedersen* (Bestyrelsesmedlem) traadt til og havde erklæret sig villig til at lade sig opstille.

Under Debatten om Formandsvalget fremsattes der imidlertid fra en Del Medlemmer Opfordring til *P. Olsen* om ogsaa at lade sig opstille som Kandidat. *Joh. Jensen* forsøgte saaledes endog at rehabilitere ham paa bedste Maade: „Ganske vist har *P. Olsen* vist en vis Haardhændethed", udtalte han, „men han har altid haft en ærlig Vilje. Maaske havde *P. Olsen* ikke stillet sig saa afvisende, dersom han havde haft lidt bedre Tid dengang, og ganske vist stod jeg uforstaaende overfor *P. Olsen's* Handling, men den kunde dog forklares."

P. Olsen udtalte derefter, at han ikke vilde løbe fra Pryglene, han havde tilsidesat sine Forpligtelser, men af overdreven Ansvarsfølelse. Videre fortsatte han: „*Joh. Jensen* havde jo skabt Røre paa alle Omraader, men jeg har set min Opgave i at holde ham i Frakkeskøderne, naar jeg syntes, han gik for vidt. Jeg har paa Opfordring i Aften ladet mig opstille til Valg, men venter ikke at blive baaret frem af Medlemmerne."

Resultatet blev, at *N. Pedersen* valgtes med 74 Stemmer mod *P. Olsen's* 68. Selv om *N. Pedersen* blev valgt med kun 6 Stemmers Majoritet, var det — efter den Kamp, der havde fundet Sted — et ærefuldt Valg. Dette gav den beskedne og uhyre stilfærdige *Harald Nielsen* ogsaa Udtryk for, da han traadte frem og takkede *P. Olsen*, fordi han havde bevirket, at der endelig engang var bleven Kamp om Formandsspørgsmaalet.

Paa samme Generalforsamling udnævntes Foreningens Stifter, Krigsassessor *C. Gross* til Æresmedlem.

Fra 1913 var Marineministeriets aarlige Tilskud til Foreningen 1000 Kr. indtil 1920, da det blev forhøjet til 1200 Kr., men fra 1926 gik det atter ned til 1000 Kr., indtil Tilskudets Ophør ved Søværnsordningen af 1932.

Det havde i længere Tid været de forskellige Bestyrelsers Opgave at samle *alle* Underofficerer og dermed ligestillede i Foreningen, Gang paa Gang fremhævedes det, hvilken Betydning det havde for de af Underofficersstanden fremsatte Krav, saafremt man kunde henvise til, at *alle* Underofficerer var Medlemmer af „*Ørnen*". Imidlertid var mange Maskinunderofficerer ikke Medlemmer, og man forsøgte nu at komme til Klarhed over Bevæggrundene hertil. Bestyrelsen lod derfor i 1912 afholde flere Møder, hvortil var indbudt et større Antal Maskinunderofficerer, for at man kunde drøfte dette Spørgsmaal.

Den daværende Formand, *Joh. Jensen*, udtalte bl. a. paa et af disse Møder*), „at saavidt han kunde forstaa, ønskede Maskinisterne et Tilbud eller Løfte om, at „*Ørnen*" vilde tage sig af at ordne Stridsspørgsmaal mellem Underofficererne indbyrdes, men et saadant Løfte kunde „*Ørnen*" ikke give. Gaar vi lidt tilbage i Tiden, saa kender vi godt disse Rivninger. Der har flere Gange indenfor Foreningen været fremsat Ønske om, at man skulde beskæftige sig med sligt, men Bestyrelsen har lige fra første Færd været klar over, at den ikke kunde tage sig af Underofficerernes Særforhold, da det kun vilde bringe Splittelse indenfor Standen, idet alle Afgørelser vilde skabe Utilfredshed hos en af Parterne. Tiden vil ogsaa ordne det skæve Forhold imellem Maskinister og Dæksunderofficerer, hvis der er noget, men der skal en Udvikling til. Man bør have Forstaaelse af, at vi alle arbejder under samme Vilkaar og mod samme Maal, nemlig en Bedring af Standens Kaar i sin Helhed. Hvis Maskinisterne tror, at vi arbejder bedst for Underofficerernes Forhold, naar alle er i „*Ørnen*", saa melder de sig ind i den. Tror de at opnaa flere Fordele ved Separatforeninger, ja saa gaar de derhen, men min Tro er, at kun naar *alle* sætter Ryggen til, opnaas positivt Udbytte".

Diskussionen, som hovedsagelig drejede sig om Forholdene mel-

*) Generalforsamlingsprotokol 1. April 1912.

lem Dæksunderofficererne og Maskinisterne om Bord i Skibene, forløb sagligt og roligt, og der vedtoges til Slut følgende Resolution: „Forsamlingen udtaler sit Mishag over de Forhold, som mellem Dæksunderofficerer og Maskinister virker til Hindring for et godt Samarbejde. Forsamlingen udtaler Ønsket om, at Bestyrelsen for „*Ørnen*" i Fremtiden søger disse Forhold ændrede til samtlige Underofficerers Tilfredshed".

Resultatet af disse Møder blev, at en Del Maskinister indmeldte sig i „*Ørnen*", men Forholdet Parterne imellem udviklede sig beklageligvis med Aarene ikke til det bedre.

De følgende Aar indtil Verdenskrigen frembød intet særligt af Betydning, udover Uddannelsesspørgsmaalet, hvis Løsning naturligvis var af største Interesse for Underofficererne, herom senere.

Den 6. Marts 1914 holdt daværende Underbaadsmand *Ernst Hansen* et Foredrag i Søunderofficersforeningen „*Ørnen*" om Idræt. Ved Foredragets Slutning foreslog Taleren Dannelsen af en Idrætsforening, og da der var god Tilslutning og velvillig Stemning, mødte det fremsatte Forslag den største Interesse hos de tilstedeværende Underofficerer. Starten af en saadan Forening var forsaavidt gjort, som der straks indtegnede sig 34 Medlemmer.

Otte Dage senere vedtog man paa Generalforsamlingen i „*Ørnen*" at yde et Tilskud paa 150 Kr. — et meget beskedent Bidrag — til Start af Idrætsforeningen. Et nedsat Udvalg bestaaende af *Ernst Hansen, Frederik Rasmussen, H. Colsted* og *Adolph Sørensen* var travlt beskæftiget med Udarbejdelse af Love o. l., og man kunde allerede den 25. Marts indkalde til en konstituerende Generalforsamling. „*Marineunderofficernes Idrætsforening „Ørnen*" tilsluttet *Dansk Gymnastikforbund,* var nu en Kendsgerning med *Ernst Hansen* som Formand.

Set paa Baggrund af, at der indenfor Underofficerernes egen Kreds blev gjort uendelig meget for at støtte den nye Forening, kan man vist have Lov til at sige, at det var et Barn af „*Ørnen*", der her var kommet til Verden, og dette skulde gennem Aarene vokse sig stort og stærkt og smukt hævde sig i Konkurrencer indenfor Idrættens Udøvere.

Dette skyldes i første Række *Ernst Hansen*, som i de første 10 Aar var Foreningens meget energiske Formand. Han udførte her

et stort og uegennyttigt Arbejde og forstod at skabe Interesse for Sagen saavel i Marineministeriet som hos Myndighederne paa Orlogsværftet og hos Chefen for Elevskolen, men endnu større Fortjeneste er hans Indsats for og utrættelige Medvirken i Skabelsen af Idrætsbevægelsen i Marinen, en meget ærefuld Opgave, som han her paatog sig.

Det maa dog i denne Forbindelse ikke glemmes, at uden den værdifulde Støtte, som Samtidens Ungdom blandt Medlemmerne ydede ved med hele deres Arbejdskraft at gaa ind for Idrætsforeningen, vilde denne aldrig være bleven ført videre.

Her skal blot nævnes Navne som *Karl Nielsen, E. Jønsson, K. Ragnhof* og *Laur. Johansen,* der alle ofrede deres sparsomme Fritid paa Idrættens og Foreningens Alter.

At Initiativet kom fra Underofficerernes Kreds har vi kun Grund til at være taknemmelige for, men denne Ære tilkommer dog i første Række *Ernst Hansen* — og vi skylder ham Tak derfor.

„*Ørnen*" har da ogsaa igennem Aarene vist sin Paaskønnelse overfor Idrætsforeningens Arbejde, saaledes skal nævnes, at det i 1919 ydede rentefri Laan paa 1000 Kr. til sidstnævnte Forening, blev eftergivet paa „*Ørnen*"*s* Generalforsamling det følgende Aar, ligesom man i en Række Aar skænkede større Beløb til Præmier saavel ved Idrætsforeningens Holdkonkurrencer som ved Flaadens Idrætsstævner.

Det skal ogsaa anføres, at Formanden for Idrætsforeningen altid var Medlem af Flaadens Idrætskomite.

Ved Sikringsstyrkens Formering den 1. August 1914 fik man imidlertid meget andet at tænke paa, idet alle de Spørgsmaal, som Foreningen i en Række Aar havde beskæftiget sig med for at hæve Underofficersstandens Niveau, blev ligesom trængt i Baggrunden af den øjeblikkelige Situation, der var stærkt præget af Tidens Alvor. Utvivlsomt var den Betragtning rigtig, at alle Kræfter paa det givne Tidspunkt burde samles i et energisk Arbejde om Flaadens Dygtiggørelse til at løse de Opgaver, der var den tiltænkt som Værn for Landet, ej heller vidste nogen paa det Tidspunkt, hvilke Følger Krigen kunde medføre for vort Land. I første Række skulde Flaaden sættes paa Krigsfod, om-

trent alt militært Personel udkommanderes, der var kun meget faa Underofficerer hjemme til Landtjeneste, kun de, der gjorde Tjeneste ved Korpskontorerne, Arsenalet og Laboratoriet. Kravene om mere Personel øgedes efterhaanden som Udrustningen af Skibene tiltog — tilsidst var der 73 Skibe og Fartøjer under Vimpel — alt dette krævede for Befalingsmandspersonellets Vedkommende lang Tids Fravær fra Hjem og Familie i ensformigt, opslidende Arbejde.

Under disse Forhold maatte Foreningslivet afgjort sakke agterud; det blev paa Grund af de store Udkommandoer mere og mere vanskeligt at samle Medlemmerne til Møder, Generalforsamlinger o. l., og som Følge deraf kunde man med det Faatal, der mødte til disse, ikke træffe Beslutninger om Sager af vigtigere Karakter. Standens Interesser maatte vente, til man gik lysere Tider imøde, men ingen havde vist tænkt sig, at Krigen skulde blive saa langvarig som Tilfældet blev.

Heldigvis havde man i de Aar en saa fortræffelig Mand som *Adolph Sørensen* hjemme, fortrolig med alle Sager Foreningen vedrørende, og det var ikke uden Betydning i de Aar, da de fleste af Bestyrelsens Medlemmer var udkommanderet, at vide hele den daglige Administration i gode Hænder.

Efterhaanden blev flere og flere Medlemmer dog utaalmodige, og gentagne Gange lød da ogsaa Ønsker om Genoptagelsen af alt det, der havde trængt sig paa i Aarene før Krigens Udbrud, Krav om Retfærdighed og Fremgang for Marinens Underofficersstand, som i Krigsaarene mere end nogensinde før havde haft Lejlighed til at vise sin Duelighed og Loyalitet og med stor Dygtighed udført de Opgaver, som var bleven den paalagt.

I 1914 indkaldtes mange tidligere Underofficerer, der var gaaet over i civil Virksomhed, adskillige af disse for mange Aar siden. Fra et Medlem blev der fremsat Forslag om „at indkaldte og frivillige til Tjeneste værende Underofficerer, der ikke før deres Indkaldelse har været Medlemmer af Foreningen kan optages som Medlemmer, forsaavidt de fremsætter Ønske derom, medens de er tjenstgørende". Der var imidlertid ingen Stemning for Vedtagelsen af dette Forslag, og paa den ordinære Generalforsam-

ling i 1915 blev Forslaget afvist som Generalforsamlingen uvedkommende.

Paa Generalforsamlingerne saavel i 1916 som i 1917 var der paa Dagsordenen Forslag om Dispensation fra Lovene, saaledes at samtlige Bestyrelsesmedlemmers Mandater forlænges eet Aar, hvorved intet Bestyrelsesvalg skulde foretages. Man har heri et Bevis paa, hvor ringe Tilslutning der var til Generalforsamlingerne, foraarsaget af Medlemmernes Udkommando, og hvor alt i Foreningen ligesom laa stille, — det var simpelthen ikke muligt med det Faatal af Medlemmer, som var i Stand til at give Møde, at skabe et fuldgyldigt Udtryk for Medlemmernes Ønske ved Nyvalg af Bestyrelse o. l.

I 1916 fandt Bestyrelsen Tiden inde til at paabegynde Arbejdet med en Revision af Lovene med Henblik paa en Sammenslutning af Foreningen *„Marinens Underofficerer"* og Søunderofficersforeningen *„Ørnen"*, saaledes at man derved fik een Lov og een Forening, Planer som Bestyrelsen længe havde syslet med. Der nedsattes et Udvalg bestaaende af:

Formand *O. Holst.*
Krigsassessor *P. Lund.*
Regnskabsfører *Harald Nielsen,* Ordfører.
Baadsmand *N. Pedersen,* Foreningens Formand.
Assistent *Adolph Sørensen,* Foreningens Sekretær.

I Løbet af 1917 synes der at komme mere Liv i Foreningens Arbejde, bl. a. nedsættes der endnu et Udvalg bestaaende af 9 Underofficerer og ligestillede til at følge og varetage Søværnets Underofficerer og ligestilledes, samt Kvartermænds, Formænds og Værftsformænds Interesser under den den 12. Juli s. A. ved Fremsættelse af Forslag i Folketinget bebudede Lønningskommissions Arbejde.

Udvalget havde følgende Medlemmer:

Maskinist *C. N. Andersen.*
Baadsmand *C. Borrild,* Ordfører.
Baadsmand *Ernst Hansen,* repræsenterende Bestyrelsen.
Formand *O. E. Holst.*
Intendant *H. Hyrup.*

Kanoner *P. Jensen.*
Overbaadsmand *J. Løfgren.*
Maskinmester *H. G. Rasmussen.*
Kanoner *J. Stoumann.*

Paa Foranledning af et af Foreningen nedsat Lønningsudvalg stillet Forslag vedrørende Foreningens Indmeldelse i *„Fællesrepræsentationen for offentlig ansatte Tjenestemænd i Danmark"*, lod Bestyrelsen foretage en skriftlig Afstemning blandt Medlemmerne. Resultatet heraf blev, at af 496 Medlemmer stemte 274 Ja, 57 Nej, 7 Stemmer ikke og 159*) undlod at stemme. En Følge heraf var, at foruden et Bestyrelsesmedlem, som allerede havde nedlagt sit Mandat, meddelte Formanden, *Niels Pedersen*, paa et Bestyrelsesmøde den 4. Decemebr 1917, at han i Anledning af Foreningens Optagelse i *Fællesorganisationen*, i Overensstemmelse med tidligere Udtalelser, ønskede at nedlægge sit Mandat. Paa Opfordring af den samlede Bestyrelse gik Formanden dog ind paa at fungere indtil den første ordinære Generalforsamling.

Forud for den ordinære Generalforsamling den 26. Marts 1918 afholdtes ikke færre end 3 ekstraordinære Generalforsamlinger, heraf en i Korsør for 2. Eskadres Underofficerer, med nærlig samme Dagsorden:

1) Redegørelse fra Lønudvalget.
2) Diskussion om det af Lovudvalget udarbejdede Forslag til nye Love.
3) Diskussion om Formands- og Bestyrelsesvalg.

Paa den ordinære Generalforsamling vedtoges de nye Love, hvorefter Foreningen ændrede Navn til *„Marinens Underofficersforening"*, dannet af de to Foreninger: Foreningen *„Marinens Underofficerer"* og Søunderofficersforeningen *„Ørnen"*. Førstnævnte Forening blev stiftet den 3. Marts 1869 under Navnet *„Understøttelsesforeningen for Marinens pensionerede Underofficerer"*, men forandrede sit Navn den 7. Marts 1885. *„Ørnen"* er stiftet den 31. Marts 1883.

*) Et Tal, der omtrentlig tilsvarede Antallet af civile og pensionerede Medlemmer.

Den 15. Marts 1902 blev ved Overenskomst de to Foreninger slaaet sammen under en saadan Form, at de havde fælles Medlemmer og delvis fælles Bestyrelse, men særskilte Formaal, Love, Regnskaber og Formuer. Ved Lovændring i 1910 blev Bestyrelsen fælles.

Ved de nye Loves Ikrafttræden blev saaledes alt samlet under eet.

Regnskabsmæssigt opførtes Foreningsformuen i 3 Fonds:

1) Understøttelsesfondet.
2) Begravelses- og Laanefondet.
3) Det disponible Fond.

Vinforretningen og Ejendommen havde hver sit særlige Regnskab.

Som Følge af at Hs. Kgl. Højhed *Prins Valdemar* hidtil havde været Protektor for Foreningen *„Marinens Underofficerer"*, havde Formanden, *C. Borrild*, og Kanoner *John Andersen* Foretræde for Prinsen paa *Bernstorff Slot* for at aflægge Beretning om Foreningernes Sammenslutning, samt for at overrække Foreningens nye Love. Prinsen ønskede oplyst, om han ogsaa skulde være Protektor for den nye Forening, hvilket Formanden besvarede derhen, at man fortsat haabede paa Prinsen's Bevaagenhed. Prinsen gav derefter Tilsagn om sin fortsatte Velvilje overfor Foreningen.

Ved den føromtalte Generalforsamling i Marts 1918 valgtes Baadsmand *C. Borrild* til Formand. Han var — efter at *N. Pedersen* havde nedlagt sit Mandat — i Egenskab af Ordfører for Lønudvalget og paa Opfordring af 187 Medlemmer et næsten selvskrevet Formandsemne.

Sjældent har et Formandsemne forberedt sin „Valgtale", som i dette Tilfælde, og klarlagt sit Standpunkt til de forskellige Spørgsmaal saa indgaaende — Manuskriptet fylder ikke mindre end 6 maskinskrevne Sider*) — men er for omfattende til at gengives in extenso, hvor fristende det end kunde være; *C. Borrild* udtalte bl. a.:

„— — men det, der ligger mig mest paa Sinde, er at stille

*) Generalforsamlingsprotokol 26. Febr. 1918.

Medlemmerne klart, hvorledes jeg selv opfatter Stillingen som Formand for denne Forening. D'Herrer maa være klar over, at hvis de fordrer mig til Formand, saa vil jeg til enhver Tid, paa ethvert Sted og i hvilken som helst Sag føle mig som Underofficersstandens Tillidsmand, og at det ikke alene er min Ret, men ogsaa min Pligt at tage Affære, træffe Bestemmelse og handle, som jeg selv mener vil være til Gavn for Standen, uden i hvert enkelt Tilfælde først at skulle sammenkalde til Generalforsamling og Bestyrelsesmøder. D'Herrer maa erindre, at under de nuværende Forhold, hvor saavel Bestyrelse som Foreningsmedlemmer er splittet over hele Kongeriget med tilhørende Bilande, er det umuligt i en Hurtighed at faa et fuldgyldigt Udtryk. Selvfølgelig skal jeg snarest gørligt meddele, hvad der er sket og staa til Ansvar derfor, men høre Bebrejdelser, fordi jeg ikke først har spurgt, vil jeg ikke. Skulde en saadan Handling medføre, at jeg, trods det, jeg hævder at have handlet rigtigt, faar et betydeligt Flertal imod mig, er jeg øjeblikkelig færdig med at være Formand. I lige Maade, saafremt et Flertal forlanger udført en Handling, som jeg mener ikke at kunne gaa med til. I samme Øjeblik saadant noget sker, er mit Mandat nedlagt. Jeg betragter mig ikke længere som Tillidsmanden og udfører ikke den forlangte Handling, men lige saa rask jeg i saadanne Tilfælde er til at nedlægge mit Mandat, ligesaa vanskeligt vil det maaske, naar jeg først er der, være at blive af med mig igen; thi mener jeg, at en Ting er rigtig og til Gavn for Standen, vil jeg føre en heftig Kamp for at føre den igennem."

Det var rene Ord for Pengene — for at bruge et gammelt Udtryk — og Talen hilstes med stort Bifald.

Ved Vedtagelsen af de nye Love ansattes Foreningens Stiftelsesdag til den 3. Marts 1869 („M. U."), denne ønskede man imidlertid ændret til den 31. Marts 1883, nemlig „*Ørnen*"s Stiftelsesdag, da man ansaa denne Dato som den mest naturlige, idet man maatte erkende, at det var „*Ørnen*"s Arbejde og Aand, der nu fortsattes. Det her stillede Forslag vedtoges paa en ekstraordinær Generalforsamling den 11. Oktober 1918

Foreningens Indmeldelse i *„Fællesrepræsentationen for offentlig ansatte Tjenestemænd i Danmark"* gav Anledning til Kritik fra Myndighederne, idet Foreningen fik en Forespørgsel fra Chefer for Orlogsværftet, der anmodede om en Udtalelse om Foreningens Motiv til denne Indmeldelse. Videre udtalte Admiralen, at man havde handlet mere korrekt ved først at have indhentet de Foresattes Tilladelse dertil, og det var nu hans Agt at afæske Ministeriet en Udtalelse i Sagen.

Herpaa afgav Bestyrelsen følgende Svar:

„Foreningens Indmeldelse, der fandt Sted den 20. September 1917, skyldes navnlig den nogen Tid forinden udsendte Meddelelse om Lønningskommissionens Nedsættelse, som gav Stødet til, at man fandt det formaalstjenligt at blive optaget i denne saa at sige alle Tjenestemænd omfattende Organisation. Man nærede den Anskuelse, at den rette sociale Placering i Tjenestemandsstanden for Underofficererne vilde man lettere opnaa som Medlem af Organisationen, idet man herved fik Lejlighed til imellem Tjenesteklasserne at gøre sine Anskuelser gældende. Endvidere fandt man, at de for Aarene 1916—1917 opnaaede Dyrtidstillæg, der ogsaa kom Underofficererne til Gode, i væsentlig Grad skyldtes det Arbejde, Civiletaternes Centralorganisation igennem deres Forhandlingsret med Regeringen havde udført. Da Civiletaternes Centralorganisation udgjorde Kernen af *Fællesrepræsentationen,* fandt man det naturligt, at man — da Underofficererne ikke selv ejede Midler til at faa direkte Indflydelse paa Forbedring af Kaarene — talmæssigt og pekuniært støttede denne Bevægelse, som udrettede et saa stort Arbejde i økonomisk Retning for alle Tjenestemænd."

Hertil svarede Ministeriet, at Sagen havde været forelagt Generalauditøren til Udtalelse, og vel burde Foreningen have ansøgt om Tilladelse til Indmeldelse, men man vilde bemærke, at Ministeriet ikke vilde have fundet Anledning til at nægte Tilladelse hertil under Hensyn til det af Foreningen ved Indmeldelsen tagne Forbehold, at Medlemmerne kun i den Udstrækning, som de militære Love og Bestemmelser tillader, kan følge *Fællesrepræsentationen* i dens Arbejde til Fremme af Tjenestemændenes Interesser.

Der kom nu en Række meget travle Aar, ikke mindst for *C. Borrild*, der som Foreningens Formand maatte trække det store Læs. Opgaverne var mange og store, det var vigtige Spørgsmaal, der skulde faa stor Betydning for Standen: det var som om Myndighederne pludselig havde brudt med alle gamle Traditioner, og noget af alt det, som Underofficererne havde kæmpet for igennem Aarene, nu pludselig skulde ske Fyldest.

Det, der nu forestod, maatte give Formodning om, at det bar mod lysere Tider for Underofficersstanden, men man turde trods alt ikke se for optimistisk paa Situationen — man var tidligere gentagne Gange blevet skuffet.

Fra 1918 og indtil Gennemførelsen af Søværnsordningen af 1922 afholdt Bestyrelsen en Række Møder med Bestyrelsen for *Hærens Underofficersforening* til Drøftelse af fælles Interesser ved Behandlingen af Forslag til den nye Lønordning, Organisations- og Forhandlingsretten, samt den nye Retspleje- og Straffelov for Krigsmagten.

I Foraaret 1918 var Foreningens daværende Formand, *N. Pedersen*, blevet tilforordnet Medlem af *„Kommissionen til Revision af den militære Retspleje- og Straffelov"*, og Aaret efter blev *C. Borrild* tilforordnet Medlem af *„Kommissionen til Undersøgelse og Overvejelse af Hærens og Flaadens fremtidige Ordning"*. Hertil kom Afholdelse af Møder og Forhandlinger med Fællesrepræsentationen, Behandling af Foreningens interne Anliggender med saa vigtige Spørgsmaal som Ejendommens Omprioritering og eventuelle Salg, Nedsættelse af et Lovudvalg til Ændringer af Foreningens Love i Anledning af Forhandlingsretten, Afholdelse af Møder og ekstraordinære Generalforsamlinger for at holde Medlemmerne à jour med Forhandlingernes Gang og Drøftelse af mere vigtige Spørgsmaal. Bestyrelsen havde mere end nok om Ørerne, og man havde virkelig Indtrykket af, at man nu var midt i en Tid, hvor der skete noget — og det gjorde der ogsaa, hvilket vil blive belyst senere.

I Anledning af 700-Aarsdagen for Dannebrogs Indførelse som Rigsflag var Foreningen repræsenteret ved 25 Medlemmer ved Danmarkssamfundets Højtidelighed paa *Amalienborg Slotsplads* den 15. Juni 1919 ved Overrækkelsen af Rigsbanneret til *Hans Majestæt Kongen*.

Ved Sikringsstyrkens Ophør i Foraaret 1919 blev den økonomiske Stilling for Underofficerer o. l. væsentlig forringet, og den indtraadte Dyrtid forværrede yderligere Situationen. Foreningen forsøgte i god Tid baade ved skriftlig og mundtlig Henvendelse til saavel de maritime Myndigheder som til Ministerium og Rigsdag at afværge Følgerne af den indtraadte Indtægtsnedgang paa et Tidspunkt, hvor alle Livsfornødenheder var i stadig Stigen. Det lykkedes ikke trods store Anstrengelser at skabe Basis for en Bibeholdelse af de med Sikringsstyrkens Etablering forbundne Tillæg til Lønningerne, skønt det hos de afgørende Faktorer ikke manglede paa Forstaaelse af Underofficerernes vanskelige Forhold. Nogen Hjælp blev dog tilført Standens Medlemmer og dens Familier ved Indførelsen af Kostforplejningen, der sikkert i den kritiske Tid fra April til Oktober var en Hjælp for mange, samt dels ved det billige Indkøb af Klæde og Stof til Uniformer.

Lønningsloven af 1919 blev ogsaa en Skuffelse. *C. Borrild* og *P. Jensen* (Kanoner, senere Forstander for Lærlingehjemmet), der var Medlemmer af det af Foreningen nedsatte Lønudvalg, havde gentagne Gange Foretræde for Rigsdagens Lønningskommission og overfor denne hævdet Underofficerernes Ønske: *Løn efter Tjenestealder.* Dette Ønske tog Lønningskommissionen imidlertid kun i ringe Grad Hensyn til, men Bestyrelsen havde dog paa den anden Side den Tilfredsstillelse at konstatere, at dens Anskuelser ikke var gaaet upaaagtet hen, og dens Tro paa disse Princippers Rigtighed, og at de i Fremtiden nok skulde faa Indpas i Lønningslovene, var urokket.

1919 markeredes ogsaa ved en bemærkelsesværdig Afgang af Befalingsmænd fra Marinen. Aarsagen hertil laa forsaavidt meget nær, dels var det Skuffelsen over de nye Lønningslove, og dels lokkede Konjunkturerne i de frie Erhverv med langt større Indtægter Underofficererne til at søge ud i det civile Liv. Størsteparten af dem, der gik ud af Tjenesten, opnaaede gode og indbringende Stillinger og havde tilmed den Glæde at være paaskønnede og skattede Medarbejdere i de Virksomheder, de viede deres Arbejde. Om dette sidste Faktum har Foreningen skriftlige Udtalelser, som er et Vidnesbyrd om, at ogsaa de, der søgte ud,

havde en Mission at opfylde: De hævdede Sønderofficerernes gode Ry som en dygtig og oplyst Stand.

Genforeningsaaret 1920 maatte ganske naturligt ogsaa sætte sit Præg paa Foreningens Virke, og der tilfaldt saavel Formand som Bestyrelse en Del repræsentative Hverv. Saaledes var Foreningen repræsenteret ved Afrejsen af de stemmeberettigede til 2. Zone, ved Forberedelse og Afholdelse af *„Dannebrogskomiteen"s* store Fest paa Stadion, ved Festen for Besættelsestropperne paa Raadhuset, hos *Wivel* og paa *Stadion* m. fl. Steder. Paa selve Genforeningsdagen nedlagdes Blomsterdekorationer paa Krigergravene paa Holmens og Garnisons Kirkegaarde samt paa *Suenson's* Monumentet, ligesom Foreningen sendte Repræsentanter til Højtidelighederne ved Krigergravene.

Fra norske Kolleger modtog Foreningen en smuk telegrafisk Hilsen i Anledning af Genforeningen.

Vedtagelsen af Tjenestemandsloven gjorde det paa mange Omraader muligt for Underofficererne i højere Grad end tidligere at faa Indflydelse paa deres egne Sager, og foreningsmæssigt set affødte dette ret omfattende Forandringer. Det var saaledes nødvendigt, for at Foreningen kunde blive anerkendt som forhandlingsberettiget, at dens Love undergik en Del Ændringer og Tilføjelser. Arbejdet hermed paabegyndtes i 1919, afsluttedes i 1920 og vedtoges paa den ordinære Generalforsamling samme Foraar. Udvalgets Ordfører var Baadsmand *Emil Hansen.*

Forhandlingsreglerne blev af Marineministeriet fastsat i Marts 1920, og umiddelbart efter den ordinære Generalforsamling blev Foreningens Andragende om Anerkendelse som Hovedorganisation for Marinens Underofficerer o. l. indsendt.

Foreningen blev dog først anerkendt — sammen med de øvrige Tjenestemandsorganisationer under Søværnet — den 24. September 1920.

De vigtigste Lovændringer og Tilføjelser var følgende:

Foreningens Anliggender bestyres af 1 Formand og 6 Bestyrelsesmedlemmer, som alle skal være tjenstgørende Underofficerer o. l. De vælges blandt Foreningens Medlemmer efter følgende Regler:

Formanden vælges af *alle* i Foreningen værende *tjenstgørende* Underofficerer o. l.

Bestyrelsesmedlemmerne vælges korpsvis af de i Foreningen værende *tjenstgørende* Underofficerer o. l., saaledes at Maskinkorpset, Artillerikorpset, samt Matros og Søminekorpset faar hver 2 Repræsentanter, Mekanikere 1 Repræsentant, idet Formanden indtræder som den ene Repræsentant for det Korps eller den Afdeling, hvortil han hører.

Til at varetage de civile Medlemmers Tarv i Foreningen, i alle Sager, som ikke angaar tjenstlige Spørgsmaal, vælges 3 af de civile Medlemmer ved almindelig Stemmeflertal paa den ordinære Generalforsamling. Valget er paa 3 Aar.

„*Udkiggen*", som nærmere er omtalt i Afsnit 4, skulde nu af Foreningen udgives som *Medlemsblad* under Ansvar af et Redaktionsudvalg paa 4 Medlemmer valgt af Bestyrelsen.

Efter at Bladet under en Del af Krigsperioden var gaaet ind, blev det atter udgivet i 1918, idet Interessentskabet paa et Møde i København overdrog Rettighederne til Bladets Udgivelse til Baadsmand *Ernst Hansen* og Maskinist *E. Andersen*, der støttet af en Kreds af interesserede Medlemmer gjorde det muligt atter at udgive Bladet, redigeret af de to ovennævnte, indtil Bladet i 1920 overtoges af „*Marinens Underofficersforening*".

Af foranstaaende fremgaar det, at Kvartermænd og Formænd ikke er repræsenteret i Bestyrelsen; dette skyldes, at de var blevet civile Tjenestemænd, ansatte som Værkførere og henvist til Forhandlingsret udenfor Foreningen.

Forhandlingsudvalget. Til at varetage de tjenstgørende Underofficerer o. l.'s Tarv i Henhold til „*Lov om Statens Tjenestemænd*", Afsnit Organisations- og Forhandlingsregler, nedsættes et Udvalg bestaaende af 7 Medlemmer af de i Foreningen værende tjenstgørende Underofficerer o. l.

Som det fremgaar af ovenstaaende, blev de civile Medlemmers Stilling i Foreningen og dens Anliggender en anden end før, og denne Ordning vakte derfor ikke saa lidt — og velsagtens ogsaa forstaaelig — Kritik fra disse Medlemmers Side, men at danne en ny Forening for tjenstlige Sager alene, mente man ikke, der var Anledning til. „Vi har jo Midler, Kontor og hele Apparatet i

Orden til at være den, der har Forhandlingsretten, hvorfor skal vi saa have Udgifter til at danne en ny", udtalte Formanden. Det var de tjenstgørendes Ønske, at de civile Medlemmer ikke skulde deltage i Drøftelsen af Tjenestesager, og man kunde heller ikke lade dem deltage i Formandsvalget, da man ikke vilde løbe den Risiko, at de civile, imod de tjenstgørendes Ønsker, afgjorde, hvem der skulde være Formand.

Nu bagefter forstaar man saa godt de civiles Protest over denne Ordning af Foreningens Forhold, de var jo faktisk sat i anden Række, idet de mente ikke mere at have den Indflydelse paa Foreningens Virksomhed, som rettelig tilkom dem efter Lovene som ordinære Medlemmer. Omvendt krævede Bestemmelserne om Forhandlingsretten, at der ikke maatte være civile Medlemmer i Foreningens Bestyrelse. Ved Oprettelsen af Afdeling B i 1923 fandt man imidlertid en heldigere Løsning af hele dette Spørgsmaal, — det civile Udvalg bestod saaledes kun i 3 Aar.

Meddelelsen om, at *C. Borrild* var bleven udnævnt til Mester ved Fabriksafdelingen fra den 1. Juni 1920 og som Følge deraf maatte nedlægge sit Mandat som Foreningens Formand, vakte en ikke ringe Opmærksomhed, og man beklagede, at man nu, midt i de store Opgavers Løsning, skulde miste en saa initiativrig Repræsentant for Standen, efter at han paa en særdeles fremragende Maade havde varetaget den ansvarsfulde Post som Formand i nogle af Foreningens mest begivenhedsrige Aar.

Næstformanden, *Rud. Schou,* overtog derefter Hvervet som fungerende Formand. Med Hensyn til Spørgsmaalet om *C. Borrild's* Forbliven som tilforordnet Medlem af *„Kommissionen til Undersøgelse og Overvejelse af Hærens og Flaadens fremtidige Ordning"*, enedes man om at lade foretage en skriftlig Afstemning imellem samtlige tjenstgørende Underofficerer o. l., der var Medlemmer af Foreningen, hvorvidt de ønskede Mester *C. Borrild's* Forbliven i Kommissionen eller ej, — et Flertal af de *afgivne* Stemmer skulde være det afgørende. *C. Borrild* var imidlertid villig til at forblive i Kommissionen, saafremt Medlemmerne forlangte det, men fandt selv, det vilde være det rigtigste, at han blev afløst af en tjenstgørende Underofficer.

Der blev udsendt 270 Stemmesedler, heraf indkom rettidigt

153 (altsaa godt 50 %), hvoraf 89 stemte for en Underofficer og 64 for *C. Borrild.* Tilbage var saaledes Spørgsmaalet om, hvem man ønskede som Underofficerernes Repræsentant i Kommissionen, og efter en langvarig Diskussion paa en ekstraordinær Generalforsamling, enedes man om at opstille *Rud. Schou* som Kandidat til Valget. Ved en ny skriftlig Afstemning indkom ialt 78 Stemmer for *Rud. Schou,* (Resten havde undladt at stemme), og han indtraadte derefter i Kommissionen.

Ved *C. Borrild's* Afgang som Foreningens Formand skrev *„Udkiggen"*: „— — I de Aar han har beklædt denne Tillidspost, har han i en sjælden Grad forstaaet at gøre sig gældende overfor Ministerium og Myndigheder, der i hans Funktionstid altid henvendte sig til ham med alle Spørgsmaal, der kunde have Interesse for Underofficerernes Forhold. Han skabte derved Marinens Underofficersstand en Prestige, som tidligere var stærkt savnet, og hvad mere var, han forstod ved sin kloge og maadeholdne Politik og sin udmærkede Forhandlingsevne at skabe Respekt for sin Organisation.

Som Formand var Mester *C. Borrild* energisk, snarraadig og en dygtig Taktiker. Han vil ikke let kunne erstattes, og Underofficererne vil altid staa i Gæld til ham for hans Arbejde for Standens Vel".

Aaret 1921 gik til Ende, uden at Forsvarsloven var kommen frem til Rigsdagen. Med største Spænding havde ikke alene det militære Personel ventet en Afgørelse i Løbet af Aaret, men ogsaa i større Kredse af Befolkningen havde man saavel af politiske som samfundsmæssige Grunde imødeset Løsningen af Spørgsmaalet om en Ordning af vore Værn. Fra tidligere Tilfælde havde man Erfaring for, at militære Kommissioner tager Tid, og man maatte derfor ogsaa denne Gang indstille sig paa en Ventetid — og desuden ikke hengive sig til alt for lyse Forhaabninger, saa blev Skuffelserne ihvertfald ikke saa store.

Den i mange Aar ønskede fulde Tilslutning til Foreningen af Maskinister blev fuldbyrdet, idet samtlige Maskinister, der ikke var Medlemmer (ca. 45 %), blev indmeldt i *„Marinens Underofficersforening"* fra den 1. November 1921. Dette Resultat af Bestyrelsernes stadige Bestræbelser for at skabe Samling og Sammen-

hold maatte organisationsmæssigt set tillægges den største Betydning, da det var givet — navnlig efter Tjenestemandslovens Ikrafttræden — at det maatte betyde en Styrkelse, som ikke kunde vurderes højt nok, saafremt Standens Interesser skulde hævdes og varetages paa rette Maade. Naar Maskinisterne nu endelig gav deres eenstemmige Tilslutning, tjente det ikke alene disse, men ogsaa de Mænd, der havde kæmpet derfor, til Ære.

Man kunde vel ogsaa opfatte disse Indmeldelser som Tegn paa, at det Modsætningsforhold, der havde været mellem Dæksunderofficererne og Maskinisterne, nu endelig var faldet bort og maatte føre til et frugtbart Samarbejde til Gavn for Foreningens Arbejde.

I Aaret 1921 afgik to af Foreningens Æresmedlemmer ved Døden.

Redaktør, Læge *W. Thulstrup*, der i 18 Aar havde været Foreningens Æresmedlem, døde den 2. Februar efter mange Aars Sygdom, under hvilken han dog bestred sin Gerning som Redaktør af *„Illustreret Tidende"*.

Aaret forud skrev *Thulstrup* til Foreningens Formand som Svar paa Foreningens Nytaarshilsen bl. a.:

„Mit Hjerte hænger med usvækket Troskab ved den gamle Forening, under hvis Vinger ogsaa jeg har oplevet kære Minder. Jeg er dybt rørt over, at man stadig erindrer mig, der meget imod min Villie er afskaaret fra at gæste Foreningen, hvis yngste Medlemmer maa betragte mig som et af de mange upaalidelige Sagn, der lever blandt den ældre Generations Medlemmer."

I en Nekrolog i *„Udkiggen"*, Marts 1921, skriver *Adolph Sørensen:* „Utvivlsomt er Budskabet om dette Dødsfald hos den ældre Generation af Marinens Underofficerer blevet modtaget med megen og dyb Vemod. I Aarene før 1894 og indtil 1909, da Sygdommen tvang ham bort fra sin Lægegerning og fra sin levende Deltagelse i Tidens mange Rørelser, var han en hyppig og meget skattet Gæst i vor Forening. Thulstrup var den fødte Foredragsholder".

Nekrologen slutter: „Siden Sygdommen bandt ham til Hjemmet, har han ikke kunnet gæste Foreningen, saaledes at den yngste Generation kun har kendt ham gennem Omtale. Men

imellem os, som har haft den Lykke at kende ham, og som har kunnet glæde os over hans smukke Foredrag og nyde godt af hans redebonne Hjælp, som har følt os bevæget og varmet af hans ægte Menneskelighed, vil hans Minde leve længe, og han vil i Erindringen staa for os som en skøn og straalende Oplevelse."

Krigsassessor *C. Gross* døde den 22. November 1921, 69 Aar gammel. Ekspeditionssekretær *J. Chr. Nielsen* skrev følgende Nekrolog i *„Udkiggen"*:

„Om Morgenen den 22. November 1921 afgik Foreningens Stifter og mangeaarige Formand, Krigsassessor *Carl P. V. Gross,* ved Døden efter 3 Ugers Sygeleje.

Hermed er udslukt et Liv, hvis Betydning for Marinens Underofficerers Udvikling ikke kan vurderes for højt, thi ingen anden vil som han staa som Banebryder for og Nyskaber af Nutidens selvstændige Underofficersstand, der er saa væsensforskellig fra den Underofficerstype, der var den fremherskende, dengang Underkanoner *Gross* i 1883 stiftede Søunderofficersforeningen *„Ørnen"*.

Naar jeg drister mig til i *„Udkiggen"* at riste nogle Minderuner over *Carl Gross,* ved jeg vel, at andre kunde gøre det bedre, men til min Undskyldning maa tjene, at næppe nogen anden i et længere Aaremaal har haft mere Lejlighed til at følge hans personlige Arbejde for den Forening, der var hans Ungdoms Stolthed, og som havde hans Manddoms hele Kærlighed.

Carl Gross og *„Ørnen"*, de to Navne er saa sammenknyttede, at det ene ikke kan nævnes, uden at Tanken føres hen paa det andet.

For den nuværende Ungdom vil det vel ikke helt forstaas, hvilken personlig Indsats, der skulde til, for paa den Tid at danne en militær Fagforening, thi *„Ørnen"* var jo intet mindre, om end der gik adskillige Aar, før den anerkendtes som saadan.

Foreningens Sekretær skrev i Anledning af Foreningens 25-Aars Jubilæum efter at have opkastet Spørgsmaalet om, hvorvidt Foreningen kunde siges at være et sandt, agtet, anerkendt Udtryk for den danske Marines Underofficersstand: „— — Og denne Følelse af, at der maatte skabes Betingelser for, at Underoffice-

rerne kunde lære at staa paa egne Ben, at der maatte blæses ren Luft ind i Underofficersbevægelsen, er *„Ørnen"s* Stifters uvisnelige Ære og Hæder, som aldrig skal glemmes. Lad være at Maalet — i det Omfang som nu — har staaet dunkelt for Overkanoner *Gross*, ét maa huskes: Gnisten, Ideen og Handlekraften havde han."

Sandere Ord er ikke skrevet. Fængstof, Ideer og Handlekraft havde *Carl Gross*.

Alene i Valget af Navnet til den nystiftede Forening ligger en stor Ide.

Ørnen har jo som bekendt fra de ældste Tider vakt Menneskenes Opmærksomhed, været Sindbillede paa de største Naturkræfter, og været Fane-, Segl- og Felttegnet for en Mængde Folk, ja, endog paa Grund af dens høje Flugt været Sindbillede paa selve Udødeligheden.

I Valget af dette Navn viste *Gross* sig saaledes straks, at Grundtanken ved Foreningens Dannelse var med Kraft at samle og højne Underofficersstanden.

Der har og vil stedse være delte Meninger om det heldige i, at *„Ørnen"* saa længe dannede en eksklusiv Klub, forinden den aabnede sine Døre for *alle* Underofficerer, men det viser sig jo dog overalt, hvor der startes Virksomheder, at kun de har Livskraft, som har begyndt smaat og først gaar i Gang med Udvidelsen, naar der er dannet en solid, homogen Kærne, hvorpaa Virksomheden kan hvile, og saaledes var det ogsaa med *Gross* i sit Forhold til *„Ørnen"*.

Han havde en ejendommelig, instinktiv Evne til at se det rigtige, og til, med sin faste Tro paa det gode, at føre Sagerne igennem, selv om der taarnede sig Vanskeligheder op.

Hvor var han stærk i Troen paa *„Ørnen"s* Fremtid, hvor var han stærk i Troen paa et lykkeligt Udfald af de Foretagender, han satte i Værk for at konsolidere Foreningen økonomisk, og hvor kunde denne hans Tro i Forbindelse med hans uegennyttige Gerning rive andre med, saaledes at Arbejdet under hans Ledelse altid gik med Lyst.

Det vil føre for vidt her at nævne Eksempler paa *Carl Gross's* mangeartede Initiativ og Betydning for *„Ørnen"* og derigennem

for Underofficersstanden, i de 12 Aar, han var Foreningens Formand, der maa i saa Henseende henvises til den foran nævnte Beretning om Foreningens 25-aarige Virksomhed, men *Grundtvig's* Ord om *Hertz,* at han har . . .

talt et Ord som aldrig glemmes,
vakt en Aand, hvis Kraft fornemmes

kan fuldt ud anvendes om *Carl Gross.*

Lad os da alle, ældre som yngre, i Taknemmelighed bevare Navnet *Carl Gross* i ærbødig Erindring."

Om begge disse Æresmedlemmer gælder det, at de saavel i Ord som Gerning har vist deres Kærlighed til Marinens Underofficersstand, og Medlemmerne vil i dyb Taknemmelighed bevare og værne deres Minde.

Krigsassessor *C. Gross* blev begravet paa Foreningens Bekostning, og man vedtog at yde Stifterens Enke en livsvarig Hædersgave paa 1000 Kr. aarlig, foruden den hende tilkommende Enkeunderstøttelse.

Gennemførelsen af den nye Søværnsordning af 7. August 1922 maatte naturligvis ogsaa influere paa Foreningens interne Anliggender. I første Række fandt man det paakrævet at nedsætte et Lovudvalg, ikke alene skulde Foreningens Navn ændres, men saavel Marineministeriet som Bestyrelsen var af den Opfattelse, at en organisationsmæssig Adskillelse var nødvendig, idet man maatte forvente, at saavel Maskinisterne som Intendanterne henførtes under selvstændige Hovedorganisationer.

Endvidere ansaa Bestyrelsen det som sin Opgave, at det organisationsmæssige maatte holdes helt ude fra den egentlige Forening af Hensyn til, at man indenfor Foreningen — foruden de civile — havde flere Militærfraktioner, som stod i Organisationer paa Orlogsværftet, og derfor selvsagt ikke kunde overvære vore organisationsmæssige Forhandlinger. Paa Basis af disse ændrede Forhold havde man indenfor Forhandlingsudvalget bestemt sig til at lade Foreningens Medlemmer tage under Overvejelse, om det ved Ændringen af Lovene ikke vilde være rigtigt at træffe saadanne Bestemmelser, at kun Befalingsmænd, som er Dæksofficerer og Dæksofficersassistenter, i Fremtiden kan optages som

Underofficersskolens Chef, Befalingsmænd, Lærere og Elever 1902 ved Øvelsesmasten i Skolens Gaard.

Medlemmer, og at man arbejdede hen til, at Foreningen kom til at bestaa af to Afdelinger: een udelukkende for tjenstlige Sager, og een for alle øvrige Sager og Formaal. Dette sidste maatte saa afgjort falde ud til Fordel for de civile Medlemmer, idet de derved i Fremtiden vilde faa den Indflydelse, de i saa høj Grad ønskede — og mente at have Krav paa — nemlig saavel Formands- som Bestyrelsesvalgene, der da blev ganske uafhængige af Organisationen, som saa skulde have sit eget Forhandlingsudvalg og egne Pengesager, og hvor intet Foreningen vedrørende vilde blive drøftet udover det rent faglige.

Den 9. Juni 1922 nedsattes et Udvalg til Ændring af Foreningens Love. Udvalgets Medlemmer var:

Mester *C. Borrild,* Ordfører.
Baadsmand *C. Christoffersen,* Foreningens Næstformand.
Driftsinspektør *H. Colsted.*
Forretningsfører *F. Dencker.*
Baadsmand *Ernst Hansen.*
Baadsmand *V. Kastrup.*
Maskinist *L. Jørgensen.*
Kanoner *M. Lam.*
Overkanoner *Rud. Schou,* Foreningens Formand, og endvidere tiltraadte *Adolph Sørensen* som Udvalgets Sekretær.

Efter at Lovudvalget paa 15 Møder havde endt sit Arbejde, blev Forslaget til de nye Love diskuteret paa den ekstraordinære Generalforsamling i Februar 1923 — altsaa umiddelbart efter at Underofficererne havde modtaget deres Udnævnelse til Dæksofficerer. Formanden for Lovudvalget, Mester *C. Borrild,* oplyste, at Udvalget efter flere Generaldebatter var enedes om den Grundopfattelse, at Foreningen maatte oprette en *Afdeling B* for Dæksofficerer og Dæksofficersassistenter — denne vilde altsaa komme til at danne den tjenstlige Afdeling. Man havde ogsaa ment det rigtigt at ændre Grundloven, saaledes at der i Fremtiden kun blev Adgang for Dæksofficerer og Dæksofficersassistenter til Foreningen, idet Maskinisterne i Fremtiden efter den nye Ordning vilde blive rekruteret fra Maskinistskolen i Byen og saaledes ikke mere udgaa fra de samme Skoler som Dæksofficererne. Maskinist

L. Jørgensen, som havde været Medlem af Udvalget, havde paa et tidligt Tidspunkt — da det stod ham klart, at kun Dæksofficerer og Dæksofficersassistenter fremtidigt skulde have Adgang til Foreningen, og at Maskinisternes faglige Interesser ikke efter Udvalgets Mening skulde varetages igennem denne Forening — trukket sig tilbage og ikke senere deltaget i Møderne.

Paa den ordinære Generalforsamling i Marts s. A. vedtoges de af Udvalget foreslaaede Lovændringer. De vigtigste af disse var:

Foreningens Navn er *Dæksofficersforeningen*.

Afdeling A omfatter alle Medlemmer.

Afdeling B omfatter tjenstgørende Dæksofficerer og Dæksofficersassistenter.

Grundlovens Artikel I bliver saalydende:

Som Medlemmer af Foreningen kan optages Marinens Dæksofficerer og Dæksofficersassistenter.

Medlemsbidrag. Indskudet og $^2/_3$ af Afdeling B's Kontingent tilfalder Organisationsfondet. Resten af Kontingentet tilfalder Det disponible Fond.

Bestyrelsen. Foreningens Anliggender bestyres af 1 Formand, 1 Næstformand og 5 Bestyrelsesmedlemmer. Formanden og Næstformanden skal være tjenstgørende Dæksofficerer og er Indehavere af de samme Tillidsposter i Afdelings B's Ledelse.

Vedtægter for Afdeling B. Til at varetage de tjenstgørende Dæksofficerers og Dæksofficersassistenters Tarv — saavel ved Udøvelsen af Organisations- og Forhandlingsretten som paa alle andre faglige og tjenstlige Omraader — vælges af Afdeling B og blandt dens Medlemmer en Ledelse, bestaaende — foruden af Formand og Næstformand, som begge skal have de samme Tillidsposter i Afdeling A — af 3 Medlemmer.

Denne Ledelse repræsenterer samtlige, tjenstgørende Dæksofficerer og Dæksofficersassistenter overfor Styrelsen i alle tjenstlige Spørgsmaal.

Der oprettes et *Organisationsfond*.

I Anledning af Foreningens 40-Aars Jubilæum vedtog man at udnævne de 6 Medlemmer, som uafbrudt — siden Foreningens Stiftelse — havde været Medlemmer af Foreningen til Æresmedlemmer, nemlig:

Gymnastiklærer *H. Gjetting,*
Grosserer *H. Pugh,*
Løjtnant *H. Jacobsen,*
Overbaadsmand *Th. Foltmann,*
Ingeniør *E. Blem* og
Forretningsfører *F. Dencker.*

Samtidig udnævntes Foreningens tidligere, mangeaarige Formand, Direktør *Joh. Fr. Jensen* og

Ekspeditionssekretær *J. Chr. Nielsen,* Foreningens tidligere, mangeaarige Kasserer, ogsaa til Æresmedlemmer.

Ved Majestæternes Sølvbryllup den 26. April 1923 sendte Foreningen en Blomsterdekoration, og Formanden bragte, i Forening med Formanden for Officiantforeningens Hovedorganisation, *Majestæterne* Dæksofficerernes og Officiantgruppens Lykønskning. Begge Formænd var inviteret til og deltog i Aftenfesten paa *Fredensborg.*

Efter Indbydelse fra *„Svenska Underofficersförbundet"* om at sende en Repræsentant til en Kongres i Stockholm i Dagene 6. til 11. Juni 1923 bestemtes det, at Søminemester *Ernst Hansen* skulde repræsentere Foreningen. Da *Ernst Hansen* imidlertid blev tjenstlig forhindret, afrejste Foreningens Sekretær, *Adolph Sørensen,* som Foreningens Repræsentant.

For en af Kammerherre, Kommandør *E. Suenson's* Dødsbo i 1922 til Foreningen skænket, kontant Gave paa 5000 Kr. oprettedes et Legat, bærende Navnet: *Direktør, Kammerherre E. Suenson's Mindelegat, stiftet af Dæksofficersforeningen.*

Statutterne, der godkendtes af Generalforsamlingen den 8. Marts 1923, bestemte bl. a., at Legatets aarlige Rente skulde deles i Portioner paa 50 Kr. og hvert Aar uddeles til værdige, trængende, pensionerede Medlemmer og Enker efter Medlemmer.

Aaret 1923 gik til Ende, uden at Ministeriet havde udfærdiget de nye Regler for Forhandlingsretten for Søværnets Personel. Imidlertid blev 1923 ved Gennemførelsen af den nye Søværnsordning et Mærkeaar, ikke alene for Marinen, men ogsaa for Underofficererne.

Set paa Baggrund af det forholdsvis lave Standpunkt, Marinens Underofficerer indtog, saavel militært som socialt for blot et Par Menneskealdere siden, forstaar man Betydningen af det Resultat, man nu var naaet til. Ganske vist var Forholdene i Flaaden dengang væsentlig forskellig fra vor Tid, hvor der kræves betydeligt mere af Befalingsmændene til Betjening af de moderne Vaaben og til Indøvelse af det værnepligtige Mandskab end i Sejlskibenes Tid med de mere primitive Kampmidler og Forhold om Bord.

Og dog, selv om Forholdene i Fregatternes Tid var meget anderledes end nu, er det uforstaaeligt, at Myndighederne dengang ikke havde Tanke for at forbedre Kaarene og Forholdene for de gamle Underofficerer, hvis ubestridte Dygtighed, Pligtfølelse og Loyalitet, som man saa ofte hører fremhævet i vore Dage, ganske uvilkaarligt maatte berettige dem til en mere attraaværdig Position.

Det blev imidlertid Underofficererne selv, som maatte forsøge at finde Vej fremover til Forbedring af deres Forhold, og her kommer vi til Kernen af C. Gross og hans Mænds Indsats, da de klart indsaa Betydningen af, at vil man kræve, maa man ogsaa yde, og det gjaldt da derfor i første Række om, at Underofficererne selv dygtiggjorde sig til deres Opgaver og derved skabte Respekt for Standen, for lidt efter lidt at kunne kræve Forbedring af Kaarene.

Det har siden dengang ikke skortet paa Mænd, som frivilligt paatog sig at videreføre de Opgaver, man havde sat sig som Maal —, og disse Mænds Arbejde har da heller ikke været forgæves. I Fortegnelsen bag i Beretningen over Foreningens Bestyrelser og Funktionærer faar man et Overblik over nogle af de Mænd, som hver efter sin Evne, men alle besjælet af det samme Ønske om at værne den Forening og den Stand, som de følte sig knyttet til med stærke Baand.

Man kan diskutere hvorvidt den Politik, de enkelte Foregangsmænd førte, burde have været mindre eller mere agressiv. — Hensigten har imidlertid været den samme, og den har været dikteret af en ærlig Villie til at søge gennemført de Krav, som Underofficererne mente sig berettigede til at fremsætte.

Det tog Aar at naa saa langt, men altid har det staaet de besindige klart, at Retfærdigheden en Dag *maatte* ske Fyldest, at det *maatte* bære mod lysere Tider — og de fik Ret i deres Betragtninger, Kampen havde ikke været forgæves. Standen havde efterhaanden ogsaa vundet Anseelse og udadtil fundet Forstaaelse, to vigtige Faktorer, hvis Betydning man ikke maatte undervurdere, nu da man stod ved Maalet.

En saa radikal Ændring som Indførelsen af Dæksofficersstillingerne i en gammel, traditionsbunden Marine som den danske, var naturligvis ikke velset i højere, maritime Kredse, og det blev derfor Dæksofficerernes Opgave paa en forstandig Maade at hævde deres Position i de nye Stillinger ved en korrekt og loyal Optræden, og, hvad der ikke var mindre betydningsfuldt, at hver enkelt forstod Betydningen af fuldt ud at gøre sin Pligt.

Det er ikke Opgaven i denne Beretning at kommentere Dæksofficersordningen — det hører ind under Afhandlingen „Søunderofficerernes Historie", som er under Udarbejdelse, men saa meget skal siges, at det Skibbrud, den danske Marine led 10 Aar senere ved Søværnsordningen af 1932, formentlig vil tage en Del Aar at udbedre, dette har adskillige kloge og forudseende Søofficerer ogsaa indrømmet.

Det vilde i høj Grad være ønskeligt, om Marinen atter vilde aabne en Skole i Lighed med den gamle Underofficersskole paa Christianshavn med Videreførelse af de dér hævdvundne Traditioner, saaledes at der paany skabtes en Befalingsmandsstamme præget af den Duelighed, Pligtfølelse og Loyalitet, som kendetegnede de Mænd, der i sin Tid udgik derfra.

Og saa maa man — uden smaalige Hensyn — give dem den Plads i Solen, der tilkommer dem.

At Aarene 1918—23 hører til Foreningens mest begivenhedsrige, faar man Forstaaelsen af, naar man læser Bestyrelses- og

Forhandlingsprotokollerne fra Generalforsamlingerne i den Periode. Nedenstaaende Oversigt giver et godt Billede af, at der maa være foregaaet noget, og at der har været udført et overordentligt stort og fortjenstfuldt Arbejde fra Bestyrelsens og Udvalgenes Side i Tilrettelægningen af mange Møder og Udarbejdelsen af Materialet, der skulde behandles paa disse.

Den aarlige, ordinære Generalforsamling samt Lovudvalgs og Forhandlingsudvalgs Møder er ikke medtaget i nedenstaaende Oversigt.

Aar	Ekstraordinære Generalforsamlinger	Møder for tjenstgørende	Bestyrelsesmøder
1918	5		19
1919	3		29
1920	2	1	17
1921	4	1	16
1922	2	3	15
1923	2	3	14
Ialt:	18	8	110

Blader man Forhandlingsprotokollerne igennem fra disse bevægede Aar, træffer man paa en Række Navne, der stadig gaar igen under Diskussionerne, saaledes skal nævnes: *J. Chr. Nielsen, F. Dencker, Joh. Jensen, Adolph Sørensen, P. Olsen, Rud. Schou, C. Borrild, N. Pedersen, V. Kastrup, M. Lam, Ernst Hansen* og *Frederik Rasmussen*. Disse meget aktive Medlemmer, som med Saglighed og Interesse forstod at tilkendegive deres Ideer, Tanker og Synspunkter, maatte naturligvis samle Meningsfæller — for eller imod det drøftede Emne —, og naar kun et Faatal af Medlemmer, udover de her nævnte, har ydet Bidrag til Diskussionerne, maa dette ikke opfattes som Mangel paa Interesse fra de ikke-deltagende Medlemmers Side, men ses ud fra den Betragtning, at det var tilstrækkeligt, naar de mere oratorisk begavede Medlemmer førte Ordet, — begge Parter vilde altid have Tilhørere, der delte deres Synspunkter.

Forøvrigt maa det i denne Forbindelse siges, at der altid har

været god Tilslutning til Generalforsamlingerne. Nægtes kan det imidlertid ikke, som et af Foreningens mere kendte Medlemmer fornylig udtalte, at Tendensen senere er gaaet i Retning af, at der er en Kategori af Medlemmer, som ser *for* large paa Foreningens Arbejde og siger: — — — det klarer Bestyrelsen! Dette maa ganske vist opfattes som et Tillidsvotum til de Mænd, der varetager Foreningens Tarv, men man inspirerer Bestyrelsen til om muligt at gøre endnu mere ud af sit Arbejde, naar Medlemmerne selv viser Interesse.

Ved Foreningens Generalforsamlinger siden 1909 og indtil 1945 har følgende Medlemmer fungeret som Dirigenter:

P. Olsen	8	Gange
Janus Sørensen	10	„
V. Kastrup	14	„
O. Holst	41	„

Ved 34 Generalforsamlinger har desuden 19 andre Medlemmer fungeret.

Mester *O. Holst* ses saaledes at have været en overordentlig meget benyttet Dirigent, et Hverv han har udført med stor Dygtighed og Saglighed idet han af 107 Generalforsamlinger, har ledet 41 eller ca. 40 % af det samlede Antal. Foreningen har Grund til at være Mester *Holst* taknemmelig, fordi han altid beredvilligt har stillet sig til Disposition og med stor Myndighed ledet disse, ofte bevægede Generalforsamlinger.

Der kom nu en Række Aar, hvor der ikke skete synderligt i Foreningens Liv, men hvor specielt Forhandlingsudvalget stadig søgte at opnaa forskellige Forbedringer for Dæksofficererne om Bord og i Land. Politisk set skete der mere i de Aar; 1924 bragte saaledes det første socialdemokratiske Ministerium, der straks ansaa det som sin Opgave at nedsætte et Udvalg til Fremsættelse af Forslag om Afrustning, og som efterfulgtes af det radikale Afrustningsforslag i 1925 — begge Forslag led en krank Skæbne, idet Rigsdagen forkastede dem.

Omkring den 1. Juni 1924 forelaa endelig fra Marineministeriet de færdige Forhandlingsregler for Dæksofficersforeningen, der, som tidligere antydet, blev en selvstændig Hovedorganisation, ligesom Maskinmestre og Intendanter havde faaet deres egen.

Forøvrigt var der ikke større Afvigelser fra de Forhandlingsregler, man tidligere havde haft, dog kom der senere en Ordning, der aabnede Adgang ogsaa for Reservens Dæksofficerer til at faa deres Sager behandlet igennem Foreningens Forhandlingsudvalg.

Sjældent har et Medlems Død vakt saa megen Deltagelse som *Adolph Sørensen's*. Han havde det sidste Aars Tid været syg, men vilde ikke give op. I Foreningskredse nærede man Haab om, at et 3-Ugers Rekreationsophold paa *Hareskov Kuranstalt* i Efteraaret 1924 skulde have bragt den ønskede Bedring, men han indlagdes igen paa Hospitalet, og efter tiltagende Svaghed afgik han ved Døden den 17. Juni 1925.

I en Nekrolog i *„Udkiggen"* skrev *Rudolf Schou* bl. a.: „Baade i sin Tjeneste som Underofficer og senere i sin civile Funktion var han anerkendt som en i enhver Henseende dygtig og samvittighedsfuld Mand, hvortil ogsaa bidrog hans fremragende Evner.

Men for hans Kolleger var det dog i Særdeleshed hans varme Interesse for og aldrig svigtende Kærlighed til og Troskab mod den Stand, han tilhørte som Underofficer, der skabte ham et Navn og en Position i Foreningen og den Tillid blandt Medlemmer, der førte til Posterne som Næstformand og Formand og i de sidste 13 Aar som Sekretær og Kasserer.

I disse Funktioner erhvervede han sig efterhaanden en saa alsidig Indsigt i Foreningens Forhold og de tjenstgørende Medlemmers Anliggender, at hans Død maa føles som et uerstatteligt Tab for Foreningen. Fuldt vaagen, som han var overfor Tidens Rørelser, havde han ogsaa sin Andel i de Resultater, som Standen har naaet, ved den værdifulde Støtte, han ydede Foreningens Bestyrelse, der gerne lyttede til hans gode Raad og Vejledning, hvad enten det drejede sig om et tjenstligt Spørgsmaal eller et Foreningsanliggende.

Paa en sjælden forstandig og indsigtsfuld Maade forstod han straks at finde en Sags Kærnepunkt og at fremsætte sine Meninger. Hans sjælden oratoriske Begavelse var ogsaa en Faktor, der maa tilføjes de Førerevner, som synes ham givet i Vuggegave.

Assistent ADOLPH SØRENSEN
Foreningens mangeaarige Sekretær

Hans Kærlighed til sine Opgaver i Foreningen og hans store Indsigt sætter hans Navn imellem Foreningens største, og i Bevidstheden herom vil han altid blive mindet i taknemmelig og ærbødig Erindring om, hvad han har betydet for Foreningen, og hvad den har mistet ved hans altfor tidlige Død."

Foreningen bekostede *Adolph Sørensen's* Begravelse, der foregik under meget stor Deltagelse fra de hjemmeværende Medlemmers Side, og der tildeltes hans Enke en Ekstraunderstøttelse, som senere blev gjort livsvarig. Paa en smukkere Maade kunde man ikke hædre *Adolph Sørensen's* Minde.

Formanden, *Rud. Schou*, overtog derefter Posten som Foreningens Sekretær og Kasserer fra den 1. Juli, og Artillerimester *A. F. Wrem*, der var Suppleant for Formand og Næstformand, blev samtidig fungerende Formand.

Efter Forkastelsen af de to førnævnte Afrustningsforslag dukkede der i Juli 1927 et nyt Forsvarsprogram op: *„Udkast til Forslag angaaende Rigets Forsvar"*, der for Dæksofficerernes Vedkommende gik ud paa en Omordning af Personellet og tilsigtede Standens fuldstændige Udslettelse af Flaadens Personelrammer, et Forslag, der af de politiske Partier ikke fik en bedre Skæbne end de foregaaende.

Da Professor *Nicolai Bøgh's* Enke døde i Marts 1928, indeholdt Testamentet en Bestemmelse om, at der var tillagt Foreningen en Gave paa 2000 Kr. I Erkendelse af Professorens Virksomhed ved Søværnets Underofficersskole, hans store Interesse for Eleverne og den Indflydelse, Professoren udøvede i intellektuel Udvikling af Eleverne, bestemtes det at oprette *„Professor Nicolai Seidelin Bøgh og Hustrus Mindelegat"*, hvis Renter, saalænge Skolen eksisterede, uddeltes til den bedst bestaaende Elev ved Afgangen fra Dæksofficerselevskolen. Efter Skolens Ophævelse i 1932 uddeles Renterne af Legatet hvert Aar til Julen til et eller flere Medlemmer efter Bestyrelsens Skøn.

Luften syntes aabenbart i de senere Aar svanger med Fremsættelse af Forslag om Forsvarsordninger, saaledes dukkede der i 1929 atter et nyt frem: *„Forslag til Lov om Omdannelse af Hær*

og Flaade til et Vagtkorps og en Statsmarine, bestemt til Varetagelse af Danmarks Neutralitets- og Folkeforbundsopgave".

Det var et nyt Objekt til de evindelige, alt ødelæggende Diskussioner om det mest omtumlede og forsømte Problem i dansk Politik, *Danmarks Forsvar*, men ogsaa dette Forslag blev forkastet, da det ikke havde Betingelser for at skabe den Tillid og Ro, hvortil vort Forsvarsvæsen i saa høj Grad trængte. Man var imidlertid, som det senere viste sig, endnu ikke kommet til Vejs Ende, — man kaldte Danmark: „Landet med de mange Militærforslag."

Efter Indbydelse til Foreningen om at lade sig repræsentere ved *Spesialofficerernes Forbund's* 50-Aars Stiftelsesfest i Horten i Dagene 4.—5. Oktober 1930, rejste Formanden, Artillerimester *A. Wrem*, derop for som Repræsentant for Dæksofficererne at deltage i Festlighederne. Fra 1. Januar 1930 benævntes Underofficererne i den norske Marine som Spesialofficerer, og samtidig ændredes deres Distinktioner i Lighed med de danske Dæksofficerers, — dog fandtes der kun to Grader, den ældste med to, den yngste med een Guldgallon.

I 1932 — Aaret før Foreningens 50-Aars Jubilæum — indtraf den Begivenhed, der medførte en fuldstændig Forandring i Foreningens og dens Medlemmers Forhold.

Den ved et politisk Skaktræk hastigt gennemførte Søværnsordning udelukkede ganske Dæksofficersinstitutionens fortsatte Anvendelse i det maritime Værn. Paa det Tidspunkt var Forholdene i de private Erhverv ikke særlig gode, og man havde sikkert regnet med, at det store Flertal af Dæksofficererne — fordi Konjunkturerne var saa daarlige — vilde modtage Ansættelse som Kvartermestre, en Befalingsmandsklasse, som ikke var i Officersgruppen. Dette blev imidlertid til Autoriteternes store Skuffelse ikke Tilfældet.

De Aar, der fulgte efter Dæksofficerernes Afgang, blev ikke lyse for Marinen. Forsvarsviljen i det danske Folk syntes i Aftagende, formentlig fordi man i Regeringskredse intet gjorde for at sætte vore Værn i Stand til under alvorlige Forhold at kunne løse deres Opgaver, skønt Uvejrsskyerne efterhaanden trak op over Europa og varslede et kommende Opgør Nationerne

imellem. Bevillingerne til Flaaden var latterligt smaa, Udkommandoerne som Følge heraf ikke mange, og jævnligt hørte man Søofficerer udtale Savnet af det store Flertal af den dygtige, loyale Dæksofficersstand, der ikke ønskede at gøre Tjeneste efter den nye Søværnsordning, og som nu var overgaaet til civil Virksomhed.

Den Del af Dæksofficerspersonellet, ialt ca. 50 pCt., som ikke ønskede Ansættelse som Kvartermestre, afgik den 1. Juli s. A. med Ventepenge, ud til Forhold, hvor man hurtigt lærte at skønne paa disse Menneskers Dygtighed og Pligtfølelse. Takket være deres gode Uddannelse kunde de hævde sig i de ofte betydelige Stillinger, som de nu beklædte i det civile Erhverv.

Den 16. Juni 1932 afholdt Afdeling B sit sidste Møde, da Foreningen ikke længere ansaa det for værende nødvendigt at opretholde denne Afdeling, idet de Dæksofficerer og Dæksofficersassistenter, der overførtes til Kvartermestergruppen, skulde indgaa i Organisation med de midlertidige Befalingsmænd, som udnævntes til Kvartermestre. Paa Mødet drøftede man bl. a. ogsaa Anvendelsen af Organisationsfondets Midler. Der viste sig imidlertid en overvejende Stemning for helt at ophæve Fondet og fordele dets Midler mellem de tjenstgørende Medlemmer, i Forhold til de Beløb, de havde indbetalt.

Dette vedtoges da ogsaa paa en senere Generalforsamling.

Da en Ændring af Foreningens Love som Følge af de ændrede Forhold nu var paakrævet, idet al fremtidig Tilgang af Medlemmer var udelukket, nedsattes et Udvalg bestaaende af:

Mester *C. Borrild,*
Materielinspektør *Ernst Hansen,*
Mester *O. Holst,*
Materielmester *M. Lam,*
Regnskabsfører *Harald Nielsen,*
Artilleri-Kvartermester *J. K. Olsen,*
Havnekasserer *Niels Pedersen,* Udvalgets Ordfører,
Forvalter *M. Sundberg* og
Materielmester *A. Wrem,* Foreningens Formand.

Foreningens Navn skulde ændres, alt hvad der i de tidligere Love angik Foreningen som Organisation skulde udgaa, og den hidtidige Deling af Medlemmerne i to Afdelinger bortfalde. Foreningens Formaal skulde derfor ændres fra at være en Organisation til nu udelukkende at være en filantropisk og selskabelig Forening.

I Foraaret 1932 blev Foreningens Sekretær og Kasserer, Artillerimester *Rudolf Schou,* syg og maatte fratræde sin Stilling, som Artillerimester *Anthon Hansen* derefter overtog fra den 15. April. *Rud. Schou* afgik ved Døden den 28. December s. A.

Rud. Schou havde været Foreningens Næstformand i Aarene 1907—10 og valgtes atter som saadan i 1920. Da Mester *C. Borrild* ved sin Udnævnelse den 1. Juni s. A. traadte tilbage fra Formandsposten, overtog *Rud. Schou* Hvervet som fungerende indtil han valgtes paa den følgende Generalforsamling. Ved en Afstemning blandt Foreningens Medlemmer valgtes han endvidere til at indtræde som tilforordnet Medlem i *„Kommissionen til Undersøgelse og Overvejelse af Hærens og Flaadens fremtidige Ordning"* i Stedet for *C. Borrild.*

Dikteret af en ærlig og stærk Villie til at tjene Underofficerernes Sag, gjorde han et stort og ihærdigt Arbejde i Kommissionen for at skaffe Standsfællerne saa gode Forhold som muligt ved den nye Søværnsordning.

Blandt Artillerimester *Rud. Schou's* Fortjenester skal ogsaa nævnes hans store Æresfølelse og i Forbindelse hermed hans gentagne Paamindelser paa Foreningens Møder til Dæksofficererne om, at en pligtopfyldende og i Detailtjenesten velbevandret Stand altid vil have sin Betydning og Berettigelse i en Flaadeordning, og at Dæksofficererne under alle Forhold — i langt højere Grad end tidligere — skulde udvise en korrekt og nobel Optræden saavel om Bord som i Land.

Som Forhandlingsmand kunde *Rud. Schou* undertiden være noget stejl, og da der samtidigt var noget tilbageholdende og utilnærmeligt over hans Væsen, naaede *Rud. Schou* aldrig virkelig Popularitet blandt Foreningens Medlemmer.

Mange tog sikkert Fejl af *Rud. Schou's* noget reserverede Væ-

sen, men de, der stod ham nær og kendte hans Indstilling og den personlige Indsats, han gjorde for at varetage de tjenstgørende Medlemmers Interesser, vil mindes ham som en Kollega, der udførte et stort og paaskønnelsesværdigt Arbejde for Dæksofficererne, og i de første Aar efter Udnævnelserne i 1923 maatte være Stødpude mellem Myndighederne og Dæksofficererne, indtil rimelige Krav blev gennemført.

Det før omtalte Lovudvalgs Arbejde sluttede saa betids, at de nye Love kunde forelægges og vedtages paa Generalforsamlingen i Marts 1933.

De vigtigste Lovændringer var:

1) Foreningens Navn ændredes til „*Foreningen Ørnen*" (forhen Dæksofficersforeningen).
2) Af praktiske Grunde ophævedes „Begravelsesfondet" og henlagdes under „Understøttelsesfondet".
3) Satserne for Enkeunderstøttelse og Huslejehjælp forhøjedes.
4) Laanefondets Bestemmelser angaaende Kautionister ændredes. (Tilbageholdelse i Laantagerens Lønning, Ventepenge eller Pension).
5) Bestyrelsens Medlemstal ændredes fra 9 til 5.

Artillerimester *A. Wrem* afgik efter 8 Aars Formandsvirksomhed og efterfulgtes af Havnekasserer *Niels Pedersen*, som Medlemmerne kendte fra en tidligere 5-aarig Formandsgerning.

Paa Foreningens 50-Aars Stiftelsesdag den 31. Marts 1933 hædredes Stifterens Minde ved en Afsløring af en Mindesten, som Foreningen havde ladet sætte paa Krigsassessor *C. Gross's* Gravsted.

Man vedtog ved samme Lejlighed at udnævne 3 Æresmedlemmer:

Krigsassessor *C. Kihl*,
Konstruktør *Jul. Christensen* og
Bogtrykker *St. Calberg*.

Den 23. Oktober 1933 afgik Foreningens tidligere, mange-

aarige Formand og Æresmedlem, fhv. Overkanoner, Direktør *Johan Frederik Jensen* ved Døden.

Foreningen mistede her et af de store Navne og en af dem, der utvivlsomt har betydet mest for Foreningens Liv og for Marinens Underofficersstand.

I 1899 valgtes *Johan Jensen* til Formand for *„Ørnen"*, og som saadan arbejdede han energisk, følgende de fastlagte Principper med dygtige og interesserede Medarbejdere ved sin Side for Foreningens økonomiske Basis, i hvilken Forbindelse skal nævnes bl. a. den store Fest i 1901 for Hundredeaarsdagen for Slaget paa Reden den 2. April, en Fest, der — trods megen Modstand fra højere Steder — blev gennemført og fik et smukt Forløb og gav et stort Overskud til Foreningen.

Han søgte at skaffe Underofficererne en saa god Uddannelse som muligt og ikke mindst arbejdede han paa at komme i Kontakt med Folket, en klog og forstandig Indstilling, som først for nylig er taget i Anvendelse af Autoriteterne ved Oprettelsen af „Folk og Værn".

Han havde ogsaa faaet Underofficererne til at forstaa Nødvendigheden af et godt Forhold til Befolkningen, og dette gav sig tydeligt til Kende i den Interesse, som Underofficererne lagde for Dagen, da Marineministeriet gav dem Lejlighed til at deltage i Kursus paa nogle af Landets Højskoler i Aarene 1908—10.

Paa *Askov, Krabbesholm, Ryslinge* og *Skamlingsbanke Højskoler* blev der knyttet mange stærke Baand, og ved Foredrag, Lærervirksomhed og ikke mindst ved at bringe „det friske Pust fra Søen" ind i det daglige Samvær, var Underofficererne med til at føre en stor og vigtig Opgave ud i Livet: Befolkningens og den værnepligtige Ungdoms Tiltro til Værnenes egentlige Lærere.

Ogsaa for Standens Højnelse udadtil arbejdede han. Midlerne var forskellige, men Maalet det samme, han sparede aldrig sig selv og veg ikke til Side for noget Besvær for at opnaa dette.

Der var i Underofficerskredse god Klang i Navnet *Johan Jensen*, en Personlighed, hvis hele Fremtræden, legemlig som aandelig var frisk som en Fanfare. En Mand med utrættelig Energi og fri for al Smaalighed, en fribaaren Person, djærv, beslutsom og dristig, saaledes var han *„Ørnen"s* Formand.

Efter en 10-aarig Formandsperiode ønskede han at trække sig tilbage og lade nye Kræfter komme til, men i 1912 var han atter en kort Tid Formand, indtil han samme Efteraar gik over i civil Virksomhed. Gennemførelsen af Søværnsloven af 1909 bragte ham utvivlsomt en dyb personlig Skuffelse, som alle af hans egen Stand og mange andre, der kendte hans fremragende Evner og hele Indstilling som Befalingsmand, fuldtud delte.

Hans Indtræden i privat Virksomhed betød dog ikke, at han mistede Interessen for sin gamle Forening eller sine Kolleger. Ved alle Generalforsamlinger mødte *Johan Jensen* op og gav sit Besyv med i Diskussionen, lige indtil kort før sin Død.

Som Direktør for „Bladkompagniet" huskede han ogsaa sine tidligere Kolleger, idet et ikke ringe Antal af disse blev ansat som Medarbejdere i Virksomheden.

Foreningen gav *Johan Fr. Jensen* den sidste Æresbevisning ved at bekoste hans Begravelse, og et stort Antal Medlemmer fulgte ham til Graven, hvor Formanden bragte ham det sidste Farvel og Tak for hans Arbejde for den Stand, han og vi engang tilhørte, og lovede, at hans Minde skulde blive ært og bevaret, saalænge Foreningen bestod.

Et halvt Aar efter afsløredes en Mindesten, som Foreningen havde ladet rejse paa hans Grav paa *Sundby Kirkegaard*, i Overværelse af *Joh. Jensen's* Slægt og Venner og en talrig Kreds af *„Ørnen"s* Medlemmer.

Ved Afsløringen i Mindeparken i Aarhus af Mindesmærket for de i Verdenskrigens Faldne, i hvilket ogsaa Navnene paa de af Flaadens Underofficerer, der mistede Livet under Udførelsen af deres Gerning under Krigen, er indhugget, repræsenteredes Foreningen efter Komiteens Indbydelse af Formanden, Havnekasserer *N. Pedersen,* som paa Foreningens Vegne nedlagde en Blomsterdekoration.

Til Indsamling af en Folkegave til Kronprinsparrets Bryllup i 1935 ydede Foreningen et Bidrag. Foreningens Formand var efter Opfordring Medunderskriver paa Opraabet.

I 1935 mistede Foreningen atter to af sine Æresmedlemmer.

Fhv. Skibsminør, Ingeniør *E. V. Blem* døde den 23. April, 74

Aar gammel. I 1897 gjorde han sit sidste Togt med Marinens Skibe for Aaret efter at tage sin Afsked og overtage Stillingen som Leder af den elektrotekniske Afdeling hos *Burmeister & Wain*.

Denne Afdeling var paa dette Tidspunkt ret beskeden, der fandtes saaledes ingen elektriske Installationer, hverken paa Refshaleøen eller paa Christianshavns-Afdelingen, men Elektrotekniken var i rivende Udvikling, og store var Kravene til den ledende Ingeniør. Hans store Indsigt paa dette specielle Omraade i Forbindelse med en ypperlig Evne, en fænomenal Arbejdskraft og utrættelig Energi gjorde, at han klarede alle Vanskeligheder til Firmaets fulde Tilfredshed i de henved 35 Aar, han var ansat hos *Burmeister & Wain*.

Blem deltog med Iver i Forhandlingerne ved „Ørnen"s Stiftelse og meldte sig ved Starten straks ind og forblev uafbrudt i Foreningen til sin Død. Han sad en kort Tid i Foreningens Bestyrelse, og holdt adskillige Foredrag for Medlemmerne; i 1923 udnævntes han til Æresmedlem.

Han var et ualmindelig uegenyttigt, opofrende og tillige beskedent Menneske, hvis hele Liv og Virke kun var ledet af de ædleste Bevæggrunde, og hans Liv og Gerning vil staa som et lysende Eksempel for denne Forenings Medlemmer.

Fhv. Kanoner, Grosserer *H. C. Pugh* døde den 26. Juni, 77 Aar gammel.

Ved *Pugh's* Død blev en Livsbane afbrudt, saa afvigende fra den almindelig afstukne, at den bør nævnes her.

Faderen var Skibsfører, men forliste i 1861 og omkom. Moderen sad tilbage med 7 ukonfirmerede Børn, hvoraf *Hans Christian* var den tredieyngste. Da Forældrene var Slesvig-Holstenere, kom Drengen i tysk Skole, hvor han gjorde sig bemærket ved sine gode Evner og ualmindelige Flid. 14 Aar gammel kom han ind paa Søværnets Underofficersskole,*) hvorfra han udgik som Overkonstabel i 1876, udnævntes til Underkanoner i 1879 og til

*) Skolen ændrede gennem Aarene Navn til „Søværnets Elevskole", „Konstabelelevskolen" og „Dæksofficerselevskolen".

Kanoner i 1887. I 1900 udtraadte han af Marinen for at overtage en Plads som Prokurist i et Kornfirma, hvis ene Indehaver, *C. C. Clausen*, var *Pugh's* Svoger. Da denne senere blev Direktør for *Privatbanken*, overtog *Pugh* sammen med en Medarbejder Firmaet og drev dette under Navnet *Pugh & Genckel*.

Pugh var fra sine Ungdomsdage kundskabssøgende som faa, og derfor ogsaa tidligt en kundskabsrig Mand. Fra Barneskolen var han perfekt i Tysk, men ikke saasnart var han udgaaet fra Underofficersskolen, før han forsøgte at dygtiggøre sig i Engelsk, og da Studentersamfundet i 1882 oprettede sine Kursus i populær Naturvidenskab, var *Pugh* blandt de første Elever, der meldte sig ind.

Det er en Selvfølge, at en saadan Mand stod i forreste Række ved *„Ørnen"s* Start og gennem dens første, spæde Barndom. Som det fremgaar af Foreningens 25-Aars Beretning, har *Pugh* holdt adskillige, belærende Foredrag for Medlemmerne, ligesom det var ham, der den 17. Marts 1885 gav Foreningen det betegnende Valgsprog: *„Kundskab er Magt"*. Han opildnede stadig Medlemmerne til at følge dette, og i 1890 aabnede han de første gratis Sprogkursus for Medlemmerne.

Fra det Tidspunkt, da *Pugh* i Henhold til Foreningens Love tilkom Huslejehjælp, skænkede han dette Beløb til Disposition for Bestyrelsen til Hjælp for et Medlem, der paa Grund af stor Familie eller anden Grund trængte til en Haandsrækning, og hans Hustru stillede ved sin Mands Død den hende tilkommende øjeblikkelige Understøttelse, samt sin Enkeunderstøttelse til Raadighed for Bestyrelsen til Fordel for Medlemmer eller disses Enker. Eksempler paa, hvorledes den afdøde og hans Hustru gennem Aarene bevarede Interessen for *„Ørnen"* og dens Medlemmer.

I Marts 1923 udnævntes *Pugh* til Æresmedlem af Foreningen.

Der kom nu en Række Aar, hvor der ikke skete store Begivenheder indenfor Foreningen, alt var lagt i fast Leje til Opfyldelse af Foreningens to Formaal: Filantropi og Selskabelighed. Af og til hørte man enkelte Medlemmer nære Bekymring for, om Enkeunderstøttelsernes Størrelse vedblivende kunde holdes paa de Satser som Lovene bestemte, men Bestyrelsen saa fortrøstnings-

fuldt paa Foreningens Økonomi og mente, at der ikke var Grund til at nære Ængstelse for den Nedgang, der var i Understøttelsesfondets Formue.*) Da nu kun et Faatal af Foreningens Medlemmer er tjenstgørende, bliver Foreningens Fester og Sammenkomster Samlingsstedet for dem, der vil dyrke Kammeratskabet, — hvorfor Selskabeligheden *maa og skal bevares*, saafremt Foreningens gamle Traditioner skal holdes i Hævd.

Den 27. Oktober 1937 døde Foreningens Æresmedlem, fhv. Kvartermand, Krigsassessor *C. J. Kihl* omtrent 92 Aar gammel.

Han kom i Lære paa *Holmen* den 1. Januar 1861, gennemgik Skibbygningsskolen og avancerede igennem Graderne, indtil han i 1888 udnævntes til Kvartermand. Ved sin Afgang fra Marinen i 1913 udnævntes han til Krigsassessor.

Kihl viste stor Interesse for Foreningsarbejde, der havde Tilknytning til Marinens Personel. Allerede som ung Formand blev han Medlem af Foreningen „*Marinens Underofficerer*", for hvilken han en Del Aar virkede som Kasserer. Da „*Ørnen*" i 1900 aabnede Adgang for Haandværker-Underofficerer, blev han ogsaa her et meget interesseret Medlem, og ved 50-Aars Stiftelsesfesten udnævntes han til Æresmedlem. Han var en meget velset og fejret Gæst ved „*Ørnen*"*s* Fester, og han havde vundet sig mange Venner saavel i som udenfor Marinen, hertil bidrog ogsaa hans hjertelige og vindende Væsen.

Med *Kihl* gik en af de gode, gamle og trofaste af „*Holmens faste Stok*" bort, en Mand, der var en Pryd for sin Stand, og hvis hele Liv og Interesse var knyttet til Marinen og dens Personel.

Aaret efter afgik et andet af „*Ørnen*"*s* trofaste Æresmedlemmer, fhv. Underbaadsmand, Konstruktør *Julius Christensen*, ved Døden, 76 Aar gammel.

Julius Christensen kom paa Søværnets Underofficersskole i 1877, men tog allerede sin Afsked fra Marinen i 1899. Han havde paa et tidligt Tidspunkt vist konstruktive Evner, og blev da

*) Det viste sig imidlertid nødvendigt at nedskære Enkeunderstøttelsernes Satser fra 1. April 1943.

ogsaa som ret ung Underbaadsmand ansat som Assistent hos den daværende Leder af Orlogsværftets Takkelloft. Under denne Tjeneste konstruerede han et Slippeapparat til Redningsbaade, et Organ, der hidtil kun havde eksisteret i mangelfuld Udførelse. Denne Konstruktion vandt megen Anerkendelse i Fagkredse, og det var vistnok i Tro til, at denne Opfindelse skulde bringe ham et godt økonomisk Udbytte, at han saa tidligt søgte sin Afsked, men det gik her, som det er gaaet saa mange Opfindere, det økonomiske Udbytte udeblev.

Mest kendt indenfor Foreningen var han som Redaktør af *„Udkiggen"*. Da dette Blad omkring Aarhundredeskiftet blev oprettet, og man ønskede, at den ansvarlige Redaktør skulde staa udenfor de tjenstgørendes Rækker, traadte *Julius Christensen* til og ledede Bladet i en Aarrække.

Ved *„Ørnen"s* 50-Aars Stiftelsesfest udnævntes han til Æresmedlem.

Julius Christensen, der døde den 9. December, havde mange Venner, og *„Ørnen"s* Medlemmer vil bevare og ære hans Minde.

I Løbet af de kommende 3 Aar gjorde Døden stadig Høst blandt Foreningens Æresmedlemmer.

Løjtnant *H. F. Jacobsen,* der afgik ved Døden den 4. Juli 1939, omtrent 83 Aar gammel, var Medstifter af *„Ørnen"* og et stærkt interesseret Medlem.

Han deltog ved Aarhundredskiftet ivrigt i dansk Politik og lod sig opstille som konservativ Folketingskandidat i *Kobenhavns 8. Kreds* mod Socialdemokraten *Martin Olsen. Hans Jacobsen* var imidlertid ikke i Besiddelse af den Smidighed, et Vælgerpublikum kræver, og han opnaaede da heller ikke at blive valgt.

Hans Jacobsen udnævntes til Æresmedlem den 8. Marts 1923.

Fhv. Overkanoner, Forretningsfører *F. Dencker* døde den 23. November 1940, omtrent 79 Aar gammel. Ogsaa han var en af *„Ørnen"s* Stiftere og vedblev indtil sin Død at være et særdeles virksomt Medlem, der aktivt deltog i alle vigtige Foreningsspørgsmaal.

I 1889 blev han — kun 27 Aar gammel — Foreningens Næst-

formand, en Stilling han beklædte indtil 1894. Han var blandt de første, der indsaa det kloge i at aabne Foreningen for alle Underofficerer, dersom denne skulde faa Betydning udadtil, og han fremsatte derfor allerede i 1891 sammen med *E. Blem* og *J. Chr. Nielsen* Forslag til Ændring af Lovene i den Retning, men Tiden var endnu ikke moden dertil. Han var stadig i Spidsen for det Arbejde, der skulde muliggøre et bedre økonomisk Grundlag i Fremtiden, saaledes for en 2 Dages Fest, der i 1891 afholdtes og bragte et Overskud paa 1500 Kr.

I 1894 fremsatte han Forslag om, at „*Ørnen*" skulde oprette en Vinforretning. Forslaget forkastedes imidlertid af Frygt for den økonomiske Risiko, men fremsattes igen det følgende Aar med hele Bestyrelsens Støtte. Det ordnedes saaledes, at Reservefondet skulde udlaane 300 Kr. som Startkapital, og *F. Dencker* paatog sig hele Arbejdet med Starten og Ledelsen indtil videre. Det var en udmærket Ide, han her havde faaet, for allerede efter et Aars Forløb var de 300 Kr. tilbagebetalt Fondet, og Vinforretningen havde endda et betalt Varelager til en Værdi af ca. 650 Kroner.

Hans Interesse for Forbedring af Underofficersstandens Kaar var usvækket igennem Aarene, Foreningsejendommens Forhold laa ham stadig stærkt paa Sinde, og naar Vinforretningen blev et saa godt Aktiv, skyldtes det i første Række *Dencker*. „*Ørnen*"*s* Medlemmer vil da ogsaa mindes ham med Tak og holde hans Minde højt i Ære.

Efter nogen Tids tiltagende Svagelighed afgik fhv. Kanoner, Regnskabsfører *Harald Nielsen* ved Døden den 30. Marts 1941, knapt 75 Aar gammel.

Harald Nielsen blev i 1880 Elev paa *Søværnets Underofficersskole*, efter Ansøgning afskedigedes han som Kanoner den 31. December 1911, og blev samme Dag ansat som Regnskabsfører ved Torpedobaadskamrene.

Han deltog med Iver i Foreningslivet og valgtes allerede i 1892 til Bestyrelsesmedlem, var i 1902-04 Næstformand, i 1921 og 1922 Revisor og endelig civilt Bestyrelsesmedlem i Aarene 1928-30.

Fra 1905 til 1912 var han en overordentlig dygtig Bestyrer af Vinforretningen.

I hele sin Medlemstid har *Harald Nielsen* stillet sin Arbejdsiver og sine Evner til Raadighed for Foreningen og i særlig Grad paa Lovgivningsomraadet. Hans Medlemsskab i saa godt som alle Lovudvalg — ofte som Ordfører — resulterede i et enestaaende Kendskab til alle Ændringer, og Bevæggrundene hertil, i Foreningens Love, saaledes at man aldrig gik forgæves til ham efter en Oplysning disse Sager vedrørende.

Særligt skal fremhæves hans Indsats for Oprettelse af Enkefondet, ved hvilken Lejlighed hans Evner til at bøje forskellige Meninger mod hinanden var stærkt medvirkende til det gode Resultat. Dette Arbejde, der indenfor Foreningen skaffede ham Navnet „*Enkernes Ven*", gjorde han meget ud af lige til det sidste, idet denne Del af Foreningens Virksomhed var hans Hjertebarn.

Alle de mange Mennesker, han gennem sit lange Liv kom i Berøring med, satte Pris paa ham for den udmærkede Maade, hvorpaa han varetog de Sager, han havde med at gøre.

Harald Nielsen var i Besiddelse af dyb Pligtfølelse, saavel i Tjenesten som i Privatlivet, han havde, som den rolige, arbejdsflittige og samvittighedsfulde Mand han var, Evne til „at gaa i Folk". Selv Mennesker, der kun i kort Tid havde kendt ham, kom til at holde af ham, han skabte sig Venner overalt, og det var ikke fordi han talte Folk efter Munden, eller fordi han kritikløst gik ind paa deres Meninger, — han havde selv sin Mening om Tingene og vidste at forsvare den.

Han udnævntes til Æresmedlem den 19. Marts 1930.

Harald Nielsen's Gerning indenfor „*Ørnen*" vil ikke blive glemt, og vi vil ære hans Minde.

I 1941 startede en Del af Foreningens yngre Medlemmer et Sangkor, der blandt andet ogsaa skulde være et Led i Underholdningen ved vore Møder og Sammenkomster Der har tidligere været et Sangkor i „*Ørnen*", men dets Levetid blev ikke lang, og det var derfor ikke uden Grund, at Bestyrelsen i 1941 nærede nogen Betænkelighed angaaende det nye Sangkors Livs-

kraft. Man maa dog haabe, at saavel det nystiftede Sangkor som „*Ørnen*"s Medlemmer maa faa Glæde af dette Initiativ, men Krigen og Forholdene herhjemme har imidlertid hæmmet Arbejdet stærkt, og alt kan tyde paa, at det vil lide samme Skæbne, som de tidligere Sangkor.

Foreningens Love har ganske naturligt gennem Aarene maattet undergaa adskillige Ændringer, bl. a. som Følge af de forskellige Søværnsordninger, Oprettelsen af Enkefondet, Forhandlingsrettens Indførelse og mange andre Forhold, der har spillet ind. Det maa stærkt fremhæves, at de forskellige Lovudvalg har gjort et stort og fortjenstfuldt Arbejde, der er al Anerkendelse værd.

Harald Nielsen, C. Borrild og *N. Pedersen* har haft Sæde i adskillige Lovudvalg, *C. Borrild* har praktisk talt været Medlem af samtlige nedsatte Udvalg.

Ofte har disse Udvalg holdt 15-20 Møder, før man naaede til Vejs Ende, og Udvalgene har altid selv været uhyre kritiske i Affattelsen af Paragraffernes Ordlyd, saaledes at de ikke alene fremtraadte i en klar og koncis Form, men at de ogsaa rent sprogligt havde Klang.

Vore Loves Udformning har da ogsaa blandt Jurister vakt Beundring, og en enkelt har i Forbindelse hermed endog udtrykt sin Forbavselse over, at Lovene var fremstaaet i den Form, uden juridisk Bistand.

I 1942 forestod der atter en ret omfattende Ændring af Lovene; der nedsattes et Udvalg bestaaende af:

Mester *C. Borrild,* Ordfører,
Telefonmester *H. Lund,*
Materielmester *S. Aa. Narvedsen,*
Mester *V. Nordsted,*
Havnekasserer *Niels Pedersen,* Foreningens Formand
Artilleri-Kvartermester *B. C. Larsen* som Bisidder.

Udvalgets Arbejde forelaa saa betids færdigt, at Lovændringerne kunde forelægges og vedtages i Foraaret 1943.

Den 1. April 1943, umiddelbart efter 60-Aars Stiftelsesfestens Afholdelse, traadte Havnekasserer *Niels Pedersen* tilbage fra

Formandsposten, som han havde beklædt i 10 Aar, og afløstes af Søminemester *Janus Sørensen.*

Som bekendt havde *Niels Pedersen* tidligere i 5 Aar været Foreningens Formand, nemlig i Aarene 1913—18, og han har saaledes beklædt denne Post i 15 Aar eller ca. 25% af den Tid, Foreningen har bestaaet.

Hans Arbejde er saa velkendt — og ligger for nær til —, at man skal komme dybere ind paa hans store og udmærkede Foreningsarbejde, som han gik op i med megen Interesse. *Niels Pedersen* havde Evne til at samle Medlemmerne, bestemt og myndigt forstod han paa en Talerstol at fremsætte sine Synspunkter eller hævde sin Mening, og denne Egenskab i Forbindelse med en personlig Charme skaffede ham en ikke helt almindelig Popularitet blandt Foreningens Medlemmer.

Umiddelbart før Foreningens 60-Aars Stiftelsesfest i 1943 udnævntes fhv. Overkanoner, Intendant *H. Friis* og Mester ved Orlogsværftet *C. Borrild* til Æresmedlemmer.

Sidstnævnte har igennem Aarene udført et stort og fortjenstfuldt Arbejde og stiller stadig sine Evner og Erfaringer til Raadighed.

Med megen Saglighed og levende Interesse har han deltaget i Foreningens Arbejde, og hans store Indsats bl. a. som Formand i 1918—20 er allerede omtalt. Forud for Stiftelsesfesten i 1933 henvendte Bestyrelsen sig til ham og udbad sig hans Sanktion til, at den maatte foreslaa ham udnævnt til Æresmedlem, hvilket han imidlertid bad sig fritaget for, da han mente at maatte arbejde endnu en Del Aar for Foreningen, inden han gjorde sig fortjent til den Ære.

Det vakte derfor udelt Glæde hos Medlemmerne, at han nu — 10 Aar senere — modtog Udnævnelsen.

Aaret efter døde Æresmedlemmerne Intendant *H. Friis* og Bogtrykker *St. Calberg.*

Hans Friis havde været Medlem af „*Ørnen*" i henved 60 Aar og var altid meget aktiv ved Generalforsamlinger, Møder o. l. Et stort og fortjentsfuldt Arbejde udførte han bl. a. under Forhand-

lingerne forud for Sammenslutningen af Foreningen „*Marinens Underofficerer*" og „*Ørnen*" i 1902.

Intendant *H. Friis* var en Pryd for den Stand og Forening, som han i saa mange Aar tilhørte, og som saadan vil han altid mindes.

Han blev under stor Deltagelse bisat den 14. April 1944.

Bogtrykker *St. Calberg* afgik ved Døden den 10. September s. A. Allerede i 1901 kom han i Forbindelse med „*Ørnen*" ved Mindefesten for Slaget paa Reden den 2. April, hvor han paa forskellig Maade ydede Festkomiteen Assistance.

Mellem *St. Calberg* og „*Ørnen*"*s* Bestyrelse udviklede sig et Tillidsforhold, som i over 40 Aar fortsattes til Glæde for begge Parter.

Mest kendt blev *St. Calberg* som Redaktør af „*Udkiggen*", et Hverv han bestred fra 1. Oktober 1907 til 31. Marts 1914. Han røgtede denne Gerning med faglig Dygtighed og stor Interesse, og gik i sin store Bekendtskabskreds ind for Underofficerernes Sag. Han deltog gennem alle de mange Aar i de fleste af Foreningens større Festligheder, hvilket vidnede om hans Interesse for og Glæde ved at færdes i vor Kreds.

Som Tak for sit store Arbejde som Redaktør og hans aldrig svigtende Hjælpsomhed udnævntes han paa 50-Aars Stiftelsesdagen til Æresmedlem, en Udnævnelse der glædede ham meget. I en Aarrække skænkede *St. Calberg* hvert Aar til Julen Foreningen en Pengegave, der efter Bestyrelsens Skøn uddeltes til et trængende Medlem eller en Enke.

„*Ørnen*"*s* Medlemmer vil altid mindes Bogtrykker *St. Calberg* som en dygtig og virksom Mand, der havde en sjælden Evne til at komme i Kontakt med Medlemmerne, og han fulgte Foreningen og dens Virke med den største Interesse lige til det sidste.

I sit Testamente indsatte *St. Calberg* „*Ørnen*" som Medarving og bestemte, at der for Midlerne skulde oprettes et Legat, bærende Navnet „*St. Calberg og Hustru's Mindelegat*", af hvilket Renterne hvert Aar til Julen efter Bestyrelsens Skøn skal tildeles Medlemmer eller Enker efter Medlemmer. Lægatets Størrelse er ca. 4000 Kr.

Det tyndede stærkt ud blandt „Mændene fra Firserne", og Aaret 1945 skulde ikke gaa til Ende, uden at vor Forening mistede et af sine Æresmedlemmer, idet fhv. Underskibsminør, Ekspeditionssekretær *J. Chr. Nielsen* afgik ved Døden den 4. December.

Det var et Tab, som følles haardt, thi faa Medlemmer har betydet saa meget og stillet saa stor Virkelyst og Arbejdsevne til Raadighed for *„Ørnen"*, som netop *J. Chr. Nielsen*.

Fra *„Ørnen"s* første Dage var han med i Arbejdet, først som Medlem af Bestyrelsen fra 1886—1889, derefter som Foreningens Kasserer og Bogholder fra 1892—1901, hvor hans store Indsigt og klare Omdømme var til stor Nytte.

Gennem Beretninger, Forhandlingsprotokoller og Foreningens Arkiv faar man et Indtryk af hans mange gode, personlige Egenskaber. Han var beskeden og stilfærdig i Væsen og Virke — det var ikke kraftig Tale, der gav hans Ord Vægt — men det var hans Saglighed, praktiske Greb paa Tingene, friske Initiativ og utrættelige Arbejde for den Sag, han havde paataget sig, som skabte Kontakt med Medlemmerne.

Paa mange og vidt forskellige Omraader er hans Navn knyttet til Forhold, som har haft stor og blivende Betydning for *„Ørnen"*, men der er Grund til endnu en Gang at fremhæve hans uegennyttige Indsats for at gøre Festen i Anledning af Hundredaarsdagen for Slaget paa Reden saa vellykket som muligt, og Resultatet af hans Arbejde bragte *„Ørnen"* stor økonomisk Gevinst.

Under Verdenskrigen 1914—18, da Mangel paa Petroleum og Stearinlys var følelig ligesom nu for Tiden, blev Spørgsmaalet om elektrisk Nødbelysning i Nyboder aktuelt, og han havde sin store Andel i dette for Nyboder saa gavnlige Foretagende, hvorfor Beboerne gav deres Tak et synligt Udtryk ved at overrække ham en Gave.

„Varperullen", som var den populære Benævnelse paa „Haandbog for Underofficerer", indtil disse i 1909 blev optaget i „Haandbog for Søværnet", blev anlagt og udgivet af ham, ligesom det var paa hans Foranledning, at Kontingentet til *„Ørnen"* kunde indeholdes i de tjenstgørende Medlemmers Lønninger.

I Aaret 1897 overgik han til Tjeneste ved Københavns Belys-

ningsvæsen, hvor han efterhaanden avancerede til Ekspeditionssekretær og ydede en stor Indsats paa det tekniske Omraade.

Hans Interesse for „*Ørnen*" og Underofficererne blev dog ikke svækket, og hvor han kunde, gjorde han sin Indflydelse gældende for at bane Vej og lette Adgangen for mange yngre Kolleger til Stillinger indenfor Kommunen, hvor de i Kraft af deres Dygtighed var med til at hævde Underofficerernes gode Omdømme i det civile Liv.

J. Chr. Nielsen havde et aabent Blik for Livets praktiske Anliggender, og dette førte til, at der blev lagt stærkt Beslag paa ham. Han var Lærer i Elektroteknik paa Maskinistskolen, Medlem af Eksamenskommission og Prøveudvalg ved Installatørprøven, men ogsaa mange andre Institutioner nød godt af hans Arbejde.

I al sin Gerning og hele sin Færd kastede han Ære og Glans over „*Ørnen*" og den Stand, hvorfra han var udgaaet, og Navnet *J. Chr. Nielsen* vil staa som et af „*Ørnen*"*s* bedste — et af dem, vi skylder mest.

Foreningens nuværende Æresmedlemmer:

Overbaadsmand *Th. Foltmann,*
Mester *C. Borrild,*
Havnekasserer *Niels Pedersen,*)*
Mester *O. E. Holst.*)*

Af omstaaende Oversigt fremgaar det, at der er en stadig Tilgang af Medlemmer, nemlig fra 427 pr. 1. Januar 1909 til 1. Januar 1924, da Medlemsantallet kulminerer med 596, og her er Antallet af tjenstgørende og civile Medlemmer ens, nemlig 298.

Fra 1924 er Tallet dalende, og tager man en Periode paa f. Eks. 20 Aar, fra 1924 til 1943, vil man se, at Medlemstallet gennemsnitlig er gaaet 10 ned pr. Aar.

*) Udnævnt paa Generalforsamlingen i Marts 1946.

Foreningens afdøde Æresmedlemmer.

Udnævnt		Død
25/2 1893	Etatsraad, Kontorchef *H. Degenkolv*	6/8 1908
25/2 1893	Professor *Nicolai Seidelin Bøgh*	18/10 1905
20/3 1903	Redaktør, Læge *W. Thulstrup*	2/2 1921
13/3 1908	Direktør, fhv. Skibbygmester *M. D. Strøm*	27/6 1910
7/3 1913	fhv. Overkanoner, Krigsassessor *C. Gross*	22/11 1921
8/3 1923	fhv. Overkanoner, Direktør *Joh. Fr. Jensen*	23/10 1933
8/3 1923	Gymnastiklærer *H. Gjelling*	1/10 1928
8/3 1923	fhv. Kanoner, Grosserer *H. Pugh*	20/6 1935
8/3 1923	fhv. Overkanoner, Forretningsfører *F. Dencker*	23/11 1940
9/3 1923	Løjtnant *H. F. Jacobsen*	4/7 1939
8/3 1923	fhv. Skibsminør, Ingeniør *E. C. Blem*	23/4 1935
8/3 1923	fhv. Underskibsminør, Ekspeditionssekretær *Jens Chr. Nielsen*	4/12 1945
19/3 1930	fhv. Kanoner, Regnskabsfører *H. Nielsen*	30/3 1941
17/3 1933	fhv. Underbaadsmand, Konstruktør *Jul. Christensen*	9/12 1938
17/3 1933	Kvartermand, Krigsassessor *C. Kihl*	27/10 1937
17/3 1933	Bogtrykker *St. Calberg*	10/9 1944
2/3 1943	fhv. Overkanoner, Intendant *H. H. Friis*	8/4 1944

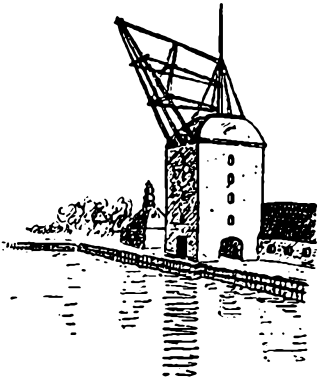

Oversigt over Medlemsantallet.

1. Januar Aar	Tjenstgørende	Civile og pensionerede	Ialt
1909			427
1910			436
1911			442
1912			450
1913			446
1914			452
1915	327	147	474
1916	331	146	477
1917	324	141	465
1918	357	144	501
1919	348	154	502
1920	316	195	511
1921	321	214	535
1922	362	220	582
1923	369	219	588
1924	298	298	596
1925	293	289	582
1926	286	288	574
1927	275	289	564
1928	276	287	563
1929	266	288	554
1930	260	286	546
1931	253	289	542
1932	249	285	534
1933			524
1934			512
1935			499
1936			487
1937			475
1938			460
1939			448
1940			435
1941			427
1942			411
1943			397
1944			391
1945			381
1946			367

2. Selskabelighed og Fester.

Foreningens Formaal har fra dens Stiftelse været:

At knytte et fast, kollegialt Forhold mellem sine Medlemmer ved Sammenkomster, Foredrag og selskabelig Adspredelser m. m. Denne Formaalsparagraf har holdt sig gennem Tiderne og er efterhaanden suppleret med det, der nu er Hovedformaalet: Den understøttende Virksomhed.

I Foreningens første Aar dyrkedes Selskabeligheden i en meget udstrakt Grad og hovedsagelig indenfor en snævrere Kreds med ugentlige Mødeaftener, hvor man i kammeratligt Samvær hyggede sig ved en Bolle Punch. Der er næppe Tvivl om, at disse Foreningens første Aar, hvor Selskabeligheden sad i Højsædet, har været af overordentlig stor Betydning, og hjulpet af en stærk Kammeratskabsfølelse bragt Foreningen over de første Vanskeligheder. Medens Adgangen til alle Sammenkomster, Baller o. l. hidtil havde været forbeholdt Foreningens Medlemmer med Damer, vedtog man først i 1902 at aabne Adgang ogsaa for Besøgende ved større Sammenkomster. Deltagelsen var i det hele taget stærkt begrænset dengang, saaledes kan nævnes, at Stiftelsesfesterne hidtil havde været fejret kun som Herregilder hvert femte Aar, og først ved 20-Aarsfesten i 1903 deltog Foreningens Damer.

Lørdag den 7. Marts 1908 fejrede „*Ørnen*" sin 25-Aars Stiftelsesfest i „*Prins Wilhelms Palæ*", hvor der var dækket op til ca. 400 Deltagere. Foruden Foreningens Æresmedlemmer havde man inviteret et stort Antal Gæster, deriblandt Repræsentanter for Pressen, til at deltage i Festligheden.

Efter at Formanden havde budt Velkommen talte Overkanoner *P. Andersen* for Kongen, og i Tilknytning hertil foreslog Formanden at sende et Telegram til Hans Majestæt Kongen.

Ved Bordet holdtes en Række Taler: Krigsassesor *P. Lund* talte for Prins Valdemar og Prinsesse Marie, endvidere talte Formanden, Overkanoner *Johan Jensen,* for Foreningen, Værkmester *J. Chr. Nielsen* for Jubilarerne, i hvilken Forbindelse han overrakte Stifteren, Overkanoner *C. Gross,* en smuk Adresse, og *Adolph Sørensen* for Æresmedlemmerne. Endnu en Række Talere havde Ordet for Kolleger i Hæren, for Formanden, Pressen og for Damerne.

Ved Midnatstid hævedes Bordet, og først Kl. halvseks om Morgenen var man naaet igennem det store Program, der sluttede med en Frokost i den lille Sal.

Det var en i alle Henseender vellykket Fest.

I Anledning af 250-Aars Dagen for Stormen paa København den 11. Februar 1659 afholdtes paa selve Aarsdagen i 1909 en Fællessammenkomst med Hærens Underofficerer. Efter et Foredrag var der musikalsk Underholdning, hvorefter der serveredes Vin og Kransekage til de ca. 500 Underofficerer med Damer, som havde givet Møde.

Ligesom tidligere afholdt Foreningen alle større Fester i *„Prins Wilhelms Palæ"s* store Sal, men desuden var der som Regel i Vintersæsonen een Gang om Maaneden ogsaa Sammenkomst i den lille Sal. Disse sidstnævnte Sammenkomster hører til de mest fornøjelige, *„Ørnen"* har holdt, med en egen hyggelig Stemning og et intimt Præg. Her oplevede man de rigtige „Ørneaftener", hvor en ægte og sund Livsglæde udfoldede sig, omend under meget beskedne Former. Man startede som Regel Aftenen med et Foredrag, hvorefter der var Dans til Kl. 2, Deltagernes Antal var begrænset til 75 Par, flere kunde Salen ikke rumme, og man morede sig dejligt for smaa Penge, hvilket bl. a. fremgaar af følgende Foreningsmeddelelse:

Lørdag den 21. Januar 1911 Kl. 8½ i *„Prins Wilhelms Palæ"*, lille Sal:

Foredragsaften med „Damegilde".

Kl. 8½ Foredrag af Hr. Forstander *Borup:*

„Det danske i Danmark".

Efter Foredraget serveres Kaffe med Kager eller Cognac.
Derefter Dans.
I Pausen samlet Smørrebrødsbord med Øl og Snaps.

Ved Bordet vil der være forskellig Underholdning, ligesom Sange er skrevet til den særlige Anledning. Pris for Deltagelse: 2 Kr. pr. Par, Medlemmer alene 1 Kr. Besøgende Damer 1,50 Kr. Ellers alt gratis.

Ved fremmede Orlogsskibes Besøg i København blev der almindeligvis arrangeret Fester for Underofficererne — som Regel med Tilskud fra Marineministeriet. Disse Fester forløb fornøjeligt, i hyggeligt og kammeratligt Samvær med de fremmede Kolleger, der som Regel gjorde Gengæld ved at invitere de danske Deltagere til Selskabelighed om Bord i Skibene.

Med Tilskud fra Marineministeriet afholdtes en Fest for 50 amerikanske Underofficerer fra en Eskadre, der anløb København i Maj 1911. De danske Deltagere afhentede de amerikanske Gæster paa Toldboden, hvorfra de i Automobiler kørte en Rundtur i Byen til de seværdige Steder, og man endte i Tivoli, hvor der spistes til Aften i Taarnpavillonen.

Dengang fik man noget for Pengene, hvilket tydeligt fremgaar af nedenstaaende Oversigt over Udgifterne:

84 Kuverter, Øl, Snaps, Kaffe, Punch	Kr.	467.—
Cigarer og Cigaretter	„	35.—
Automobiler	„	71.—
Øl (i Glassalen)	“	21.—
Diverse Udgifter	„	46.—
	falt Kr.	640.—

Da det svenske Panserskib *„Oscar II“* i Februar 1912 anløb København, anmodede Marineministeriet, der gav et Tilskud paa 300 Kr., Foreningen om at arrangere en Fest for 15 af de ombordværende Underofficerer. Festen, hvori deltog 75 danske Kolleger, afholdtes som et Herregilde i *„Prins Wilhelms Palæ“*. Der herskede hele Aftenen en ypperlig Stemning, og den paafølgende Søndag modtog Svenskerne med vanlig Gæstfrihed en Del danske Kammerater om Bord i *„Oscar II“*.

I Juni samme Aar foretoges med Tilskud fra Ministeriet en Udflugt for 15 Underofficerer fra den hollandske Orlogsmand „*Heemskerk*". Ledsaget af 15 danske Kolleger gik Turen pr. Vogn langs Kysten til „Hotel Øresund" i Skodsborg, hvor der spistes Frokost.

Disse Sammenkomster var af stor Betydning, idet de styrkede Samfølelsen og knyttede Baand, navnlig mellem de nordiske Kolleger, og der blev sluttet mange personlige Venskaber, som varede langt udover den festlige Stund.

Saavel i 1909 som i 1911 opførtes i Foreningen lokale Revyer, der ikke alene gjorde stor Lykke, men som tillige havde overordentlig stor Tilslutning, saaledes overværedes Revyen i 1909 af ca. 550 og i 1911 af ialt 850 Personer.

Skønt disse Revyer var ganske harmløse, gav de dog Anledning til Diskussion, hvorunder man bl. a. krævede, at der ved evt. fremtidige Opførelser af Revyer ikke burde tilstedes Besøgende Adgang. Der har siden ikke været opført Revyer i „*Ørnen*", men formentlig har Folk nu en anden Indstilling og er vel næppe saa sensible som dengang.

Trods Bestyrelsens Bestræbelser for at skabe Hygge i og Interesse for Foreningslokalerne i Fredericiagade, opnaaede de aldrig det store Medlemsbesøg, som Bestyrelsen havde ventet. I en af Revyernes Sange gav man Udtryk for disse Bestyrelsens Bestræbelser i følgende Strofer:

„Vi har jo et Hjem, det er der, hvor „Ørnene" bygge,
Bestyrelsen véd, hvad det kosted' at skabe den Hygge" —

Som nævnt manglede der i nogen Grad Tilslutning fra Medlemmernes Side; det var kun en bestemt Klike, der som trofaste Gæster hyggede sig i Biblioteket eller ved et Parti Billard. Søndag Eftermiddag kunde der undertiden være Tilløb til et noget større Besøg, naar Medlemmerne med Familie havde været f. Eks. en Tur paa Langelinie.

Bestyreren af Lokalerne søgte forgæves at samle ugifte Medlemmer i et mindste Antal af 10 for at holde dem i Pension for 40 Kr. pr. Maaned — det lykkedes imidlertid aldrig.

Det havde fra Starten været Bestyrelsens Tanke, at Udgifterne til Foreningslokalernes hele Administration skulde kunne dækkes dels ved Statstilskud og dels ved den ringe Fortjeneste, der var paa Salget af Varer, men Reservefondet maatte imidlertid hvert Aar yde Tilskud.

Tidspunktet for Oprettelsen af Lokalerne faldt forsaavidt uheldigt, idet Søværnsloven af 1909 medførte, at der, foruden Stationsskibet til Vestindien eller Krydseren til Middelhavstogtet, ogsaa udrustedes en Vintereskadre bestaaende af et eller to Kystforsvarskibe og en Division Torpedobaade, samt at Flaadens nye Vaaben, Undervandsbaadene, netop fremstod paa det Tidspunkt og krævede Personel paa helaarlig Udkommando, og endelig var Sommereskadrerne ret betydelige. Som man ser, var det en Kæde af sammentrufne Omstændigheder, der var medvirkende til Ophævelsen af Foreningslokalerne i 1912.

En anden Faktor var — foruden en Nedsættelse af Statstilskudet — den relativt store Selskabelighed, som dengang lagde Beslag paa Medlemmernes Tid og Pengepung, idet der i Vintersæsonen hver Maaned afholdtes to Fester, henholdsvis i *„Prins Wilhelms Palæ"s* store og lille Sal, foruden at der arrangeredes Diskussionsmøder, Foredrag, Musikaftener o. l. i Foreningslokalerne.

Naar Hærens Underofficerer, som dog til Stadighed var hjemme, ikke vedblivende kunde holde deres Lokaler i Farvergade, er det forstaaeligt, at Søunderofficererne tidligere maatte give op, fordi mange Medlemmer, ofte efter lange Udkommandoer, foretrak Hjemmehyggen for Klublivet i Foreningslokalerne. Endelig skal nævnes, at Søværnsloven af 1909 medførte Oprettelsen af to-aarige Efterskoler for Underofficerer, hvis Fritid derfor blev stærkt beskaaret ved Hjemmearbejde.

For at hædre de endnu levende Underofficerer, der var Veteraner fra Krigene 1848 og 1864, afholdtes en Fest den 2. Maj 1914 i City Selskabslokaler, hvor foruden de indbudte 29 Marineveteraner deltog 83 af Foreningens Medlemmer.

Løjtnant *P. Andersen* holdt et ypperligt Foredrag om Søkrigsbegivenhederne og fremdrog en Række hidtil ukendte Smaatræk

fra selve Slaget ved Helgoland, samt fra Kampene i Alssund og ved Vesterhavet. Paa en mesterlig Maade forstod han at fange Tilhørernes og navnlig Veteranernes Opmærksomhed og skabte derved en Stemning, der i enhver Henseende stod i Samklang med Festens Tanke: At hædre de gamle Sønderofficerer.

Efter Foredraget gik man til Bords, og først Kl. 3 Nat sluttede den officielle Del af Festen, der for de gamle blev et uforglemmeligt Minde om en særdeles fornøjelig og hyggelig Aften.

I Fortsættelse heraf afholdtes i Dagene 9.—11. Maj en 3-Dages Fest i Odd Fellow Palæet, arrangeret af Marineforeningen, Søofficersforeningen og Sønderofficersforeningen *„Ørnen"*. En Komite, bestaaende af 4 Repræsentanter for hver Forening, havde oprindelig anlagt Festen som en Folkefest i større Stil, men i den Retning opfyldte den ikke helt sit Formaal. Den egentlige Betydning laa i Modtagelsen og Beværtningen af de mange Helgolandsveteraner, som fra hele Landet var kommet her til København.

Der var lagt et stort Arbejde i Udsmykningen af Palæets Sale, saaledes havde *Axel Thiess* malet nogle meget smukke og stemningsfulde Tableauer fra Helgolandsslaget, som vakte megen Beundring. Ligeledes var der stor Interesse for en maritim Mindeudstilling i den lille Sal.

Som Led i Festen indgik en af Godsejer *Schou* til *Palsgaard* arrangeret Rejse for Veteranerne pr. Damper til Juelsminde, hvor Fregatten *„Jylland"* laa opankret, — denne Udflugt var særdeles vellykket.

Paa Grund af de indtrufne alvorlige Forhold ved Verdenskrigens Udbrud den 1. August 1914 vedtog Bestyrelsen indtil videre at aflyse alle Sammenkomster og Festligheder; senere genoptog man Møder o. l., men de var daarligt besøgte, hovedsageligt fordi de fleste Medlemmer var udkommanderet. Efter Krigens Afslutning lagde Spansksyge-Epidemierne i en Periode Hindringer i Vejen for Afholdelse af Sammenkomster, og de i vore Dage nok saa velkendte Restriktioner i Form af tidlig Lukketid for Selskabslokaler o. l. traadte ogsaa i Virksomhed — dengang var man vant til at feste til Kl. 4—5 Morgen, og nu skulde der lukkes Kl. 1.

Umiddelbart efter Verdenskrigens Ophør fik København ganske naturligt atter adskillige fremmede Flaadebesøg, og Foreningen blev i den Anledning som tidligere opfordret til paa Marineministeriets Vegne at arrangere Fester for et Antal Underofficerer fra de fremmede Orlogsmænd. I hvert enkelt Tilfælde dækkede Ministeriet de hermed forbundne Udgifter. Det vil blive for omfattende at give et fuldstændigt Billede af disse Festers Forløb, og man skal derfor kort resumere disse.

Den 17. Februar 1919 afholdtes en samlet Fest for 30 svenske, 15 engelske og 10 franske Underofficerer samt 100 af Foreningens Medlemmer i *„Prins Wilhelms Palæ"*. Festen forløb under meget fornøjelige og stilfulde Former, og Omkostningerne androg ca. 3500 Kr.

I Juli s. A. gæstede en norsk Eskadre København, og der arrangeredes en Fest for 25 norske og 25 danske Underofficerer. Gæsterne afhentedes af de danske Deltagere paa Langeliniekajen, og man kørte til „Ny Strandpavillon" i Klampenborg, hvor der serveredes Middag. Festen var i enhver Henseende meget vellykket, ikke mindst gjorde de naturskønne Omgivelser et stærkt Indtryk paa Gæsterne. Udgifterne beløb sig til 1060 Kr. De danske Deltagere fik Indbydelse til at spise til Middag i de norske Skibe den paafølgende Dag og nød her udsøgt Gæstfrihed.

I Anledning af, at en engelsk Ekadre, bestaaende af Slagkrydserne *„Tiger"* og *„Hood"* samt 8 Destroyere, besøgte København, afholdtes en Fest den 19. Juni 1920 for 100 chief petty officers og 50 danske Underofficerer. Turen gik ogsaa denne Gang til Klampenborg, hvor man spiste paa „Ny Strandpavillon". Udgifterne beløb sig til ca. 4000 Kr.

Siden 1919 har Foreningen, naar Forholdene tillod det, arrangeret en aarlig Sommerudflugt, hvortil der har været udmærket Tilslutning, navnlig af de ældre Medlemmer. Man har enten benyttet Tog eller Automobiler til disse Udflugter, og har Vejret ikke altid været det mest ideelle, saa har der i hvert Fald herskет udelt Tilfredshed med de udmærket tilrettelagte Ture. Deltagerne har som oftest taget alt med godt Humør, ogsaa Genvordigheder, og Foreningen har da ogsaa høstet megen Anerkendelse for disse

Udflugter. Man maa haabe, at Forholdene herhjemme snart maa tillade en Genoptagelse, men for Tiden er Trafikforholdene ikke saa gode, at man foreløbig tør indlade sig paa noget Arrangement.

Maalet for disse Sommerudflugter har naturligvis i første Række været de mange naturskønne Omraader i Nordsjælland, men man har ogsaa besøgt Vallø, Jægerspris, Omraadet ved Roskilde Fjord og i 1939 Kullen.

Foreningens Medlemmer har desuden haft Lejlighed til at aflægge Besøg paa Tuborg, Christiansborg Slot, Rigsdagsfløjen, Den kgl. Porcelænsfabrik, Carlsberg m. fl.

Den 8. Marts 1919 afholdtes i City Selskabslokaler en Sammenkomst, formet som en Mindefest i Anledning af 50-Aaret for Stiftelsen af Foreningen *„Marinens Underofficerer"*.

Som Foreningens Gæster var indbudt Krigsassessorerne *Chr. Lillie*, *Th. Becker* og *Th. Michelsen*, der alle havde været Medlemmer af Foreningen fra dens Stiftelse i 1869. Af Gæsterne mødte kun førstnævnte, de to andre var forhindrede paa Grund af Sygdom.

Der var ca. 200 Personer tilstede, udelukkende Medlemmer med Damer. Mindetalen holdtes af Krigsassessor *P. Lund*, der skildrede Foreningens Stiftelse og dens Arbejde for at opfylde sit Formaal: At understøtte gamle, pensionerede Medlemmer.

Han kom derefter ind paa en Omtale af den Bevaagenhed, Kongehuset havde vist: Kong Christian IXs og Frederiks VIIIs samt Kong Georg af Grækenlands Gaver, endvidere Prins Valdemar som Foreningens mangeaarige Protektor og Oprettelsen af det Brudeudstyrslegat, der bærer Prinsens Navn. Tilsidst dvælede han ved den endelige Sammenslutning af Sønderofficersforeningen *„Ørnen"* og Foreningen *„Marinens Underofficerer"* til een Forening.

Formanden takkede Krigsassessor *Lund* og udtalte, at man ogsaa maatte understrege den Betydning, Foreningen *„Marinens Underofficerer"* havde haft i filantropisk Retning.

Der var derefter Bal til Kl. 1, og i Pausen samledes Deltagerne ved et fælles Smørrebrødsbord.

Medens 30-Aars Stiftelsesfesten i 1913 fejredes under beskedne og tvangfri Former, blev 40-Aars Festen i 1923 af det store Format. Foreningen havde lejet Studenterforeningens smukke Lokaler, Deltagernes Antal var ca. 270 Damer og Herrer, heraf 26 Gæster.

Formanden bød Velkommen og udbragte en Skaal for Hans Majestæt Kongen, hvorefter Forsamlingen sang Nationalsangen.

Talen for Foreningen holdtes af Foreningens Sekretær, *Adolph Sørensen,* som gennemgik Foreningens Historie og omtalte dens Mænd, ligesom han nævnede de vigtigste Begivenheder i Foreningens Liv. Han dvælede især ved den for Foreningen betydningsfulde Periode, da *Johan Jensen* var Formand, en Tid, som var den mest vækkende for Underofficersstanden. Den kulturelle Udviklingslinie berørtes, og han paapegede, hvorledes man fra den første Tid ved Oprettelse af Kursus, Støtte med Lærebøger og paa anden Maade havde haft Øje for at hæve Underofficererne intellektuelt.

Artillerimester *M. Lam* talte for Gæsterne. Han hilste med særlig Glæde vore Gæster fra Sverige og Norge og oplyste, at vi i mange Aar, lige fra 1891, havde staaet i Forbindelse med Foreningerne i Karlskrona og i Horten. Efter at Repræsentanterne for Sverige og Norge, samt Hærens Officiantforening havde takket og i hjertelige Ord hyldet Dæksofficersforeningen og dens Medlemmer, talte Formanden for Æresmedlemmerne, først for de 6 Mænd: *H. Gjetting, Th. Foltmann, C. Pugh, H. Jacobsen, F. Dencker* og *E. Blem,* som havde været Medstiftere af Foreningen og uafbrudt siden dens Stiftelse været Medlemmer. Han fremhævede, at der den Gang, da Foreningen stiftedes, hørte et vist Mod og stor Frejdighed til at være Medlem af *„Ørnen"*, som af Myndighederne halvt om halvt betragtedes som en Slags Oprørsklub.

Formanden omtalte dernæst de to andre Æresmedlemmer: Direktør *Johan Jensen* og Ekspeditionssekretær *J. Chr. Nielsen* og fremhævede den overordentlig store Betydning, de begge havde haft for Foreningens Liv og Virksomhed. I meget smukke Vendinger takkede han de to Mænd, idet han udtalte sin og Medlemmernes Beundring for deres Arbejde i Foreningens Tjeneste.

Sange vekslede med endnu en Række Taler, og Stemningen svarede i alle Retninger til Festens Anledning.

I Dagene 22.—26. Juli 1926 aflagde den svenske Kystflaade Besøg i København. Paa Opfordring af og med Tilskud fra Marineministeriet var Foreningen Vært ved en Udflugt med efterfølgende selskabeligt Samvær den 23. Juli for 50 svenske Underofficerer.

20 danske Dæksofficerer og Dæksofficersassistenter afhentede de svenske Gæster paa Langeliniekajen, hvorfra der i Turistbiler kørtes til Frederiksborg og derfra videre over Fredensborg, Helsingør til Julebæk, hvor der indtoges en Forfriskning. Herfra kørte man tilbage til Helsingør, hvor man aflagde Besøg paa Kronborg. Turen fortsattes ad Strandvejen til Skodsborg, hvor Souper'en indtoges paa *„Udsigten"*.

De forskellige Taler for de to Landes Konger, for den svenske Marine og for de svenske Marineunderofficerer, samt de svenske Besvarelser paahørtes med stor Opmærksomhed og gav Udtryk for de beslægtede Nationers Broderskabsfølelser.

Til Souper'en den paafølgende Søndag Aften i de 4 største svenske Skibe: *„Sverige"*, *„Gustav V"*, *„Tapperheten"* og *„Manligheten"* var indbudt ca. 50 danske Dæksofficerer og Dæksofficersassistenter. Efter en Forfriskning og en Omvisning i Skibene, samledes man i de respektive Messer, der var smukt pyntede i de danske og svenske Farver, og først sent fandt Opbruddet Sted.

Der kom nu en Periode i Foreningens Selskabelighed, hvor Medlemmerne saa fuldstændigt svigtede, endskønt Bestyrelsen gjorde sig de hæderligste Anstrengelser ved Afholdelse af gode og belærende Foredrag, Fremvisning af Film o. l. Den ønskede Tilslutning opnaaedes dog ikke, selv om man Gang paa Gang opfordrede Medlemmerne til at møde. Dette skulde dog heldigvis nogle Aar senere vende sig til det bedre, og der er vel ingen, der tør paastaa, at der nu mangler Tilslutning og Feststemning ved Foreningens Sammenkomster.

Selv Juletræsfesten for Medlemmernes Børn, hvortil der i sin

Tid var saa slor Tilslutning, at der nærmest var Trængsel, blev efterhaanden saa daarlig besøgt, at man fra 1932 helt ophørte med Afholdelse af denne gennem mange Aar traditionelle, smukke Sammenkomst.

Efter at det af Bestyrelsen nedsatte Udvalg for Tilrettelægningen af Foreningens 50-Aars Stiftelsesfest, den 31. Marts 1933 i Haandværkerforeningens smukke, nye Lokaler, havde udsendt Indbydelse til Deltagelse i Festen, var der ved Fristens Udløb tegnet ialt 370. Imidlertid maa Rygtet om, at Stiftelsesfesten vilde blive en „rigtig" Fest, været naaet viden om, thi der indløb senere Anmodning fra saa mange Medlemmer om Deltagelse, at man naaede op paa et Antal af 454 Deltagere. Denne store Tilslutning var forsaavidt glædelig, men gav dog Anledning til adskillige Bryderier for Festudvalget, saaledes maatte man bl. a. arrangere Borddækning i to Sale, fordi Festsalen kun kunde rumme ca. 375 Deltagere, og man maatte da ved Indlæggelse af et Højttaleranlæg søge at raade Bod paa denne Adskillelse.

Samtlige Æresmedlemmer med Damer var indbudt som Foreningens Gæster, endvidere var indbudt Stifterens Søn og Datter, som imidlertid begge var forhindret.

Festtalen holdtes af Ekspeditionssekretær *J. Chr. Nielsen,* der redegjorde for de vigtigste Begivenheder i de forløbne 50 Aar. Han nævnede bl. a.: „at Foreningen ved sin Start havde lagt an paa det intellektuelle, og naar dette var Tilfældet, skyldtes det sikkert ikke alene en vis Intuition hos Foreningens Stifter, men ikke mindre den aandelige Paavirkning, som den daværende Lærer ved Skolen, Professor *Nicolai Bogh,* havde øvet paa hele Underofficersskolens Ungdom. Denne af Idealisme prægede Mand. der i en Sang ved Foreningens 10-Aars Stiftelsesfest hvor han blev udnævnt til Æresmedlem, skrev:

Det er for mig en Æressag
i denne Kreds at bænkes,
og være Ven i dette Lag,
hvor Venskab aldrig krænkes,

havde en ganske overordentlig Evne til at højne Ungdommens Tro paa det gode og opofrende hos Menneskene."

Videre fremhævede Taleren *C. Gross's* og *Johan Jensen's* store Fortjenester indenfor Foreningens Arbejde, og sluttede: „— — maa jeg ønske, at den Retsindighedens og Samhørighedens Aand, der hidtil har præget denne Forenings Medlemmer, stedse maa bevares til Gavn for Foreningen og til Ære for dens Medlemmer."

Efter Kaffen tog Dansen sin Begyndelse, — der serveredes Forfriskninger og ved 3-Tiden sluttedes af med en Frokost.

50-Aarsdagen indlededes iøvrigt med, at der om Formiddagen Kl. 11 afsløredes en Mindesten, som Foreningen havde ladet rejse paa Stifterens Gravsted paa Holmens Kirkegaard. Ved Afsløringen, der overværedes af mange af Foreningens Medlemmer samt Stifterens nærmeste Familie, talte Foreningens Formand, *Niels Pedersen,* og Forretningsfører *F. Dencker.*

Af *„Ørnen"s* Regnskab for 1883—88 fremgaar det, at den aarlige Udgift til Selskabelighed var 4 Kr. pr. Medlem, og naar der i de senere Aar ved flere Lejligheder har været anket over, at Foreningen brugte for store Summer til Selskabelighed, viser nedenstaaende Oversigt, taget for hvert 5. Aar, at Foreningen — naar undtages 1935, hvor Udgiften var det dobbelte af de øvrige opførte Tal — ikke har anvendt mere til Fornøjelser, end man gjorde for 30—40 Aar siden, og Priserne ligger dog nu i et betydeligt højere Niveau end dengang.

1920	Kr.	3.00	pr.	Medlem
1925	„	4.30	„	„
1930	„	4.10	„	„
1935	„	9.70	„	„
1940	„	3.80	„	„

Selskabeligheden har altid været det store Bindeled i *„Ørnen"*, den har styrket Kammeratskabet og den Samhørighed, der saa smukt har givet sig Udslag i Foreningen, og gjort Festerne til en Oplevelse. Mange Medlemmer har med Glæde og Forventning set hen til den Stund, hvor Bestyrelsen indkaldte til Sammenkomster, og der har da ogsaa med jævn god Tilslutning været afholdt mange fornøjelige Fester i *„Ørnen"*.

Tiderne var jo ogsaa anderledes dengang end nu. Der stilledes ikke saa store Krav eller Forventninger til at faa en Aften ud af det for smaa Midler, men nægtes kan det ikke, at det med Aarene blev mere og mere besværligt for Bestyrelsen, trods ihærdige Anstrengelser, at samle Medlemmerne til Fester. Navnlig fra Midten af Tyverne og indtil 1932 kneb det med at skaffe Tilslutning, men herefter skete der en glædelig Forandring, idet Deltagernes Antal voksede fra Aar til Aar. *„Ørnen"* blev atter Samlingsstedet, hvor man traf Kammerater og Kolleger, som man ikke til daglig havde Lejlighed til at møde paa Holmen, i Modsætning til tidligere, og med den større Tilslutning vendte ogsaa den gamle, velkendte „Ørnestemning" tilbage.

Alle „Ørneunger" var indstillede paa at yde deres Bidrag til at skabe Stemning, og med særlig Glæde erindrer man *E. Flye* og *Aage Larsen*, som hver paa sin særprægede Maade, i Besiddelse af et sjældent godt Humør og en ikke helt almindelig „Veltalenhed", har bidraget til yderligere at sætte Stemningen op og skabe Munterhed hos Deltagerne ved det fælles Smørrebrødsbord, der har været arrangeret, enten ved de festlige Sammenkomster eller efter Generalforsamlingernes Afslutning.

E. Flye var permanent den statelige „Balinspektør" med dannebrogsfarvet Sløjfe paa Skulderen, en Stilling, som var forlenet med stor Myndighed, men som ikke var paakrævet, da den moderne „Dans paa Stedet" holdt sit Indtog i *„Ørnen"*. Nu er det „den jourhavende" af Bestyrelsen, som tager Affære.

Nu, da Krigen er ophørt, og vi forhaabentlig gaar bedre Tider i Møde, vil Bestyrelsen sikkert ikke kalde forgæves for at samle „Ørneungerne".

I 1935 skænkede Foreningens daværende Æresmedlem, Bogtrykker *St. Calberg*, Medlemmerne en Sangbog, som gjorde stor Lykke, og siden da har den været flittigt benyttet ved alle selskabelige Sammenkomster og i høj Grad bidraget til at sætte Stemningen op.

60-Aars Stiftelsesfesten, der afholdtes den 31. Marts 1943 i Haandværkerforeningens Selskabslokaler, fejredes under langt

mere beskedne Former end Festen i 1933. Aarsagen hertil var naturligvis de meget alvorlige Tider herhjemme under den tyske Besættelse af Landet, og forud var der ogsaa delte Meninger om, hvorvidt Tiderne overhovedet var egnet til at feste. Bestyrelsen fandt da ogsaa Anledning til forud paa en Generalforsamling at drøfte Spørgsmaalet med Medlemmerne og erholde Forsamlingens Bemyndigelse til at afholde Festen.

Stiftelsesfesten, som varede fra Kl. 18,00 til Kl. 24,00, forløb i enhver Henseende vellykket, man undgik lykkeligvis Flyvervarsel, der var en ikke ukendt Tildragelse i de Dage, og Deltagerne glemte da ogsaa ganske Mørketid, Restriktioner og det Tryk, som vi under Besættelsen levede under.

Kl. 18,15 gik man til Bords, Formanden, Havnekasserer *Niels Pedersen,* bød Velkommen og foreslog Afsendelse af et Telegram til Hans Majestæt Kongen, hvilket hilstes med stort Bifald.

Herefter fremførtes den for Anledningen skrevne Kantate med Recitation af Skuespiller ved Det kgl. Teater, *Svend Methling*, assisteret af Sangkoret „*Ørnen*" under Ledelse af Korets Dirigent og Kantatens Komponist, Organist *Louis Clausen.* Kantaten fik en meget smuk Udførelse og gjorde stor Lykke.

Festmiddagen tog herefter sig Begyndelse, og der herskede — trods de alvorlige Tider — en fornøjelig Stemning ved Bordet. Festtalen holdtes af Formanden, som i store Træk omtalte de betydningsfulde Tildragelser i de forløbne 60 Aar, og han sluttede med at sige: „— — da Foreningens faglige Virke ophørte i 1932, er Formaalene nu dels at understøtte Medlemmernes Enker, dels ved Sammenkomster at holde Forbindelsen mellem gamle Kolleger vedlige. Paa Fødselsdagen vil jeg udtale som vore Ønsker til „*Ørnen*", at det maa lykkes for de kommende Bestyrelser at gennemføre de to nævnte Formaal, det første til Gavn og Glæde for de af vore Hustruer, der overlever os, og det andet til Glæde for os selv og vore Damer, begge Formaal har stor Betydning for Foreningens fremtidige Liv, og det ene maa ikke skydes til Side for det andet."

Næstformanden, Søminemester *E. C. Andersen*, talte for Æresmedlemmerne og overakte de to nye Æresmedlemmer, Intendant *H. Friis* og Mester *C. Borrild,* deres Æresdiplomer.

Under Festen indløb der fra Hans Majestæt Kongen et Svartelegram, som modtoges med stor Jubel.

Sangene til Festen var sammen med Menukort, Musikprogram, Kantaten og en „munter Side" samlet i et Hefte af Udseende som *„Udkiggen"*. Efter Kaffen tog Ballet sin Begyndelse og Kl. 23,45 sluttede Musikken af med „Der er et yndigt Land", og den smukke og stilfulde Fest, som saavel Bestyrelsen som Festudvalget havde Ære af, var hermed slut.

Det vil blive alt for omfattende, om man — ligesom i 25-Aarsberetningen — skulde opstille en fuldstændig Fortegnelse over alle de Foredrag, som har været afholdt i *„Ørnen"* i Tiden fra 1908 til vore Dage, og man skal derfor nøjes med et Uddrag.

1908 Overkanoner *Johan Jensen:* Underofficersstandens Udvikling gennem det sidste halve Aarhundrede.

1909 Læge *W. Thulstrup:* Balkan.
Kvartermand *P. L. Christiansen:* Elektroteknik.
Kaptajn *J. P. Koch:* Danmark Ekspeditionen.
Underbaadsmand *C. Borrild:* Om Undervandsbaade.

1910 *Herman Bang:* Oplæsning.
Professor *Emil Poulsen* og *Frue:* Oplæsning.
Forstander *J. Borup:* Underofficererne og Oplysningen.

1911 Kgl. Skuespiller *Zangenberg:* Oplæsning.

1912 Navigationslærer *Funder:* Sejlads i gamle Dage og nu.
Professor *C. Hansen:* Midler til Forebyggelse af Skibes Rulning.
Ingeniør *Blem:* Dieselmotorskibe, spec. *„Selandia"*.
Baadsmand *C. Borrild:* De nye Undervandsbaade
Kgl. Kammersanger *Hoeberg:* Operasang.
Professor *C. Hansen:* Moderne Kæmpedamperes Bygning og Konstruktion.

1913 Baadsmand *N. Pedersen:* Eskimoliv.
Dr. phil. *J. Østrup:* Balkankrigen og dens Følger.

1914 Kgl. Kammersanger *Helge Nissen:* Operasang.

1918 Tegneren *Axel Thiess:* Fra Karikaturens Verden.
Løjtnant *P. Andersen:* Marinen i gamle Dage.

1919 Kommandør *Th. Topsøe-Jensen:* Johan Olfert Fischer.
Baadsmand *Joh. Møller:* Fra en Rejse i Grønland.

1921 Kaptajn *Godfred Hansen* 2. Thule Ekspedition. Forevisning af en Film fra Hs. Maj. Kongens Rejse til Island og Grønland.
Baadsmand *V. Kastrup:* Undervandsbaadenes Virksomhed under Verdenskrigen.

1922 Observator *Th. Køhl:* En Rejse i Verdensrummet

1923 Søminemester *Janus Sørensen:* Med Femmasteren *„København"* paa Jordomsejling.

1924 Dr. *Krarup Nielsen:* En Østerlandsfærd.
Søminemester *Arthur Olsen: „Niels Juel"s* Togt til Sydamerika.

1925 Dr. *Krarup Nielsen:* Fra Sundaøerne til Moskva.
Forfatteren *L. Rosenberg:* Fra Kairo til Kapstaden.

1926 Fhv. Overkanoner *F. Dencker:* Slaget paa Reden den 2. April 1801.

1927 Dr. *Krarup Nielsen:* Dragen vaagner, Oplevelser i Kina.

1928 *Leo Hansen:* Foredrag om Færøerne og Forevisning af Færø-Film.
Valeur Fausbøll: Java.

1929 Forevisning af Hær- og Flaadefilmen.

1931 Forfatteren *Knud Andersen: „Monsunen"s* Rejse.

1932 *Valeur Fausbøll:* Hvor Europa mødes med Orienten.

1933 Forfatteren *Knud Andersen:* 11 Maaneder paa Havet og 1 i Havn.

1934 Dr. phil. *Birket Smith:* Dansk-amerikansk Ekspedition til Alaska.

1935 Forevisning af Marinefilmen.
Forfatteren *Hakon Mielche: „Monsunen"s* sidste Rejse.

1936 Ingeniør *A. H. Froda:* Paa Fodtur i Siam.
Dr. *Krarup Nielsen:* Mellem Mexicos Indianere. Farvefilm.

1937 Styrmand *H. Petersen:* Jorden rundt med *„Georg Stage"*.

1939 Forfatteren *Olaf Linck:* Dansk Vestindien før og nu.

1940 Oberstløjtnant *S. E. Clausen:* Begivenhederne i Sønderjylland omkring 9. April.

1941 Cand. mag. *Carl Langballe:* Danmark i 1000 Aar.
Forfatteren *Hakon Mielche:* Tre smaa Øer.

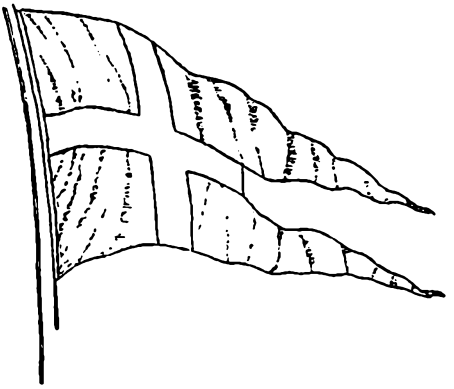

Deltagerne i Foreningens 60-Aars Stiftelsesfest i Moltkes Palæ, 31. Marts 1943.

3. Formueforhold og filantropisk Virksomhed.

Naar „*Ørnen*" i 1945 ejer en Formue paa ca. 400,000 Kr., og alene fra 1908 til 1945 har ydet Understøttelser til et samlet Beløb af ca. 571,000 Kr., er det ikke uden Interesse at belyse, hvorfra Midlerne hertil er kommet.

Ved Sammenslutningen af Foreningen „*Marinens Underofficerer*" og „*Ørnen*" blev sidstnævnte Forening som bekendt delagtig i de ca. 100,000 Kr., som „*M. U.*" medbragte, endvidere har Ejendommen siden 1884 givet et Nettooverskud paa ca. 270,000 Kr. og Vinforretningen — fra dens Oprettelse i 1895 til 1935 — ca. 148,600 Kr., — dette er de tre store Poster, der i særlig Grad har skabt Foreningens Formue.

I Beretningen 1883—1908 er givet et udmærket Overblik over „*Ørnen*"s Formueforhold igennem de første 25 Aar; det fremgaar ogsaa heraf, at selv under de meget beskedne Forhold, hvorunder Foreningen startede, havde man allerede dengang Øje for at udøve filantropisk Virksomhed, idet et af dens Formaal var at hjælpe *trængende Medlemmer* i Form af smaa, rentefri Laan.

I Henhold til Foreningens første Love i 1883 fastsattes Medlemmernes Bidrag saaledes: Indskud 2 Kr. og det maanedlige Kontingent til 1 Kr., idet dog Medlemmer, der var udkommanderet med Vinterskibet var fritaget for at betale Kontingent, saalænge Togtet varede.

Indtægterne fordeltes saaledes: Selskabelighed 5/12, Bøger, Spil m. m. 3/12, Lokaler 2/12, Administration 1/12 og Reservefonden 1/12.

Man havde jo i Starten kun Medlemskontingentet at tage af,

og naar Udgifterne til Bibliotek, Lokale, Selskabelighed og Administration skulde dækkes, blev der som anført kun 1/12 til Reservefonden, hvis Størrelse efter 5 Aars Forløb naaede den for en Laanekasse ikke særlig imponerende Sum af 200 Kr.

Mange og store Anstrengelser gjorde Foreningens ledende Mænd sig for at skaffe Midler til at bringe Finanserne paa en bedre Fod, Lønningerne var smaa, og Datidens Underofficerer og deres Familier levede under meget nøjsomme Kaar. Der var simpelthen intet at give væk af, og Bestyrelsen kunde derfor ikke skride til en Kontingentforhøjelse, tilmed kneb det med at skaffe den ønskede Tilgang til Foreningen, bl. a. fordi en Del Underofficerer afholdt sig fra at melde sig ind i „*Ørnen*", da de syntes, at Kontingentet var for højt.

Noget maatte der imidlertid gøres for at skaffe Penge i Kassen, thi man havde mange og store Ønsker paa Programmet. Det første Forsøg blev gjort i 1892, da opfindsomme Medlemmer arrangerede et „Marked"; man havde Held i Foretagendet, og Overskudet blev 1500 Kr. Dette gav naturligvis Blod paa Tanden. Forsøgene fortsattes for at skaffe Midler til den slunkne Kasse, og Lykken stod de optimistiske Foregangsmænd bi. Her skal blot nævnes Oprettelsen af Vinforretningen, der hurtigt viste sig at være et levedygtigt og godt Foretagende, og i 1901 Afholdelsen af Festen til Minde om Slaget paa Reden den 2. April 1801, hvor man satte hele Foreningsformuen — 12,000 Kr. — ind, og Festen gav et over al Forventning stort Nettooverskud paa ca. 10,000 Kroner.

Medens Indskudet ved Indmeldelse 2 Kr., har holdt sig uforandret igennem Aarene, er Kontingentets Størrelse ofte ændret, saaledes fastsattes det i 1894 til 1 Kr. pr. Maaned i Vinterhalvaaret fra Oktober til Marts, medens det i Sommerhalvaaret gik ned til 50 Øre pr. Maaned. Indtægten fordeltes saaledes: Selskabelighed 11/24, Bibliotek 4/24, Lokaler 3/24, Administration 3/24, Reservefond 1/24 og den nyoprettede Hjælpefond 2/24 til Dækning af Begravelseshjælp og til Laan.

I 1899 vedtoges det at fastsætte Kontingentet til 1 Kr. maanedlig hele Aaret; de 25 Øre, der derved indvandtes pr. Medlem om Maaneden, tilfaldt den nyoprettede Byggefond, der Aaret

efter i Lovene blev gjort til et filantropisk Foretagende med det Formaal at skaffe trængende, pensionerede Medlemmer Bolig for nedsat Leje, eventuelt Fribolig.

Vinforretningen, der efterhaanden var blevet et godt Aktiv, gav i 1900 saa stort et Overskud, at man i Lovene fastsatte en fremtidig Ordning, saaledes at 83 pCt. af Overskudet tilfaldt Byggefonden og 17 pCt. Reservefondet. Medlemskontingentet fordeltes herefter saaledes: Selskabelighed 45 pCt., Bibliotek 15 pCt., Lokaler 15 pCt., Administration 12 pCt. og Bogholder 13 pCt.

Efter Forhandlinger mellem Foreningen „*Marinens Underofficerer*" og „*Ørnen*" sammensluttedes disse to Foreninger i 1902. Førstnævnte Forening havde paa det Tidspunkt 85 Medlemmer, og da der i de senere Aar kun havde været ringe Tilgang, mente man, at de sammensparede Penge ved en Opløsning af Foreningen burde komme Flaadens Underofficerer til Gode. En bedre Løsning af dette Spørgsmaal kunde derfor næppe tænkes, end at alle Medlemmer af „*Ørnen*" blev Medlemmer af „*M. U.*" og omvendt. Denne Sammenslutning skete uden Kontingentforhøjelse, idet Halvdelen af Kontingentet ydedes til hver Forening.

Ved Lovændring i 1905 ændredes de to Foreninger saaledes, at de faktisk blev kun een Forening, hvorved „*Ørnen*"*s* Medlemmer blev delagtige i de 100,000 Kr., som „*M. U*" ejede, hvoraf de 80,000 Kr. indestod i Foreningsejendommen.

I 1908 havde „*M. U.*" en Formue paa ca. 106,500 Kr. og „*Ørnen*" ca. 41,000 Kr., sidstnævnte Formue var fordelt paa følgende Konti:

Foreningen	22	Kr.
Hjælpefondet	12165	„
Reservefondet	1001	„
Byggefondet	19120	„
Vinforretningen	2799	„
Foreningslokalerne	5808	„

Ved Enkefondets Oprettelse i 1910 ophævedes Byggefondet, og dets Kapital paa ca. 22600 Kr. overførtes til Enkefondet. Man skal senere nærmere redegøre for Enkeunderstøttelsen, Foreningens største og smukkeste filantropiske Virksomhed.

Af Kontingentet, der forhøjedes til 1,50 Kr. for Medlemmer under 60 Aar, tilfaldt herefter en Trediedel Enkefondet, medens Resten af Medlemsbidraget fordeltes saaledes:

Selskabelighed og Foredrag	45 pCt.
Administration	45 pCt.
Inkassator	10 pCt.

Kontoen „Foreningslokaler" bortfaldt i 1912 ved disses Ophævelse, og medens saavel Foreningen *„Marinens Underofficerer"* som *„Ørnen"* tidligere hver for sig havde ført særligt Regnskab, indførtes i 1918 en generel Ordning med Ompostering af Midlerne: *„M. U."* Kr. 170.958 og *„Ørnen"* Kr. 103.217, der blev samlet til een Formue, samtidig med at Foreningen skiftede Navn til *„Marinens Underofficersforening"*.

Foreningsformuen, der pr. 31/12 1918 udgjorde 281.455 Kr., opførtes herefter under følgende Konti:

Understøttelsesfondet	Kr. 233,461
Begravelses- og Laanefondet	„ 30.367
Det disponible Fond	„ 9.957
Kontant Beholdning i Vinforretningen.....	„ 4.698
Inventar	„ 2.972

Der førtes dog særligt Regnskab for Ejendommen og fra 1920 ligeledes for *„Udkiggen"*, som paa det Tidspunkt blev Medlemsblad for Foreningens Medlemmer.

Fra 1920 indgik saavel Indskud som Kontingent i „Det disponible Fond". I 1923 fastsattes Kontingentet til 2,50 Kr. pr. Maaned for *tjenstgørende* Medlemmer, — heraf tilfaldt 1 Kr. Organisationsfondet — og for øvrige Medlemmer saaledes:

Indenbys boende Medlemmer under 60 Aar	1,50 Kr.pr. Md.
Udenbys „ „ „ 60 „	1,00 „ „ „
Medlemmer, der er fyldt 60 Aar	0,50 „ „ „

I 1923 oprettedes Organisationsfondet (Afdeling B), som dog først i 1926 ses at være opført i Oversigten over Foreningens Formue.

Indskud og 2/3 af Afdeling B's Kontingent tilfaldt Organisationsfondet, Resten „Det disponible Fond". I 1930 skete atter en

Forhøjelse af Medlemsbidraget til 3,00 Kr. pr. Maaned for tjenstgørende, heraf tilfaldt Halvdelen Organisationsfondet.

Da Foreningens Formue i 1932 kulminerede med 504,111 Kr., var Posteringen af Midlerne saaledes:

Understøttelsesfondet	Kr.	387,507
Begravelses- og Laanefondet	„	61,428
Det disponible Fond	„	19,428
Ejendommen	„	24,494
Kontorets Inventar og Bibliotek	„	4,935
Vinforretningen med Beholdning og Inventar	„	4,119
Professor *Nicolai Bøghs* Legat	„	2,100

Siden 1933 har Kontingentet været som vedtaget i 1923 for de civile Medlemmer, nemlig Satserne 1.50, 1.00 og 0.50 Kr. Hele Indtægten tilfalder „Det disponible Fond". Samtidig foretoges en Omlægning af Regnskabet, som derefter fik følgende Konti:

Understøttelses- og Laanefondet
Det disponible Fond
Ejendommen
Kontorets Inventar
Vinforretningens Beholdning og Inventar
(indtil Ophævelsen i 1935).

Enkeunderstøttelsen. Ved et Diskussionsmøde den 9. November 1906 om Nedsættelse af et Udvalg angaaende Enkepension sporedes der tilsyneladende ikke megen Stemning blandt Medlemmerne for Sagen, ja, der næredes endog Betænkeligheder for Realiseringen af en saadan Plan. Efter en længere Diskussion stillede Formanden følgende Resolution:

„Paa Grund af den ringe Interesse, der synes at være for det foreliggende Forslag, beslutter Generalforsamlingen at henlægge Sagen indtil videre."

Hermed skulde man synes, at der intet yderligere kunde foretages i Sagen, men saa traadte Enkeunderstøttelsens utrættelige Forkæmper, daværende Kanoner *Harald Nielsen,* frem og stillede følgende Modforslag:

„Der nedsættes et Udvalg med den Opgave at undersøge og

eventuelt fremkomme med Forslag om en god Anvendelse af Foreningens Formue, saaledes at denne kan komme alle Medlemmer eller disses Enker til Gode".

Stemningen vendte sig, Forslaget vedtoges, og Bestyrelsen foreslog derefter følgende Medlemmer til Udvalget:

Fuldmægtig *W. Backe*
Kvartermand *Lind*
Kanoner *Harald Nielsen,* Ordfører
Underbaadsmand *P. Olsen*
Underkanoner *R. Schou.*

Udvalgets Forslag om Oprettelse af et Enkefond blev forelagt Generalforsamlingen i Februar 1909, men der syntes stadig at være mange Betænkeligheder fra Forsamlingens Side, og tilmed fandt man ikke Udvalgets Arbejde tilfredsstillende. Imidlertid gik Skibsminør *J. Løfgren* stærkt ind for Sagen og udtalte, at der ved en Smule Offervilje fra Medlemmernes Side nok kunde oprettes en god Enkepension, og han fortsatte med at fremsætte et løst Overslag over, hvor stor en Kapital, der kunde skaffes aarligt ved Betaling af 50 Øre eller 1 Kr. maanedlig pr. Medlem, tillagt en Del af Overskudet fra Vinforretningen.

Her kom man ind paa helt nye Veje, og Udvalget arbejdede nu videre med Sagen og fremlagde et nyt Forslag paa den ekstraordinære Generalforsamling i Oktober samme Aar, men dette led samme Skæbne som de foregaaende, og der nedsattes et nyt Udvalg, bestaaende af:

Underbaadsmand *C. Borrild*
Formand *T. Ibsen*
Kanoner *Harald Nielsen,* Ordfører
Assistent *L. Pantmann*
Underkanoner *Adolph Sorensen,* Foreningens Formand.

Endelig i Foraaret 1910 gennemførtes Forslaget om Oprettelsen af et Enkefond, efter at en Beregner havde haft Sagen til Undersøgelse.

Fondet dannedes ved:

Overførsel af Byggefondets Kapital	Kr.	22.577.—
Kontingent	„	1.549.—

Indbetalt af Medlemmer iflg. midlertidig Bestemmelse	Kr.	217.—
Overført fra Hjælpefondet	„	338.—
Overskud fra Vinforretningen	„	2.000.—
Diverse	„	642.—
	Kr.	27.323.—

I 4 Aar havde *Harald Nielsen* trofast kæmpet for en Sag, der skulde komme Enkerne tilgode, og det var ikke uden Grund, at Formanden efter Forslagets Vedtagelse paa Generalforsamlingen rettede en varm Tak til Kanoner *Harald Nielsen* „for hans ualmindelig store Interesse for Foreningen og særlig for den Kamp, han havde ført for Enkeunderstøttelsens Gennemførelse. Det var ikke for meget sagt, at uden *Harald Nielsens* udmærkede Arbejde var Sagen næppe bragt til en saa heldig Afslutning, og han bragte ham derfor hele Forsamlingens hjerteligste Tak."

Paa Grund af den efter Verdenskrigens Udbrud i 1914 indtraadte Dyrtid, tilstilledes hver af Foreningens Enker i Aarene 1915—27 en Ekstraunderstøttelse varierende fra 20 til 50 Kr. pr. Aar.

Medens man hidtil havde bibeholdt Enkeunderstøttelsens Sats uændret, nemlig 6 Kr. for hvert Aar, Manden havde været Medlem, blev den i 1929 paa Bestyrelsens Forslag ændret til 8 Kr. pr. Medlemsaar indtil 20 og derefter 10 Kr. for hvert følgende Aar. I 1933, da Understøttelsesfondets Formue naaede sit Maksimum ca. 449,000 Kr., forhøjede man atter Enkeunderstøttelsen, nemlig til 220 Kr. for de første 25 Medlemsaar plus 13 Kr. for hvert efterfølgende Aar. Det var herefter en ganske god Understøttelse, der kunde opnaas, saaledes vilde en Enke f. Eks. efter et Medlem med 40 Aars Anciennitet opnaa 415 Kr. aarligt, men dette Beløb viste sig desværre at være for meget for Fondet.

Af omstaaende „Oversigt over udbetalt Enkeunderstøttelse og Fondets Formue" fremgaar det, at fra 1932 stiger de aarlige Understøttelser jævnt fra ca. 13,800 Kr. til mere end det dobbelte, nemlig til 29,300 Kr. i 1942, og en saadan Belastning kunde Fondets Formue ikke vedblivende tage. Aarsagen var at Enkernes Antal i det samme Tidsrum steg fra 80 til 122, altsaa ca. 50 pCt.

Oversigt over udbetalt Enkeunderstøttelse og Fondets Formue

Aar	Antal Enker	Udbetalt Enke-understøttelse Kr.	Enkefondets (Understøttelsesfondets) Formue Kr.
1910	1	12.75	27190.—
1911	6	90.00	33760.—
1912	8	300.00	41481.—
1913	13	508.00	47635.—
1914	14	667.50	54540.—
1915	17	965.50	62319.—
1916	21	1365.00	70894.—
1917	26	1883.50	78563.—
1918	31	3343.77	233461.—*)
1919	37	4192.79	243256.—
1920	38	4671.29	266882.—
1921	40	5100.54	289659.—
1922	45	5737.29	297888.—
1923	50	5522.54	322574.—
1924	54	6154.71	345557.—
1925	54	6948.04	362931.—
1926	57	6989.29	384016.—
1927	60	7526.79	370720.—
1928	64	9456.52	378916.—
1929	73	11653.95	389084.—
1930	72	11999.00	394714.—
1931	76	12456.60	379429.—
1932	80	13812.73	387507.—
1933	83	16531.86	449342 —**)
1934	87	18732.20	447374.—
1935	97	20450.31	446636.—
1936	98	21468.32	440200.—
1937	106	23673.37	431672.—
1938	114	26016.26	420680.—
1939	110	26240.53	409117.—
1940	109	26478.93	399581.—
1941	118	28037.56	385931 —
1942	122	29328.03	371163.—
1943	122	26782.61	360596.—
1944	126	26609.82	350169.—
1945	130	27975.00	336773.—
	Ialt:	459982.90	

*) Øverført fra Foreningen »Marinens Underofficerer« Kr. 148.590.—

**) Overført fra Begravelsesfondet.....Kr. 43.188.—

Bestyrelsen var imidlertid klar over, at en Revision af Satserne var paakrævet, og efter at Lovudvalget af 1942 havde behandlet Sagen, vedtoges det i 1943 at fastsætte den normale Enkeunderstøttelse til 8 Kr. for hvert Medlemsaar med et Maksimum af 40 Aars Anciennitet, hvilket vil sige, at den højeste Enkepension, der for Tiden kan opnaas, er 320 Kr. aarlig.

Medens Gennemsnittet af den aarlige Enkeunderstøttelse i 1915 var 57 Kr. pr. Enke, var den i 1925 vokset til 128 Kr., fem Aar senere til 167 Kr. og i 1940 kulminerede den med 243 Kr.

Af Oversigten fremgaar det, at det Beløb, man siden Enkefondets Oprettelse i 1910 har udbetalt i Enkeunderstøttelse, nu stærkt nærmer sig en halv Million.

Harald Nielsens Navn vil i Foreningens Historie være uløseligt knyttet til denne smukke filantropiske Virksomhed. Uhyre forsigtig, som han var, manede han altid til Varsomhed, — der skulde ogsaa være Midler til Foreningens kommende Enker. Det var med Rette, at man i sin Tid kaldte ham „Enkernes Ven", thi ingen har før eller senere gaaet ind for disse med større Interesse og menneskelig Forstaaelse end han.

Begravelseshjælp. Ved det i 1894 oprettede Hjælpefond blev man i Stand til at yde en Begravelseshjælp, omend meget beskeden, idet Maksimum var 50 Kr. Ved Lovændringerne i 1918 skiftede Hjælpefondet Navn til „Begravelses- og Laanefondet", og Størrelsen af Begravelseshjælpen beregnedes herefter saaledes: 25 Kr. efter et fuldt Medlemsaar, stigende med 5 Kr. for hvert paabegyndt Medlemsaar, indtil 150 Kr.

I 1929 ændredes Satserne til 100 Kr. for det første Medlemsaar, og 5 Kr. for hvert følgende paabegyndt Medlemsaar indtil Død, men uden Fastsættelse af Maksimumsbeløb.

I 1933 ophævedes „Begravelses- og Laanefondet", og Formuen indgik i „Understøttelses- og Laanefondet", samtidig ændredes Ordet „Begravelseshjælp" til „Øjeblikkelig Understøttelse".

Endelig fastsattes i 1943, ligesom for Enkeunderstøttelsernes Vedkommende, Maksimum til 40 Aar, saaledes at den højeste Begravelseshjælp, der nu kan udbetales, er:

$$100 + (39 \times 5) = 295 \text{ Kr.}$$

Oversigt over udbetalt Huslejehjælp og Begravelseshjælp

(Øjeblikkelig Understøttelse)

Aar	Huslejehjælp Kr.	Begravelseshjælp (Øjeblikkelig Understøttelse) Kr.
1908	1913.-	125.-
1909	1759.-	300.-
1910	1912.-	155.-
1911	1561.-	385.-
1912	1464.-	700.-
1913	1627.-	465.-
1914	1751.-	180.-
1915	1909.-	295.—
1916	2356.-	565.-
1917	2416.-	735.-
1918	3475.	770.-
1919	3307.-	920.-
1920	1826.-	785.-
1921	1733.-	675.-
1922	1604.-	975.-
1923	1539.-	1140.
1924	1440.-	1170.-
1925	1416.-	585.-
1926	1615.-	1175.-
1927	1276.-	1030.-
1928	1382.	1770.
1929	1671.-	2785.—
1930	1551.-	1290.
1931	1445.-	2400.-
1932	1453.-	2005.
1933	1564.-	3815.
1934	1438.	4065.
1935	1188.	4615.
1936	1163.-	3645.-
1937	1163.-	5255.-
1938	917.-	4710.-
1939	856.-	5170.-
1940	819.-	3075.
1941	694.-	4240.-
1942	677.-	4530.
1943	625.—	2720.
1944	553.-	3190.-
1945	480.	4265.
Ialt	Kr. 57538.	Kr. 76675.

Foreningens Bygning, Baggesensgade 6.

Siden 1883 har Ejendommen haft Tilladelse til at flage med Splitflag, i hvis øverste Felt nærmest Stangen fandes et Anker med korslagt Kanon og Hammer.

Huslejehjælpen er i sin Tid startet af Foreningen *„Marinens Underofficerer"*. Siden denne Forenings Stiftelse var der indtil 1908 ydet ialt 54,000 Kr. som Huslejehjælp til pensionerede Medlemmer og Enker efter afdøde Medlemmer.

Berettigede til Huslejehjælp for Medlemmer af *„Ørnen"* var de Medlemmer, der ved Sammenslutningen mellem *„M. U."* og *„Ørnen"* i 1902 var Medlemmer af *„M. U."*. Der findes desuden i Loven en Del Tillægsbestemmelser hertil, men da der i 1945 kun findes 4 Medlemmer, der er berettigede til Huslejehjælp, skal man ikke komme ind paa en nærmere Omtale af denne Del af Foreningens filantropiske Virksomhed, især da der indenfor Foreningen *„Ørnen"s* Medlemmer aldrig har været større Tilslutning hertil. Som det fremgaar af Oversigten, er der i Tiden 1908—1945 udbetalt ca. 57,500 Kr. i Huslejehjælp.

Foreningsformuen. Oversigten over Foreningens Formue giver ikke Anledning til særlige Bemærkninger: Maksimum naaedes i 1932, da Formuen udgjorde godt ½ Million Kr., men herefter har den været jævnt dalende og er nu paa ca. 400,000 Kr.

Selv om der paa nuværende Tidspunkt ikke er Grund til at nære nogen Ængstelse for Foreningens Økonomi, saa er det imidlertid ikke muligt at overse, hvad de kommende Tider pengemæssigt set vil bringe af Overraskelser. Her tænkes i første Række paa et eventuelt følelig Fald af Obligationskurserne og en fortsat større Konvertering af 4½ og 5 pCt. Værdipapirer, noget der vil medføre alvorlige Konsekvenser for Foreningsformuen. Det var derfor ønskeligt, at Konjunkturerne herhjemme ad Aare vilde forme sig saaledes, at man med Fordel f. Eks. kunde genaabne Vinforretningen, som selv med et beskedent Overskud paa 3—4.000 Kr. aarlig vilde bringe Foreningens Driftsunderskud ca. 30—50 pCt. ned.

Det er i hvert Fald et Spørgsmaal, som man muligt ved Lejlighed burde tage under Overvejelse.

Man forsøgte i 1943 at gennemføre en midlertidig Kontingentforhøjelse paa 1.50 Kr. pr. Maaned for Medlemmer under 60 Aar. Forslaget motiveredes med, at de derved indvundne Midler skulde dække den Nedgang i Enkeunderstøttelserne, der frem-

Oversigt over Foreningens Formue

Pr. 31/12	Foreningen „Marinens Underofficerer“ Kr.	Foreningen „Ørnen“ Kr.
1908	106515.-	40914.—*)
1909	111725.—	45365.-
1910	116384.-	51340.
1911	121752.-	59182.—
1912	128067.-	63129.
1913	135847.—	68929.-
1914	144285.-	75933.-
1915	153578.	85140.—
1916	161951	94819.
1917	170958.—	103217.-
1918		278311.—**)
1919		293425.—
1920		324544.-
1921		345971.-
1922		366522
1923		383133.—+)
1924		404309.
1925		427237.—
1926		445796.—
1927		460784.-
1928		465009.-
1929		473564.—
1930		483393.-
1931		491748.—
1932		504111.—
1933		494426.—++)
1934		493328.—
1935		490730.—
1936		487678.-
1937		482201.—
1938		474687.-
1939		466226.-
1940		458424.-
1941		445446.—
1942		432011.-
1943		421947.—
1944		413403.
1945		401345.

*) Sønderofficersforeningen »Ørnen«.
**) Kapitalen fra »M. U.« overført til »Marinens Underofficersforening«
+) »Dæksofficersforeningen«
++) »Foreningen Ørnen«.

kom som Følge af de paa samme Generalforsamling vedtagne Lovændringer om Satsernes fremtidige Størrelse. Forslaget blev mødt med megen Sympati hos Flertallet af Medlemmerne, men af enkelte Medlemmer fremførtes der saadanne Anker mod Forslaget, at det efter en længere Debat beklageligvis ikke blev vedtaget.

Da Størrelsen af Kontingentet ganske automatisk vil dale Aar for Aar, og Driftsunderskudet vokse i samme Forhold, var det maaske en ny Overvejelse værd, om man ved Lejlighed søgte at gennemføre en obligatorisk Forhøjelse af Kontingentet paa f.Eks. 50 Øre om Maaneden pr. Medlem, hvilket vilde andrage en Merindtægt paa godt 2.000 Kr. om Aaret til Stabilisering af Foreningens Formue.

Foreningens Ejendom. For Ejendommen i Baggesensgade, som indtil 1918 var opført som Aktiv i Foreningen *„Marinens Underofficerer"s* særlige Regnskab, er der ikke — udover en kortere Omtale i Aarsberetningerne — redegjort nævneværdigt, undtagen det rent regnskabsmæssige. Da det formentlig vil interessere Medlemmerne at erfare nærmere om Starten af dette Foreningens udmærkede Aktiv, skal man citere, hvad *„Marinens Underofficerer"s* Aarsberetning fra 1893 skriver herom:

„Tanken om at gennemføre Foreningens Formaal: At give veltjente, pensionerede Underofficerer *billig Bolig* og med Tiden *Fribolig,* var tidlig fremme i Bestyrelsen, og der arbejdedes ihærdigt paa at faa Planen realiseret, men Sagen stødte paa saa mange Forhindringer, at den først i 1884 kunde gennemføres, skønt Marineministeriet altid stillede sig velvilligt og imødekommende til den.

Det første Andragende, Bestyrelsen fremkom med, gik ud paa at faa overladt en Byggegrund paa billige Vilkaar; det indsendtes allerede i Marts 1873 til Marineministeriet og fornyedes i September 1875. Overfor dette Forslag nærede Finansministeriet Betænkeligheder, og det endte med, at man maatte opgive det. Da der ikke var mere at haabe ad denne Vej, slog Bestyrelsen ind paa en anden, idet den i Februar 1877 androg om at faa et Byggelaan paa lempelige Afbetalings- og Rentevilkaar. Dette

Forslag syntes at skulle faa bedre Held med sig end det førstnævnte, og paa Marineministeriets Opfordring udarbejdedes en Tegning til en Pensionistbolig, beliggende i Nyboder, hvor Politivagten tidligere havde Lokale, og man androg om et Byggelaan paa 100,000 Kr. til Iværksættelsen af denne Plan. Men Finansministeriet havde Betænkeligheder ved at yde et saa stort Laan, og det tilraadedes at bygge en mindre Bygning, idet man tillige meddelte, at det var usikkert, om en Byggegrund kunde faas i Nyboder. Da dette Haab altsaa ogsaa bristede, saa Bestyrelsen sig om efter en anden passende Byggegrund og averterede om en saadan. Flere Tilbud indkom, men enten var Grunden for dyr — Foreningens Midler var jo smaa — eller Beliggenheden uheldig, saa at Sagen fremdeles henstod uafgjort.

Noget maatte der imidlertid gøres, og i Marts 1884 begyndte man da at forsøge paa at faa en færdig Bygning tilkøbs. Allerede i Juli havde Bestyrelsen Tilbud om Køb af 7 færdige Bygninger og desuden 15 Byggegrunde. Her var altsaa noget at vælge imellem, og af de tilbudte, færdige Ejendomme udvalgte Bestyrelsen da den, som Foreningen nu ejer i Baggesensgade Nr. 6, og købte den i Henhold til Bemyndigelse af Generalforsamlingen den 20. Maj 1884. For denne Ejendom, der var 4 Aar gammel og bygget af nu afdøde Tømrermester *I. C. Jørgensen*, betaltes 138,000 Kr. med en Udbetaling af 30,000 Kr. Den har et Grundareal af 1769 Kvadratalen og er i 1885 vurderet til 166,000 Kr.,*) den bestaar af et Forhus med 10 4-Værelsers Lejligheder og 2 Kælderbutikker samt et Sidehus med 22 Lejligheder, hver paa 2 Værelser og Køkken, samt 2 Kvistværelser. Den samlede Husleje andrager ca. 9000 Kr. aarlig.**) medens Ejendommen nu, paa Grund af forskellige udførte Forbedringer, staar Foreningen i 142,420 Kr.***). Forhuset udlejes og er derved et fast, rentebærende Aktiv til Hjælp til Frigørelse af Boliger for Medlemmerne i det luftige, sunde og gode Sidehus. Skødet tinglæstes den 24. November 1884.

*) 1937 Kr. 200.000 (Red. Bemærkning)
**) 1944 Kr. 19.835 („ „)
***) 1944 Kr. 152.420 („ „)

Efter mange Aars ihærdigt Arbejde var man altsaa nu kommen saa vidt, at man havde eget Hus, og Bestræbelserne rettedes derfor paa at frigøre Boligerne, men da der dertil kræves Penge, har man hidtil ikke været i Stand til at give Friboliger, medens man dog har kunnet give 4 pensionerede Medlemmer Bolig i Foreningens Bygning for omtrent halv Husleje, og haaber aarlig at kunne forøge dette Tal.

I Aaret 1887 tilstodes der Foreningen — efter Ansøgning — et Statslaan paa 40.000 Kr. til Indløsning af nogle i Ejendommen staaende Prioriteter, og dette Laan ydedes saaledes, at der svares 3 pCt. Rente af den til enhver Tid skyldige Kapital og 2 pCt. aarlige Afdrag, hvilket er en betydelig Hjælp, som Foreningen takker saavel Marine- som Finansministeriet for."

Der er i Aarenes Løb ofret en Del paa Forbedring af Forholdene i Ejendommen, saaledes er der indlagt elektrisk Lys, Installation af W. C. og andre moderne Bekvemmeligheder. I 1918 nedsattes et Udvalg bestaaende af *W. Backe, C. Borrild* og *H. Friis*, der den 1. Oktober samme Aar afgav en Betænkning til Bestyrelsen, fremlagt paa den ekstraordinære Generalforsamling i Oktober s. A., paa hvilken det vedtoges at lade Ejendommen omprioritere med Salg for Øje.

Udvalget fortsatte sit Arbejde og kunde i 1919 med *W. Backe* som Ordfører fremsætte følgende Forslag til Ejendommens Prioritering:

58,000 Kr. til 4½ pCt. i *Kreditkassen* jævnsides
40.000 „ „ 3½ „ og
25.000 „ „ 5 „ i *Hypotekforeningen*,

saaledes vilde der ialt være 98,000 Kr. i 1. og 25,000 Kr. i 2. Prioritet. Forslaget blev vedtaget af Generalforsamlingen. Udvalget oplyste endvidere, at man havde faaet Tilbud paa Køb af Ejendommen for 175,000 Kr. med en Udbetaling paa 12,000 Kr., men Bestyrelsen fandt Udbetalingen altfor lille. 25,000 Kr. i Udbetaling maatte være Minimum, endvidere skulde de derboende Medlemmer og Enker efter Medlemmer bo uopsigeligt i 5 Aar, og endelig skulde der ved Ejerskifte afdrages 10,000 Kr. 1. Gang og

Oversigt over Ejendommens Overskud

Aar	Kr.	Ejendoms-inspektør
1884	1941.	
1885	1011.	
1886	2332.—	
1887	2140.—	
1888	2846.-	
1889	3357.-	
1890	2046.-	
1891	2878.-	
1892	2931.—	
1893	2760.—	
1894	2706.-	*)
1895	3410.-	
1896	3273.-	
1897	4020	
1898	4092.—	
1899	3666.—	
1900	4227.-	
1901	3455.	
1902	3263.-	
1903	4159.-	
1904	3477.—	
1905	1914.—	
1906	÷1036.-	
1907	2163.-	
1908	1607.	
1909	3694.—	
1910	1532.—	V. Hansen
1911	3219.—	
1912	4007.-	
1913	5194.	
1914	5105.—	
1915	5443.-	
1916	5171.—	
1917	6141.—	
1918	5713.-	
1919	3499.	Adolph
1920	5956.—	Sørensen
1921	4707.—	
1922	5201.—	
1923	7428.—	
1924	7425.-	
1925	835.-	
1926	7220.—	
1927	4794.—	
1928	1524.-	
1929	6357.	Rud. Schou
1930	5671.—	
1931	4696.—	
1932	4787.—	
1933	6159.—	
1934	5981.—	
1935	5422.—	
1936	6846.—	
1937	7073.-	
1938	6709.—	Anthon
1939	7117.-	Hansen
1940	5109.—	
1941	5509.—	
1942	6351.—	
1943	7044.—	
1944	7722.—	
1945	8271.—	
Ialt	269270.—	

*) Det fremgaar ikke af »M.U.«s Forhandlingsprotokol, hvem der har været Bygningsbestyrere før 1907.

ved eventuelt senere Ejerskifte 5,000 Kr. pr. Gang — saaledes var Bestyrelsens Betingelser ved et eventuelt Salg.

Da der ikke indløb yderligere Tilbud paa Køb af Ejendommen, stillede man Sagen i Bero, og Bestyrelsen overvejede at søge Lejen sat op til den i den nye Huslejelov tilladte og iøvrigt se Tiden an, om der kunde opnaas et mere akceptabelt Tilbud.

Siden 1919, da man havde under Overvejelse at ville sælge Ejendommen, og indtil 1. Januar 1945, har Overskudet været 147,142 Kr., det er i Gennemsnit pr. Aar ca. 5,600 Kr.

I 1938 rettedes der en Henvendelse til Bestyrelsen fra et Konsortium med Forespørgsel, om Foreningen var villig til at sælge Ejendommen. Bestyrelsen svarede herpaa, at man ønskede et Tilbud, og hvis et saadant gav Mulighed for Salg paa gunstige Vilkaar, vilde Spørgsmaalet blive forelagt Generalforsamlingen. Imidlertid skete der ikke mere i den Sag, og man tør vel regne med, at Foreningen i en Række Aar vil holde paa dette udmærkede Aktiv, selv om der engang fra et Medlem faldt en Udtalelse om, „at han stod uforstaaende overfor, at Bestyrelsen kunde holde fast paa den Bunke Mursten".

Som det fremgaar af omstaaende Oversigt, har Ejendommen siden 1884 og til Dato givet et Overskud paa omtrent 270,000 Kroner.

Vinforretningen. Harald Nielsen, som i 1905 afløste *F. Dencker* som Vinforretningsfører, varetog indtil sin Afgang i 1912 dette Hverv med overordentlig stor Interesse og Dygtighed. Han havde stor Ære af denne sin Gerning som Funktionær i Foreningen, idet der i de 7 Aar tilførtes Fondene et Nettooverskud paa 16,000 Kr.

Harald Nielsen var som omtalt ivrig Forkæmper for alt vedrørende Enkefondet, og det har utvivlsomt været ham personlig en stor Glæde, at disse store, efterhaanden helt fantastiske Summer, ogsaa efter hans Afgang, Aar efter Aar tilflød Enkefondet som Overskud af Vinforretningen.

Det er karakteristisk for *Harald Nielsens* store Beskedenhed, at han, da der paa den ordinære Generalforsamling i 1912 ved hans Fratræden rettedes en varm Tak til ham fra Bestyrelse

og Medlemmer for mange Aars fortrinligt Arbejde som Vinretningsfører ,traadte frem og fremhævede, „at Hovedæren for dette Foreningens udmærkede Aktivs Trivsel ikke tilkom ham, men Vinforretningens Grundlægger, *F. Dencker*, der netop var i Besiddelse af det Initiativ og den Energi, der krævedes for at skabe et saa solidt og godt Grundlag, som Tilfældet her har været."

Han foreslog derfor, at man i en Skrivelse til *F. Dencker*, som ikke selv var til Stede, tilkendegav ham Foreningens og dens Medlemmers Tak og Paaskønnelse; dette fandt ogsaa Sted.

Efter *Harald Nielsens* Afgang i 1912 overtog Værftsformand *P. W. Nielsen* efter Bestyrelsens Bestemmelse Posten som Vinforretningfører, hvilken Gerning han derefter varetog i 17 Aar.

Foreningen lejede en Kælder i Jens Kofoedsgade som Lager for Vinforretningens Beholdninger, og det var saavel her som i selve Udsalget i Elsdyrsgade Bestyrelsens Pligt af og til at kontrollere Beholdningerne og „grade" Rommen, – sidstnævnte Arbejde „smagte" som Regel de paagældende Bestyrelsesmedlemmer godt.

Af Bestyrelsesprotokollen fremgaar det, at man paa et Møde den 7. Juli 1908 vedtog, at Romstyrken skulde sættes op fra 8½° til 9°, og den 10. Maj 1910 besluttede Bestyrelsen at overgaa til Maalingen efter „Tralle"s Alkoholmeter, samt at sætte Rommens Styrke i Udsalget til 53 pCt.

Det er ogsaa fristende at gengive nedenstaaende Priser paa Vine og Spirituosa i 1911—12, efter at Bestyrelsen paa et Møde havde vedtaget at *forhøje* Udsalgsprisen:

Sherry	Kr.	1.20	pr. 1/1 Fl.
Madeira	„	1.30	„ „ „
Rødvin	„	0.75	„ „ „
Dewars Whisky	„	1.80	„ „ „
Sauterne	„	1.40	„ „ „
Taffel Akvavit	„	0,72	„ „ „
Ørnerom	„	0,92	„ „ „
Ørnerom	„	0,48	„ 1/2 „
Rødvin	„	0,42	„ „ „
Ørnerom	„	1,17	„ Liter

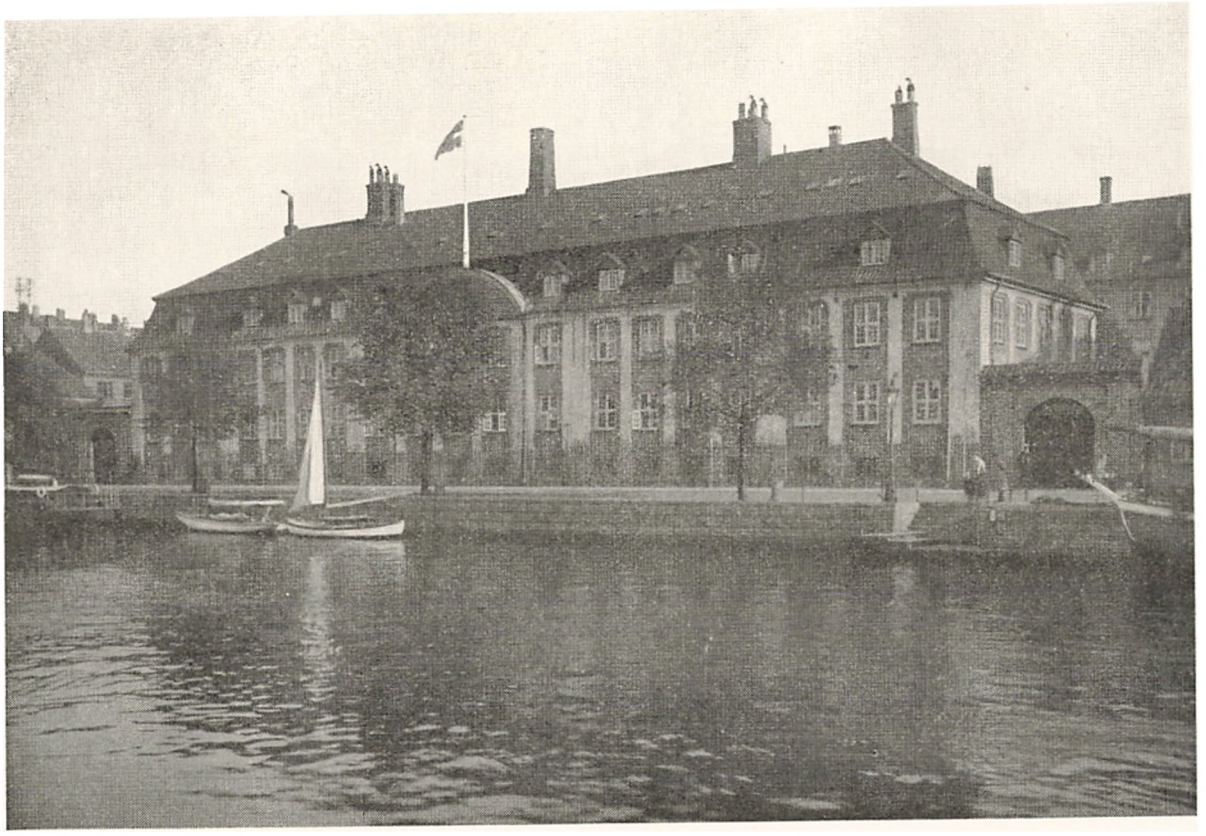

Søværnets Underofficersskole.

Forretningen var i de Aar godt besøgt, ikke alene af Nyboders Beboere, men ogsaa af Kunder ude fra Byen, — det var især „Ørnerommen", et Navn og en Vare, der var kendt, som trak Kunderne til, og man hører endnu i vore Dage mange Suk efter de Tiders liflige Drik.

Ved Forelæggelsen af Regnskabet paa Generalforsamlingen i 1914 oplyste Vinforretningsføreren, *P. W. Nielsen,* „— naar Overskudet var mindre i Aar end de foregaaende, maatte Aarsagen søges i, at Foreningen f. Eks. nu kun tjente 13 Øre pr. Liter Rom, imod 18 Øre f. Eks. i 1911, hvilket naturligvis betød en Del paa saa stor en Omsætning. Der var saaledes det Aar solgt 8300 Liter Rom med en Nettofortjeneste af 1195 Kr. og det foregaaende Aar 8700 Liter med en Nettofortjeneste af 1530 Kr."

Desværre var Konjunkturerne ogsaa dengang meget svingende, der var fede og der var magre Aar, man maatte tage dem, som de kom, men der oprandt dog heldigvis senere gyldne Aar. Paa et Bestyrelsesmøde i Maj 1918 meddelte Vinforretningsføreren, at han i Løbet af Maaneden havde udsolgt sit Lager, og da Leverandørerne ikke kunde levere mere Rom, og de øvrige Sorters Salg var saa ringe, at Omsætningen var ganske minimal, vedtoges det indtil videre at indstille Forretningsvirksomheden fra 1. Juni.

Imidlertid bedredes Situationen atter, og den 22. Januar 1919 genaabnedes Vinforretningen, og Bestyrelsen fastsatte Priserne saaledes:

Portvin	Kr. 5.00	pr.	1/1 Fl.
Sherry	5.00	„	„
Madeira	5.50	„	„ „
Ørnerom	„ 1.71	„	Liter

Herefter kom nu nogle af Vinforretningens bedste Aar, saaledes kunde der i 1919, 1920 og 1921 af Vinforretningens Overskud overføres henholdsvis 9.000, 14.000 og 16.000 Kr., hovedsagelig til Understøttelsesfondet. Vinforretningens Omsætning kulminerede dog i 1921, da Salget det Aar udgjorde 150.000 Kr., hvilket maa siges at være en net Sum.

Medens Priserne paa Vin holdt sig nogenlunde paa samme Niveau, havde Afgiften til Staten paa Spirituosa i 1922 naaet

uanede Højder, og dette betog naturligvis i nogen Grad Folk Lysten til at købe den Vare; saaledes noteredes:

Ørnerom til	Kr.	11.25	pr. 1/1 Fl.
Cognac til	„	12.00	„ „ „
Whisky til	„	12.00	„ „ „

Men Folk har nu aldrig kunnet lade være med at købe Spirituosa, og saadan gik det ogsaa nu, man købte blot mindre end hidtil.

Naar der i 1922 mod Sædvane ikke overfortes noget Overskud fra Vinforretningen til Understøttelsesfondet, skyldtes det, at man havde indkøbt et Parti Rom til et Beløb af 16.000 Kr., heri ikke includeret Skatter og Afgifter. Beholdningen var opbevaret hos Leverandøren, Moses & Søn G. Melchior, og blev først fortoldet, efterhaanden som Vinforretningen tog en Beholdning hjem.

Der har igennem Aarene været ført megen Diskussion i Foreningen om Medlemmernes manglende Interesse og Forstaaelse af at købe deres Varer i Vinforretningen. Navnlig Skibene svigtede, i det en Del Messer forsynede sig helt eller delvis hos andre Leverandører.

I 1926 forefaldt der et enestaaende Jubilæum i Foreningens Historie, idet Vinforretningsføreren, Værftsformand *P. W. Nielsen,* havde været Funktionær i Foreningen i 25 Aar. Han var Bogholder fra 1901 til 1910, hvorefter han overtog Posten som Bestyrer af Foreningslokalerne i Fredericiagade; og ved disses Ophævelse i 1912 tiltraadte han som Forretningsfører for Vinforretningen.

Efter den gyldne Periode i Aarene 1919 til 1926 gik det nedad Bakke med Vinforretningens Omsætning, hvilket bedst belyses ved nedenstaaende Oversigt over *Varesalget* i de efterfølgende Aar:

1927	Kr.	14.494.—
1928	„	10.544.—
1929	„	11.611.—
1930	„	12.177.—
1931	„	13.369.—

1932	„	7.645.—
1933	„	7.534.—
1934	„	6.565.—

Saavel i 1934 som i 1935 var der et Driftsunderskud paa henholdsvis 197 Kr. og 235 Kr.

Efter 17 Aars fortræffeligt Arbejde fratraadte Værftsformand *P. W. Nielsen* den 1. April 1929 og efterfulgtes af Artillerimester *E. Christensen*. Vinforretningen, der hidtil havde haft til Huse i Elsdyrsgade 47, flyttedes nu til Suensonsgade 1, Hj. af St. Kongensgade.

Som det fremgaar af omstaaende „Oversigt over Fordelingen af Vinforretningens Indtægter", var det ikke særlig gode Aar, der nu oprandt. Købelysten hos Folk var ringe, og der skal nu en Gang Omsætning til, for at en Forretning kan trives, og tilmed var det nedslaaende for Forretningsføreren, at han intet økonomisk fik ud af sit Arbejde. Da *E. Christensen* i 1932 overgik til civilt Erhverv, fratraadte han efter eget Ønske, og Søminemester *A. Jensen* overtog Posten som Vinforretningsfører og fungerede som saadan til Forretningens Ophævelse den 1. April 1935.

Nu, da dette skrives, er det 50 Aar siden, at Vinforretningen startedes, og i de 40 Aar, den var i Virksomhed, har den givet et Nettooverskud paa 148,600 Kr. Foreningen skylder derfor de Mænd, der øvede en Indsats i denne Del af Foreningens Virksomhed, Tak for godt Arbejde.

I Bestræbelserne for at yde Medlemmerne forskellig Hjælp skal bl. a. nævnes: Adgang til Optagelse af Laan og Fællesindkøb af Brændsel. Som allerede nævnt havde man ved *„Ørnen"s* Stiftelse som Formaal ogsaa at give Laan til *trængende Medlemmer;* men senere, da Foreningen blev mere velhavende, udvidede man Adgangen til Erholdelse af Laan til *alle Medlemmer*. Laanene, som i en Aarrække ikke maatte overstige 25 Kr., sattes efterhaanden op til 50 og 100 Kr., og som bekendt er man med Tiden gaaet videre, saaledes at der nu kan optages Laan af indtil 500 Kr. I de sidste 25 Aar har der været udlaant ialt ca. 465,000 Kr.; den højeste Sum, der i et enkelt Aar har været udlaant,

Oversigt over Fordelingen af Vinforretningens Indtægter

Aar	Foreningen	Hjælpefondet	Byggefondet	Reservefondet	Enkefondet (Understøttelsesfondet)	Det disponible Fond	Varelager og Kontant
[1])	800.	3250.—	7279.—	5017.		—	—
1908		400.—	400.—	1000.		—	2798.—
1909		200.	1500.	800.—	—		3432.
1910				1090.	2000.—		3622.
1911				1200.	2000.—		3559.
1912				890.	2000.—	—	3044.
1913				800.—	1600.—		3040.
1914					2000.		2985.
1915					2000.		3722.
1916					3000.		3796.
1917					4000.		4039.
1918			—			—	4698.
1919					3000.	6000.	7308.
1920			—		14000.		13396.
1921					16000.		14144.
1922							24995.—
1923			—		15000.		17676.—
1924			—		8000.	—	16549.
1925			—		10000.—		11384.
1926			—		5000.		8417.
1927							5347.
1928					507.		4968.—
1929			—		1259.		1903.
1930			—		1109.		2309.
1931					639.		1934.
1932			—		—	5000.—	1753.—
1933			—			99.—	1551.—
1934			—		—	—	1552.—[2])
1935		—	—	—		3614. [3])	00.
Ialt:	800.—	3850.	9179.—	10617.—	93114.—	14713.—	—

Tilsammen Kr. 132.273.—

[1]) Overført fra Perioden 1895—1908.
[2]) Driftunderskud Kr. 197.—
[3]) Realisation af Varelager og Inventar.

var i 1927, da Beløbet udgjorde 31,350 Kr. I de senere Aar har Laanene været i betydeligt Aftagende og ligger nu under 10,000 Kr.

Foreningen har i mange Aar, naar Forholdene tillod det, foretaget *Fællesindkøb af Brændsel* med Henblik paa at skaffe Medlemmerne Koks til billigste Priser, idet Bestyrelsen lod indhente Tilbud hos forskellige Firmaer, ofte op mod en halv Snes. Priserne har — alt efter Konjunkturerne — været svingende; i 1913 ses det saaledes, at Prisen for en hl knuste Koks var 1.50 Kr. Foreningen maatte i 1916 selv importere Koks fra Tyskland. Der indkøbtes godt 5000 hl, som leveredes til 187 Medlemmer til en Pris af 2.87 Kr. pr. hl. Hele Leverancen androg omtrent 15.000 Kr. Dyrtiden mærkede man for Alvor i 1917, idet man da maatte betale 8.10 Kr. pr. hl., og i en Række Aar herefter laa Priserne endnu højere. I de senere Aar, hvor alt Brændsel har været rationeret, har Foreningen ikke kunnet foretage Fællesindkøb, men det er Tanken, saasnart Forholdene atter bliver normale, at fortsætte hermed.

Efter Evne og med de Midler, der stod til dens Raadighed, har Foreningen udøvet anden filantropisk Virksomhed eller bidraget med Gaver til Indsamlinger, nationale Formaal og lignende.

I 1909 var Foreningen saaledes repræsenteret ved Formanden i en Komite for Indsamling til Minde om *Prinsesse Marie*. Indsamlingen, der foretoges blandt Marinens Personel, naaede et Beløb af ca. 2500 Kr. Paa et Komitemøde under Forsæde af Viceadmiral *C. F. Wandel,* vedtoges det at stifte et Legat med følgende Navn og Formaal:

Prinsesse Marie's Mindelegat, stiftet af Marinen, til Fordel for Enker efter Mænd, der ved Ulykkestilfælde er omkomne eller tilskadekomne i dens Tjeneste.

Da den under Hendes Majestæt *Dronning Alexandrine's* Protektion nedsatte *„Centralkomite af 1914"* i Oktober s. A. paabegyndte sin Indsamling, rettede Bestyrelsen Henstilling til samtlige *„Ørnen"s* Medlemmer om frivilligt at yde et Ekstrakontingent paa 1 Kr. pr. Maaned. 83 % fulgte denne Anmodning, og da

man ved Udgangen af April 1915 afsluttede Indsamlingen, kunde *„Ørnen"* indbetale 2525 Kr. til Centralkomiteen.

Foreningen skænkede 1000 Kr. til den Indsamling, som i 1919 til *„Det sønderjydske Fond"* iværksattes over hele Landet, ligesom man vedtog at yde Bidrag til Udsmykningen af de danske Krigergrave i Sønderjylland, efterhaanden som denne Landsdel blev tilbagegivet Danmark.

Til Komiteen for *„Tilvejebringelse af Midler til Opførelse af et Monument paa Søhelten Olfert Fischer's Grav"* blev der af Foreningen i 1919 ydet et Tilskud paa 500 Kr. Foreningens Næstformand var Medlem af Komiteen.

Foreningen har iøvrigt ydet følgende andre Bidrag:

1926: 200 Kr. til Veteranerne i Sønderjylland.

1927: 1000 Kr. til „Landeværnet".

1928: 500 Kr. til Oprettelse af et Legat i Anledning af *Hs. kgl. Højhed Prins Valdemar's* 70 Aar Fødselsdag.

1928: 100 Kr. til et Mindesmærke i Marselisborg Mindepark for de i Verdenskrigen faldne Danske.

1929: 500 Kr. (5 Rater à 100 Kr.) til Komiteen for Fregatten *„Jylland"s* Bevarelse.

1930: 100 Kr. til et Mindesmærke for Provst *M. Fenger*.

I en Aarrække skænkede Foreningen hvert Aar til Julen et Beløb til *„Børnenes Kontor"* og til *„Prinsesse Marie's Forening"* samt udsatte en Række Præmier til Flaadens Idrætsstævne og til Dæksofficerernes Idrætsforening. Endvidere har Foreningen i Aarene 1925—28 ydet Tilskud til Dæksofficerselevernes Tennisspil.

Foreningen disponerer over en Del Legater, der hvert Aar uddeles til Medlemmer og Enker.

Disse Legater er:

Kong *Christian den Niendes* Mindelegat.

Krigerfondets Legat.

Skibslæge *H. G. Gerber* og Hustrus Legat.

Admiral *Johan Wilhelm Cornelius Krieger* og Hustru *Anna Sophie Kriegers Mindelegat.*

Direktør, Kammerherre *E. Suensons* Mindelegat.
Professor *Nicolai Seidelin Bøgh* og Hustrus Mindelegat.
St. Calberg og Hustrus Mindelegat.

Desuden har Foreningen Indstillingsret til nedennævnte Legat:
Kommandør *Olivia Rothe*, født *Kirstein*, og tidligere afdøde Ægtefælle, Kommandør *Andreas Bjorn Rothes* Legat.

Som det fremgaar af ovenstaaende har Foreningens filantropiske Virksomhed været særdeles omfattende. Startet med smaa Midler opnaaede man ved Sparsommelighed og gennemført Økonomi at faa sammensparet en Kapital, som nu hovedsagelig er haandlagt til det smukke Formaal, at Formuen, med Undtagelse af de Midler, der hvert Aar tilgaar „Det disponible Fond", kommer Foreningens Enker til Gode.

I Enkeunderstøttelse, Begravelseshjælp og Huslejehjælp er der ialt — siden 1908 – udbetalt over en halv Million Kr., og har Foreningen saaledes bidraget sit til at sprede lidt Solskin ind i Enkernes Tilværelse, saa har man efter Evne ogsaa paa andre Omraader ydet Bidrag i forskellige Øjemed i den Udstrækning, Midlerne rakte til.

Mange har igennem Aarene vist Foreningen Interesse ved at tilstille den Beløb til Uddeling til Medlemmer og Enker ved Juletid. Med særlig Glæde skal nævnes Fru Ingeniør *Augusta Blem* og Fru Grosserer *Sophie Pugh*, som begge i en længere Aarrække har ydet Foreningen betydelige Beløb.

Foreningen vilde gerne fortsat have ydet en Haandsrækning udadtil til de Institutioner, man tidligere betænkte med en Gave, men da der for Tiden ingen Muligheder er for en Forøgelse af Formuen — tværtimod aftager den med en halv Snes Tusinde Kroner pr. Aar — ser Foreningen sig desværre under de nuværende Forhold ikke i Stand til at yde Hjælp udadtil, da Foreningen i første Række maa og skal varetage sine Forpligtelser overfor dens Enker.

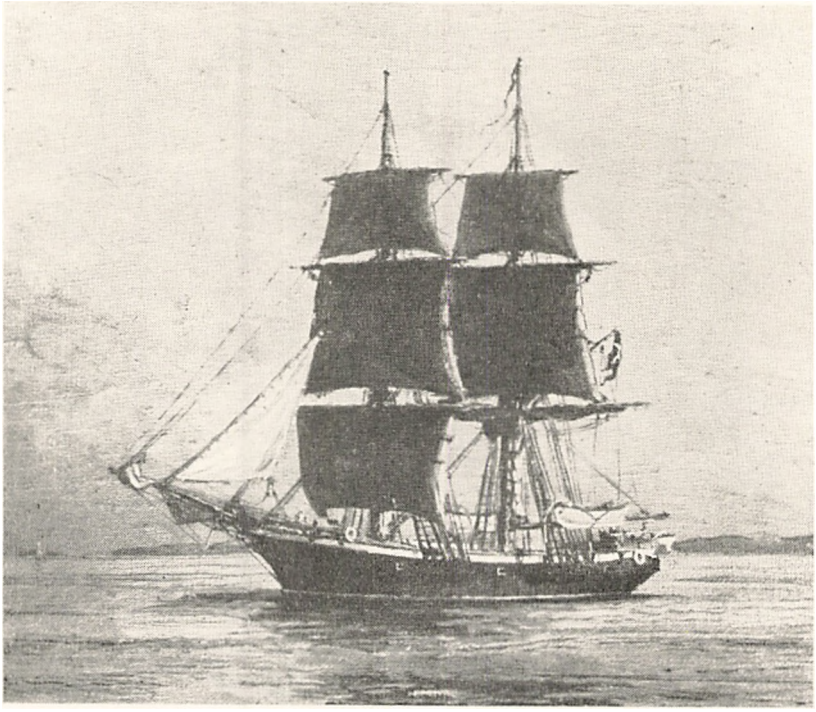

Briggen „Ørnen“
Øvelsesskib for Underofficerseleverne 1881 - 1895.

4. Foreningens faglige og organisationsmæssige Arbejde.

I foranstaaende Beretning for 1883—1908 i Afsnittet „Socialt Arbejde" omtales i store Træk det Arbejde, der fra Foreningens Side er blevet gjort for at forbedre Underofficerernes Kaar, og det hedder bl. a. heri: „— er det saaledes ikke overordentlige Resultater, der er opnaaet, maa det dog erindres, at der paa flere Omraader er gjort et stort og frugtbringende Forarbejde, og det vil nok i Tiden lønne sig og derved stille Sønderofficererne paa den rette Plads paa Samfundsstigen".

Dengang kunde det undertiden synes haabløst at fortsætte Bestræbelserne for at skaffe Underofficererne taalelige Kaar, men Arbejdet viste sig imidlertid ikke at have været forgæves. Nedslaaende var dog den Kendsgerning, at den Sympati og Støtte, man havde ventet fra forskellige Sider, ganske udeblev, og dette var en stor Skuffelse for Underofficererne.

Imidlertid kom Verdenskrigen, og Forholdene herhjemme ændredes i nogen Grad. Indkaldelsen af Sikringsstyrken, de mange Udrustninger af Flaadens Skibe og de i Forbindelse hermed staaende mange Udkommandoer, bragte det dagligdags tilvante saa stærkt i Baggrunden og prægede de nye Tiders Forhold med saa megen Alvor, at alt fagligt og organisationsmæssigt Arbejde indenfor Foreningen ganske naturligt for en Tid maatte glide i Baggrunden, men i de mere end 4 Aar, Sikringsstyrken var indkaldt, syntes Underofficerernes Indsats at have vakt ubetinget Anerkendelse og Paaskønnelse hos Myndighederne, ligesom der tilsyneladende var indtraadt et mere forstaaende Forhold mellem Officerer og Underofficerer indbyrdes.

Tiderne skabte nye Rørelser i de forskellige Befolkningslag, Statstjenestemændene sluttede sig nærmere sammen, og det daværende radikale Ministerium syntes ikke at være helt uvillig til at opfylde nogle af de Krav, der paa dette Tidspunkt blev fremsat, idet de civile Statstjenestemænd havde dannet en Blok, som man var nødsaget til at tage Hensyn til. Et af Tidens store og vigtige Spørgsmaal var blandt andet Gennemførelsen af Tjenestemandsloven af 1919, og ved denne Lejlighed opnaaede Foreningen endelig Forhandlingsretten, velsagtens det mest betydningsfulde Gode i *„Ørnen"s* og Underofficerernes Historie.

I Tiden fra 1908 til 1919 havde Underofficererne dog faaet nogle af deres Ønsker opfyldt, saaledes skal nævnes: Opnaaelse af Søtillæg, Messepenge, Tildeling af Oppassere til Messetjeneste, og Messeforholdene var i det hele taget efterhaanden blevet helt gode. En mere retfærdig Tildeling af Lukaferne i Skibene gennemførtes, Indførelse af mere ensartede og tidssvarende Landlovsbestemmelser, delvis Tilladelse til at bære civil Paaklædning ved Landlov under Udkommando, og endelig opnaaede Repræsentanter for Underofficererne Sæde i de Kommissioner, der nedsattes i 1913—14 og 1917, henholdsvis til Fremsættelse af Lovforslag om Uddannelsesspørgsmaalet og til Revision af Straffelov for Krigsmagten.

I Afsnittet „Foreningen og dens Medlemmer" har man ganske naturligt ikke kunnet undgaa at komme ind paa en Omtale af en Del af *„Ørnen"s* faglige og organisationsmæssige Arbejde fra 1908 til 1932, og man skal derfor i det efterfølgende kun i store Træk skildre de største Begivenheder, nemlig Gennemførelsen af Forsvarslovene af 1909, Lønningsloven af 1919 og i Forbindelse hermed Tjenestemandslovens Vedtagelse, Søværnsordningerne af 1922 og 1932 samt Foreningens Forslag i 1927 til Ændringer i „Lov om Rigets Forsvar".

I 1902 paabegyndte man Udgivelsen af *„Udkiggen"* som Talerør for Søunderofficererne. *„Udkiggen"*, som redigeredes af et civilt Medlem, var *ikke* Medlemsblad for „Ørnen", hvilket gentagne Gange blev betonet. *„Udkiggen"* var ganske naturligt ikke velset hos Myndighederne paa Grund af de mere eller mindre skarpe Artikler, der fremkom deri, og som tilsigtede Opnaaelsen

af en Forbedring af Underofficerernes Kaar, ved Paatale af de mange Forhold, som var til Gene for Underofficererne under Tjenesten saavel om Bord som i Land.

Indenfor Underofficerernes egne Rækker var der stor Meningsforskel om Betimeligheden af at opretholde dette Organ, idet der fra flere Sider blev gjort gældende, at Bladet foraarsagede mere Skade end Gavn; men da man ingen Ret havde til at forhandle med de maritime Myndigheder, ansaa Flertallet af Underofficererne det for paakrævet at bibeholde Bladet som eneste Middel til at oplyse Ministerium, Rigsdagen og Offentligheden om de Spørgsmaal, der laa Underofficererne paa Hjerte.

Ved Sikringsstyrkens Formering i 1914 fandt man det imidlertid formaalstjenligt, paa Grund af de alvorlige Forhold, at standse Udgivelsen af *„Udkiggen"* i nogen Tid. Den 1. Januar 1918 udkom Bladet dog atter, og to Aar senere foretog man den Omordning at udgive *„Udkiggen"* som Medlemsblad for *„Marinens Underofficersforening"* (fra 1923 *„Dæksofficersforeningen"*), indtil det i 1932 blev vedtaget at indstille Udgivelsen.

Forsvarskommissionens Betænkning var omsider i 1908—09 kommen til Behandling i Rigsdagen, og under Debatten om Værnenes fremtidige Ordning gik Bølgerne undertiden højt, idet Meningerne indenfor de forskellige Partier var stærkt divergerende. Foreningens daværende Formand, Overkanoner *Joh. Fr. Jensen,* var i denne Periode meget aktiv, især i Spørgsmaalet om at opnaa en bedre og mere fyldig Underofficersuddannelse. En tilfredsstillende Løsning af dette for Standen saa vitale Spørgsmaal satte han i første Række, og han gjorde baade i Skrift og Tale med megen Saglighed de politiske Ordførere opmærksom paa, i hvilken Retning Underofficerernes Ønsker gik.

I November 1908 skrev han bl. a. følgende i *„Udkiggen"*:

> „Underofficererne har Gang paa Gang og Aar efter Aar hævdet, at en bedre elementær Uddannelse var nødvendig, hvis de med fornøden Kraft skulde kunne tage den Opgave op, der var stillet dem.

Flaadens tilforordnede Officerer har desuagtet ment, at mindre Uddannelse end den nuværende er tilstrækkelig.

Det Spørgsmaal, der nu paatrænger sig og kræver Svar er da dette: Er det Grundlag, hvorpaa Underofficersstanden har rejst denne Bevægelse, som har Rod i hver enkelt Underofficer Landet over, af saa løs Beskaffenhed, at det uden videre Modstand lader sig udrydde, eller er det af en saadan Art, at Underofficererne kan paakræve Støtte hos Landets Befolkning i deres Bestræbelser for at faa deres Krav gennemført?

Det er uimodsigeligt, at den værnepligtige Ungdom indtager et mere fremskredent Standpunkt i elementær Dannelse og Kundskaber end i 1867, da den nuværende Underofficersuddannelse blev fastsat.

Det er lige saa rigtigt, at det Selvstyreprincip, der i de sidste 50 Aar har udviklet sig i Befolkningen, har bibragt denne Sans for at komme til Bunds i ethvert Forhold, den tvinges til at tage Stilling til, og underkaste dette en kritisk Undersøgelse.

Naar man nu endvidere ser hen til, at der i Befolkningen vaagner en Erkendelse af, at der maa sættes et Arbejde ind paa at udvikle vor Nationalfølelse, at der arbejdes med stor Kraft paa at opvække og øge Forsvarsviljen i vort Folk, hvor kan det da være, at naar en hel Stand i Landet — det store Flertal af Landets militære Befalingsmænd, de ca. 2500 Underofficerer, aabent og ærligt erklærer det for en absolut Nødvendighed, at Underofficererne bibringes en bedre elementær Uddannelse, for at de bedre kan varetage deres Opgave som Lærere for Landets værnepligtige Ungdom, at dette Krav da afvises?

Det simple Krav, som Underofficererne stiller med Hensyn til deres elementære Uddannelse er, at ingen maa kunne udnævnes til fast Underofficer, uden at være i Besiddelse af en saadan Sum af Kundskaber, at den omtrentlig kan sættes lig med Fordringerne ved almindelig Forberedelseseksamen.

Hvorfor dette Krav ikke imødekommes, forstaar jeg ikke.

Udgifterne vilde næppe være uoverkommelige, i Stedet foreslaas at gaa den modsatte Vej af den, Underofficererne ønsker og erklærer for en Nødvendighed.

Flaadens Tilforordnede har afgivet deres Skøn over dette Forhold, og dette kan ikke ændres.

En hel anden Sag er det, om det ikke skulde kunne lykkes Underofficererne ved enkeltvis at udfolde et energisk Arbejde, at formaa de politiske Partier til at ændre deres Syn paa dette Forhold.

Det er første Gang i vort Forsvars Historie, at Underofficererne søger at faa nogen Indflydelse paa, hvorledes deres Forhold skal ordnes.

Hidtil har vi været afskaaret fra frit at sige vor Mening, men efter at der nu er givet ministeriel Tilladelse til, at enhver Befalingsmand har Lov til at udtale sig om Sager vedrørende vort Forsvars forestaaende Ordning, forekommer det mig, at vi ikke alene skal benytte denne Tilladelse, men at vi simpelthen har en alvorlig Pligt til at udtale vor Mening, naar vi derved kan bidrage til en heldig Løsning af denne vigtige Sag".

Imidlertid blev Uddannelsesspørgsmaalet ikke løst i denne Omgang. Forsvarslovene *skulde* gennemføres i Løbet af 1909, og Politikerne ønskede ikke at sinke Gennemførelsen heraf ved fortsat Lovtrækkeri om Uddannelsesproblemerne. Skoleplaner, Timeplaner o. s. v. blev derfor overladt til Ministeriets Afgørelse: Lovgivningsmagten tog sig saaledes Sagen alt for let.

Det er ikke uden Interesse at citere, hvad Venstrereformpartiets Ordfører udtalte ved Lovforslagets 2. Behandling:

„Hvad angaar en bedre Uddannelse af Hærens og Flaadens Underofficerer, af Befalingsmændene i det hele taget, hedder det i Betænkningen, at det maa henstaa til senere Overvejelse og Afgørelse. Og netop, fordi det er et vigtigt Spørgsmaal, tror jeg, at det er bedst tjent med at finde sin Løsning under roligere Forhold, hvor vi kan forhandle om hele det militære Spørgsmaal. Det har overordentlig stor Betydning at faa saa gode Befalingsmænd, baade overordnede og underordnede, som muligt. Og ikke mindst lægger jeg Vægt paa, at

de forstaar at omgaas Ungdommen, have pædagogisk Indsigt, foruden de fornødne militære Kundskaber, men alt dette tror jeg bedst lader sig overveje under roligere Forhold, og det vil sikkert være bedst at tage hele Skole- og Uddannelsesspørgsmaalet op som Genstand for en særlig Lov".

Det bestemtes derfor, at inden Udløbet af 1914 skulde der forelægges Rigsdagen Forslag til Lov om Uddannelse af Søværnets Befalingsmænd og Menige af Søværnets faste Stamme.

Hvad der dog især vakte Underofficerernes Mishag, var Lovens Bestemmelse om Oprettelsen af en Stamme af faste Menige ved Artillerikorpset og ved Matros- og Søminekorpset med den deraf følgende Ændring af Underofficerernes Rekrutering. I Bemærkningerne til Lovforslaget hed det: — — „at man opnaar gennem de faste Menige at kunne formindske Underofficerernes Antal og er i Stand til at anvende disse paa en Maade, der bedre svarer til deres Uddannelse og derved tillige højne deres Stilling".

Det sidste lød meget smigrende, men man havde nu i Underofficerskredse den Opfattelse, at hele dette Forsøg vilde mislykkes. „*Udkiggen*" indeholdt mange Artikler desangaaende og advarede stærkt imod dette Forsøg paa Rekrutering af Underofficerer, og denne Opfattelse viste sig ogsaa at være rigtig.

Lønningslovene af 1908 brød som bekendt med det hidtil fulgte Princip: Alderstillæg uden Hensyn til Graden og i Stedet for indførtes det ganske uretfærdige: Tillæg kun *indenfor* Graden. Derved kom de aldeles tilfældige Avancementsforhold indenfor de forskellige Korps til at virke som en uforskyldt økonomisk Stilstand for nogle ældre, veltjente Underofficerer, og i andre Korps som en uretfærdig Fremgang for forholdsvis unge Kolleger.

Ganske vist havde Ministeriet ved Lønningslovenes Fremsættelse søgt at sidestille de forskellige Klasser af Søværnets Personel med tilsvarende Klasser indenfor Civiletaterne, for derved at tilvejebringe en ønkelig økonomisk Ligevægt mellem det la-

vere lønnede Personel af Militæretaterne og de civile Etater, men dette ændrede ikke den Kendsgerning, at Underofficerernes Lønninger *var* for smaa. Saaledes var Lønningerne for de 3 Grader for Underofficerer af 1. Kl. henholdsvis 1200—1500, 1620—1860 og 1980—2220 Kr.

Ved Gennemførelsen af den nye Forsvarsordning havde man ventet en Revision af hele Lønspørgsmaalet, men her blev man sørgeligt skuffet. Lønningsloven blev af Politikerne — til Uheld for Underofficererne — paa en uforstaaelig Maade koblet sammen med den saa meget omtalte Diskussion om Landbefæstningen, bombefaste Kasematter o. l. Kun ved Beregningen af Alderstillæg for Underofficerer af 1. Kl. 2. Grad opnaaedes en Ændring til det bedre.

Joh. Fr. Jensen havde i hele sin Indstilling ganske rigtigt stillet sig klart, at en Lønforhøjelse kun kunde opnaas gennem en bedre Uddannelse af Underofficererne, derfor førte han i sin Kamp for Standen Uddannelsesspørgsmaalet frem i første Række under hele Debatten om Forsvarslovene. Slaget var ganske vist tabt i denne Omgang, men Arbejdet havde ikke været forgæves, man havde endnu Lovens Løfte og Paabud om — indenfor de kommende 5 Aar — en Genoptagelse af Befalingsmændenes Uddannelse og her haabe paa et bedre Udfald.

I 1913 nedsattes en ny Kommission til Undersøgelse af Uddannelsesspørgsmaalet og her var Underofficererne repræsenteret ved 3 tilforordnede; men Aaret efter udbrød Verdenskrigen, der blev andet at tænke paa, og Kommissionen kom ikke i Arbejde. Dette betød dog ikke, at Underofficerernes Repræsentanter laa paa den lade Side. Der blev trods vanskelige Forhold ved Udkommandoer o. l. udarbejdet Forslag til Underofficersskolens Fortsættelse og dermed Bortfald af den i Søværnsordningen af 1909 nævnte „*Skibsdrengeskole*" — en to-aarig Forskole for faste Menige — og Rekrutering af Underofficerer fra de faste Meniges Stamme, samt Forslag om Afskaffelsen af den af det langt overvejende Flertal af Underofficererne ikke ønskede Løjtnantsstilling.

Forslaget indeholdt en i store Træk udarbejdet Undervisningsplan med større Krav til almene Skolekundskaber ved Antagel-

sen, forbedret Undervisning i Sprog, Navigation og Maskinlære, og Fordring om, at Afgangseksamen fra Skolen skulde have Gyldighed -- ligesom Tilfældet var for Kadetskolens Vedkommende -- som henholdsvis Styrmands- og Maskinmestereksamen.

Der blev forhandlet mange Gange i Marineministeriet om dette Forslag, som fra enkelte Sider blev modtaget med Forstaaelse, men Flaadens øverste Chef, der dog ikke personlig deltog i Forhandlingerne, men hvis kolde Haand stadig følte, satte sig bestemt imod bl. a. Afslutningseksamens Gyldighed, men man var dog naaet saa langt i Forhandlingerne, at Værftschefen i sit Forslag resolut havde brudt med Ordningen af 1909, saaledes at Underofficerernes Rekrutering fra den værnepligtige, hvervede Stamme skulde ophøre og den gamle seksaarige Elevskole videreføres.

Under Forhandlingerne blev der fra Marineministeriets Side (Direktøren for Marineministeriet) fremsat et Forslag om, at der som Slutstilling skulde oprettes en Stilling som Dæksofficer for den ældste Halvdel af Underofficerer af 1. Kl. 1. Grad, men til Gengæld skulde 3. Grad ligesom Underofficerer af II Kl. bære rund Hue og blaa Skjorte med Distinktioner paa Overærmet, -- et Forslag, som Underofficerernes Repræsentanter dog pure afslog.

Som tidligere anført i Afsnittet „Foreningen og dens Medlemmer" nedsatte Foreningen i 1917 et Udvalg bestaaende af 9 Medlemmer, der skulde følge og varetage Soværnets Underofficerer og ligestilledes, samt Kvartermænds, Formænds og Værftsformænds Interesser i Anledning af det i Folketinget den 12. Juli s. A. fremsatte Forslag om Nedsættelse af en Lønningskommission. Endvidere blev det ved Afstemning blandt Medlemmerne vedtaget at indmelde Foreningen i *„Fællesrepræsentationen for offentlig ansatte Tjenestemænd i Danmark"*, idet man ansaa det for formaalstjenligt at blive optaget i denne næsten alle Tjenestemænd omfattende Organisation, da Underofficererne jo ikke havde Adgang til at søge direkte Forhandling om en Forbedring af deres økonomiske Kaar, og man skønnede, at dette muligvis lettere kunde opnaas gennem Fællesrepræsentationen.

Efterretningen om Lønningskommissionens Nedsættelse blev hilst med Glæde og store Forventninger af Underofficererne. Vel var Militærelaterne ikke repræsenteret i Kommissionen, men man haabede, at der, ligesom for Civilelaternes Vedkommende, vilde blive givet dem Lejlighed til at fremsætte deres Ønsker, saaledes at det derigennem skulde lykkes at hæve Underofficersstanden op paa den sociale Plads i Samfundet, hvor de som Lærere og Vejledere for Landets værnepligtige Ungdom rettelig hørte hjemme.

Det Princip, Foreningens Lønningsudvalg arbejdede efter og vilde slaa til Lyd for, var: *Løn efter Tjenestealder.*

I Løbet af Foraaret 1918 havde Lønningsudvalgets Formand, Baadsmand *C. Borrild* og Kanoner *P. Jensen* Foretræde for Lønningskommissionen for at fremsætte de Ønsker, Marinens Underofficerer nærede med Hensyn til en kommende Lønreform. Maskinisterne var udtraadt af Udvalget, da de blev repræsenteret af Maskinmesterforeningen, og mange udmeldte sig af *„Ørnen"*. Kvartermænd og Formænd ønskede ikke, at *„Ørnen"* talte paa deres Vegne, da de ventede at blive civile og lønnet som Arbejdsledere i Privatindustrien. Efter at Repræsentanterne havde fremsat Underofficerernes Anskuelser og Ønsker, afleverede de følgende skriftlige Indlæg til Kommissionen:

„Vore Overvejelser af, hvor Underofficererne rettelig bør placeres, sammenlignet med andre Tjenestemænd, har ført til, at vi finder, at vor Uddannelse og hele Virksomhed nærmest sidestiller os med Lærerstanden. Vort ganske specielle Hverv som militære Ledere gør det umuligt for os at finde nogen anden Sammenligning, der nogenlunde svarer til Virkeligheden. Det er en Kendsgerning, at Underofficererne bestrider Værnenes detaillerede Lærervirksomhed, der ikke er blot og bar militær, men ogsaa hyppigt strejfer ind paa Omraader, der danner en naturlig Fortsættelse af Skolelærernes Virksomhed, saavel med Hensyn til de i Livet saa uundværlige Egenskaber som Præcision, Orden og Pligtfølelse. Desuden har Underofficererne igennem Aarene gjort en Indsats i Bestræbelserne for Ungdommens fysiske Opdragelse ved at virke som Lærere i Idræts- og Gymnastikforeninger, og endelig har adskillige Underofficerer, saavel

før som efter deres Afgang fra militær Tjeneste, virket som Gymnastiklærere i Folkeskoler m. fl.

Vor Gerning har altsaa adskillige Berøringspunkter med Lærernes, men hertil kommer, at Underofficeren stilles overfor voksne, ofte selvstændigt tænkende Mennesker, hvor det er hans Opgave at hævde sig som Lærer.

Disse Betragtninger har alle ført til, at vi tillader os at henstille til Kommissionens Overvejelse og Afgørelse, at Underofficererne i økonomisk Henseende placeres *lige med Folkeskolens Lærere.*

Det Lønprincip, hvorefter Marinens Underofficerer kunde ønske at blive lønnet, falder ogsaa sammen med det, hvorefter Lærerstanden lønnes, nemlig saaledes, at Begyndelseslønnen, der gives ved Ansættelsen, gennem et Antal Aar forøges med Alderstillæg, indtil Slutlønnen — efter et Aaremaal som for andre Statstjenestemænd — er naaet.

Naar Underofficererne fremsætter Ønsket om dette Lønprincip, er det, fordi den nugældende Lønningslov, der hviler paa Princippet: „Løn efter Grad — altsaa efter Avancement", virker højst uensartet og uretfærdigt indenfor den samme Stand, idet de forholdsvis faa Underofficerer i Marinen er delt i flere, hvert for sig avancerende Korps, og da Afgangen i disse er højst forskellig, er den Alder, i hvilken en Underofficer naar Slutlønnen indenfor sin Stand — hvis han da overhovedet naar den — ganske afhængig af Tilfældigheder og Forhold, paa hvilke han selv ingen Indflydelse har.

Et saadant Lønprincip, der virker efter rene Tilfældigheder, og som ene og alene er et Konjunkturspørgsmaal, ønsker Underofficererne ikke at beholde. Vi mener, at da vi alle hører til samme Stand, har gennemgaaet den samme Skole og faaet samme Uddannelse til at forrette Underofficersgerningen, bør vi ogsaa alle, saalænge vi er Underofficerer, staa i een Lønklasse ligesom Lærerne.

Der kunde anføres endnu flere Grunde til Gunst for Princippet: „Løn efter Tjenestealder", men ovenstaaende er formentlig tilstrækkeligt. Vi skal derfor til Slut kun tillade os at henstille til den ærede Kommission, at den Lønforbedring, der tildeles

Underofficererne, *ikke* fordeles efter det nugældende Princip, thi hvis den bliver det, vil Slutlønnen paa Grund af uensartede og rent tilfældige Avancementsforhold i en længere Aarrække kun komme enkelte Personer til Gode, hvorimod den vil gavne hele Standen, saafremt Kommissionen opfylder Underofficerernes Ønske: „Løn efter Tjenestealder"."

Ved Lønningslovenes Vedtagelse i Efteraaret 1919 var det en Skuffelse, at hverken Marineministeriet eller Lønningskommissionen havde taget Hensyn til Underofficerernes Ønske om *Løn efter Tjenestealder,* i Virkeligheden den eneste regulære Ordning, der kunde bøde paa svigtende Avancementsmuligheder. Ganske vist var Slutlønningerne steget med 33 %, hvortil kom Tildelingen af Dyrtids-, Konjunktur- og Stedtillæg, og dette var en betydelig Forbedring af Lønningerne. Endvidere blev Søtillægget forhøjet til en Fjerdedel af Lønningen og Messepengene sat op til 1 Kr. pr. Dag, men alligevel var den retfærdige Ordning endnu ikke opnaaet.

Helt tilbage fra Foreningens Stiftelse har Underofficererne haft den Overbevisning, at kun ved at løfte i Flok kunde Kaarene forbedres, — Enighed og Sammenhold var derfor det, som skulde give Kravene Vægt. Underofficererne maatte dog dengang gaa stille med Dørene. Man tillod ikke militære Foreninger at have nogen Mening endsige stille Krav, men efterhaanden voksede Oppositionstrangen, thi det var en Kendsgerning, at der ved Henvendelse til Myndighederne opnaaedes intet eller kun lidet i Retning af at faa Lempelser eller selv de mest beskedne Ønsker opfyldt.

Verdenskrigen virkede imidlertid revolutionerende paa mange Maader, og Politikerne blev nu efterhaanden klar over, at saavel de militære Tjenestemænd som de civile i Militæretaterne ikke vedblivende burde forholdes den Ret — Forhandlingsretten — som allerede var tilstaaet de 4 store Civiletater. Det var ikke klogt, — ejheller retfærdigt af Myndighederne vedblivende at lade haant om dette Tidens Løsen; man burde forstaa, at der til en Kontrakt hører to Parter. Den Magt, en militær Admini-

stration har i Hænde, fører meget ofte til Vilkaarlighed og Uensartethed, som skaber Uvilje og Utilfredshed nedefter.

At Disciplinen skulde have lidt noget Afbræk ved, at man f. Eks. 20 Aar tidligere havde givet Underofficererne Forhandlingsret, vil næppe nogen militær Autoritet med et blot nogenlunde moderne Synspunkt paastaa, — man vilde maaske svare, at Tiderne *var* anderledes dengang. Og dog, — med lidt god Vilje og Forstaaelse kunde mange Ting have været ordnet administrativt, men desværre krævede hele den militære Indstilling, at hvad den lavere Myndighed ikke kunde anbefale, vilde den højere Autoritet ikke tilstaa — og omvendt.

Forholdet var imidlertid det, at Underofficererne trods deres udprægede Loyalitet overfor de afgørende Myndigheder ikke mødte Forstaaelse hos disse. Ordet „Underofficers-Utilfredshed" var blevet et Slagord; og hvad gik saa Kravene ud paa? De var kun i al Beskedenhed, at Underofficererne maatte blive placeret og behandlet, som de var berettiget til i Følge deres Stilling, som Lærere og Vejledere for den værnepligtige Ungdom.

Underofficerernes Livsvilkaar forbedredes af denne Grund kun langtsomt — og efter en lang og trælsom Kamp.

Det vakte derfor udelt Glæde og Tilfredshed hos Underofficererne, at Lønningskommissionens Betænkning, som fremkom i 1919, gav *alle* Statstjenestemænd Organisations- og Forhandlingsret, saaledes at de kunde træde i Forhandling med den paagældende Styrelse om ethvert fagligt, ikke teknisk Spørgsmaal vedrørende Organisationen eller Grupper indenfor denne, samt vedrørende Enkeltmand, dog ikke om Enkeltmands Udnævnelse eller Afskedigelse.

Endvidere skulde Organisationen have tilsendt Forslag til Ændringer i Love, Regulativer og almindelige Instrukser, som vilde medføre Forandringer i bestaaende Lønningsregler, den bestaaende Arbejdstid o. l. til Drøftelse.

Dette var et betydeligt Skridt fremad og gav Haab om Mulighed for videre Fremgang.

„*Marinens Underofficersforening*" blev anerkendt som Hovedorganisation og dermed forhandlingsberettiget, men forinden maatte derfor dens Love undergaa en Del Ændringer og Tilføj-

elser, hvorom er redegjort i Afsnittet *„Foreningen og dens Medlemmer"*.

Vel var Opnaaelsen af Forhandlingsretten et positivt Gode, man behøvede nu ikke længere at gaa „Køkkentrappevejen", da Organisationen til enhver Tid mundtlig eller skriftlig kunde fremføre rimelige Tjenestespørgsmaal overfor Ministeriet, men Resultatet af disse Henvendelser blev naturligvis ikke altid som ventet af Underofficererne.

Det er imidlertid ikke ualmindeligt, at der, hvor to Parter forhandler, opstaar en Del Lovtrækkeri eller Gnidning om det foreliggende Spørgsmaal, men saafremt der ikke ved en forhandlingsvenlig Drøftelse opnaas en for begge Parter tilfredsstillende Løsning, bliver Afgørelsen i hvert Fald altid saadan, som den paagældende Myndighed vil have den. Militære Organisationer er noget anderledes stillet i Forholdet overfor deres Foresatte end Tilfældet er f. Eks. i Civiletaterne, og heraf følger, at Maaden, hvorpaa der forhandles, næppe kan sammenlignes. I alle Tilfælde er Udfaldet for en stor Del afhængig af, hvem der forhandler, og hvorledes det bliver gjort.

Alene Bevidstheden om Organisationens Ret til Forhandling var en personlig Tilfredsstillelse for de tjenstgørende Underofficerer, men den vakte ogsaa udelt Glæde blandt Foreningens ældste Medlemmer, der allerede i deres Ungdom havde arbejdet for at faa blot de mest beskedne Krav opfyldt. De havde ført en bitter og trælsom Kamp for lidt efter lidt at naa nogle af deres Ønskers Maal, men havde aldrig tvivlet eller tabt Troen paa, at der maatte oprinde lysere Tider for Underofficersstanden.

Den i 1919 nedsatte *„Kommission til Undersøgelse og Overvejelse af Hærens og Flaadens fremtidige Ordning"* havde følgende Opgave:

1) at tilvejebringe en samlet Redegørelse for, hvorledes Forsvarsordningen af 1909 var anvendt og virkede under Krigen, hvorledes Udgifterne derved var fremkommet, og hvor meget de havde andraget samlet og i det enkelte, hvilke Grunde der havde været afgørende for Regeringen til de af denne foretagne overordentlige Foranstaltninger, og hvor-

ledes man havde afviklet og fremdeles agtede at afvikle disse Foranstaltninger,

2) at udrede en samlet Plan til Hærens og Flaadens Ordning i Fremtiden, hvorved der maatte tages særligt Hensyn til, at Ordningen passede til Danmarks Stilling til de øvrige Stater.

Resultatet af denne Kommissions Arbejde maatte af Underofficererne imødeses med den største Interesse. Med et lille Flertal i Folketinget blev Søværnsloven vedtaget og traadte i Kraft den 7. August 1922.

I Bemærkningerne til Kommissionens Lovforslag hed det bl. a.:

„Den Tjeneste, der hidtil har paahvilet Underofficerer og ligestillede, der om Bord og i Land har været ansat i mere betroede Stillinger, paaregnes efter Lovforslaget udført af Dæksofficerer og ligestillede. Man har ved Indførelsen af denne nye Klasse nærmest taget sit Forbillede fra, hvad der i saa Henseende findes i de fleste udenlandske Mariner, og formener, at der herigennem tilvejebringes en Ordning, der er i Overensstemmelse med Tidens og Tjenestens Krav. Dæksofficerer og de hermed ligestillede indordnes med Søofficerer i den militære Rækkefølge efter lignende Regler som Hærens Officianter".

I denne Forbindelse skal det nævnes, at Udtrykket: „Marinens Underklasser", et Udtryk, som efterhaanden heller ikke var velset hos Politikerne, ved denne Lejlighed afskaffedes.

Som tidligere nævnt var Foreningens daværende Formand, Baadsmand *C. Borrild,* tilforordnet Medlem af Kommissionen, indtil hans Udnævnelse til Mester ved Orlogsværftet forelaa, da han afløstes af Kanoner *Rudolf Schou.*

Underofficerernes Overgang til Dæksofficerernes Virkeomraade kunde opfattes som en direkte Højnelse af den mere betroede og betydningsfulde Underofficerstjeneste, og man maatte i Almindelighed hilse denne Ændring med Glæde, selvom man ganske naturligt i Begyndelsen maatte tage et vist Forbehold, idet man ikke havde nogen Erfaring for, hvorledes Systemet vilde virke. Underofficererne var imidlertid indstillet paa, at Indførelsen af den nye Ordning ikke var velset, og man maatte saaledes ikke forvente Velvilje ovenfra. Det var tillige mærkbart, at kun

et Mindretal af Søofficererne nærede Sympati for Dæksofficersinstitutionen, ja, man havde endog hørt fremsat en Udtalelse om, at den nye Ordning ikke vilde vare i 10 Aar.

Dette viste sig desværre altsammen at være rigtigt, og det var forsaavidt uforstaaeligt, da Dæksofficererne i Realiteten skulde udføre deres hidtidige Tjeneste, og de tilforordnede Underofficerer af begge Værn i Kommissionen havde paa et vist Tidspunkt, hvor Politikerne ønskede langt videregaaende Reformer, vist klog Tilbageholdenhed og stadig hævdet, at man f. Eks. ikke ønskede at indgaa i Officersmesserne eller paa anden Maade træde ind paa Officerernes Enemærker. Uviljen maatte saaledes hovedsageligt søges i Uniformsspørgsmaalet, idet Distinktionerne kom til at ligne Søofficerernes for meget.

Lige saavel som Underofficerernes Styrke laa i et indgaaende og grundigt Kendskab, baade teoretisk og praktisk, til Detailtjenestens yderst vigtige Omraade, maatte Dæksofficerernes Styrke ogsaa findes her. Det Synspunkt maatte ikke fraviges, at den Stand, som i sin omfattende og stadig mere specialiserede Tjeneste bevarer en høj Standard med Hensyn til Kundskab om og Indsigt i den mangeartede Tjeneste, altid maatte være en vigtig, ja formentlig uundværlig Faktor i Marinen. De reelle Forpligtelser, som direkte fulgte med Stillingerne, maatte man ikke være i Tvivl om, og Dæksofficererne forstod da ogsaa fuldt ud, at de, uden Forsøg paa at tilegne sig nogensomhelst unødvendig eller forloren ydre Glans, maatte tilstræbe at være Officerer i dette Ords bedste Betydning.

De første Gnidninger opstod allerede i Efteraaret 1922 ved Forhandlingerne om Distinktionerne for de forskellige Grader, men det var især Udsendelsen af Udkastet til Ændringer af Uniformsreglementet med Bestemmelsen om Indførelse af Tjenestegrensfarve for alle Marinens Befalingsmænd o. l. — med Undtagelse af Søofficerer — i Distinktioner, paa Epauletter o. s. v., som satte Sindene i Bevægelse og gav Anledning til Fremsendelsen af følgende Skrivelse fra Foreningen til Marineministeriet:

„I Anledning af, at det i „Udkast til Ændringer i Uniformsbestemmelserne for de fremtidige Dæksofficerer og Dæksofficersassistenter" er bestemt, at der for disse skal reglementeres en Tje-

nestegrensfarve af mellemblaa Udseende, som skal bæres i Distinktionerne m. m., tillader man sig herved paa Foreningens Vegne at henlede Opmærksomheden paa, at der blandt de Underofficerer, som forventer at skulle overgaa til Stillingerne som Dæksofficerer og Dæksofficersassistenter, er et meget udpræget Ønske fremme om, at dette Kendingsmærke — specielt i Distinktioner og paa Kasket — maa udgaa af Udkastet.

Dette Ønske er i det væsentlige baseret paa følgende: Saalænge Underofficererne i vor Marine har baaret de nu reglementerede Uniformer og Distinktioner (gule Sparrer) har det særlige Kendetegn været Korpsemblemet.

I det ved kgl. Resolution af 14. Oktober 1909 stadfæstede Uniformsreglement for Søværnet er Underofficerernes Korpsfarve angivet som mørkeblaa (Uniformens Farve), og Søofficerernes som ponceaurød, men det har ingensinde derfor for nogen af de to Klasser Befalingsmænd været reglementeret, at Korpsfarven skulde bæres i Distinktionerne eller paa Kasketten. Dette har ganske naturligt ført til, at Marinens egentlige, militære Befalingsmænd (Officerer og Underofficerer) er særlig kendetegnede som saadanne derved, at de ingen Korpsfarve bærer.

Naar det nu paatænkes at reglementere en Tjenestegrensfarve, baaret synlig i Distinktionerne, for de fremtidige Dæksofficerer og Dæksofficersassistenter, forekommer det os, at ovennævnte Forhold: At egentlige, militære Befalingsmænd ingen Korpsfarve bærer, forrykkes uden paaviselig Grund, og at dette har til Følge, at Dæksofficerer og Dæksofficersassistenter Tid efter anden kan blive betraglet som værende „ligestillede" med Befalingsmænd, i Stedet for, hvad der maa anses for baade naturligt og *nødvendigt* for Tjenesten, egentlige, militære Befalingsmænd.

Man tillader sig endvidere at pege paa, at de „rene" Snore for Underofficerernes Vedkommende har aarhundredgammel Tradition, idet de nu benyttede gule Sparrer blev reglementerede i 1812, i hvilket Aar Underofficererne for første Gang bar Distinktionssnore. Et saa gammelt, hævdvundet Princip med saa dyb Rod i Underofficerernes Historie, vil disse meget nødigt forlade, og da Underofficerernes Tjeneste fortsættes i Dæksofficers-Stillingerne, kan de ikke se Nødvendigheden af et saadant Skridt.

Da Sagen, som foran fremstillet, er af stor Betydning for Underofficererne, skal man herved tillade sig at andrage om, at Bestemmelsen om den mellemblaa Tjenestegrensfarve for Dæksofficerer og Dæksofficersassistenter maa udgaa af Uniformsbestemmelserne, subsidiært at Farven kun bibeholdes med Hensyn til Epauletter og Epauletstropper.

Forsaavidt Ministeriet ikke skulde ville imødekomme Underofficererne med Hensyn til ovennævnte Andragende, tillader man sig i Henhold til Tjenestemandslovens § 24 og § 2, 3. Stk. i Marineministeriets *„Regler for Forhandling mellem Søværnets Myndigheder og Tjenestemænd, ansatte under Søværnet"*, at anmode om en Forhandling".

Ca. 4 Uger senere modtog Formanden telefonisk Meddelelse om, at den ansøgte Forhandling kunde finde Sted med 2 Repræsentanter. Direktøren for Marineministeriet gentog sine tidligere fremsatte Udtalelser om, at det havde været nødvendigt fra Ministeriets Side overfor Rigsdagen at fremdrage, — som Motiv for Underofficerernes Overgang til de nye Stillinger, — at de i disse — paa Grund af de komplicerede Kampvaabens Udvikling — i Fremtidsordningen *vilde blive benyttet som Teknikere,* og som Følge heraf vilde det ikke kunne undgaas, at Dæksofficerer og Dæksofficersassistenter som andre Teknikere fik deres særlige Kendetegn som saadanne gennem Tjenestegrensfarven.

Foreningens Formand henholdt sig til de Motiver, der var fremsat i Foreningens Skrivelse for at undgaa Tjenestegrensfarven og udtalte endvidere, at det ikke stod Underofficererne klart, at et saadant Kendingsmærke var nødvendigt, dels paa Grund af Tjenestegrens-Emblemets Bevarelse, men ogsaa fordi det tydeligt var præciseret i Bemærkningerne i Søværnslovforslaget, at de forskellige Tjenester, som udførtes af Underofficererne, i en Fremtidsordning vilde blive paalagt Dæksofficererne. At der til disse Tjenester muligvis efterhaanden vil blive tillagt andre, var efter Underofficerernes Anskuelse ikke fornøden Aarsag til Indførelsen af Tjenestegrensfarven.

Da der imidlertid ikke fra Ministeriets Side vilde kunne ventes nogen Imødekommenhed, henstilledes det, at Sagen ikke endelig

afgjordes, før Repræsentanterne havde forelagt Spørgsmaalet for Underofficererne.

Efter et Møde med disse enedes man om at akceptere Ministeriets Afgørelse.

Naar Spørgsmaalet om Tjenestegrensfarven er beskrevet saa indgaaende, skyldes det, at man gerne har villet belyse de Begyndelsesvanskeligheder, som Dæksofficererne mødte, og som fortsattes i en Række Aar. Det varslede ikke godt for rolige og tilfredsstillende Fremtidsvilkaar, og det maa tilføjes, at Forholdet mellem Søofficerer og Dæksofficerer desværre aldrig blev, som det skulde være.

Man erindrer saaledes de højst mærkelige, reducerede Landlovsbestemmelser for Dæksofficerer i enkelte Skibe paa Togt, indtil Ministeriet greb ind i Sagen. Man forstod ogsaa Motiverne, da man blev stillet overfor den Kendsgerning, at Dæksofficererne efterhaanden udkommanderedes i et stadig aftagende Antal og blev erstattede af midlertidige Befalingsmænd, ja, man overgik efterhaanden til helt at udelukke Dæksofficererne fra Udkommandoer med Flaadens Nybygninger, fordi der i Apteringsplanerne ikke fandtes Messer for denne Kategori af Befalingsmænd.

Foruden at dette rent økonomisk var et Tab for Dæksofficererne, var en saadan Fremgangsmaade ganske imod Lovens Aand og stridende mod de Principper og Hensigter, der var grundlæggende fra Folkerepræsentanternes Side, forsaavidt som Udsendelsen af Flaadens Skibe paa Togt ikke alene tager Sigte paa det værnepligtige Mandskabs Uddannelse, men ogsaa paa *alle* Befalingsmænds Dygtiggørelse og Indsigt i Vaabnenes Betjening.

Alt dette var lidet opmuntrende, og det kunde ikke undgaa Dæksofficerernes Opmærksomhed, at der saaledes fra en Del af Søofficerernes Side vedligeholdtes en vis Modvilje imod Standen. Den Fordragelighed, den gensidige Agtelse og Erkendelse af hinandens Værd og Berettigelse som Stand, som tidligere i nogen Grad havde præget vor Marines Befalingsmandsklasser, savnedes i høj Grad i Perioden 1923—32.

Efter at det socialdemokratiske Ministerium i 1924 havde overtaget Regeringen, fremkom der, som tidligere omtalt, adskillige

Forslag om Afrustning, Oprettelse af et Søpoliti o. l., men alle disse Forslag led en krank Skæbne og drev over som Skyer paa en Uvejrshimmel.

Dæksofficererne lod dog ikke alt dette gaa upaaagtet hen; de havde en Anelse om, hvor det bar hen, og det var bedst i Stilhed at forberede sig paa alle Eventualiteter. Foreningen søgte bl. a. Forhandling med Myndighederne om, at de Artilleri- og Sømineassistenter, der havde bestaaet Afgangseksamen fra Officersskolen (i Lighed med Maskinmestrene) kunde søge Næringsbevis som Styrmænd, men dette lod sig ikke gennemføre. Paa forskellig Maade støttede Foreningen økonomisk de Medlemmer, der ønskede at tage Styrmandseksamen, gennemgaa Sprog-, Bogholderi- og Handelskursus o. l., for i paakommende Tilfælde at kunne hævde sig i civile Erhverv.

En ikke helt almindelig Tildragelse indenfor Foreningens Organisationsvirksomhed forefaldt i Efteraaret 1927, da Forhandlingsudvalget, — som Svar paa et fra Ministeriet modtaget Forslag til en ny Søværnsordning, i Følge hvilket Dæksofficererne vilde blive overført til Marinekaptajnløjtnanter (12), Aldersgrænse 50 Aar, Marineløjtnanter I (24) og Marineløjtnanter II (64), begge Aldersgrænsen 40 Aar, (alt det her nævnte Personel var i Reserven), — indsendte et selvstændigt Forslag, der vakte almindelig Anerkendelse — ogsaa i politiske Kredse — for dets store Saglighed og i alle Henseender grundige Udarbejdelse.

Man skal her citere:

Organisationens Bemærkninger til Marineministeriets Lovforslag.

„Marineministeriets Udkast til en ny Lov om Rigets Forsvar gaar for Dæksofficerernes Vedkommende ud paa en Omordning af Personellet, der tilsigter Standens fuldstændige Udslettelse af Marinens Personelrammer.

Forhandlingsudvalget har allerede for nogen Tid siden drøftet de Muligheder, som kunde tænkes at fremkomme ved et saadant Forslag fra Ministeriets Side, og man var enige om loyalt at bøje sig for Kendsgerninger, der klart beviste en relativ Forøgelse af

Flaadens Kampværdi med Hensyntagen til Landets økonomiske Ydeevne, naar der samtidig vistes Personellet rimelige Hensyn.

Det var imidlertid Forhandlingsudvalgets Opfattelse, at nærværende Forslag, ihvorvel det tager Sigte paa en haardt tiltrængt Fornyelse af Flaadens Skibe, dog ikke helt dækker de Krav, man nødvendigvis maa stille til Flaadens Kampværdi, idet den overordentlige store Reduktion af det gennem mange Aar, med økonomiske Ofre, oplærte Befalingsmandspersonel formentlig maa skade Flaadens Ydeevne i en ganske betydelig Grad.

Det er ikke undgaaet Forhandlingsudvalgets Opmærksomhed, at der ved den af Marineministeriet foreslaaede Nyordning opnaas store økonomiske Besparelser, der kan komme Nybygnings- og Udrustningskontoen til Gode; men man ser ikke rettere, end at disse Besparelser først kan faa fuld effektiv Værdi efter et Forløb af mindst 20 Aar, (for den foreslaaede Befalingsmandsreserves Vedkommende først i Løbet af ca. 30 Aar), idet Overgangsbestemmelserne i Forbindelse med den forøgede Udgift til Ventepenge og Pension vil lægge Beslag paa meget store Summer.

Hvad selve Overgangen til den nye Ordning med dens Indførelse af Kvartermestre som Erstatning for Dæksofficerer og Dæksofficersassistenter angaar, er det vor Formening, at en saadan Ordning, hvis den føres ud i Livet, sikkert ikke kan holde uden Ændringer i de foreslaaede Rammer.

Saalænge man har Dæksofficerer og Dæksofficersassistenter, som i et Antal af 100 træder over i Reserven, at falde tilbage paa, kan Tjenesten trods den store Formindskelse af Dæksofficerspersonellet vel nogenlunde blive udført, men i Løbet af ganske faa Aar vil denne Reserve paa Grund af den meget tidligere Aldersgrænse svinde stærkt ind, og man vil da staa overfor en Mangel af uddannede Befalingsmænd, hvilket vil virke uheldigt for Marinen.

Desuden vil Indførelsen af det store Antal Kvartermestre, Konstabler og Konstabelelever, som jo alle er tænkt at være under 30 Aar, skabe Forhold, som det næppe nu er muligt at overse. For det første vil det sikkert være forbundet med store Vanskeligheder overhovedet at kunne bevæge saa mange unge Mennesker til at træde ind i en Stilling, der, foruden at den kun yder dem

relativ lille Løn, tillige giver dem mindre gode Fremtidsudsigter, idet de afskediges uden Pension, naar de er fyldt 30 Aar. Det vil sikkert ikke blive 1. Klasses Menneskemateriale, man paa denne Maade vil erhverve til at bestride Tjenesten i Marinen og til at vejlede og uddanne den værnepligtige Ungdom. Det Omdømme, Marinens Underbefalingsmænd tidligere har haft i Befolkningen, at de var rolige, besindige og dygtige Mænd, hvem Landets Borgere med Tryghed kunde overlade deres Sønner, vil man for Fremtiden have vanskeligt ved at hævde, naar man overlader Opdragelse og Uddannelse af Mandskabet til unge Mennesker uden særlige Erfaringer.

Endvidere vil Indkvarteringsforholdene, der for det store Antal af unge Mennesker — ialt 925 — bliver meget kostbare, foraarsage store Vanskeligheder, som heller ikke vil bidrage til at skabe trygge Forhold for de værnepligtige. Man maa her heller ikke forbigaa den Omstændighed, at Bortskaffelsen af Dæksofficererne fjerner netop det Mellemled mellem Søofficerer og Mandskab, som tidligere ved sin store Træning i paa nært Hold at omgaas saavel fast som værnepligtigt Mandskab, i høj Grad bidrog til at hævde den gode Disciplin. Selv om Kvartermestrene er tænkt at skulle være Befalingsmænd og udføre disses Gerning, mangler de dog fuldstændig den fornødne militære Kultur og Autoritet, og da der i Forslaget kun findes 2 nær paa hinanden liggende Grader indenfor denne Tjenestegren, er der egentlig ingen til at lede dem og være deres nærmeste Foresatte; man skal eksempelvis pege paa saa vigtig en Tjeneste som Kaserne- og Banjermesterstillingen. De nærmeste Foresatte bliver da Søofficerer, og selv om de omtalte Stillinger selvfølgelig kan bestrides fra disses Rækker, er det dog næppe Hensigten, da hele Søofficersuddannelsen har et ganske andet Maal.

Den Side af Dæksofficerernes Tjeneste, som omfatter den mere militær-videnskabelige og tekniske Art, skal man ikke her berøre nærmere, da man er af den Formening, at denne Tjeneste, der selvfølgelig ikke kan bestrides af de omtalte Kvartermestre, maa være tænkt udført paa en Maade, som ikke tydeligt fremgaar af Forslaget. Dog skal man indskyde den Bemærkning, at man formener, at heller ikke i dette Tilfælde kan de nævnte

Tjenestegrensstillinger udføres af Søofficerer, idet der i de langt overvejende Tilfælde udkræves modne Mænd, og naar Søofficeren har naaet den mere modne Alder, er han forlængst optaget af Opgaver af langt større og mere vidtrækkende Art.

For at raade Bod herpaa er der efter vor Formening kun een Udvej, hvilken vil være paakrævet i Løbet af 5 Aar, nemlig at give Kvartermestrene en fyldigere Uddannelse og længere Tjenestetid, og denne kan næppe være mindre end den, de tidligere Underofficerer fik. Kredsløbet er da sluttet, og det nye Forslag har vist sig ikke at kunne holde som en varig og betryggende Ordning for Søværnet. I Forbindelse hermed skal tillige fremhæves, at man, idet der i saa Tilfælde ansættes andre i de afskedigede Dæksofficerers Sted, tillige handler imod selve Forslagets Ordlyd, der i § 262 siger: „. . . hvorved iagttages, at Afskedigelserne ikke medfører Antagelse eller Ansættelse af nyt Personel til Bestridelse af samme eller nærmere beslægtede Tjenestehverv".

I Forslaget nævnes Gang paa Gang, at Dæksofficersstanden og den tidligere Underofficersstand altid har været en dygtig og oplyst Stand, der har gjort god Fyldest; Spørgsmaalet bliver da: „Hvorfor skal den da bort"? I Forslaget er Svaret: „Fordi den er for dygtig!" Efter vor Mening kan en Stand ikke blive for dygtig, i særlig Grad ikke i en Tjenestegren indenfor Militæret, hvor der i de senere Aar er sket saa store Fremskridt; og i dette Tilfælde drejer det sig tillige om en Stand, der har bestaaet, saalænge Danmark har haft en Flaade.

Ude i Befolkningens brede Lag har Standen ogsaa altid været velset, hvilket vil fremgaa af en Udtalelse af Forslagets Side 27, 3. Stk f. n., hvor der anføres: „Tilgangen til Dæksofficerselevskolen (den tidligere Konstabelelevskole) har altid været meget stor".

En saadan Tiltro til denne Tjenestegren og dens Fremtidsmuligheder for de unge Mennesker, som sendes til Optagelsesprøve, turde det efter vor Mening være en Fejl ikke at benytte til Søværnets Tarv, saavist som en sikret Tilgang af gode, dygtige Mennesker er et Gode, der maaske først skattes højt nok, naar

det ophører; thi det er at befrygte, at Tilgangen til de foreslaaede Konstabelelever vil blive langt sparsommere.

Forhandlingsudvalget er dog ikke blindt for, at der kleber Mangler og uheldige Forhold ved den nuværende Ordning; man er derfor ved at overtænke de forskellige Anker, der i det sidste Femaar er rejst mod Dæksofficersstanden, ligesom ogsaa ved at læse Ministeriets Forslag og Bemærkninger til disse, kommet til den Erkendelse, at en Forandring i den bestaaende Personelordning synes paakrævet. Man har derfor udarbejdet et selvstændigt Forslag, der formentlig besidder den Fordel, at det kan holde gennem Tiderne som varigt, samtidig med, at det i Løbet af ganske kort Tid vil blive betydeligt billigere end det bestaaende.

For at kunne opnaa dette, har man imidlertid været nødsaget til at gaa udenfor Organisationens Rammer og medtage midlertidige Befalingsmænd og faste Menige under Forslaget, hvorved der vilde blive opnaaet en homogen og veluddannet Befalingsmandsstamme med Rekrutering fra neden.

Forhandlingsudvalgets Forslag til Ændringer i „Lov om Rigets Forsvar".

Det har ved Udarbejdelsen af dette Forslag været Hovedopgaven at skabe en Ordning af varig Natur, en Ordning, der saavidt muligt kan samle de forskellige Fraktioner af Dækspersonellet og derved rette forskellige Forhold, som under den nuværende Ordning har vist sig uheldige.

Endvidere har man ved Udarbejdelsen af Forslaget tilstræbt Besparelser, hvor det paa nogen Maade kan lade sig gøre, hvilket vi ogsaa formener er lykkedes, og det, uden at det nuværende Personels Antal er forringet og uden Ekstraudgifter til Pension, Ventepenge m. m.

Som en Følge af disse Fordringer, man paa Forhaand har stillet til Forslaget, kan det da fastslaas, at man udelukkende har haft Marinens og Statens Tarv for Øje, uden nogen ensidig Hensyntagen til en bestemt Tjenestegrens øjeblikkelige Fordel.

I Hovedtrækkene kan Forslaget deles naturligt i følgende Punkter:

1) Den nuværende Ordning med Dæksofficerer, midlertidige Befalingsmænd og faste Menige ophører.
2) Der oprettes en 3-aarig Skole, som uddanner unge Mennesker til:
3) Konstabler, der enten vedblivende kan gøre Tjeneste som saadanne eller avancere til:
4) Kvartermestre. Disse kan ligeledes blive staaende i Graden, eller, efter at have bestaaet en Eksamen, avancere videre til:
5) Marineløjtnanter.

Som det ses af denne Opstilling, er det Hensigten at skabe et ensartet Personel, hvor alle er rekruteret fra det samme Befolkningslag, har modtaget den samme Uddannelse, og alle har Adgang til at naa Marineløjtnantsgraden."

Det vil føre for vidt at citere hele Forslaget, men det skal anføres, at der sammen med dette medfulgte en omhyggelig udarbejdet Beregning over Udgifterne til den i Forslaget skitserede Nyordning af Flaadens Personel, og det tjener Forhandlingsudvalget til Ære, at det i Løbet af den korte Tidsfrist (ca. 10 Dage), det havde faaet til Udarbejdelsen, kunde præstere et saa fortræffeligt Arbejde.

Det af Organisationen indsendte Forslag var 350,000 Kr. billigere end den dagældende Søværnsordning, skønt Lønningerne var sat noget op, men til Gengæld havde man ganske vist fjernet de øverste Stillinger i Dæksofficersgraderne, for at Ministeriet ikke skulde have disse at pege paa. Uden forøvrigt at forringe Forslaget, paaviste man, hvorledes Udgifterne yderligere kunde bringes ned, og det var et betydeligt Beløb, der saaledes kunde spares paa Marinens Budget, alene paa Udgifterne til Personellet.

Det skal fremhæves, at det især var Foreningens daværende Næstformand, Søminemester *Ernst Hansen*, der havde redigeret Hovedorganisationens Forslag, — det var en ypperlig Præstation, der tjener ham til Ære i Arbejdet for Standens og Søværnets Vel.

Endelig i 1932 blev Hensigten med Dæksofficererne afsløret ved Gennemførelsen af den nye Forsvarsordning. Endnu den Dag i Dag staar man uforstaaende overfor det, man da tillod sig i Spørgsmaalet dansk Forsvar og en Kategori af Marinens veltjente Befalingsmænd.

Ganske uventet blev Foreningens Formand, Artillerimester *A. Wrem,* kaldt til Forsvarsministeren og fik overrakt et fuldt færdigt Forslag til en ny Forsvarsordning, som Landstingets Militærudvalg havde udarbejdet, og som Ministeren hævdede havde Udsigt til at blive vedtaget i den indeværende Rigsdagssamling. Ministeren udtalte — det lyder ganske utroligt — at han intet Kendskab havde til Forslaget, som var udarbejdet af Udvalget med Assistance af Ministeriets Embedsmænd, og der var fra Udvalgets Side ønsket, at Forslaget blev behandlet *fortroligt,* indtil dets Forelæggelse i Tinget. Dette havde Ministeren sat sig imod og overrakte derfor Forslaget til Formanden for *Dæksofficersforeningen,* dog uden nærmere at drøfte Forslaget.

Som Forholdene havde udviklet sig, var der kun et Par Dage for Foreningen at virke i. Bestyrelsen sammenkaldtes, og man drøftede de Forholdregler, der snarest maatte tages, ligesom man søgte Samarbejde med Statstjenestemændenes Centralorganisation II.

Saavel skriftligt som mundtligt arbejdede Bestyrelsen for at opnaa et mere tilfredsstillende Resultat, end det der forelaa, men alle Vegne løb man Panden imod en Mur. *Politikerne erklærede, at for det saglige havde de intet Ansvar, det var udarbejdet af Ministeriet, og Ministeren erklærede for sit Vedkommende, at han intet havde haft med Forslaget at gøre,* og det endelige Resultat blev som bekendt Forsvarsloven af 23. Marts 1932, hvorved Dæksofficersrammerne ophævedes.

Naar man læser dette, sporger man uvilkaarligt: Hvem havde da Ansvaret?

Ministeren havde jo udtalt, at han intet havde haft med Sagen at gøre, — — — en saadan Udtalelse turde vel ingen ansvarlig Minister fremsætte nu! Politikerne hævdede, at de intet Ansvar havde for det saglige i Forslaget!

Man maatte saaledes søge tilbage til Ministeriets Sagkyndige,

der jo havde sagt god for det, de selv havde udarbejdet. Indstillingen overfor dette Forslag maa i Søofficerskredse utvivlsomt have været delt, idet Flaadens øverste Chef, Viceadmiral *H. L. Wenck,* maaske vor Tids mest fremragende og forstaaende danske Søofficerer hverken kunde eller vilde paatage sig Ansvaret for at løse Flaadens militære Opgaver efter den nye Søværnslov.

Som bekendt stilledes der Dæksofficererne Valget imellem at forblive i Søværnet som Kvartermestre — med Undtagelse af ganske faa Stillinger i Officersgraderne — eller afgaa med Ventepenge, hvilket resulterede i, at ca. Halvdelen af Dæksofficererne foretrak det sidste, til stor Forbavselse for Myndighederne.

Hermed sattes Slutstenen for Foreningens faglige og organisationsmæssige Arbejde, og Foreningen lukkede for al Tilgang af Medlemmer.

Foreningens Motto: „Kundskab er Magt" har ganske naturligt haft overordentlig stor Betydning for Underofficererne, og Forstaaelsen af disse Ords Sandhed, samt Underofficerernes Trang til at dygtiggøre sig — ogsaa paa andre Omraader end de rent militære — har givet dem Mulighed for at kunne bane sig nye Veje, da de i en fremskreden Alder, ved Tidernes Ugunst og en slet Behandling, følte sig tvunget til at forlade den Stand og den Marine, som de havde følt sig knyttet til, siden de som 13—14 Aars Drenge kom ind paa Underofficersskolen.

I 50 Aar havde Foreningen arbejdet for Standens Vel, men nu var det Slut.

I det foranstaaende har man forsøgt at give et Billede af Foreningens Liv og Virke fra 1908 til vore Dage, og det giver forhaabentlig Læseren Indtrykket af, at der foreningsmæssigt er sket noget i de forløbne Aar.

Nu, da der er lukket for al Tilgang af Medlemmer, og Foreningen hovedsageligt ofrer sig for de to Formaal: Filantropi og Selskabelighed, er der næppe Sandsynlighed for, at der ud i Fremtiden sker større Begivenheder indenfor *„Ørnen"*. Det er sikkert derfor ikke uden Interesse for Foreningens yngre Medlemmer, at de nu kan gøre sig bekendt med Foreningens Historie helt tilbage fra dens Stiftelse i 1883.

Under vanskelige Vilkaar og mange Besværligheder arbejdede Underofficersstanden sig langsomt, men støt op ad Samfundsstigen — det kostede Arbejde og Taalmodighed, Skuffelser og Besværligheder, men intet Arbejde var for besværligt, naar blot Maalet blev naaet.

Adolph Sørensen afslutter 25-Aarsberetningen med følgende Ord: — „mange er de Mænd, som med Ære har indskrevet deres Navne i Arbejdet for Standens Vel. De skal dog af let forstaaelige Grunde ikke nævnes her. Det maa være nok baade for dem selv og andre at vide, at det Arbejde: Uegennyttigt at bære Sten til den Bygning, der hedder Standens sociale Hævning, bærer Lønnen i sig selv".

Ca. 40 Aar er gaaet, siden disse Ord blev skrevet, og det vil ganske naturligt være paa sin Plads nu at nævne nogle af disse Navne: *C. Gross, J. Chr. Nielsen, F. Dencker, Joh. Fr. Jensen, Harald Nielsen* og *Adolph Sørensen.*

Disse Navne staar ristet som Runer i Foreningens Historie, et Minde om Mænd, som i en vanskelig Tid ofrede sig for Arbejdet og øvede en Indsats til Gavn for *„Ørnen"* og for Kolleger.

Vi vil i dyb Ærbødighed og med Taknemmelighed mindes disse Mænd.

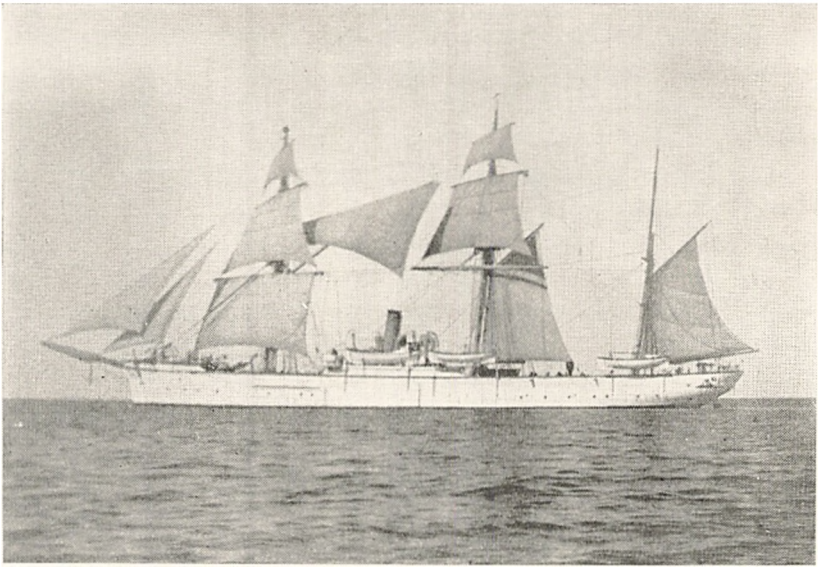

Skonnerten „Ingolf" under Sejl.
Fra 1897 Øvelsesskib for Underofficerseleverne.

„Ingolf" til Ankers.

„Foreningen Ørnen"s Medlemmer
1. Januar 1946

Mdls. Nr.	Navn	Født	Mdls. Nr.	Navn	Født
181	Axel Andersen	23-8 1870	294	August Bakke	8-10 1876
199	Alb. Andersen	11-12 1872	503	Carl R. Bonné	14-8 1883
379	Carl R. Andersen	23-5 1878	504	Frantz Bjørkelund	7-5 1883
498	Emil Chr. Andersen	27-3 1884	702	L. V. Bork	5-10 1887
517	Emil Andersen	14-11 1883	712	H. Bisp	5-4 1889
529	Carl Andersen	2-1 1883	728	Georg Bruhn	16-2 1889
533	Georg Andersen	26-9 1884	788	J. Bjørk	2-6 1884
537	Marius Andersen	9-7 1885	850	S. E. Borg	15-10 1895
539	Jens P. Andersen	21-6 1878	867	A. Bregnhoff	28-12 1896
545	Karl Anning	21-10 1886	888	Knud Bentzen	14-10 1895
819	Erik H. Andersen	23-10 1889	957	Axel Bannow	13-9 1898
827	R. Arnved	6-12 1892	960	E. E. Busch	14-6 1898
648	Aage H. Andersen	26-12 1894	970	O. Bjerløw	11-9 1898
891	Axel V. Andersen	19-3 1894	974	Kai Brinck	25-8 1900
908	V. C. Andersen	10-8 1898	991	M. Borring	18-2 1898
956	A. Høg Andersen	28-5 1899	1034	Arne Birkholm	4-1 1900
963	Aage Ahl	30-1 1900	1037	L. Baunsøe	18-9 1901
973	Kai Aggerholt	22-6 1884	1054	V. Busch	5-2 1903
987	Helgo Andersen	29-11 1883	1101	E. Chr. Bisp	6-3 1907
994	Thorvald Aaes	28-3 1882	1109	N. Beyer	23-4 1907
1006	C. C. F. Andersen	12-3 1883	177	V. O. Christiansen	14-3 1869
1038	Svend A. Adriansen	7-8 1901	191	Jens Christiansen	24-9 1873
1068	Kaj V. Andersen	18.5 1902	376	O. Christoffersen	14-3 1864
1076	A. L. Andersen	4-8 1903	441	H. Colsted	22-6 1879
1108	E. L. Aagesen	23-9 1907	505	Victor Christensen	6-7 1883
200	Christian Borrild	25-9 1873	532	E. Collin	3-11 1884
208	Gotfred Brinck	16-4 1875	673	P. Christoffersen	17-9 1884
221	Louis Bruun	23-12 1875	693	Emil Christensen	5-3 1888
240	Fritz Borgø	12-3 1876	796	J. C. Christensen	28-3 1888

Mdls. Nr.	Navn	Født
801	Chr. Christoffersen	8-2 1893
825	Robert Christensen	24-1 1892
837	M. E. Christoffersen	13-2 1895
839	A. Christensen	30-6 1895
862	J. M. Christensen	11-9 1895
876	Carl Christensen	14-2 1892
909	F. V. Christensen	5-3 1897
911	H. V. Christiansen	1-3 1897
915	H. Clausen	23-11 1896
954	M. A. Christensen	14-4 1899
988	V. J. H. Christensen	8-3 1900
990	N.K.L.V.Christensen	28-5 1877
995	H. Carstens	6-9 1883
1015	R. Cardel	3-5 1885
1019	Carl J. Christensen	27-5 1893
1044	B. Corfitzen	15-8 1901
1049	M. Christophersen	10-1 1901
1057	S. Christoffersen	24-2 1902
1103	P. S. Christiansen	22-11 1907
1106	Alf. Christensen	15-8 1907
1113	Anker Christiansen	2-11 1909
1084	K. O. Carstens	11-5 1904
157	C. Dahl	25-9 1872
490	C. Due	12-1 1868
494	O. Dørge	1-2 1872
535	E. Dohse	18-10 1862
1008	F. Dinesen	18-4 1883
1043	S. Dalbro	15-9 1901
1079	H. F. Englund	18-2 1905
11	Th. Foltmann	25-9 1854
61	V. Foght	9-5 1864
78	W. Foght	22-6 1866
182	H. Falcon	26-4 1871
193	C. Frohn	17-11 1872
209	E. Flye	30-6 1874
261	W. Ferstrup	20-6 1874
298	A. Francke	16-7 1878
680	V. Faber	21-11 1879
800	E. Francke	31-3 1893
893	P. Frederiksen	29-8 1894
898	H. Flygenring	24-5 1897

Mdls. Nr.	Navn	Født
910	G. Friis-Jensen	1-11 1896
947	Im. Friis-Jensen	9-11 1899
968	O. Frandsen	4-10 1897
1039	K. Foght	29-8 1901
1050	K. Frohn	6-3 1902
1067	E. C. Frederiksen	18-12 1894
1085	V. Fremming	6-3 1906
1100	C. Frobenius	6-1 1906
306	H. Grambye	22-5 1876
525	Chr. Gerald	13-1 1884
872	C. Gluud	8-3 1889
971	V. Gerald	21-3 1890
126	Emil Hansen	10-8 1869
156	H. Hermansen	22-3 1869
218	H. Henriksen	27-11 1865
219	Carl Hansen	13-3 1865
310	P. Hjuul	13-11 1877
359	Th. Hansen	10-1 1875
368	Richard Hansen	19-7 1879
397	C. Herlin	6-3 1866
399	H. Henriksen	18-9 1878
479	Anthon Hansen	5-7 1881
489	Chr. Hansen	13-3 1883
491	Oluf Hansen	27-3 1880
524	Emil Hansen	21-7 1883
548	O. E. Holst	12-6 1677
657	Ernst Hansen	3-4 1884
667	Otto Hansen	14-9 1885
683	P. Høgild	26-9 1886
711	E. Hesselberg	13-9 1886
729	H. Hansen	8-6 1870
760	R. Henriksen	11-9 1872
771	V. Heldt	3-9 1865
778	P. Hansen	5-1 1868
795	E. S. Høgild	12-5 1891
805	Fr. Hansen	26-5 1889
812	H. Hemmingsen	18-3 1894
834	Georg Hansen	15-3 1894
842	E. V. Hansen	23-9 1895
873	V. F. Henriksen	21-7 1891
882	M. Bangsvig	1-5 1893

Mdls. Nr.	Navn	Født
886	Eg. Hansen	2-11 1895
901	Fritz Hansen	26-1 1897
902	K. C. J. Henriksen	1-1 1897
903	Alb. Hansen	3-5 1897
937	Rob. Hansen	15-8 1888
948	A. A. Hansen	2-3 1888
1010	Rasmus Henriksen	5-8 1886
1018	W. Hall	17-4 1893
1033	A. Hjordt	26-1 1900
1062	H. C. Holm Hansen	24-1 1903
1080	Edm. Ch. Hansen	5-7 1904
1081	Rob. Hansen	15-2 1903
1111	S. J. Hjulgaard	13-12 1908
1115	M. M. Hansen	4-5 1910
1118	P. E. Honum	20-5 1910
1122	S. A. Hansen	8-12 1911
309	Th. Iversen	23-5 1876
174	C. Jacobsen	2-5 1873
190	H. Jensen	7-1 1874
194	Th. Jacobsen	4-9 1873
197	Ch. Jensen	14-12 1868
205	Axel Jacobsen	7-8 1870
226	Em. Jensen	23-10 1874
268	Henry Jensen	4-3 1873
362	Alb. Jensen	11-9 1879
393	Vilh. Jensen	12-9 1879
403	Jørgen Jørgensen	14-8 1865
513	Vilh. Jensen	27-8 1881
530	Peter Jørgensen	8-6 1880
665	Emanuel Jensen	5-1 1886
669	Oscar Jensen	19-11 1866
690	Alfred Jensen	17-4 1888
787	K. Storm-Jørgensen	29-5 1893
802	L. Kragh Johansen	18-11 1892
871	G. Kock Jensen	18-3 1896
884	E. Jønsson	13-9 1894
916	H. I. Johansen	6-10 1896
932	P. Jensen	24-2 1871
996	N. Juul	19-8 1881
1014	C. S. Jensen	7-4 1886
1016	V. A. Jensen	5-9 1889
1028	Max Jensen	28-9 1899
1036	Villy Jensen	6-5 1901
1045	S. Møller Jensen	4-10 1901
1069	S. Holm Jensen	24-3 1904
1070	T. W. Jørgensen	4-12 1902
1075	E. Kock Jørgensen	17-10 1901
1072	F. Jensen	29-12 1903
1086	E. B. Jørgensen	25-7 1904
1088	V. V. Jørgensen	9-4 1906
1094	G. Jørgensen	3-12 1906
1099	Sv. Jacobsen	19-8 1906
1105	E. Johansen	4-10 1907
1112	E. Quartrup Jensen	9-11 1909
520	V. Kastrup	14-8 1882
756	T. Kræfting	22-3 1891
806	Mar. Knudsen	1-3 1891
928	C. Kallehauge	6-5 1895
951	H. Kleist	6-2 1876
999	H. Kjerulff	1-12 1888
1063	K. Knudsen	6-2 1903
166	Laur. Larsen	22-2 1871
195	J. Løfgreen	10-1 1870
254	L. Edv. Larsen	23-10 1875
275	Chr. Larsen	3-6 1865
394	Aa. Larsen	8-3 1880
483	Ferd. Larsen	9-1 1882
496	Hilarius Lund	21-11 1883
717	Rasmus Larsen	21-12 1878
793	G. Lange	2-5 1893
818	O. Lessel	26-5 1893
832	E. Larsen	29-3 1894
906	Hans Larsen	24-11 1898
914	Sigv. M. Larsen	22-11 1896
921	G. Lous	8-6 1861
941	G. Lund	18-7 1883
946	G. Lorentzen	16-1 1896
975	H. R. Larsen	8-8 1899
980	S. Lindgreen	10-5 1900
993	H. Lous	15-8 1881
997	H. O. W. Larsen	12-12 1885
1025	Eig. Larsen	6-10 1900

Mdls. Nr.	Navn	Født
1055	H. P. Larsen	25-12 1901
1096	B. C. Larsen	3-4 1908
1119	D. H. Larsen	4-8 1911
115	Ch. Michelsen	4-8 1867
303	P. Mortensen	26-2 1872
305	L. Mørck	4-3 1864
468	Niels Møller	29-7 1858
477	G. Magnussen	14-12 1880
662	Johan Møller	12-11 1886
679	E. Mickelsen	28-11 1866
739	Sig. Møller	6-4 1888
770	J. Møller	6-7 1871
789	Sv. Møller	4-6 1890
814	Aa. Mortensen	18-6 1893
824	Theodor Møller	25-1 1890
965	Bernh. Møller	10-9 1890
1060	G. Mou	27-1 1903
179	V. Nees	19-12 1872
238	V. Nørager	15-3 1876
396	G. Norgreen	7-2 1877
433	V. Nordvig	20-3 1879
492	Sigfred Nielsen	20-8 1883
506	N. Nordrup	8-11 1883
666	Arthur Nielsen	25-4 1886
715	P. Nurgaard	29-11 1884
734	Karl J. Nielsen	2-1 1889
741	J. V. Nielsen	4-7 1884
765	V. Nordsted	21-9 1881
782	K. A. Nielsen	6-6 1888
846	A. Nielsen	14-5 1893
855	Johannes Nielsen	27-3 1895
905	S. Narvedsen	15-7 1898
907	Georg Nielsen	19-10 1898
949	J. Nielsen	16-6 1889
976	G. Nicke	8-12 1899
984	A. Nielsen	15-1 1900
1020	Aa. Nielsen	2-12 1885
1117	P. B. Nielsen	25-2 1910
1121	H. J. Kaj Nielsen	22-2 1912
130	Erik Olsen	30-3 1868
213	G. Oxdorf	31-12 1874
478	A. Ousen	13-3 1881
754	Aa. Ohlsen	1-12 1889
768	Einer Olsen	23-5 1889
833	Arthur Olsen	23-5 1894
890	K. Ottosen	2-9 1889
940	Aa. Otto	27.8 1885
961	A. J. Olsen	5-2 1900
985	J. K. Olsen	30-6 1900
1091	P. Grant	28-9 1905
121	H. Egede	9-11 1868
170	L. Pantmann	10-5 1872
211	M. Parbæk	28-6 1875
216	J. Pyrk	4-9 1874
279	H. Pristrup	31-8 1864
297	C. Porsfeldt	24-1 1878
312	Niels Pedersen	16-1 1878
360	Alfr. Petersen	10-5 1877
390	V. Petersen	21-4 1876
455	Mich. Petersen	20-7 1879
531	Chr. Poulsen	3-11 1881
670	Sig. Petersen	17-3 1887
682	Knud Petersen	19-7 1886
745	J. Palle	1-8 1889
763	W. Petersen	7-6 1879
785	C. F. Petersen	28-3 1892
826	H. Petersen	8-7 1888
828	E. Persson	19-12 1890
835	F. Persson	13-12 1892
859	E. C. Petersen	3-9 1895
863	H. P. Pedersen	6-3 1890
912	N. V. Petersen	9-8 1898
924	P. M. Petersen	24-4 1897
936	A. R. Petersen	13-12 1884
1931	A. Petersen	4-11 1899
1035	H. Torp Petersen	13-7 1901
1052	S. Petersen	24-2 1903
1064	B. H. Petersen	21-3 1903
1093	Henry Petersen	10-10 1907
1102	Thorkild Petersen	4-4 1907
1110	Einar Petersen	4-5 1909
140	J. V. Rasmussen	22.4 1862

Mdls. Nr.	Navn	Født
210	H. P. Rasmussen	29-9 1874
391	C. Rasmussen	18-11 1861
721	G. Rasmussen	12-9 1879
724	H. Reistrup	8-8 1873
780	K. Ragnhoff	17-6 1890
781	J. Rasmussen	4-8 1880
869	H. Rasmussen	11-8 1894
895	B. K. Rasmussen	22-6 1897
977	P. R. Rasmussen	8-4 1900
979	Charlie Rasmussen	26-11 1900
1029	M. Relmé	9-10 1893
1040	F. Lercke-Rasmussen	4-8 1901
1089	K. Rubner	8-5 1906
1114	J. V. S. Rasmussen	24-5 1908
1116	V. K. S. Rasmussen	10-7 1909
158	J. Stoumann	3-10 1671
172	Carl Sørensen	18-8 1868
192	V. Storm	30-12 1873
380	Th. Sørensen	8-3 1878
381	V. Schirmer	5-11 1878
389	J. Sørensen	28-3 1876
499	Chr. Sørensen	13-4 1871
663	Janus Sørensen	30-10 1887
687	A. Stahrenberg	7-8 1887
703	Holger Sørensen	27-6 1886
716	R. Sørensen	29-5 1889
720	Axel Sørensen	2-4 1888
733	E. Sørensen	28-3 1888
735	Søren Sørensen	9-12 1889
751	N. Sørensen	16-5 1883
766	K. Schwartz	9-11 1885
767	Poul Sørensen	19-4 1890
777	M. Svendsen	16-5 1888
841	S. Schmidt	21-6 1890
851	P. Schleimann	30-12 1896
853	N. Sejrup	30.3 1894
858	H.Schwincke Hansen	23-7 1892
892	S. Stattau	11-11 1891
950	M. Schmidt	25-3 1887
978	I. Svendsen	11-6 1899
1003	K. Schray	5-8 1884
1059	T. Schmidt	6-6 1902
1104	A. J. Sørensen	22-10 1905
509	J. Traberg	30-3 1882
685	Alfred Thomsen	7-2 1888
865	D. Thostrup	19-7 1891
904	A. C. Thomsen	30-12 1897
934	J. Teubner	20-11 1880
935	A. Tjørnqvist	26-2 1874
955	H. F. Tümmler	21-10 1899
986	V. Tuxen	19-1 1901
1032	S. Tapdrup Nielsen	5.6 1900
972	O. Ungermann	5-8 1893
451	A. Wrem	10-2 1880
485	A. Wendelboe	3-2 1883
658	E. Wendelboe	26-2 1887
719	A. Viffelt	13 2 1889
797	V. Wismann	9-7 1892
811	R. Voigt	29.7 1892
981	A. Weberg	25-1 1901
1095	H. Vesterholt	25-5 1907
1098	V. Winckler	26-12 1905
544	H. Zukunft	22.7 1885